

ISSN: (e-dergi: 2822-3330)

MEVZUAT

YIL: 2024

ISSN: 2148-2047

Aylık; Bilim, Haber, Yorum, Mevzuat ve Aktüalite Dergisi

- 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun Geçici 7'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar
- 2024 Yılı Bütçe Kanununda Mahalli İdareler ve Stratejik Plan
- Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin Belediyeleri İlgilendiren Düzenlemeleri
- 2024 Yılı Yurtiçi Gündelikleri
- Belediye Şirketlerinde İş Güvenliği Yönünden Fazla Çalışmanın Riskleri
- Belediye İşyerlerinde Eşit Davranma Borcuna Aykırılık
- Sokak Hayvanlarına Karşı İşlenen Suçlar
- Yerel Yönetimlerde Sosyal Politika Uygulamaları
- Mahalli İdare Şirketlerinde Sermayenin İç Kaynaklardan Artırım Usulü

2024
GÜNCEL

PRATİK
BİLGİLER

24.
Yıl

Ocak-Şubat-Mart 2024, Yıl: 24, Sayı: 280-281-282

mevzuatdergi.com

EĞİTİM VE DANIŞMANLIK KONULARI

BELEDİYE MEVZUATI EĞİTİMİ ve DANIŞMANLIĞI

SU VE KANALİZASYON İDARELERİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

KAMU ZARARI ile İLGİLİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIK

İÇ KONTROL EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

İHALE MEVZUATI EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

PERSONEL MEVZUATI ile İLGİLİ, EĞİTİM ve DANIŞMANLIK

BELEDİYE ŞİRKETLERİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

MALİ YÖNETİM EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

İŞ ve SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI EĞİTİM VE DANIŞMANLIĞI

KATI ATIK EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

Adres: Zübeyde Hanım Mahallesi Sarma Cad. No: 11/1 İskitler-Altındağ / ANKARA

Tel: (0 312) 229 16 60 **Faks:** (0 312) 229 16 65 **Gsm:** 0 533 770 51 70

www.mevzuatedergi.com • idarimalimevzuat@gmail.com

EĞİTİM VE DANIŞMANLIK KONULARI

EĞİTİM VE DANIŞMANLIK

KAPSAMINDA

SUNDUĞUMUZ HİZMETLER...

Eğitimler Hakkında Detaylı Bilgi İçin 0312 229 16 60

Eğitim ve Danışmanlık Alanları

- Mali Yönetim Danışmanlığı
- Stratejik Yönetim Danışmanlığı
- Kurumsal Yönetim Danışmanlığı
- Muhasebe Danışmanlığı
- Ön Mali Kontrol Danışmanlığı
- Bütçe Danışmanlığı
- Gelir Danışmanlığı
- Gider Danışmanlığı
- Denetim Danışmanlığı
- İhale Danışmanlığı
- Performans Programı Danışmanlığı
- İç Kontrol Danışmanlığı
- İç Kontrol Uyum Eylem Planı Hazırlama Danışmanlığı
- Süreç Danışmanlığı
- Eğitim İhtiyaç Analiz Danışmanlığı
- Hassas Görev ve Risk Danışmanlığı
- Arşiv, Dosya Yönetimi ve Resmi Yazışma Danışmanlığı
- Şirket Kurulum ve Yönetim Danışmanlığı
- Evsel Katı Atık Danışmanlığı
- AB, Dünya Bankası ve Kalkınma Ajansları Proje Danışmanlığı
- İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Danışmanlığı
- Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler Danışmanlığı

Mevzuat Eğitim Konuları

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu
- 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu
- Devlet Muhasebesi
- Bütçeleme ve Performans Esaslı Bütçe
- Belediye Gelirleri
- İhale ve İhale Sözleşmeleri
- Damga Vergisi Uygulamaları
- İç Kontrol
- Ön Mali Kontrol
- Harcama Belgeleri
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Taşınmaz Mal Yönetmeliği
- Sayıştay Denetim
- Faaliyet Raporu Hazırlama
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- Zabıta Mevzuatı
- Disiplin İşlemleri
- Memur Soruşturma Usulleri
- Kamu Zararı
- Tebligat İşlemleri
- Kabahatler Kanunu ve İdari Para Cezaları
- Belediye Para Cezaları
- Kamulaştırma Mevzuatı
- İmar Planı ve Kent Planlaması
- Resmi Yazışma Kuralları ve Arşiv Mevzuatı
- İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatları Mevzuatı
- İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı

Kişisel Gelişim Eğitim Konuları

- Liderlik ve Etkin Yöneticilik
- Toplum Önünde Başarılı Konuşma
- Etkili İletişim
- Kurum Kültürü
- Etik İlkeleri
- Kriz Yönetimi
- Zaman ve Toplantı Yönetimi
- Ekibin Çalışması
- Müzakere Teknikleri
- Stres Yönetimi
- Verimli Çalışma ve Motivasyon
- İkna Etme Yöntemleri
- Zor İnsanla Başa Çıkma
- Telefonda Etkili ve Doğru İletişim
- Prezantasyon Teknikleri

Değişen **MEVZUAT**'ta Öne Çıkanlar

Halûk NALÇAKAR
İçişleri Bakanlığı
E. Başkontrolörü

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun Geçici 7'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar

4

Bütçe Mevzuatı

Salim DEMİRHAN
E. Devlet Bütçe Uzmanı

2024 Yılı Bütçe Kanununda Mahalli İdareler ve Stratejik Plan

12

Personel Mevzuatı

Dr. Av. M. Lamih ÇELİK
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin Belediyeleri İlgilendiren Düzenlemeleri

25

Harcırah Mevzuatı

Salim DEMİRHAN
E. Devlet Bütçe Uzmanı

2024 Yılı Yurtiçi Gündelikleri

45

İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı

Cumhuri Sinan ÖZDEMİR
Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanlığı İş Başmüfettişi

Belediye Şirketlerinde İş Güvenliği Yönünden Fazla Çalışmanın Riskleri

Belediye İşyerlerinde Eşit Davranma Borcuna Aykırılık

58

63

Belediye / Hayvanları Koruma Mevzuatı

Dr. Av. M. Lamih ÇELİK
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

Sokak Hayvanlarına Karşı İşlenen Suçlar

69

Belediye Mevzuatı

Vedat ERDAŞ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Yerel Yönetimlerde Sosyal Politika Uygulamaları

74

Türk Ticaret Mevzuatı

Mustafa YAVUZ
Gümrük ve Ticaret Uzmanı

Mahalli İdare Şirketlerinde Sermayenin İç Kaynaklardan Artırım Usulü

87

<https://mevzuatdergi.com>

İdari ve Mali Mevzuat
Yayıncılık İnşaat Eğitim
Danışmanlık Organizasyon Turizm
San. ve Tic. Ltd. Şti. Adına Sahibi

Uğur DURUŞ

"Dergimiz yerel süreli yayındır"

Yazı İşleri Müdürü
Genel Yayın Yönetmeni

Uğur DURUŞ

ugurdurus73@gmail.com

Yönetim Yeri ve İletişim Bilgileri

Adres: Zübeyde Hanım Mah.
Sarma Cad. No: 11/1
İskitler-Altındağ/ANKARA

Tel : (0312) 229 16 60

Fax : (0312) 229 16 65

Gsm: (0533) 770 51 70

KEP Hesap: idarimalimevzuat@hs01.kep.tr

Web: www.mevzuatdergi.com

E-Mail: idarimalimevzuat@gmail.com

E-Mail: info@mevzuatdergi.com

Vergi Dairesi: Kızılbey

Vergi No: 925 014 29 87

Satış ve Abone Bilgileri:

Fiyatı: 750 TL

Yıllık Abonelik: 2.950 TL + (KDV)

ISSN: 2148-2047

ISSN(e-dergi): 2822-3330

Basım Tarihi : 15.03.2024

Baskı: PROJE OFSET LTD. ŞTİ.

Zübeyde Hanım Mah. No: 7/ 239

Altındağ / ANKARA

Tel : (0554) 160 58 68

Değişen **MEVZUAT**'ta Öne Çıkanlar

Başyazar
Haluk NALÇAKAR
İçişleri Bakanlığı
E. Başkanlık

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun Geçici 7'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar

1. GENEL OLARAK

28.12.2023 tarih ve 32413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7491 Sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun" 40'inci ile 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa Geçici 7'nci madde eklenmiş ve ardından 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 7'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların yürürlüğe konulmasına dair 15/1/2024 tarihli ve 8089 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çıkartılmıştır. Bu yazıda anılan Kanun ve Esaslar çerçevesinde süre uzatımı, cezaların iadesi ve fiyat farkı konusu ele alınacaktır.

2. 4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNUNA EKLENEN GEÇİCİ 7'NCİ MADDE NE GETİRİYOR?

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa 28.12.2023 tarih ve 32413

sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7491 Sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun" 40'inci maddesiyle eklenen "Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesine" başlıklı "Geçici Madde-7" maddesine aşağıda yer verilmiştir.

"Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesi

GEÇİCİ MADDE 7- (Ek: 27/12/2023-7491/40 md.) 1/3/2023 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, sözleşmenin 1/1/2024 tarihinden 31/12/2024 tarihine kadar (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımları için;

a) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan

sözleşmelerde, sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkı tutarı sözleşmesindeki fiyat farkı formülünde yer alan B katsayısı 1,00'e kadar artırılarak hesaplanabilir. Bu katsayı, 2985 sayılı Kanun kapsamındaki konut ve konut ile birlikte ihaleye çıkılan yapım işlerinde 1,15'e kadar artırılabilir.

b) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık olarak yayımlanan yurt içi üretici fiyatı genel endeksinde ihale tarihinin içinde bulunduğu aydan uygulama ayına kadar gerçekleşen değişimin yüzde on beşine kadar fiyat farkı hesaplanabilir.

Birinci fıkra kapsamındaki sözleşmelerde altı ayı geçmemek üzere idarece bu maddeye göre süre uzatımı verilebilir.

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı ile süre uzatımı verilebilecek işleri, ek fiyat farkı hesaplama yöntemlerini, uygulama dönemini, başvuru sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar dâhil bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri, 8 inci maddeye göre belirlenen esas ve usuller de dikkate alınmak suretiyle tespiti Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

Geçici 5 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları kapsamındaki yapım işleri sözleşmeleri için bu maddeye uygun olarak ilgili mevzuatında düzenleme yapılabilir."

Madde ile yapılan düzenlemeye göre;

1. Yapım işinin madde kapsamına girebilmesi için ihalesinin 01/03/2023 tarihinden önce olan ve maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 28.12.2023 itibari ile devam ediyor olması, diğer bir ifade

ile geçici kabulünün onaylanmamış olması gerekir.

2. İhale tarihi itibari ile kapsamda olan sözleşmelerin maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 28.12.2023 itibari ile devam ediyor olması, geçici kabulünün onaylanmamış olması gerekir.

3. Madde kapsamına giren yapım işleri için 01/01/2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen kısımları için artırımlı fiyat farkı verilecek.

4. İhale tarihi itibari ile kapsamda olan ve 28.12.2023 itibari ile geçici kabulünün onaylanmamış **yapım işleri için 6 aya kadar süre uzatımı verilebilecek.**

3. 4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNUNUN GEÇİCİ 7 NCİ MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 7'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların yürürlüğe konulmasına dair 15/1/2024 tarihli ve 8089 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 16/01/2024 tarihli ve 32431 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yayımlanan uygulama esaslarının "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde;

"(1) 1/3/2023 tarihinden önce 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilen yapım işlerine ilişkin Türk Lirası üzerinden yapılan ve 4735 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin yürürlüğe girdiği 28/12/2023 tarihi itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) sözleşmelerde, sözleşmenin 1/1/2024 tarihinden 31/12/2024 tarihi-

ne kadar (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımları için;

a) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde, sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkı tutarı bu Esaslara göre artırılır.

b) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde bu Esaslara göre fiyat farkı hesaplanır.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki sözleşmelerde **altı ayı geçmemek üzere bu Esaslara göre süre uzatımı verilir.**

(3) 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesine göre yapılan alımlara ilişkin sözleşmelerde bu Esaslar uygulanmaz. Düzenlemelerine,

“Süre uzatımına ilişkin uygulama esasları” başlıklı 8’inci maddesinde;

“(1) Süre uzatımı verilebilmesi için yüklenicinin bu Esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **30 gün içinde idareye yazılı olarak başvurması zorunludur.** İdare tarafından yüklenicinin yazılı başvurusu hakkında **15 gün içinde karar verilir.** Yüklenicinin başvuruda bulunması, sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(2) Uzatılacak süreye ilişkin kararın yükleniciye tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde revize iş programı yüklenici tarafından düzenlenerek idarenin onayına sunulur. Onaylanan revize iş programına göre işe devam edilir ve bu sözleşmelerde 1/1/2024 tarihinden sonra gerçekleştirilen iş miktarına ilişkin fiyat farkı hesabı revize iş programı dikkate alınarak, ikinci bölümdeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, ilgili sözleşmeye esas ihalenin ilanı veya duyurusunun yapıldığı tarihte geçerli olan Fiyat Farkına İlişkin Esaslara göre yapılır.

(3) Uzatılacak sürenin belirlen-

mesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) 1/1/2024 tarihi itibarıyla yüklenici tarafından iş programına göre kullanılmış olması gereken kümülatif ödenek tutarından daha fazla veya bu tutara eşit imalat yapılmış olması halinde uzatılacak süre idarece belirlenir.

b) 1/1/2024 tarihi itibarıyla iş programına göre kullanılmış olması gereken **kümülatif ödenek** tutarından daha az imalat yapılmış olması halinde uzatılacak süre, anılan tarih itibarıyla gerçekleştirilemeyen iş tutarının günlük iş tutarına bölünmesi suretiyle belirlenir. **Günlük iş tutarı, ilk sözleşme bedeli sözleşmede yer alan işin süresine bölünerek hesaplanır.**

c) **Gecikme cezası uygulanarak devam eden sözleşmelerde, uzatılacak süre cezalı çalışılan süre ile (b) bendine göre belirlenen sürenin toplamı dikkate alınarak belirlenir. Uzatılacak süreye karşılık gelen gecikme cezaları yükleniciye iade edilir.**

(4) Bu Esaslara göre verilecek **süre uzatımı altı ayı geçemez.**

(5) Bu Esaslara göre süre uzatımı verilmesi halinde, uzatılan sürede gerçekleştirilen imalatlar için de artırımlı fiyat farkı hükümleri uygulanır.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

Uygulama esaslarında yer verilen bu düzenlemelere göre;

1. 4735 sayılı Kanunun yukarıda yer verilen detayın ifade edildiği üzere kapsamdaki işlerin ihalesinin 01/03/2023 tarihinden önce olması ve maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 28.12.2023 itibari ile devam ediyor olması, diğer bir ifade ile geçici kabulünün onaylanmamış olması gerekir.

2. Kapsamda olan ve 28.12.2023 itibari ile geçici kabulünün onaylanmamış yapım işleri için 6 aya kadar süre uzatımı verilebilecek.

3. Süre uzatımı verilebilmesi için yüklenicinin **15/02/2024 tarihine** kadar (bu tarih dâhil) idareye yazılı olarak başvurması gerekir.

4. Yüklenicinin süresi içerisinde yazılı olarak süre talebinde bulunması halinde, idare tarafından talep hakkında 15 gün içinde karar verilmesi gerekir.

5. Kapsamda olan ve şartları sağlayan işler için yüklenicinin süre talebinin idare tarafından uygulama esaslarında belirlenen düzenlemeler çerçevesinde karara bağlanarak hesaplanacak sürenin **süre uzatımı olarak verilmesi zorunludur. İdarenin herhangi bir süre vermeden talebi reddetme yetkisi bulunmamaktadır.**

6. Süre uzatımının belirlenmesinde işe ait iş programındaki ödeneğin kullanımının iş programına göre 01/01/2024 tarihi itibarıyla kullanım durumu ve cezalı çalışması durumunun dikkate alınması gerekir.

7. İş programına göre ödeneğin kullanım durumunun değerlendirilmesinde **kümülatif ödenek** tutarının dikkate alınması gerekir.

8. İş programına göre kullanılmış olması gereken kümülatif ödenek tutarından daha fazla veya bu tutara eşit imalat yapılmış olan işlerde yüklenici tarafından süre talebi yapılması halinde idarece belirlenecek sürenin süre uzatımı olarak verilmesi gerekir.

9. İş programına göre kullanılmış olması gereken kümülatif ödenek tutarından daha az imalat yapılmış olması

ve gecikme cezası uygulanmadan süresi içerisinde devam eden işlerde yüklenicinin talebi halinde **uzatılacak süre**, 01/01/2024 tarihi itibarıyla gerçekleştirilemeyen iş tutarının günlük iş tutarına bölünmesi suretiyle belirlenerek yükleniciye süre uzatımı verilmesi gerekir. Burada belirlenecek **Günlük iş tutarı, ilk sözleşme bedeli sözleşmede yer alan işin süresine bölünerek hesaplanmalıdır.**

10. Gecikme cezası uygulanarak devam eden sözleşmelerde, yüklenicinin talebi halinde uzatılacak süre **cezalı çalışılan süre** ile uygulama esaslarının yukarıda belirtilen 8'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının **(b) bendine göre belirlenen sürenin toplamı** dikkate alınarak belirlenmesi gerekir.

11. Gecikme cezası uygulanan ancak süre uzatımı verilen işlerde uzatılan süreye karşılık gelen gecikme cezalarının yükleniciye iade edilmesi gerekir.

● 4. KAMU İHALE KURUMU TARAFINDAN ÇIKARTILAN DÜZENLEYİCİ KURUL KARARLARI

2024 / DK. D-27 SAYILI

DÜZENLEYİCİ KURUL KARARI

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 7 nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların (Esaslar) yürürlüğe konulmasına dair 15 Ocak 2024 tarihli ve 8089 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 16 Ocak 2024 tarihli ve 32431 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Esasların "Tereddütlerin giderilmesi" başlıklı 10 uncu maddesinde "Bu Esasların uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kamu İhale Kurumu yetkili olup tereddüt duyulan hususla-

ra ilişkin olarak idareler tarafından bağlı, ilgili veya ilişkili olunan bakanlık; il özel idareleri ve bunlara bağlı birlik, müessese, işletme ve şirketler tarafından İçişleri Bakanlığı; belediyeler ve bunlara bağlı birlik, müessese, işletme ve şirketler tarafından ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı aracılığıyla, bakanlığın varsa konu hakkındaki görüşü ile birlikte Kuruma başvuruda bulunulması gerekmektedir. Yükleniciler tarafından tereddüt duyulan hususlara ilişkin başvurular ise öncelikle sözleşmenin tarafı olan idareye yapılır, idarece yapılan değerlendirme sonucunda gerekli görülmesi halinde, başvuru yukarıdaki usule göre Kuruma gönderilir.” hükmü yer almakta olup, bu hükme istinaden Kurumu intikal eden uygulamadaki tereddütlerin aşağıdaki şekilde giderilmiştir.

1) 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 5 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 12 nci maddesi ile 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 15 inci maddesi uyarınca görüş talep edilen konular ile ilgili alınan Kamu İhale Kurulu kararlarının, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 7 nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar kapsamındaki uygulamalar bakımından geçerli olup olmadığı hususuna ilişkin olarak:

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 5 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 12 nci maddesi ile 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddüt-

lerin giderilmesi” başlıklı 15 inci maddesi uyarınca görüş talep edilen konular ile ilgili alınan Kamu İhale Kurulu kararlarının uygun düştüğü ölçüde 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 7 nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar kapsamındaki uygulamalar bakımından da geçerli olduğu,

2) İhale tarihi 1/3/2023 tarihinden önce olup EKAP'ta meydana gelen teknik aksaklıklar nedeniyle 1/3/2023 tarihine veya anılan tarihten sonraya ertelenen işlerin Esasların kapsamında olup olmadığı, bu işlerin Esasların kapsamında olması durumunda Esaslara göre yapılacak artırımlı fiyat farkı hesabında temel endeks olarak hangi tarihin içinde bulunduğu aya ait endeksin esas alınması gerektiği hususuna ilişkin olarak,

...Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile Kurul kararından, 1/3/2023 tarihinden önce ve 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan ve 28/12/2023 tarihi itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) sözleşmelerde, sözleşmenin 1/1/2024 tarihinden 31/12/2024 tarihine kadar (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımları için fiyat farkının Esaslar kapsamında hesaplanacağı, EKAP'ta yaşanan teknik sorunlar nedeniyle Kurumumuzca alınan erteleme tedbiri kapsamında, ihale sürecine ilişkin işlemlerin mevzuata uygun şekilde sürdürülebilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi için gerekli teknik altyapı ortamının temin edilmesine ilişkin tedbir alınmasının amaçlandığı, bu çerçevede ihale ve sözleşme sürecinin ihale tarihi ile bağlantılı olduğu hususlarla ilgili yapılacak işlemlerde, hem idareler tarafından satın alma sürecinin başında oluşturulan

ihale planlamasının korunarak öngörülebilirliğin temin edilmesi hem de ihale tarihinden önce teklif vermiş istekliler ile ihale tarihinde teklif vermek isteyen ancak EKAP'ta yaşanan teknik sorunlar nedeniyle doküman indiremeyen ve/veya e-teklif gönderemeyen istekli olabilecekler/istekliler arasında aynı durum ve koşulların oluşturulabilmesi amacı doğrultusunda, ihale tarihinden önce teklif veren isteklilere tekliflerini geri çekme hakkı tanınmadığı da göz önünde bulundurulduğunda, ihale tarihi olarak ihale ilanı ve dokümanında (İdari Şartname) belirlenmiş olan ihale tarihinin esas alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, ihale ilanı ile dokümanında (İdari Şartname) belirlenmiş ihale tarihi 1/3/2023 tarihinden önceki bir tarih olan ve EKAP'ta yaşanan teknik aksaklıklar nedeniyle 1/3/2023 tarihine veya anılan tarihten sonraya ertelenen işlerin Esasların kapsamında olduğu ve bu işler için Esaslara göre yapılacak artırımlı fiyat farkı hesabında temel endeks olarak ihale ilanı ve dokümanında (İdari Şartname) belirlenmiş olan ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait endeksin esas alınması gerekmektedir.

2024 / DK. D-29 SAYILI

DÜZENLEYİCİ KURUL KARARI

1) Esaslar 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bentlerine göre süre uzatımı verilmesi halinde, uzatılacak sürenin nasıl hesaplanacağı ile yapılacak hesaplamada havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin dikkate alınıp alınmayacağı hususlarında;

...Anılan hükümler göz önünde bulundurulduğunda;

a) Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre, 1/1/2024

tarihi itibarıyla iş programına göre kullanılmış olması gereken kümülatif ödenek tutarından daha az imalat (hakedişe bağlanıp bağlanmadığına bakılmaksızın 1/1/2024 tarihi itibarıyla sözleşme fiyatlarıyla fiili olarak gerçekleştirilmiş olan kümülatif iş tutarı) yapılmış olması halinde uzatılacak sürenin, anılan tarih itibarıyla gerçekleştirilemeyen iş tutarının günlük iş tutarına bölünmesi suretiyle belirlenmesi, günlük iş tutarının ise ilk sözleşme bedelinin sözleşmede yer alan işin süresine bölünerek hesaplanması; anılan Şartnamenin 29 uncu maddesi uyarınca yapım işi ihalelerinde işin süresinin havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemi de göz önünde bulundurularak belirlendiği dikkate alındığında, günlük iş tutarının belirlenmesinde kullanılan iş süresinden söz konusu dönemin çıkartılmaması, yeni iş bitim tarihinin, uzatılacak sürenin sözleşmesine göre iş bitim tarihine (varsa önceden verilmiş süre uzatımları dahil iş bitim tarihine) eklenerek belirlenmesi, uzatılacak sürenin fiilen çalışılabilen süre olması gerektiği göz önünde bulundurulurken, anılan sürenin belirlenmesinde yapılacak işin özelliğine göre sözleşmesinde belirtilen havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin de (idarenin yükleniciden teknik şartları yerine getirerek işi tamamlaması için bu dönemde çalışmasını istediği durumlar hariç) dikkate alınması, buna göre;

i) Süre uzatımı neticesinde belirlenen yeni iş bitim tarihinin havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemi içindeki bir tarih olması halinde, bu döneme ait sürenin söz konusu yeni iş bitim tarihine eklenmek suretiyle nihai iş bitim tarihinin belirlenmesi gerektiği (örneğin sözleşmesine göre iş bitim tarihi 15/7/2024 olan bir iş kapsamında

Esaslara göre süre uzatımının 180 gün olarak hesaplandığı bir durumda, yeni iş bitim tarihi 11/1/2025 olması gerekirken işin yapıldığı yer için havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin 1-31 Ocak olarak belirlendiği dikkate alınarak 11/2/2025 olarak belirlenmesi gerektiği),

ii) Süre uzatımı neticesinde belirlenen yeni iş bitim tarihinin havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin içindeki bir tarih olmamasına rağmen yeni iş bitim tarihi ile eski iş bitim tarihi arasında havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin bulunması durumunda, söz konusu döneme ait sürenin yeni iş bitim tarihine eklenerek nihai iş bitim tarihinin belirlenmesi gerektiği (örneğin sözleşmesine göre iş bitim tarihi 30/11/2024 olan bir iş kapsamında Esaslara göre süre uzatımının 90 gün olarak hesaplandığı bir durumda, yeni iş bitim tarihi 28/2/2025 olması gerekirken işin yapıldığı yer için havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin 1-31 Ocak olarak belirlendiği dikkate alınarak 31/3/2025 olarak belirlenmesi gerektiği),

b) Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine göre, gecikme cezası uygulanarak devam eden sözleşmelerde uzatılacak sürenin, 1/1/2024 tarihi itibarıyla cezalı çalışılan süre ile Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre hesaplanan sürenin toplamı dikkate alınarak belirlenmesi, buna göre söz konusu belirlemede öncelikle 1/1/2024 tarihi itibarıyla cezalı çalışılan süreye bakılması, cezalı çalışılan sürenin;

i) 180 günden az olması halinde, cezalı çalışılan süreye, Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre hesaplanan süre ilave edilerek

uzatılacak sürenin belirlenmesi, uzatılacak sürenin fiilen çalışılabilen süre olması gerektiği göz önünde bulundurularak anılan sürenin belirlenmesinde yapılacak işin özelliğine göre havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin de dikkate alınması; buna göre süre uzatımı neticesinde belirlenen yeni iş bitim tarihinin havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemi içindeki bir tarih olması halinde, bu döneme ait sürenin belirlenmiş olan yeni iş bitim tarihine eklenmek suretiyle nihai iş bitim tarihinin belirlenmesi (örneğin sözleşmesine göre iş bitim tarihi 1/11/2023 olan bir iş kapsamında 1/1/2024 tarihi itibarıyla (bu tarih hariç) 60 gün süreyle cezalı çalışılan ve Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre 60 gün süre uzatımı verilmesi gereken bir durumda, yeni iş bitim tarihinin 29/2/2024 olması gerekirken işin yapıldığı yer için havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin 1-31 Ocak olarak belirlendiği dikkate alınarak 31/3/2024 olarak belirlenmesi gerektiği), ayrıca yeni iş bitim tarihi dikkate alınarak anılan Şartnamenin 29 uncu maddesine göre kesilmiş gecikme cezalarının yükleniciye iade edilmesi gerektiği,

ii) 180 gün veya daha fazla olması halinde ise Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre hesaplama yapılmadan 1/1/2024 tarihi itibarıyla anılan Şartnamenin 29 uncu maddesine göre cezalı çalışılan sürenin sadece 180 günlük kısmına tekabül eden gecikme cezalarının yükleniciye iade edilmesi gerektiği,

2) Esasların 8 inci maddesine göre süre uzatımı verilmesi halinde; hazırlanacak revize iş programında ödenek dilimlerinin değiştirilip değiştirileme-

yeceği, değiştirilecekse bu ödenek dilimleri ile bunların aylar itibarıyla dağılımının nasıl yapılacağı ile bu durumda havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan döneminin dikkate alınıp alınmayacağı hususlarında;

...Anılan hükümler göz önünde bulundurularak;

a) Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre süre uzatımı verilen hallerde, 1/1/2024 tarihi itibarıyla kalan ödenek tutarının, imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerine uygun olarak, 1/1/2024 tarihi ile hesaplanan süre uzatımı dahil nihai iş bitim tarihi arasındaki döneme aylık olarak dağıtılması ve ödeneğin dağılımı yapılırken işin özelliğine göre havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemine herhangi bir tutar yazılmaması gerektiği,

b) Esasların 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendine (1/1/2024 tarihi itibarıyla 180 günden az cezalı çalışılan işlerde) göre süre uzatımı verilen hallerde; 1/1/2024 tarihi itibarıyla gerçekleştirilmesi gerekirken gerçekleştirilemeyen ödenek ile 1/1/2024 tarihinden sonra gerçekleştirilmesi gereken ödeneğin toplamının, imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerine uygun olarak, 1/1/2024 tarihi ile süre uzatımı dahil tespit edilen nihai iş bitim tarihi arasındaki döneme aylık olarak dağıtılması, ödeneğin dağılımı yapılırken işin özelliğine göre havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemine herhangi bir tutar yazılmaması, 1/1/2024 tarihinden önce gerçekleştirilen kısımlar için düzenlenen hakedişlerde revize iş programına bağlı olarak herhangi bir değişiklik yapılmaması, henüz hakediş bağlanmamış olan 1/1/2024 tarihinden önce gerçekleştirilen kısımlar için ha-

kedişlerin revize edilmemiş (önceki) iş programına göre düzenlenmesi gerektiği,

c) 1/1/2024 tarihi itibarıyla altı ay (180 gün) veya daha fazla cezalı çalışılan işlerde ise ödenek dilimlerinde herhangi bir değişiklik yapılmaması gerektiği,

3) 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremler nedeniyle verilen süre uzatımının, Esaslar kapsamında verilecek süre uzatımından mahsup edilip edilemeyeceği hususunda;

...Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinden 1/3/2023 tarihinden önce ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilen yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan ve 28/12/2023 tarihi itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) sözleşmelerde altı ayı geçmemek üzere, 4735 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesine dayanılarak hazırlanan, Esaslara göre süre uzatımı verileceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, söz konusu yapım işlerine ilişkin sözleşmelerde Esaslara göre süre uzatımı verilebilmesi için iki koşulun bulunduğu, bu koşulların süre uzatımına konu olan yapım işine ilişkin ihalenin 4734 sayılı Kanuna göre 1/3/2023 tarihinden önce yapılması ve ihale neticesinde imzalanan sözleşmenin de 28/12/2023 tarihi itibarıyla devam etmesi olduğu, diğer taraftan deprem nedeniyle süre uzatımı verilen sözleşmelerin Esasların kapsamı dışında tutulmadığı ve deprem nedeniyle verilen süre uzatımının dayanağının 4735 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi, Esaslar kapsamında verilen süre uzatımının dayanağının ise anılan Kanunun geçici 7 nci maddesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, deprem nedeniyle verilen süre uzatımının Esaslar kapsamında verilecek süre uzatımında mahsup edilmemesi gerekmektedir.

Yazar**Salim DEMİRHAN***E. Devlet Bütçe Uzmanı*

2024 Yılı Bütçe Kanununda Mahalli İdareler ve Stratejik Plan

Bütçe, yürütme organının yıl içinde devletin malî yönetimi konusunda söz sahibi olmasını meşrulaştıran hukuki bir belgedir. Bu nedenle bütçe, gerek malî gerek iktisadî gerekse siyasî bakımdan büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda bütçe hakkından da bahsedecek olursak, malî araçların ortaya çıkışı, kullanılışı ve denetiminde toplum adına karar vermeye yetkili kurumların söz sahibi olmaları anlamına gelmektedir. Demokratik rejimlerde bu hak, halk temsilcileri yoluyla dolaylı bir biçimde kullanılmaktadır. Bütçe hakkı ile ilgili düzenlemeler, dünya genelinde demokratik yönetim biçimini benimsemiş ülkelerde, devletin malî yönetimini hukukî bir güvenceye kavuşturmak amacıyla da anayasalarda düzenlenmiştir.

1982 Anayasasında da aynı doğrultuda, bütçe ile ilgili düzenlemelere 161 ve 164 üncü maddeleri arasında yer verilerek anayasal bir güvence sağlanmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde bütçe “belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belge” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamada, söz konusu kanun ile yürürlükten kaldırılan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunundan farklı bir yaklaşım sergilendiğini söylemek yerinde bir yaklaşım olacaktır. 1050 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde bütçe, “devlet devair ve müessesatının senevî varidat ve masarif muhammenatını gösteren ve bunların tatbik ve icrasına mezuniyet veren bir kanun” şeklinde tanımlanmaktaydı. 5018 sayılı Kanunda belge olarak nitelenen bütçenin de bir kanun olduğu açıktır.

Bütçe, yukarıda da değinildiği gibi iktisadî ve siyasî bir kurum olması yanında, aynı zamanda hukukî bir metindir. Bu yönü ile bütçe kanunlarına bütçe dışında hükümlerde konulması sözkonusu olabilmektedir. Anayasasının 161 üncü maddesini 4 üncü fıkrasında “Bütçe

kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz” hükmü ile temel kuralı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Mali anayasa niteliğindeki 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 13 üncü maddenin (j) bendinde, bu konu bir bütçe prensibi olarak düzenlenmiştir.

Bu yönü ile bakıldığında 5018 sayılı Kanunun yürürlüğe girdikten sonra Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun adını almasına, merkezi yönetiminde genel bütçeli kapsamındaki kamu idareler, özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumları içermesine karşın mahalli idarelerle ilgili hükümleri içermesi yönünden bir kapsam sorunu yaşandığı görünse bile düzenlemeler genellikle bir ödeneğin kullanımında ilişkin düzenlemeler yanında mahalli idarelerin de tabi olduğu kanunlar (Harcırah, Taşıt ve İhale Kanunu gibi) nedeniyle bir düzenleme yapılması gerekliliğinden ortaya çıkmaktadır. Bazı düzenlemeleri ise bunun ötesinde bir nitelik taşıdığını da söylemek gerekmektedir.

Bilindiği üzere, 2024 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu 31/12/2023 tarihinde 32416 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır. Kanunda mahalli idareleri ilgilendiren hükümler Kanun metninde yer aldığı gibi Kanuna ekli cetvellerde de düzenlemeler yapılmaktadır. Bu düzenlemeler şimdi tek tek bakalım ve 2024 yılının Mart ayında yapılacak Mahalli İdareler Seçimlerini takiben hazırlanacak Stratejik Planlar hakkında kısa bir bilgi verelim.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN METİNDEKİ DÜZENLEMELER

Kanununun 10 ve 12 nci maddelerinde mahalli idareleri ilgilendiren hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır. Mahalli idarelere ilişkin işlemler başlıklı 10 uncu maddede Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alan;

- 22-12.31-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun uyarınca il özel idarelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere, İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde il özel idarelerine,

- 36-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerin altyapı ihtiyaçları için il özel idareleri ve/veya köylere hizmet götürme birliklerine,

- 21-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atık su projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine,

tahakkuk ettirilmek suretiyle kullanılır. SUKAP kapsamında ihtiyaç olması hâlinde genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idaresi bütçesine veya özel bütçeli idare bütçesine ödenek aktarılabilir. Bu fıkra kapsamında ilgili idarelere yapılan Hazine yardımları haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağı ifade edilmiştir. Bu ödemelere ilişkin usul ve esasların ise İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirleneceği hükmüne maddede yer verilmiştir.

Madde ayrıca, bu ödeneklerin, 2024 Yılı Yatırım Programında belirlenmesini müteakip, KÖYDES Projesi için iller bazında; SUKAP için ise belediyeler bazında dağılımı, kullanılmasını, izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler başlığını taşıyan 12 inci maddede 2024 yılında, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna

göre sağlanacak; garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti 4,5 milyardan 9 milyar ABD dolara çıkarılmıştır. Bu limitin aşılması gerekmektedir.

E- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esasları belirleyen Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (E) cetvelinin 13, 14, 26, 50 ve 60 ıncı maddelerinde mahalli idarelerle ilgili hükümler yer almaktadır.

Cetvelin 13 üncü maddesinde; 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kalkınma ajansları vasıtasıyla yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı, Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı ve bölgesel gelişme amaçlı diğer entegre ve tematik destek programları kapsamında sağlanan destekler ve 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince kalkınma ajansları tarafından genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine sağlanan destekler ile 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bölge kalkınma idarelerince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine sağlanan destekler; yararlanıcı ve uygulayıcı idarelerin bütçelerine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplarda izleneceği belirtilmiştir.

Söz konusu projelerde kullanılmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince taahhüt edilecek eş finansman tutarı, bütçe ve bütçe dışı imkânlardan karşılanır. İdare bütçelerinden karşılanan eş finansman tutarlarını, bu amaçla idarelerin bütçelerinde (06) ve (07) ekonomik kodlarını içeren tertiplerde yer alan ödeneklerden gider kaydedilmek suretiyle söz konusu projeler için açılan özel hesaplara ödemeye yararlanıcı idareler yetkili kılınmıştır.

Kalkınma ajansı ve yararlanıcı kamu idaresi tarafından proje kapsamı ve proje süresiyile sınırlı olmak üzere 6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde personel çalıştırılabilecektir.

Bu sıra kapsamında özel hesapların işleyişi ve diğer hususlar ile 6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde personel çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Maliyeti 45.000.000 Türk Lirasının üzerinde olan projeler bölge kalkınma idareleri tarafından Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak Yatırım Programına müstakil proje olarak teklif edileceği belirtilmiştir.

Cetvelin 14 üncü maddesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin 27-19.38-01-07.01 tertibinde yer alan Kalkınma Ajanslarının Desteklenmesine ilişkin ödenekten bölgesel girişim sermayesi uygulamaları için belirlenen miktar Cumhurbaşkanının uygun göreceği kuruluşlara aktarılacağı, bu ödeneğin tahsisi, aktarımı, kullanımı, izlenmesi, denetlenmesi ve gerektiğinde geri dönüşüne dair usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından tespit edileceği belirtilmiştir.

Kasko sigortası ile ilgili olarak Cetvelin 19 uncu maddesinde, bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesinin esas olduğu belirtilmiş, maddenin devamında da buna ilişkin istisnalar sıralanmıştır. Buna göre;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

b) Dış ülkelerdeki Devlete ait temsilcilik binaları ile Devlete ait eşyanın ve kira ile tutulan bina için yapılan sözleşmede sigorta zorunluluğu varsa kiralık binanın, Türk mülkiyetinde olan veya kira ile tutulan yerlerde organizatör şirket tarafından sigorta zorunluluğu konulmuşsa söz konusu yerlerin sigorta giderleri,

c) Dış kuruluşlarla ilgili olarak taşıt sigortası (misyon şefinin uygun gördüğü hallerde tam kasko) giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye, ambulans ve cenaze araçlarının kasko sigortası giderleri,

e) Sondaj ve jeofizik çalışmaları kapsamında fiilen arazide veya denizde kullanılan özel amaçlı araç ve ekipmanların sigorta giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden,

Sağlık Bakanlığına ait ambulansların kasko sigortası giderleri Sağlık Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden,

Türk Silahlı Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı envanterinde bulunan ve erbaş ve erler tarafından kullanılan teknik donanımı yüksek ve özel nitelikli askeri araçların kasko sigortası giderleri ise Kantin Yönetmeliklerinde belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kantin gelirlerinden ödeneceği ifade edilmiştir.

5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alanların emir ve zatlarına tahsis edilen taşıtların kasko sigortası giderleri taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertiplerinden ödeneceği,

Ayrıca, yakın korumada kullanılan taşıtlardan, söz konusu cetvelin 1 ve 3 üncü sırasında yer alanlara hizmet edenlerin tamamı, 5 inci sırasında yer alanlara hizmet edenlerin en fazla 4 adedi ve diğerlerine hizmet edenlerin en fazla 2 adedinin kasko sigortası giderleri taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertibinden ödeneceği,

237 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı cetvelin 4 (Kamu Denetçisi) ve 7 nci (Diyanet İşleri Başkanı) sırasında yer alanlar, 9 uncu sırasında yer alan Genelkurmay 2 nci Başkanı, 11 inci sırasında yer alan Ordu ve Donanma Komutanlıkları ile 13 üncü (Jandarma Genel Kumandanı) sırasında yer alanların makamlarına tahsis edilen araçların kasko giderleri ise taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertiplerinden ödeneceği belirtilmiştir.

Burada yeri geldiği için Büyükşehir Belediye Başkanları dahil olmak üzere hiçbir belediye başkanı 237 sayılı Kanuna ekli cetvellere yer almadığı belirtilmektedir. Belediyelerde yukarıda da ifade edildiği üzere sadece itfaiye ve ambulans araçlarına kasko sigortası yaptırılmaktadır. Makam araçları dahil hiçbir araca kasko sigortası yapılması imkanı bulunmamaktadır.

Cetvelin 26 ncı maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri (mahalli idareler bu kapsamda yer almaktadır.) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca, zorunlu ihtiyaç hallerinde ve ancak Cumhurbaşkanlığının izni ile konut satın alınabileceği hüküm altına alınmıştır.

Cetvelin 50 nci maddesinde 4-16.33-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek; Türkiye'de ikamet eden ve hizmete ihtiyaç duyan 65 yaş üstü yaşlıların korunması ve desteklenmesi ile biyo-psiko sosyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarının kolaylaştırılmasını amaçlayan Yaşlı Destek Programı (YADES) için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde be-

lediyelerin program amaçlarına uygun olarak hazırlayacakları projeler için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

YADES Programı kapsamında valilikler tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına teklif edilen ve anılan Bakanlık tarafından uygun bulunan projelerden, valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere söz konusu ödenekten ilde valilik adına açılacak özel bir hesaba aktarılır ve proje amaçlarına uygun olarak vali tarafından belediyelere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Cetvelin 60 ncı maddesinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracının (IPA) IV. Bileşeni olan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ile IPA II dönemi İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar kapsamlarında proje fonlamalarının tek elden ve daha etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla yatırım programına alınan “İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Ulusal Katkı Rezervi Projesi” ve “İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programına Destek Projesi”nde üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, kalkınma ajansları ve belediyeler için gerekli olan ulusal katkı payları 98-105.34-01-07.01 tertibinde yer alan ödenekten kullanılacağı belirtilmiştir.

Daha önceki yılların E Cetvellerinde yer alan “Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden özel kanunları gereğince mahalli idarelere aktarılması gereken ödenekler hakkında 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uygulanmaz.” hükmü 2024 yılı E Cetvelinde yer almamıştır. Buna göre, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamayacaktır.

H- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Geçici görevle memuriyet mahalli dışına gönderilen memur ve hizmetlilerin asıl memuriyet mahallinden görevlendirildikleri yerlere hareketleri ile asıl memuriyet mahalline dönünceye kadar yapacakları yolculuk sırasında, evlerinden uzakta olmaları ve asıl görev yerlerinde yapmak zorunda olmadıkları bir takım giderlerin (iaşe ve ibate gideri gibi) karşılanması, sürekli görevle memuriyet mahalli değişen memur ve hizmetlilere de eski görev yerlerinden yeni görev yerlerine geçişte yolculuk sırasında yapacakları giderlere (iaşe gideri gibi) karşılık olarak verilmektedir. Devletin bir tasarrufu sonucu olarak memur veya hizmetlinin yapmak zorunda olduğu ek giderleri karşılamak üzere gün hesabı üzerinden ödenmek ve miktarları Kanunla belirlenmektedir.

Kanun koyucu, ekonomik ve sosyal şartlardaki değişimleri de dikkate alarak gündeliklerin; yurtiçinde 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (a) fıkrası gereğince her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarıyla belirlenmesini öngörmüştür. Harcırah Kanununa mahalli idareler de tabi olduğu için genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlarda geçici görevle memuriyet mahalli dışında başka yerde görevlendirilen memur ve hizmetlilere gibi Kanuna ekli (H) işaretli cetvelde belirlenen gündelikler ödenmektedir. Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda belirlenen yurtiçi gündelik miktarlarında, görevin önemi ile ek gösterge ve aylık dereceler esas alınmaktadır. Kanuna ekli (H) işaretlinde ayrıca 6245 sayılı Kanunun 50 inci maddesi gereğince ödenmekte olan arazi tazminatı tutarları da belirlenmektedir.

H - CETVELİ
10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu
Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I- Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcıları	500
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları, Kamu Başdenetçisi	480
B. Memur ve Hizmetlilerden,	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar ⁽¹⁾	465
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	435
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	420
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	405
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	400

⁽¹⁾ 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

* 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin % 60 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin % 60 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:

a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	82
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar	77

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

Yurtiçi gündeliklerinde her yıl genellikle GSMH Deflatörü dikkate alınarak artış sağlanmakta olup, bilindiği üzere 2019 yılı için gündeliklerde bir artış yapılmamıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise memur ve hizmetlilerin gündeliklerindeki kayıplar ve geçici görevlendirmelerde yaşanan sorunlar dikkate alınmadan yeniden GSMH Deflatörü oranında artış yapılmıştır. 2022 yılında ise daha önceki yıllardaki kayıpları telafi edemese de ortalama %29,55 oranında artış sağlanmış, ancak Temmuz ayında ek bütçe düzenlemesi ile bu artış oranı or-

talama %109,43 düzeyine çıkarılmış, konaklamadaki sıkıntılarda oranlar artırılarak giderilmeye çalışılmıştır. 2023 yılına gelindiğinde gündeliklerde 2022 yılı yılbaşına göre ortalama %196,21, ek bütçeye göre ise ortalama %83,23 oranında artışa gidilmiştir. 2022 enflasyonunun (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %68,48, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonunun da %64,24 olduğu düşünüldüğünde sadece 1-4 ve 5-15 Aylık/kadro dereceli memurların gündelikleri bunun üzerinde olmakla birlikte, bunların dışındakiler bu oranın çok altında artış sağlanmıştır.

2019 yılının gündelikler konusunda kötü bir milat olduğu gibi 2024 yılı bu açıdan iyi bir milat olmuştur. 2024 yılında GSMH deflatörü %58,46, 2023 yıl sonu (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %93,24, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonu %64,77 ve Kamu Sosyal Tesisleri Tebliğinde belirlenen misafirhane ücret artışı %59,52 iken 2024 gündeliklerinde ortalama %95,65 oranında artış sağlanmıştır.

Ayrıca 2024 yılına ilişkin (H) İşaretli cetvelin dipnotunda konaklama giderleri için uygulanacak artırımlı gündelik (Müfettiş ve denetim elemanları için görevlendirme boyunca, diğerleri için sadece 10 gün) %50'de %60'a yükseltilmiştir.

Ancak şunu da belirtmekte yarar vardır ki belirlenen gündelikler yüksek olsa da bu miktarlar kamu hizmetinin bir sonucu olarak memuriyet mahalli dışında görevlendirilen memur ve hizmetlilerin günlük ihtiyaçlarını ve konaklama giderini karşılayacak düzeyde bulunmamaktadır. Bu nedenle, gündeliklerin belirlenmesinin kamu görevlileri için iki yılda bir yapılan Toplu Sözleşmeler bırakılması, ya da bazı hizmetler için (madencilik, piyasa gözetimi vb) katlı gündelik uygulamasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, Harcırah Kanununun yürürlüğe girdiği 1954 yılında beri ödenek mukabili çalışan Milletvekillerinin H Cetvelde yer aldığı gibi seçimle göreve gelen ve ödenek mukabili çalışan büyükşehir belediye başkanları dahil olmak üzere tüm belediye başkanlarına yer verilmesi önem arz etmektedir.

İ- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Cetvelde çeşitli kanun ve kanun hükmünde kararnamelere göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal ve diğer sınırlara yer verilmiş olup, Harcırah Kanununda olduğu gibi genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar gibi mahalli idareler de (İ) cetvelinde yer alan kanunlara tabi bulduklarından bu sınırlamalardan parasal olanlara uymak zorundadırlar.

a) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu

Mahalli idareler satış, kiraya verme, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve trampa işlerinde 2886 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri ile gerçekleştirmekte olup, 2024 yılı için belirlenmiş parasal sınırlar aşağıdaki gibidir.

		Parasal Sınır
Madde 17/2	Basın İlan Kurumunca yapılan ilanlar	3.210.000 TL
Madde 17/3	Resmi Gazete ile ilanlar	9.625.000 TL
Madde 45	Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000 TL. olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.	9.620.000 TL

Madde 51/a ve b	Pazarlık usulü ihale;	
	İllerde, kuruluş merkezlerinde, askeri kurum kuruluş ve birliklerde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	355.000 TL
	Diğer ilçelerde	175.000 TL
Madde 76/a, b, c, ç	Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri aynı hak tesislerinde, mahalli komisyonlarının yetkileri;	
	Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde	2.118.000 TL
	Diğer büyükşehir belediyesi olan illerde	1.070.000 TL
	Diğer illerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	770.000 TL
	Diğer ilçelerde	578.000 TL
	Bu madde ile ilgili parasal sınırları, her biri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yetkilidir.	

b) 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu

		Parasal Sınır
Madde 3/2	Cumhurbaşkanınca kabul olunan, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla yapılacak kamulaştırmalarda, bir gerçek veya özel hukuk tüzelkişisine ödenecek kamulaştırma bedelinin o yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilen miktarı, nakden ve peşin olarak ödenir. Bu miktar, kamulaştırma bedelinin altıda birinden az olamaz. Bu miktarın üstünde olan kamulaştırma bedelleri, peşin ödeme miktarından az olmamak ve en fazla beş yıl içinde faiziyle birlikte ödenmek üzere eşit taksitlere bağlanır. Taksitlere, peşin ödeme gününü takip eden günden itibaren, Devlet borçları için öngörülen en yüksek faiz haddi uygulanır.	1.545.000 TL

c) 3082 Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları Hakkında Kanun

		Parasal Sınır
Madde 4/1	Devletleştirme, bu Kanunda belirtilen esaslara göre kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsün, devletleştirme kararının Resmi Gazete'de ilan edildiği tarihteki gerçek karşılığı üzerinden hesaplanacak bedeli, nakden ve peşin olarak veya o yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilecek miktardan az olmamak üzere en fazla beş yıl içinde eşit taksitlerle ödenmek suretiyle yapılır. Taksitle ödeme öngörülen hallerde taksitlere, peşin ödeme gününü takip eden günden itibaren Devlet borçları için kabul edilen en yüksek faiz haddi uygulanır.	772.000 TL

ç) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5018 sayılı Kanun mahalli idareler de dahil olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için uygulanması gereken bir kanun olup, sözkonusu Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasında harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği ve verilecek avansın üst sınırlarının ise merkezî yönetim bütçe kanununda gösterileceği hüküm altına alınmıştır. 40 inci maddede ise bağış ve yardımlar ve 79 uncu maddede ise kamu alacaklarının silinmesi ile ilgili hükümler yer almakta olup, 2022 yılı için belirlenmiş parasal sınırlar aşağıdaki gibidir.

		Parasal Sınır
Madde 35/1	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
	1- İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	8.600 TL
	2- Diğer ilçelerde	4.400 TL
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	99.000 TL
	ç) Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilecek mihmandarlara	57.000 TL
	e) Mahkeme harç ve giderleri için	
	1- İstanbul il merkezinde	500.000 TL
	2- Ankara ve İzmir il merkezlerinde	300.000 TL
	3- Diğer il ve ilçe merkezlerinde	150.000 TL
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılacak üzere	45.000 TL
	İ) Yargılama Giderleri	112.000 TL
	m) Posta ve Telgraf Giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	21.000 TL
	Madde 40/4	Bağış ve yardımlar için
Madde 79	a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	50.000 TL
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan kamu alacaklarının silinmesinde	50 TL

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde 1.750 TL'ye kadar olan hak ve alacakların terkinin imkanı sağlanmıştır.

Belediye tahsildarlarının üzerlerinde tutabilecekleri parasal limit "Belediye Tahsilat Yönetmeliği"nin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun

83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemetleri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 günlük süre beklenmeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunlu kılınmıştır.

K- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (K) cetvelinde belirlenmektedir.

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanunun 178 inci maddesi uyarınca	10.10 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	10,70 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	1,133 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	1.426 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	1.575 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	1.780 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	2.125 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	2.470 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	2.470 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	3.280 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında,

ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretli cetvelde ifade edilmiştir.

(K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan Belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasındaki dönemde değişikliğe gidilmeyerek "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasındaki dönemde yine değişikliğe gidilmeyerek sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

T- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

237 sayılı Taşıt Kanununun 9 uncu maddesi gereğince kurumların satın alacak taşıtların azami satın alma bedelleri, her yıl bütçe kanunlarına bağlı cetvelerde gösterilmesi gerekli olup, sözkonusu Kanuna genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar gibi mahalli idareler tabi olduğunda (T) işaretli cetvelde yer alan azami satın alma bedellerine uymak zorundadırlar.

Sıra No	Taşıtın Cinsi	Azami Satın Alma Bedeli
1-a	Binek otomobil	1.050.000 TL
1-b	Binek otomobil	1.149.000 TL
2-	Binek otomobil	450.000 TL
3-	Station-Wagon	652.000 TL
4-	Arazi binek (En az 4, en fazla 8 kişilik)	541.000 TL
5-	Minibüs (Sürücü dahil en fazla 17 kişilik)	1.469.000 TL
6-	Kaptıkaçtı (Arazi hizmetleri için)	1.507.000 TL
7-	Pick-up (Kamyonet, sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	937.000 TL
8-	Pick-up (Kamyonet, arazi hizmetleri için sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	1.301.000 TL

9-	Panel	499.000 TL
10-	Midibüs (Sürücü dahil en fazla 26 kişilik)	1.514.000 TL
11-a	Otobüs (Sürücü dahil en az 27, en fazla 40 kişilik)	4.116.000 TL
11-b	Otobüs (Sürücü dahil en az 41 kişilik)	4.930.000 TL
12-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 3.501 Kg)	1.468.000 TL
13-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 12.000 Kg)	2.566.000 TL
14-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 17.000 Kg)	3.029.000 TL
15-	Ambulans (Tıbbi donanımlı)	2.408.000 TL
16-	Ambulans (Arazi hizmetleri için)	2.874.000 TL
17-	Pick-up (Kamyonet, cenaze arabası yapılmak üzere)	1.173.000 TL
18-	Motorsiklet (En fazla 600 cc.lik)	256.000 TL
19-	Motorsiklet (En az 601 cc.lik)	276.000 TL
20-	Bisiklet	22.000 TL

Cetvelde yer alan T-1a cinsi taşıtlar 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan Makamlar ile Devlet Protokol Hizmetlerinde kullanılmak üzere Dışişleri Bakanlığınca satın alınacak taşıtlar için tahsis edilmişken, T-1b cinsi taşıtlar 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan ilk üç sıradaki Makamlar için tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Bu cetvelde belirlenen azami satın alma bedelleri, her türlü vergi öncesi bedelleri ifade etmekte olup, bu fiyatlarda değişiklik yapmaya, bu bedelleri belirli makam ve hizmetler için farklı miktarlarda tespit etmeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Ayrıca, cetvelde bedelleri belirlenmeyen T-21a Güvenlik önlemlili binek otomobil, T-21b Güvenlik önlemlili servis taşıtı ve T-22 Diğer taşıtların ise cins ve fiyatları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenmektedir.

Belediyeler yanında belediyelere bağlı kuruluşlar (İETT, İSKİ, EGO, ASKİ vb.) ile belediyelerin veya bağlı kuruluşların %50'sinden fazla sermayesine sahip olduğu şirketlerinde yukarıda belirtilen taşıt fiyatlarına uymaları, edinilecek taşıtların bu bedellerin üzerinde bulunması halinde bedel artışı için Hazine ve Maliye Bakanlığınca başvurmaları gerekmektedir.

2020 yılında T işaretli Cetvel dipnotunda yapılan düzenleme ile yıl içinde hibe edilen ancak kamu idareleri tarafından, Kamu İdarelerinin Yıl İçinde Edinebilecekleri Taşıtlar Cetvelinde yer almadığı için edinilemeyen taşıtlar için bir çözüm üretilmiş, 2024 yılında da buna devam edilmiştir. Söz konusu düzenleme ile Sağlık Bakanlığı ile hastanesi bulunan yükseköğ-

retim kurumlarına yıl içinde hibe edilen ambulanslar, 300 adedi geçmemek üzere bu cetvelde gösterilmesine gerek bulunmaksızın Cumhurbaşkanı kararıyla edinilebilecektir.

MAHALLİ İDARELERDE STRATEJİK PLAN VE BÜTÇE

Ülkemizde bütçe anlayışları git-gelleri olan bir yapıya sahiptir. 1960'ların sonuna kadar ki dönemde, buna Kurtuluş Savaşı yıllarını da dahil edebiliriz, bu dönemde klasik bütçe, 2003 yıla kadar tartışmalı olsa da program bütçe, 2004-2007 yıllarında analitik bütçe (ismi analitik olsa da klasik bütçe) 2007 yılından itibaren özellikle pilot kurumlarda stratejik plana dayalı programlanan performans dayalı bütçe, 2021 yılında ise tekrardan (program bazlı performans bütçe gibi süslü ifade edilse de) program bütçe sisteminden söz etmek mümkündür.

Ancak şunu belirtmek gerekir ki ne kadar farklı isimler kullanılsa, ne kadar süslü ifadelerle tanımlansa da Türkiye'de uygulanan tek bütçe sistemi vardır, bu da Klasik Bütçe. Ülkemizde klasik bütçenin de yanlış uygulandığını da burada belirtmek gerekir. Bilindiği üzere Klasik Bütçe Klasik iktisatçıların ve maliyecilerin bütçede denklik prensibi ve ekonomide kamunun faaliyetlerinin sınırlı olması fikri her zaman gerçekleştirmek istedikleri temel hedefleri olmuştur. Ancak Ülkemizde geçmiş yıl bütçe gerçekleştirmelerinden hareketle gelecek yılının bütçesinin oluşturulması, bütçe giderlerinden hareketle bütçe gelirlerinin tahmin edilmesi, başlangıçta (bazı) bütçelerin denk bağlanması ama bütçe gerçekleştirmelerinin hep açıkla kapsanması Klasik Bütçeyi bile yanlış anladığımız sonucunu doğurmaktadır. Bunda en büyük kabahatin Ülkemizde bütçeleri yöneten birimin başındakilerin kolay yolu tercih etmelerinden kaynaklanmaktadır. Ki bu durum kamu maliyesinin şansa dayalı düzelmesinden başka bir çıkar yolunun da olmadığını göstermektedir.

Oysa bazı Mahalli İdareler özellikle de Belediyeler bütçe yönetimi konusundan bunlardan daha ileri olduklarını göstermektedir. Buradaki temel hususunda kaynakların sınırlı olması ve buna bağlı olarak kaynakların 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunundaki ifadelerle etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının gerekliliğidir. Bu gereklilik bizi Stratejik Planlara dayalı Performans Esaslı Bütçelere götürmektedir.

Bu çerçevede Mahalli İdarelerin Mart ayında yapılacak seçimlere müteakip altı ay içinde 5393 sayılı Kanununun 41 inci maddesinde yer alan hükme istinaden kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plan hazırlamaları ve 2025 yılı bütçelerini stratejik planda yer alan amaç hedefleri gözeterek, performansı esas alarak hazırlamaları, belirlenecek programlara göre kaynak tahsisini göstermeleri ve yıl içinde sahip olacakları performans bilgi sistemleri ile performansları izlemeleri önem arz etmektedir.

Yani 2024 yılında Mahalli İdarelerin;

- Doğru usul ve yönetmelerle katılımcı bir STRATEJİK PLAN hazırlamaları,
- Bütçelerine esas teşkil edecek ve Stratejik Planla uyumlu PERFORMANS PROGRAMI oluşturmaları,
- Faaliyet Raporlarının oluşturulmasında ve mahalli idarelerde yürütülen iş ve faaliyetlerinin izlenmesi için PERFORMANS BİLGİ SİSTEMİ oluşturmaları gerekmektedir.

Yazar

Dr. Av. M. Lamih ÇELİK

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı*

Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin Belediyeleri İlgilendiren Düzenlemeleri

ÖZET

Uzun süreden beri yürürlükte olan disiplin amirleri ve disiplin kurullarına ilişkin yönetmelik yürürlükten kaldırılmış ve yerine Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Soruşturma sürecine ilişkin düzenlemelerin bir kısmı Danıştay içtihadı ile oluşmuş usul kuralına ilişkin iken bir kısmı tamamen yenidir. Bunun yanında disiplin amirleri ve disiplin kurullarına ilişkin de önemli düzenlemeler yeni yönetmelikte yer almıştır. Bu çalışmanın konusu yeni disiplin yönetmeliğinin genel olarak belediye açısından incelenmesidir.

GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 134. maddesinde disiplin kurullarının "kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri" ve yine disiplin amirlerinin "tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar"ın yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda Disiplin Amirleri ve Disiplin Kurulları Hakkında Yönetmelik 1982 yılında yürürlüğe girmiştir. Uzun bir süre yürürlükte kalan bu yönetmelik 30.04.2021 tarihinde tamamen ilga edilmiş ve yerine Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir¹.

Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nde mülga yönetmeliğin bazı hükümleri korunmuşsa da yeni yönetmelik, bazı önemli değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Ayrıca yeni yönetmelik ile sadece disiplin kurulları ve disiplin amirlerine ilişkin düzenleme yapılmamış, soruşturma usullerine ilişkin de birtakım düzenlemeler yönetmelik hükümleri arasında yer almıştır.

¹ RG. 30.04.2021, S. 31470

A. Disiplin Amirlerinin Belirlenmesine İlişkin Düzenlemeler

Mülga yönetmelikte olduğu gibi mevcut yönetmelikte kamu idarelerinin üst disiplin amirleri tespit edilmiş ve diğer disiplin amirlerinin belirlenmesi kamu idarelerince çıkarılacak özel yönetmeliklere bırakılmıştır (m.5). Yeni düzenlemenin getirdiği en dikkat çekici değişikliklerden birisi cumhurbaşkanının disiplin amiri olmasıdır. Önceki yönetmelikte disiplin amiri olarak hiçbir yetkisi bulunmayan cumhurbaşkanı, ilgili yönetmelikle birlikte artık bütün kamu idarelerinin üst disiplin amiri olarak belirlenmiştir. Bu husus 2017 yılı Anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanının yürütmenin başı konumuna gelmesinin sonuçlarından birisi olarak değerlendirilebilir. Öncelikle belirtmek gerekir ki cumhurbaşkanının, mahalli idarelerin personelinin disiplin amiri olması bir idari vesayet yetkisi niteliği taşımaktadır. Bunun yönetmelikle düzenlenmesinin anayasal ilkelere aykırı olduğu görüşündeyiz.

Mülga yönetmelikte kamu idarelerinin çıkaracağı özel yönetmeliklerle diğer disiplin amirlerini belirlemesine ilişkin hüküm yeni yönetmelikle korunmuş olmakla birlikte mahalli idareler ve mahalli idare birlikleri bakımından diğer disiplin amirlerini belirlenmesine ilişkin yönetmeliğin İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca müşterek olarak çıkarılacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda belediyeler, bağlı kuruluşları, il özel idareleri ve mahalli idare birlikleri diğer disiplin amirlerini belirleme yetkisini artık haiz değildir.

B. Disiplin Amirlerine İlişkin Diğer Düzenlemeler

Disiplin amirlerine ilişkin dikkat çeken ilk düzenleme disiplin amirliği yetkisinin devredilemeyeceği hükmüdür (m. 7/3). Yeni yönetmelik ile disiplin cezalarında yetki devri açık bir biçimde yasaklandığından yetki devri yapılması hukuka aykırı olacaktır.

Bir diğer önemli düzenleme ise vekalet durumunda disiplin amiri yetkilerinin kullanılabilmesine ilişkindir (m. 5/5). Buna göre disiplin amiri olarak belirlenen kadrolara vekalet edenler de görevi yürüttükleri sürece disiplin yetkilerini haiz olacaktır.

Yıllık izinli iken disiplin amiri ceza verme yetkisini kullanabilir mi?

İşlemin tesis edildiği tarihte izine ayrılmış bulunan disiplin amirinin disiplin cezası verme yetkisi yoktur. Vekaleten **görevi yürüten kişinin ceza verme yetkisi bulunmaktadır.**²

Tedviren görevlendirilen personel disiplin amirliği yetkisini kullanabilir mi?

Tedviren görevlendirme aslında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86 ncı maddesine göre aylıksız vekalet görevidir. Bu durumda vekaleten görevlendirilen bir personelin Disiplin Amirleri Yönetmeliği çerçevesinde disiplin amirliği yetkisini kullanabilir.³

Uygulamada yetkili disiplin amirine ilişkin önemli sorunlardan birisi de soruşturulan memurun görev yerinin değişmesi durumunda yetkili disiplin amirinin kim olacağı idi. Yapılan düzenlemeye göre disiplin soruşturması açmaya ve başlatmaya yetkili disiplin amiri, disiplin suçu oluşturan fiil veya hâlin işlendiği tarihteki memurun görev yerindeki disiplin amirleri olacaktır (m. 24).

Memurun geçici görevlendirilmesi halinde disiplin amirinin nasıl tayin ve tespit edileceği konusunda her ne kadar memurun asıl kadrosu kendi kurumunda olsa da delillere daha kolay ulaşma imkanı ve disiplin ihlalinin yapıldığı kurumda düzen ve güveni sağlama zorunluluğu nedeniyle, memurun asıl kadrosunun bulunduğu kurumdaki değil, geçici olarak görevlendirildiği kurumdaki disiplin amirinin soruşturma yapması ve gerekli işlemleri yürütmesi kanımızca yerinde olmuştur.

² *Danıştay 8. D. E. 1998/2038 K. 1999/2990 T. 13.5.1999*

³ *Devlet personel Başkanlığının görüşü (10/07/2013-5443)*

Son olarak belirtmek gerekir ki disiplin kurullarının kararları üzerine karar vermek için dosyanın disiplin amirine geldiği durumlarda disiplin amiri kararları gerekçeli olmalıdır (m. 27).

Disiplin cezalarının gerekçeli olması kabul edilen bir husus olmakla birlikte 20 yönetmeliğin 27. maddesine göre ceza verilmesine yer olmadığı kararlarının da gerekçeli olması gerekmektedir.⁴

29/4/2021 tarihli ve 3935 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği uyarınca, Yönetmeliğin yayın tarihinden itibaren 6 ay içerisinde yayınlanması gereken Mahalli İdareler Disiplin Amirleri Yönetmeliği bu günkü (11 Mart 2022) Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

İçişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanan Yönetmelik ile Disiplin Amirleri kurumlara göre aşağıdaki şekilde (Yönetmelik Eki EK-1, 2, 3, 4) belirlenmiştir.

Belediyelerin, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde herhangi bir Yönetmelik çıkartmadan veya karar almadan Mahalli İdareler Disiplin Amirleri Yönetmeliği’ni uygulamaları gerekmektedir.

Büyükşehir Belediyelerinde Disiplin Amirleri kimlerdir?

UNVANI	DİSİPLİN AMİRİ
GENEL SEKRETER	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
İÇ DENETÇİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
1. HUKUK MÜŞAVİRİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
TEFTİŞ KURULU BAŞKANI	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
MÜFETTİŞ VE MÜFETTİŞ YARDIMCISI	TEFTİŞ KURULU BAŞKANI
GENEL SEKRETER YARDIMCISI	GENEL SEKRETER
DAİRE BAŞKANLARI	GENEL SEKRETER
HUKUK MÜŞAVİRİ, AVUKAT	1. HUKUK MÜŞAVİRİ
UZMAN, SİVİL SAVUNMA UZMANI	DAİRE BAŞKANI

⁴ Anayasa Mahkemesi, bir kararında; “Mahkemenin, davanın sonucuna etkili olduğunu kabul ettiği bir husus hakkında ‘ilgili ve yeterli bir yanıt’ vermemesi vey yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddiaların cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olabileceğini” belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi İbrahim Ataş kararında ise; “Derece mahkemelerinin, dava konusu maddi olay ve olguların kanıtlanmasını, delillerin değerlendirilmesini, hukuk kurallarının yorumlanmasını ve uygulanmasını, uyumsuzlukla ilgili vardığı sonucu, bu sonuca varılmasında kullandığı takdir yetkisinin sebeplerini makul bir şekilde gerekçelendirmek zorunda olduğunu” ifade etmiştir. AYM, makul gerekçe kavramını İbrahim Ataş kararında şu şekilde açıklamaktadır; “Davaya konu olay ve olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, olay ve olgular ile hüküm arasındaki bağlantıyı gösterecek nitelikte olmalıdır. Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri için ortada usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle belirtilen içerik ve kapsamda verildiğini gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur”. (Anayasa Mahkemesi İbrahim Ataş başvurusu, başvuru no. 2013/1235, 13.06.2013.)

MALİ HİZMETLER UZMANI, MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCISI	MALİ HİZMETLER/STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI
ŞUBE MÜDÜRÜ	DAİRE BAŞKANI
ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜNDE ÇALIŞAN MEMURLAR	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ
DİĞER MEMURLAR	DAİRE BAŞKANI

Bağlı Kuruluşların Disiplin Amirleri kimler olabilir?

UNVANI	DİSİPLİN AMİRİ
GENEL MÜDÜR	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
YÖNETİM KURULU ÜYESİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI	GENEL MÜDÜR
ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	GENEL MÜDÜR
İÇ DENETÇİ	GENEL MÜDÜR
TEFTİŞ KURULU BAŞKANI	GENEL MÜDÜR
1. HUKUK MÜŞAVİRİ	GENEL MÜDÜR
DAİRE BAŞKANI	GENEL MÜDÜR
TEFTİŞ KURULU BAŞKANI	GENEL MÜDÜR
UZMAN, SİVİL SAVUNMA UZMANI	DAİRE BAŞKANI
MÜFETTİŞ VE MÜFETTİŞ YARDIMCISI	TEFTİŞ KURULU BAŞKANI
HUKUK MÜŞAVİRİ, AVUKAT	1. HUKUK MÜŞAVİRİ
ŞUBE MÜDÜRÜ	DAİRE BAŞKANI
MALİ HİZMETLER UZMANI, MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCISI	MALİ HİZMETLER/STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI
ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜNDE ÇALIŞAN MEMURLAR	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ
DİĞER MEMURLAR	DAİRE BAŞKANI

İl, İlçe ve Belde Belediyelerinde Disiplin Amirleri kimlerdir?

UNVANI	DİSİPLİN AMİRİ
BAŞKAN YARDIMCISI	BELEDİYE BAŞKANI
ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	BELEDİYE BAŞKANI
İÇ DENETÇİ	BELEDİYE BAŞKANI
TEFTİŞ KURULU MÜDÜRÜ	BELEDİYE BAŞKANI
MÜDÜR, BİRİM AMİRİ	BELEDİYE BAŞKANI
AVUKAT	BELEDİYE BAŞKANI
UZMAN, SİVİL SAVUNMA UZMANI	MÜDÜR

MÜFETTİŞ, MÜFETTİŞ YARDIMCISI	TEFTİŞ KURULU MÜDÜRÜ
MALİ HİZMETLER UZMANI MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCISI	MALİ HİZMETLER/ STRATEJİ GELİŞTİRME MÜDÜRÜ
DİĞER MEMURLAR	BİRİM MÜDÜRÜ

Disiplin Amirleri'nin yetkileri nelerdir?

657 sayılı Yasanın 126. maddesi 1. fıkrasına göre uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını vermeye disiplin amirleri yetkili bulunmaktadır

Ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 126. maddesinin 3. fıkrasında, disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisinin olmadığı, cezayı kabul veya reddedecekleri, ret halinde atamaya yetkili amirlerin 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbest olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hükümle disiplin amirlerinin kendi yetki alanlarına ilişkin disiplin cezalarını vermekte sahip oldukları takdir yetkisi, kurullara karşı korunmak istenmiştir. Bir memurun Devlet memurluğundan çıkarılması önerisiyle yüksek disiplin kuruluna sevk edilmesine ilişkin bir olayda yüksek disiplin kurulu, öneriyi reddedip davacıya kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesi gerektiğine karar vermiştir. İdare mahkemesi, yüksek disiplin kurulunun öneriyi ret ya da kabul dışında bir karar veremeyeceği gerekçesiyle işlemi iptal etmiştir. (Danıştay 8. D, T. 10.12.1997, E. 95/4185, K. 97/3879). Devlet memurluğundan çıkarma için yapılan teklifin yüksek disiplin kurulu tarafından reddi halinde disiplin amiri, reddedilen Devlet memurluğundan çıkarma cezası yerine kademe ilerlemesi cezası verilmesi gerektiğine karar verirse, soruşturma dosyasını yetkili disiplin kuruluna göndermekle yükümlüdür.

Disiplin amirlerinin sorumlulukları nelerdir?

Disiplin amirleri, disiplin işlerinde kendilerine 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve özel kanunlarla verilen yetkileri kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla; memurlara kanun, tüzük ve yönetmeliklerle tanınan hakları göz önünde tutan, hakkaniyet ve eşitliği esas alan bir tutum ve davranış için de kullanmak ile yükümlüdürler.

Ayrıca;

a) Memurların uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve memurluktan çıkarma cezalarından biriyle cezalandırılması gereken disipline aykırı davranışlarını öğrendikleri tarihten itibaren kanunen belli süreler içinde disiplin soruşturmasını başlatarak; gerekli cezayı uygulayarak, disiplin cezası verme yetkisinin zaman aşımına uğramasını önlemek,

b) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı tarihi izleyen 15 gün içinde vermek,

c) Uyarma ve kınama cezalarına karşı yapılan itirazları, cezalarla ilişkin karar ve eklelerinin kendilerine intikalinden itibaren 30 gün içinde inceleyerek sonuçlandırmak, zorundadırlar.

Disiplin amir soruşturma tamamlandıktan 30 gün sonra ceza verebilir mi?

İlgilinin son savunması da alınarak her türlü usul ve işlemleri tamamlanmış olan bir soruşturmada disiplin veya kurulunun kararını belli süre içinde vermemesi durumunda, hakkında soruşturma açılanların tedirgin olacağı ve uzun süre baskı altında tutulmalarının önlenmesi amacıyla 657 Sayılı Devlet Memurları Yasasınının 128. maddesi (1.) bendinde "Disiplin amirlerinin, uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını, soruşturmanın tamamlandığı günden başlayarak 15 gün içinde vermek zorunda oldukları belirtilmiş, bu sürenin ceza

verme yetkisini kaldıran bir niteliği bulunmadığı, aksine disiplin amiri ve kurullarını kısa sürede karar vermeye zorlayıcı nitelikte olduğu bu süre geçirildikten sonra ceza verilmiş olmasında yasaya aykırılık bulunmamaktadır. Ancak ilgili amir veya kurulun görevini belli süre içinde yapmaması nedeniyle sorumluluğunun doğacağı açıktır.⁵

Disiplin amirince verilen uyarma, kınama, aylıktan kesme cezalarına karşı memurun yaptığı itirazın Disiplin Kurulunca kabul edilmesi halinde disiplin amirinin izleyeceği yol nedir?

Disiplin cezalarına yapılan itirazların disiplin kurullarınca kabulü halinde disiplin amirlerinin kararların kendilerine intikalinden itibaren 657 sayılı Kanunun 128 nci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde 15 gün içinde kararlarını vermeleri gerekir.

Disiplin amirinin disiplin kurullarının itiraz üzerine verdikleri kararlara uymak suretiyle verilen cezayı hafifletebileceği gibi tamamen kaldırabilir.

Disiplin amirince cezanın hafifletilerek verilmesi durumunda memurun bu cezaya da itiraz hakkı bulunmaktadır.

Disiplin kurulu kararı üzerine verilen kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına yapılan itirazın yüksek disiplin kurulunca kabulü halinde bu kararın gözden geçirilerek -uyarma/kınama/aylıktan kesme cezası- yeni bir karar verilmesini için konu disiplin amirine intikal ettirilmesi gerekir.⁶

Disiplin amirince verilen Uyarma cezasına yapılan itirazı Disiplin Kurulunun kabul etmesi halinde yapılacak işlem nedir?

657 sayılı Kanunun 135 inci maddesinde itirazın kabulü halinde disiplin amirlerinin kararı gözden geçirerek daha alt ceza verebilecekleri veya tamamen ortadan kaldırabilecekleri hüküm altına alınmış olup, 657 sayılı Kanunda düzenlenen ceza türlerinden uyarma cezasına itirazın disiplin kurulu tarafından kabul edilmesi halinde bu kararın disiplin amirine gönderilmesi gerektiği ve ceza hafifletilemeyeceğinden disiplin amiri tarafından kaldırılması gerekir.⁷

Disiplin amirinin verdiği disiplin cezaları özlük dosyasından silinebilir mi?

"Kamu hizmetinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi için gerekli önlemlerden olan disiplin cezası, niteliği gereği öteki idari işlemlerden farklıdır.

Disiplin cezası vermeye yetkili organlar, bu organların oluşumu, çalışma usulü, karar oluşturulması, bu kararlara itiraz ve bütün bu sürecin her aşaması için öngörülen süre koşulları ile disiplin cezası işlemi sıkı şekil şartına bağlı olarak uygulanabilmektedir.

Bu özellik, disiplin cezasının yeni bir idari işlemle ortadan kaldırılmasına engeldir. Ceza ancak bir yargı kararı yahut yasanın tasarrufu ile iptal edilebilir veya ancak disiplin cezasının ağırlığına göre belli süreler geçtikten sonra özlük dosyasından silinmesi atamaya yetkili amirden istenebilir."⁸

657 sayılı yasanın 133. maddesine göre; Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların (aylıktan kesme/kademe ilerlemesinin durdurulması cezası) uygulanmasından 10 sene sonra

⁵ Danıştay 8. D. E. 1991/1370 K. 1991/1358 T. 17.9.1991

⁶ Devlet Personel Başkanlığı görüşü (08/04/2011-6744)

⁷ Devlet Personel Başkanlığının görüşü (05/07/2011-13486)

⁸ Danıştay 8. D. E. 1998/4988 K. 1998/3015 T. 12.10.1998

atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılmasında disiplin kurulunun mütalaası alındıktan sonra atamaya yetkili amir karar verir.

Belediye Yüksek Disiplin Kuruluna İlişkin Düzenlemeler

Yeni yönetmeliğin 17. maddesine göre mahalli idarelerin yüksek disiplin kurulu İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruludur. Bu düzenlemenin 657 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

657 sayılı Kanun'un 126. maddesinin 2. fıkrasına göre devlet memurluğundan çıkarma cezaları "memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu tarafından" verilmesi gerekmektedir. Yine 134. maddenin "Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu bulunur" ifadesi de her kurum merkezinde bir yüksek disiplin kurulu kurulması gerektiğini ifade etmektedir. O hâlde disiplin kurullarının oluşumuna ilişkin düzenleme yapılırken her kurumun kendi yüksek disiplin kurulunun oluşturulması 657 sayılı Kanun'un 126/2 ve 134. maddelerinin gereğidir.

Bu durumda belediyeler açısından yüksek disiplin kurulu olarak İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun kabul edilmesi kanuna aykırıdır.

Bu düzenlemeden önce Yargı Kararlarında Bağlı Kuruluşun Yüksek Disiplin Kurulu şöyle belirlenmişti;

"Ankara 11. İdare Mahkemesince 5.10.2006 günlü, E: 2005/2067, K: 2006/3208 sayılı kararında; "ASKİ'de olarak görev yapan davacının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olacağı ve hakkında dava konusu edilen disiplin cezasını verecek olan Yüksek Disiplin Kurulunun Bakanlar Kurulunca çıkarılacak Yönetmelik'te belirtilenler tarafından oluşturulması gerekeceği tartışmasız olup, davacı hakkında Ankara Büyükşehir Belediye Meclisince kabul edilerek yürürlüğe giren ASKİ Disiplin Yönetmeliği uyarınca cezalandırılmasında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali ile davacının maddi kayıplarının yasal faizi ile birlikte tazmini" yönünde verilen kararın temyizden incelenmesi neticesinde Danıştay 12. Dairesinin E: 2007/1295, K: 2008/647 sayılı kararında; Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünde görev yapan davacının, 657 sayılı Kanun'un 125/E-g maddesi uyarınca Devlet memurluğundan çıkarılmasına dair cezanın, Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninden teşekkül eden Yüksek Disiplin Kurulunca verilmesi gerektiğine hükmedilerek bu açıklama çerçevesinde temyiz istemi reddedilerek ilk derece mahkemesinin kararının onanmasına karar verilmiştir. Söz konusu kararın gerekçesinin ilgili kısmında ise "Devlet Memurları Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre Büyükşehir Belediyesine bağlı bir kuruluş olan davalı idarede çalışan personele, dava konusu cezanın Büyükşehir Belediye Encümeni'nden teşekkül eden Yüksek Disiplin Kurulunca verileceği açıktır" denilmiştir.

Ordu İdare Mahkemesinin 19/01/2018 tarih ve 2017/600 esas ve 2018/84 karar sayılı kararında "Olayda OSKİ genel Müdürlüğünde görev yapan davacı hakkında verilen devlet memurluğundan çıkarma cezası, OSKİ Genel Müdürlüğü Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Yönetmeliği uyarınca OSKİ Genel müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu tarafından Verilmiş İse de Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığının bağlı kuruluşu olan OSKİ genel müdürlüğün-

de görev yapan davacının 657 sayılı yasaya tabi olduğundan dava konusu edilen devlet memurluğundan çıkarma cezasını verecek olan yüksek disiplin kurulunun Bakanlar Kurulunca çıkarılan Devlet memurları disiplin kurulları ve disiplin Amirleri Hakkındaki yönetmeliğin 4. maddesi hükümlerine göre Büyükşehir Belediye Encümeninden oluşan Yüksek Disiplin Kurulu tarafından davacının durumunun değerlendirilmesi zorunludur. Bu durumda, davacının OSKİ genel müdürlüğü disiplin kurulları ve disiplin amirleri yönetmeliği hükümleri uyarınca oluşturulan OSKİ Yüksek Disiplin Kurulunca cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde, yetki yönünde hukuka aykırılık bulunmaktadır.” Denilmiştir. Ancak bu düzenlemeden sonra artık büyükşehir belediye encümeni değil İçişleri Bakanlığı Yüksek disiplin kurulunca karar verilecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 129. maddesinde ise, Devlet memurluğundan çıkarma cezasını verme konusunda yetkili kılınan Yüksek Disiplin Kurullarının gerek inceleme yöntemi, gerekse bu kurullar önünde kullanılacak savunma hakkı bakımından diğer cezalara göre daha farklı ve detaylı düzenlemeler öngörülmüştür.

Maddede “Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin sicil dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir. Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, sicil dosyası hariç, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir” hükmü yer almıştır. 130. maddede diğer cezalar bakımından memura sadece 7 günden az olmamak üzere yazılı veya sözlü bir savunma hakkı tanınmışken 129. maddeyle memuriyetten çıkarma cezası açısından, soruşturma ile ilgili evrakın incelenmesinden veya vekili vasıtasıyla sözlü savunma yapılmasına kadar, 130. maddeden farklı olarak geniş bir savunma hakkı tanınmış bulunmaktadır. Yasa koyucu disiplin cezası bakımından ilgili açılarından en ağır sonuçları doğuran Devlet memurluğundan çıkarma cezasının verilmesinde, bu şekilde bir savunma hakkının tanınmasını memur statüsü açısından önemli bir güvence olarak öngörmüştür.

Bu durumda, Yüksek Disiplin Kurulunca, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye (konunun kurula intikalinden önce savunması alınmış olsa bile) son savunma hakkı tanınması gereklidir.⁹

“Yüksek Disiplin Kurulunca, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye (konunun kurula intikalinden önce savunması alınmış olsa bile) son savunma hakkı tanınması gereklidir.”¹⁰

“Disiplin cezasıyla cezalandırılması için hakkında soruşturma açılan kamu görevlisinin savunması alınırken disiplin suçunu oluşturan eylemi açık bir şekilde belirlenmeli, disiplin suçu oluşturan eyleminin hangi disiplin kurallarını ihlal ettiği ortaya konulmalıdır.” (Danıştay 12. Daire 2008/7024 E, 2011/1314 K.)

⁹ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 2007/1846 E., 2011/6 K.

¹⁰ Danıştay 12. D. E. 2008/2174 K. 2009/1703

HSYK HUKUKİ MÜZAKERE TOPLANTILARI 14-17 KASIM 2013 / ADANA

Devlet Memurluğundan çıkarma cezası verilebilmesi için ilgiliye “son savunma hakkı” tanınmasının zorunlu olduğu, meslekten çıkarma cezası ve diğer cezalar için “son savunma hakkının” söz konusu olmadığı, bir kez savunmasının alınmış olmasının yeterli olduğu, <http://hmt.hsyk.gov.tr/toplantilar/2013/idari-yargi/guz/adana/raporlar/d12.pdf> HSYK HUKUKİ MÜZAKERE TOPLANTILARI 30 Mayıs - 02 HAZİRAN 2013 - İSTANBUL “Son savunmanın Devlet Memurluğundan çıkarma cezasında zorunlu olan bir prosedür olduğuna değinildi.” <http://hmt.hsyk.gov.tr/konular/idari-yar-gi/idare/7-Dan12daire/3.pdf>

“Davacılar ancak soruşturma raporunda yer verilen maddi olayı, tanık ifadelerini, inceleme yapanın görüş ve kanaatini, işlemin hukuki dayanağını, soruşturmacının önerilerini açık ve etraflı bir biçimde öğrenme suretiyle adil yargılanma hakkını kullanabilecektir. İncelenemeyen bir soruşturma raporuna karşı iddia ve savunmada bulunmak zor, hatta imkansızdır.” (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2005/3292 K: 2008/1633)

Disiplin Kurullarına ve Yetkilerine İlişkin Düzenlemeler

Mahallî idarelerin disiplin kurulu

MADDE 13- (1) İl özel idare disiplin kurulu; genel sekreterin başkanlığında, vali tarafından görevlendirilen dört il özel idare yöneticisi ile varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.

(2) Belediye disiplin kurulu;

a) Büyükşehir belediyelerinde, genel sekreter veya büyükşehir belediye başkanı tarafından belirlenen genel sekreter yardımcısının başkanlığında, birim müdürü veya üstü yöneticiler,

b) Büyükşehir belediyelerine bağlı kuruluşlarda, genel müdür veya belediye başkanı tarafından belirlenen genel müdür yardımcısının başkanlığında, birim müdürü veya üstü yöneticiler,

c) İl ve ilçe belediyelerinde, belediye başkanı tarafından belirlenen belediye başkan yardımcısının başkanlığında, hiyerarşik konumları dikkate alınarak belediyedeki memurlar,

arasından ilgili belediye başkanınca görevlendirilen dört üye ile varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.

(3) Belde belediyeleri disiplin kurulu, belediye encümeni ile varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.

(4) Birlik disiplin kurulu, birlik encümeni ile varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.

Disiplin kurullarının görev ve yetkileri

MADDE 14- (1) Disiplin kurulları;

a) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası teklifini değerlendirmeye,

b) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı yapılan itirazları değerlendirmeye,

c) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılması talepleri hakkında mütalaa vermeye,

yetkilidir.

(2) Disiplin kurullarının ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder.

Disiplin kurulları ile yüksek disiplin kurullarının görüşme usulü, toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22- (1) Üç kişilik kurullar üye tam sayısı ile, üye sayısı üçten fazla olan kurullar salt çoğunlukla toplanır.

(2) Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurullarının başkan ve üyelerinin görev başında bulunamamaları hâlinde kurullara vekilleri katılır.

(3) Sendikalar tarafından sendika temsilcisinin bildirilmemesi veya bildirilen sendika temsilcisinin davet edilmesine rağmen toplantıya katılmaması durumunda sendika temsilcisi toplantı yeter sayısının tespitinde göz önünde bulundurulmaz.

(4) Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurullarının başkan ve üyeleri; kendilerine, eşlerine, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına, disiplin cezası verilmesini teklif ettikleri

veya disiplin soruşturmasını ya da muhakkikliğini yaptıkları memurlara ait işlerle ilgili kurul toplantılarına katılamaz.

(5) Toplantılara, bu maddenin dördüncü fıkrasındaki sebeplerle katılamayan üyeler, toplantı yeter sayısının tespitinde göz önünde bulundurulmaz. Başkanın bu sebeplerle toplantıya katılamaması hâlinde başkanlık görevi; hiyerarşik olarak en üst görevde bulunan üye, hiyerarşik olarak aynı düzey görevde bulunan üye sayısı birden çok ise bunlar arasından en kıdemli üye tarafından yürütülür.

(6) Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurullarında raportörün açıklamaları dinlendikten sonra işin görüşülmesine geçilir. Üyeler, toplantılarda soruşturma konusu fiil veya hâl hakkındaki görüşlerini sözlü veya yazılı olarak bildirebilir. Konunun aydınlandığı ve görüşmelerin yeterliği sonucuna varıldığında oylama yapılır. Oylama açık oyla yapılır ve oy çokluğu ile karar verilir. Oylamada çekimser kalmamaz. Başkan oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

(7) Oylamanın sonucu Başkan tarafından açıklanır ve başkan ile üyeler tarafından imzalanan bir tutanakla tespit edilir.

Kararların yazılması

MADDE 23- (1) Karar, oylama tarihini izleyen yedi gün içinde gerekçeli olarak, karara karşı başvuru yolları ve süreleri ile oy birliği veya oy çokluğu ile alındığı da belirtilmek suretiyle raportör tarafından yazılır ve başkan ile üyeler tarafından imzalanır. Kararda karşı oy kullananların görüşlerine de yer verilir.

Yeni düzenleme ile disiplin kurulları üyelerinin görev süresinde değişikliğe gidilmiş ve disiplin kurullarının üyelerinin görev süresi iki yıldan üç yıla çıkarılmıştır (m. 19/1). Süresi dolan üyeler aynı usulle yeniden görevlendirilebilecektir. Mülga yönetmeliğe göre aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar bu cezalar özlük dosyasından silinse bile disiplin kurullarında görevlendirilemezken yeni yönetmeliğe göre aylıktan kesme cezası alanlar 5 yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar 10 yıl süre ile görevlendirilemeyecektir (m. 19/2). Bir başka deyişle ilgili fıkradaki süreler geçtikten sonra aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar, bu cezalar özlük dosyasından silinirse bile disiplin kurullarında görevlendirilebilecektir.

Kurul toplantılarına katılamayacak olanlara ilişkin de değişiklik yapılmıştır. Kurul üyeleri ikinci derece dâhil bu dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarına ilişkin toplantılarına katılamazken yeni düzenleme ile üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarına ilişkin toplantılara katılamayacaktır (m. 22/4).

Mülga yönetmelikte soruşturmacının, soruşturma yaptığı memura ilişkin toplantılara katılıp katılamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmasa da Danıştay, soruşturmacının ceza vermeye yetkili kurul içerisinde yer almasını tarafsızlık ilkesine aykırı bulmakta idi. (Dan. 12. D, E. 2016/7204, K. 2018/1246, 21.3.2018) Yönetmelik ile soruşturmacının, soruşturulana ilişkin toplantılara katılması yasaklanmıştır (m. 22/4). Bu noktada soruşturmacının disiplin kurullarına katılamayacağına açık bir biçimde düzenlenmiş olması yerinde olmuştur.

Disiplin kurullarının kararlarının yazımına ilişkin yapılan değişiklik ise karara karşı başvuru yolları ve sürelerinin karar metninde gösterilmesi gerekliliğidir (m. 23). Esasında Anayasa'nın 40/2 maddesi uyarınca devlet, işlemlerinde başvuru yolları ve mercileri ile süreleri göstermek zorundadır. Anayasa'nın "Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı" başlıklı 11. maddesinde Anayasa hükümlerinin "yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları" olduğu öngörülmüş-

tür. Uygulanmayan bir Anayasanın bağlayıcılığından söz edilemeyeceğine göre, söz konusu düzenlemede sayılan tüm Devlet organlarının tüm eylem ve işlemlerinde Anayasayı doğrudan uygulamakla yükümlü olduğu tereddütsüz söylenebilir. Anayasa md. 40/2'nin gereğinin yerine getirilmesi, idari işlemin metninde başvuru yolu, mercii ve süresinin belirtilmesini gerektirmekte; başka bir deyişle Anayasa md. 40/2 idari işlemin dış görünüşü ile ilgili bir kural öngörmektedir. Bu açıdan ele alındığında başvuru yolu, mercii ve süresini içermeyen bir idari işlemin şekil yönünden hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülebilmesi mümkün gözükmemektedir. Yargıtay'ın bir kararında da Anayasa md. 40/2'de öngörülen hususları içermeyen bir borç bildirim belgesinin usulüne uygun düzenlenmediği gerekçesiyle usulüne uygun bir borç bildirim belgesi düzenlenerek yasal prosedürün yeniden işletilmesi gerektiğine karar verilmiş; iptal davası açısından değerlendirildiğinde şekil unsuru sakatlığından iptalle benzeşen bir sonuca ulaşılmıştır. Bkz. Y. HGK, 12.02.2019, E. 2015/10-3512, K. 2019/134,

Danıştay'ın bazı kararlarına göre, Anayasa md. 125/3 uyarınca dava açma süresini başlatacak olan bildirim, Anayasa'nın amir hükmü gereğince başvuru mercii ve süresini de gösteren yazılı bildirimdir. Bunun dışındaki yazılı bildirimler, Anayasa md. 40/2'nin amir hükmüne uygun olmadığından, dava açma süresini başlatmayacaktır.¹¹ Anayasa md. 40/2 uyarınca kanun yolu, başvuru mercii ve süresi bildirilmeyen işlemlerin ilgisine tebliği dava açma süresini başlatmayacağından, bu tür işlemlere karşı açılan davalar süreaşımı sebebiyle reddedilemeyecektir.¹²

Danıştay'ın, Anayasa md. 125/3 gereğince, yazılı olarak bildirilen işlemlerde Anayasa md. 40/2'deki yükümlülüğün yerine getirilmemesinin yaptırımının dava açma süresinin ihmal edilmesi olmaması gerektiği, bu durumda da tebliğ veya öğrenmeden itibaren herkes tarafından bilindiğinin kabulü gereken genel dava açma sürelerinin işletilmesinin zorunlu bulunduğu yolundaki içtihadı 85, K. 2022/1 sayılı İBK ile idari yargı yerleri ve idare bakımından bağlayıcı hale gelmiştir.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun K. 2022/1 sayılı kararıyla, yazılı olarak bildirilen idari işlemlerde Anayasa md. 40/2'de öngörülen hususların yer almaması halinde genel dava açma süresin uygulanacağı yolundaki içtihat bağlayıcı hale gelmiş; böylece Anayasa'da öngörülen yükümlülüğe uygun işlem tesis etmeyen idare, işlemin genel dava açma süresine tabi olması halinde bütünüyle yaptırımsız bırakılmış; işlemin özel dava açma süresine tabi olması halinde ise, 30 veya 60 günlük genel dava açma sürelerinin uygulanması gibi oldukça insafli bir "yaptırım" ile karşı karşıya bırakılmış; Anayasa md. 40/2 adeta yaptırımdan yoksun kılınmıştır.

Disiplin Kurulu hangi konularda toplanır?

a- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası

657 sayılı Kanununun 126 ncı maddesine göre; Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere belediye disiplin kuruluna 15 gün içinde gönderilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir. Disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi

¹¹ Danıştay 13. D., 26.11.2014, E. 2014/3745, K. 2014/3772, DD, S. 138, s. 503; Dan. 13. D. 29.12.2020, E. 2020/3779, K. 2020/4013, Bkz. Legalbank; Dan. İBK, 15.03.2022, E. 2/2021, K. 1/2022, RG 19.06.2022, S. 31871, Karşı Oy: "Anayasa'da yer alan düzenlemenin Devletin tüm işlemleri açısından geçerli bir zorunluluk içermesi ve genel veya özel dava açma süreleri bakımından herhangi bir ayırım öngörülmemesi" karşısında, Anayasa md. 40/2'ye aykırı işlemlere karşı dava açma süresinin işletilmemesi gerektiği savunulmuştur.

¹² Danıştay 4. D., 13.11.2006, E. 2005/2134, K. 2006/2156, DD, S. 115, s. 177; Dan. VDDK, 25.01.2012, E. 2009/173, K. 2012/19, DD, S. 130, s. 403; Dan. 9. D., 14.03.2013, E. 2012/8105, K. 2013/1931,

yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler. Kabul halinde belediye disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amir olan Belediye başkanı tarafından Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını verilir.

Disiplin kurulu kararı üzerine verilen kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına yapılan itirazın yüksek disiplin kurulunca kabulü halinde bu kararın gözden geçirilerek yeni bir karar verilmesini teminen cezayı veren disiplin amirine intikal ettirilmesi gerekir.

b- Uyarma ve Kınama Cezasına Yapılan İtiraz

T.C. Anayasası'nın 129. maddesinde yer alan uyarma ve kınama cezaları dışında disiplin kararlarının yargı denetimi dışında bırakılmayacağına ilişkin düzenleme 5982 sayılı Kanun'un 13/3. maddesi ile disiplin kararlarının yargı denetimi dışında bırakılmayacağı şeklinde değiştirilmiştir.

25.2.2011 günlü, 27857 sayılı 1. Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanun'un 113. maddesi ile 657 sayılı Kanun'un 135. maddesi "Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir. İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren otuz gün içinde kararlarını vermek zorundadır. İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri 15 gün içinde kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler. Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir." şeklinde değiştirilmiştir.

Disiplin amirlerince verilen cezaya itiraz eden memurun itirazının disiplin kurulları tarafından kabulü halinde disiplin amirince cezanın hafifletilerek verilmesi durumunda memurun bu cezaya da itiraz hakkı bulunmaktadır.¹³

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna itiraz yolu tüketilmeden açılan davada, idari merci tecavüzü nedeniyle, dosyanın merciine tevdi kararı verilebilir.¹⁴ Öte yandan, süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinlik kazanır. Ayrıca itiraz edilsin ya da edilmesin idari işlem niteliğindeki disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Devlet Personel Başkanlığı'nın bu konuyla ilgili olarak vermiş olduğu (5 Temmuz 2011 tarihli ve 32 sayılı mütalaalar bülteni) görüşte; "657 sayılı Kanunun 135 inci maddesinde itirazın kabulü halinde disiplin amirlerinin kararı gözden geçirerek daha alt ceza verebilecekleri veya tamamen ortadan kaldıracabilecekleri hüküm altına alınmış olup, 657 sayılı Kanunda düzenlenen ceza türlerinden uyarma cezasına itirazın disiplin kurulu tarafından kabul edilmesi halinde bu kararın disiplin amirine gönderilmesi gerektiği ve ceza hafifletilemeyeceğinden disiplin amiri tarafından kaldırılması gerektiği, değerlendirilmektedir." ifadesine yer verilmiştir.

Disiplin soruşturması yapmak üzere görevlendirilen müfettiş tarafından savunma alınması halinde, disiplin kurulunca yeniden savunma alınmasına gerek bulunmamaktadır.¹⁵

¹³ *Disiplin amirlerince verilen cezaya itiraz eden memurun itirazının disiplin kurulları tarafından kabulü halinde disiplin amirince cezanın hafifletilerek verilmesi durumunda memurun bu cezaya da itiraz hakkı vardır. (Devlet Personel Başkanlığı görüşü; 02/01/2014 - 24259)*

¹⁴ *Danıştay 13. D. T. 30/11/2005 i ve E. 2005/6393 K. 2005/5716*

¹⁵ *Danıştay 8. D. T. 12.03.1996 ve E. 1994/6429, K. 1996/652*

Soruşturmacının Atanması ve Yetkilerine İlişkin Düzenlemeler

657 sayılı Kanun'da soruşturmanın soruşturmacı eliyle yapılması zorunlu tutulmamış, hatta kanunda soruşturmacı eliyle yapılabileceğine ilişkin bir hüküm de bulunmamaktadır. Ancak Danıştay, soruşturmacı atanmasını disiplin soruşturmaları bakımından temel bir ilke kabul etmekte¹⁶ ve tarafsızlığın sağlanabilmesi için soruşturmacının, cezayı tayin edecek disiplin amirinden bir başka kimse olması gerektiği yönünde içtihat etmekte idi.¹⁷

Mülga yönetmelikte bu konuda düzenleme olmasa Danıştay içtihatları ışığında konuya ilişkin uygulama şöyleydi;

Bağımsız bir soruşturmacı atanmadan ve usulüne uygun bir soruşturma yapılmadan disiplin amirince savunma istenilerek disiplin cezası verilmesi hukuka aykırı bulunmaktadırdır.¹⁸

Disiplin soruşturması açılmadan ve muhakkik tayin edilmeden, doğrudan disiplin amirce soruşturmaya geçilerek memurun savunması alınarak disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezası verilebilmesi için kusurlu halin tespitinden sonra kanunda belirtilen süreler içinde ilgili hakkında tarafsız bir soruşturmacı görevlendirilerek soruşturma açılması, söz konusu soruşturmada memurun lehe ve aleyhine olan tüm delillerin toplanarak ekleriyle birlikte bir soruşturma raporunun oluşturulması, bilahare disipline aykırı davranış olarak tespit edilen eylemin hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ispatlanarak eylemine uygun olan disiplin cezası maddesinin tayini ve uygulanması gerekmektedir.

*Bu soruşturma sonucunda oluşturulan soruşturma raporu değerlendirilerek yetkili disiplin amiri veya kurulu tarafından bir disiplin cezası verilmesi gerekir.*¹⁹

Danıştay içtihatları esas alınarak Yeni yönetmeliğin getirdiği önemli düzenlemelerden birisi disiplin soruşturmasının soruşturmacı eliyle yapılmasının zorunlu tutulmasıdır. Yönetmeliğin 28/2 maddesine göre disiplin soruşturmaları, görevlendirilen bir muhakkik veya teftiş, denetim ve soruşturma yapmakla görevli memur eliyle yapılır. Hükmün yorumundan çıkan sonuç, disiplin amirinin bu konuda bir takdir yetkisi olmadığı ve soruşturmayı, bir soruşturmacı eliyle yapmasının bağlı yetki olduğudur.²⁰

Danıştay bunun da ötesinde soruşturmacının, soruşturulan ile aynı veya soruşturulandan daha üst bir görevde ve unvanda olması gerektiğini içtihat etmekte idi.²¹ Nitekim yeni

¹⁶ Danıştay. 12 D, E. 2012/13342, K. 2016/2175, 13.4.2016.

¹⁷ Disiplin cezalarının sağlıklı ve objektif olması cezayı veren disiplin amirlerinin olayı objektif değerlendirebilmeleriyle mümkündür. Soruşturmayı yürüten kişinin aynı zamanda disiplin amiri sıfatıyla ceza vermesi objektiflik ve tarafsızlık ilkesine aykırı olacaktır Danıştay 12 D, E. 2012/8786, K. 2015/6560, 7.12.2015; Dan. 12. D, E. 2013/6241, K. 2016/3199, 25.5.2016

¹⁸ Danıştay 12. D E. 2002/1552 K. 2005/3800 T. 26.10.2005

¹⁹ Danıştay 12. D. E. 2009/6781 K. 2014/212 T. 29.1.2014- Danıştay 12. D. E. 2010/9394 K. 2014/4554 T. 3.6.2014

²⁰ Hakkında soruşturma yürütülen kişilerle arasında husumet bulunan, hakkında soruşturma yapılan kamu görevlisinin disiplin suçu sayılan eyleminden zarar gören veya yarar sağlayan veya soruşturulanın veya olayın mağduru durumda bulunan, soruşturmada taraf pozisyonunda olan ve soruşturmayı yürüten kişilerin, disiplin amiri sıfatıyla ya da disiplin kurulu üyesi olarak tesis edilecek disiplin cezası işlemine katılamayacakları kabul edilmektedir. Danıştay 12. D. E. 2008/857 K. 2011/1319 T. 23.3.2011

²¹ Kamu görevlisinin suç oluşturduğu iddia edilen fiili ile ilgili olarak idarece açılan bir disiplin soruşturmasında, konu ile ilgili her türlü araştırmanın yapılması, kanıt niteliğinde toplanan tüm bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi, tanıkların dinlenmesi, hatta teknik konularda bilirkişilere inceleme yaptırılmak suretiyle, soruşturulanların görev ve konularını itibariyle sorumlulukları ile suçun oluş biçimi irdelenerek düzenlenen rapor ile fiilin sübut bulup bulmadığının ortaya çıkarılması gerektiği, soruşturma yapmakla görevlendirilenlerin ve cezayı verecek olan disiplin amirlerinin soruşturmaya konu olayla hiçbir ilgisi bulunmayan, hakkında soruşturma yapılan kamu görevlisinin suç konusu eyleminden zarar gören veya yarar sağlayan veya soruşturulanın veya olayın mağduru durumundaki kişi-

yönetmelikte bu yönde de bir düzenleme yapılmıştır. Yönetmeliğin 28/3 maddesine göre görevlendirilen soruşturmacı, soruşturulan memurdan hiyerarşik olarak alt seviyede olmayacaktır. Bu husus soruşturmacının tarafsızlığını sağlamaya yönelik olduğundan oldukça önemlidir. Bu yönüyle böyle bir düzenlemenin içtihat doğrultusunda yapılmış olması yerindedir.

Soruşturmacıya ilişkin bir diğer önemli husus ise yönetmeliğin 29/1 maddesidir. İlgili maddeye göre soruşturmacı, savunma isteme ve disiplin cezası verme yetkisi hariç disiplin amirinin bütün yetkilerini haizdir.

Yönetmeliğin 29/3 maddesinde de soruşturma raporunun asgari hangi bölümlerden oluşacağı düzenlenmiştir. Buna göre soruşturma raporunda “Giriş bilgileri”, “Maddi delil ve belgeler”, “İfade ve bilgisine başvuru raporları”, “Konuya ilişkin mevzuat”, “Değerlendirme ve kanaat” ile ihtiyaca göre oluşturulan diğer bölümler” bulunmalıdır.

Savunma Alınmasına İlişkin Düzenlemeler

Savunma

MADDE 30- (1) Memura savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez. Savunma, soruşturma sürecinin son aşamasında disiplin amiri tarafından istenir.

(2) Savunma, memur hakkındaki iddialar, bu iddiaların dayandığı deliller, isnat edilen fiil veya hâllerin hukuki nitelendirmesi ve 657 sayılı Kanununun 125 inci maddesinde sayılan fiil veya hâllerden hangisinin kapsamına girdiği bent ve alt bent belirtilerek istenir.

(3) Memur, yetkili kurulun veya disiplin amirinin yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapar.

(4) Savunma istemine ilişkin yazıda, süresi içinde yapılmaması hâlinde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılacağı belirtilir.

(5) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına ilişkin soruşturma süreci sonunda disiplin amiri savunmayı aldıktan sonra soruşturma dosyasını disiplin kuruluna gönderir.

(6) Devlet memurluğundan çıkarma cezasına ilişkin soruşturma süreci sonunda disiplin amiri savunmayı aldıktan sonra ceza verilmesi gerektiği kanaatine varırsa soruşturma dosyasını, kanaatini içeren yazı ile birlikte yüksek disiplin kuruluna gönderir. Yüksek disiplin kurulunca, memurun sözlü veya yazılı olarak son savunması, 657 sayılı Kanununun 129 uncu maddesinde tanınmış olan haklardan yararlanmasına imkân sağlanmak suretiyle ayrıca talep edilir.

Anayasanın 129/2. maddesinin emredici nitelikteki hükmü uyarınca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, memurların savunma haklarını düzenleyen 129/2. maddesinde, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memurun, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahip olduğu ve 130. maddesinde, devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemeyeceği, soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memurun, savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı kurallarına yer verilmiştir.

lerden etkilenecek konumda bulunmayan tamamen tarafsız kişi veya kişilerden olmaları ve kıdem ve görev bakımından en az soruşturulan ile aynı seviyede veya üst düzeyde bulunmaları gerekmektedir. Danıştay 12. D.E. 2011/1186 K. 2015/1844 T. 1.4.2015 Dan. İDDK, E. 1985/141, K. 1986/18, 14.3.1986, Dan. 12 D, E. 2012/11226, K. 2016/3584, 7.6.2016.

Hakkında soruşturma yürütülen personelin, savunma yardımına gerek duymaksızın doğrudan doğruya kendisini savunabilmesi, onun en doğal hakkıdır. Bu hak kapsamında savunma araçlarını ve kendi savunmasının kapsamını kendi iradesiyle özgürce belirleyebilir. Suçlama karşısında susmak da bir savunma şeklidir. Kişi serbest iradesiyle bu savunma şeklini de tercih edebilir. Savunma, disiplin suçu işlediği iddia edilen kişinin, yetkili organ önünde, üzerine atılan suçu işlemediğini, fiilin hukuka aykırı olmadığını, bazı kanuni nedenlerle cezalandırılmaması gerektiğini veya iddia edildiğinden daha az cezayı hak ettiğini ileri sürmesidir. Başka bir deyişle savunma hakkı, “yargılama makamları önünde ve belli bir amaçla, bir suçlamadan kurtulmak için kullanılan söz ve düşünce özgürlüğüdür”²²

“Geniş anlamda savunma hakkı, sadece iddia karşısında yapılan savunmayı değil, aynı zamanda yaptırım uygulanana kadar geçen süreç ve usulde bilgi ve belgelere ulaşma, talebi reddetme gibi hakları da kapsadığından tanınmaması halinde esaslı bir noksanlık söz konusu olur. Zira bu hak tanınmadığı takdirde, sadece usule bir sakatlık değil, failin yerine başkasının cezalandırılması veya fiilin farklı değerlendirilmesi sonucu daha ağır veya hafif bir yaptırımın uygulanması yahut herhangi bir cezayı gerektirmemesi yahut da hafif ceza tayin olunması gibi sebep ve konu unsurlarını etkileyen haller ortaya çıkabilir. Bu cihetle, savunma hakkı tanınmaması, işlemin kurucu unsurlarına da sirayet etmekle yok hükmünde sayılmayı gerektiren esaslı ve önemli bir sakatlık olarak kabul edilmelidir. (AYİM 3. D. 01.28.2004 T: E: 2003/151, K: 2004/159)

Yeni yönetmeliğin 29. maddesinin 1. fıkrasından, soruşturmacının savunma alma yetkisine sahip olmadığı açık bir biçimde anlaşılmaktadır. Yine yönetmeliğin 30. maddesine göre savunma disiplin amiri tarafından istenecektir. Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde soruşturmacının artık savunma alma yetkisinin olmadığını ifade edebiliriz. Bu düzenlemeyi değerlendirmeden önce 657 sayılı Kanun’un ilgili hükmünden de bahsetmek gerekir. 130. maddenin 2. fıkrasında “soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun ... verdiği süre içinde ... savunmasını yapmayan memur...” ifadesine yer verilmiştir. Soruşturmayı yapan ibaresinin soruşturmacıyı mı disiplin amirini mi yoksa her ikisini de mi işaret ettiği açık olmasa da uygulamada soruşturmacı savunmayı almaktaydı.

Bu noktada şu hususu da belirtmek gerekir ki soruşturmacının savunma alma yetkisi olmasa da soruşturmayı gerçekleştirirken soruşturulananın ifadesini alma yetkisine sahiptir. Çünkü disiplin soruşturmaları ile maddi gerçek ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bu kapsamda olayın aydınlatılması için soruşturulananın ifadesi dâhil birçok delilin toplanması gerekir. Delilleri toplayarak maddi gerçeği ortaya çıkaracak olan ise soruşturmacıdır. Bu doğrultuda soruşturmacı ifade de alabilecektir. Nitekim yönetmelikte de soruşturmacının, disiplin amirinin ceza verme ve savunma alma yetkisi dışında bütün yetkilere sahip olduğu düzenlenmiştir.

Savunma istemine ilişkin bir diğer düzenleme ise savunma istem yazısının içeriğine ilişkindir. Yönetmeliğin 30/2 maddesine göre savunma istem yazısında soruşturulan hakkındaki iddialar, iddiaların dayanağı olan deliller, soruşturulana isnat edilen fiil veya hâlin hukuki nitelendirmesi ve bu nitelendirmenin hangi disiplin suçu kapsamına girdiğinin kanunun ilgili maddesinin bent ve alt betleri ile belirtilmesi gerekir. Bu düzenleme oldukça yerindedir. Zira Danıştay da savunma hakkının usulüne uygun kullanılması için savunma istem yazısının savunmayı mümkün kılacak nitelikte olması ve savunma istem yazısında isnat edilen fiil, bu fiilin hukuki nitelendirmesi gibi hususların bulunması gerektiğine içtihat etmektedir

²² Hamide ZAFER, *Savunma Hakkı ve Sınırları*, s.510 <http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BCIteDergisi/nurcentel/hamidezafef.pdf>

Devlet memuruna bir yazı ile savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez²³ Savunma istem yazısı, disiplin soruşturmasının başlangıcında değil, disipline aykırı fiil veya hâl tam olarak ortaya çıkarıldıktan sonra yani soruşturma olgunlaştırılınca tebliğ edilmelidir.

“Disiplin cezasıyla cezalandırılması için hakkında soruşturma açılan kamu görevlisinin savunması alınırken disiplin suçunu oluşturan eylemi açık bir şekilde belirlenmeli, disiplin suçu oluşturan eyleminin hangi disiplin kurallarını ihlal ettiği ortaya konulmalıdır.” (Danıştay12. Daire 2008/7024 E, 2011/1314 K.)

“Devlet memurunun veya diğer kamu görevlilerinin görevine son verilmesi sonucunu doğuran disiplin cezalarının verilebilmesi için, söz konusu disiplin cezalarını vermeye yetkili merciiler tarafından (soruşturmacı tarafından savunması alınmış olsa bile yeniden), ilgili kamu görevlisinin hakkındaki iddiaları, bu iddiaların dayandığı delilleri, üzerine atılı fillerin hukuki nitelendirmesini ve önerilen disiplin cezasını öğrenmesi sağlanarak, (son) savunma yapmasına imkan tanınmasının hukuken zorunludur. (Danıştay İdari Dava D. Kur. 2007/1846 E. , 2011/6 K.)

Savunma istem yazısında;

- İsnat edilen fiil ve hâller açıkça (Yer, kişi, zaman ve olay belirtilerek) yazılmalı²⁴

“hangi disiplin suçunu, ne zaman ve ne şekilde işlediği tam olarak ortaya konulamayan ilgilinin Anayasa ile güvence altına alınan savunma hakkının kısıtlanacağı açıktır. (Danıştay 12. D. E. 2008/7024 K. 2011/1314 T. 23.3.2011)

- 7 (Yedi) günden az olmamak üzere savunma hazırlamaya yeterli bir süre verilmeli,
- Verilen süre içinde yazılı veya sözlü savunma yapılmadığı takdirde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılacağına ilişkin ihtar bulunmalıdır. Savunma süresi tebliğin ertesi günü işlemeye başlar. İkinci bir süre verilmez.

“Yüksek Disiplin Kurulunca, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye (konunun kurula intikalinden önce savunması alınmış olsa bile) son savunma hakkı tanınması gereklidir.” (Danıştay 12. D. E: 2008/2174 K: 2009/1703)

“1136 sayılı Avukatlık Kanununun 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında; yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıfların avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorunda oldukları, kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumların avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlü oldukları, bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlı olduğu ve derdest davalarda müzekerelerin duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabileceği hükme bağlanmak suretiyle de avukatlık görevinin yerine getirilmesi bakımından gereken bilgi ve belgelerin avukatlara verilmesinin bir zorunluluk olduğu kuralına yer verilmiştir. Soruşturma raporuyla hakkında Devlet memurluğundan çıkarılma cezası önerisi getirilen ve bu öneri uyarınca savunması istenen kamu görevlisine ve vekiline yapılacak savunmaya esas olmak üzere soruşturma raporu ve eklerinden istenen belgelerin bir örneğinin verilmemesinin savunma hakkının hukuka aykırı olarak kısıtlanması sonucunu doğurur. (Danıştay 1. D. E: 2008/721 K: 2008/800 T: 27/06/2008)

²³ “... Usulüne uygun tebligat yapılmadan ve savunması alınmadan verilen disiplin cezasının iptalinin mevzuata uygun olduğu...” (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 27.10.1989 tarihli ve 1989/401 esas, 1989/156; 17/02/2011 tarihli ve 2007/1846 esas, 2011/6 sayılı kararı)

²⁴ “... İlgiliye, idarenin işlemi gerekli kılan suçlama konularını önceden açıkça bildirerek savunmasını almasının idari işlemlere güveni ve hukuka uygunluk yönünden isabet oranını artıracak kuşkusuzdur...” (Danıştay 8. Dairesi'nin 06/06/1991 tarihli ve 1990/4297 esas, 1991/1099 sayılı kararı)

“Davacılar ancak soruşturma raporunda yer verilen maddi olayı, tanık ifadelerini, inceleme yapanın görüş ve kanaatini, işlemin hukuki dayanağını, soruşturmacının önerilerini açık ve etraflı bir biçimde öğrenme suretiyle adil yargılanma hakkını kullanabilecektir. İncelenemeyen bir soruşturma raporuna karşı iddia ve savunmada bulunmak zor, hatta imkansızdır.” (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2005/3292 K: 2008/1633)

Disiplin Cezalarının Geri Alınması Konusu

Danıştay konu ile ilgili hemen hemen tüm kararlarında disiplin cezalarının geri alınmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu durum bir Danıştay kararında şöyle ifade edilmiştir;

“Kamu hizmetinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi için gerekli önlemlerden olan disiplin cezası, niteliği gereği öteki idari işlemlerden farklıdır. Disiplin cezası vermeye yetkili organlar, bu organların oluşumu, çalışma usulü, karar oluşturulması, bu kararlara itiraz ve bütün bu sürecin her aşaması için öngörülen süre koşulları ile disiplin cezası işlemi sıkı şekil şartına bağlı olarak uygulanabilmektedir. Bu özellik, disiplin cezasının yeni bir idari işlemle ortadan kaldırılmasına engeldir. Ceza ancak bir yargı kararı yahut yasama tasarrufu ile iptal edilebilir veya disiplin cezasının ağırlığına göre, belli süreler geçtikten sonra sicil dosyasından silinmesi atamaya yetkili amirden istenebilir.”²⁵

Karardan da anlaşılacağı gibi Danıştay, disiplin cezasının başka bir idari işlemle ortadan kaldırılamayacağını kabul etmektedir. Kanaatimizce Danıştay’ın bu görüşüne katılmak mümkün değildir. Disiplin cezaları için idarenin geri alma hakkının olmadığını kabul edilmesi, kişilerin hukuka aykırı olarak aldıkları disiplin cezalarına katlanmak zorunda kalmaları neticesini doğurabilir.

İdare, hukuka aykırı olarak vermiş olduğu bir disiplin cezasını her zaman geri alabilir. Maddede ifade edilen kesinliği, disiplin cezasının geri alınıp yerine daha ağır bir ceza verilmesini engelleyen bir hüküm olarak kabul etmek gerekir. Aksi halde idarenin işleminin hem hukuka uygunluğunu sağlayacak hem de kişi lehine sonuç doğuracak hukuka aykırı bir disiplin cezasının geri alınmasının kabul edilmemesi, Anayasanın 2’nci maddesindeki Hukuk Devleti ilkesine de aykırı olacaktır. Hukuk devleti vatandaşlarına hukuki güvenlik sağlayan devlettir. Hukuka aykırı olmasına rağmen, bir disiplin cezasının itiraz süresinin geçtiği için geri alınmayacağını kabul edilmesi hukuki güvenlik ilkesine ve Devlete duyulan güvene zarar verecektir.

İdarenin ister itiraz süresi içerisinde ister itiraz süresinden sonra bir disiplin cezasını geri alması halinde yerine daha ağır bir ceza vermesi mümkün değildir. İtiraz süresi içerisinde daha ağır bir ceza verilmesini Kanunun 135’inci maddesi zaten yasaklamaktadır. Maddede itiraz merciinin disiplin cezasını ya tamamen kaldırabileceği ya da hafifletilebileceği düzenlenmiştir. Kanunla itiraz süresi içerisinde dahi daha ağır bir ceza verilmesi kabul edilmediğine göre, itiraz süresinden sonra disiplin cezasının geri alınıp yerine daha ağır bir ceza verilmesinin kabul edilmesi mümkün değildir. Ancak biraz önce ifade ettiğimiz gibi, disiplin cezasına itiraz süresi geçse de cezanın hafifletilmesi ve tamamen kaldırılması yani geri alınması mümkün kabul edilmelidir.

Danıştay’ın bu kararlarından da anlaşılacağı gibi, Danıştay disiplin cezasının hem kişinin lehine olarak yani tamamen kaldırılması veya hafifletilmesi amacıyla ortadan kaldırılmasını hem de kişinin aleyhine olarak yani disiplin cezasının ortadan kaldırılıp daha ağır bir ceza verilmesini kabul etmemektedir. Oysa ki, kişinin lehine olan durumların kabul edilmesi gerekmektedir.

²⁵ Danıştay 8. D., 12.10.1998, E. 1998/4988, K. 1998/3015

Doktrinde de disiplin cezalarının her zaman geri alınabileceği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu görüşlerden bazıları disiplin cezası hukuka uygun da olsa hukuka aykırı da olsa geri alınabileceği yönündedir.²⁶ Bunun yanı sıra disiplin cezasının hukuka aykırı olması halinde her zaman geri alınabileceği yönünde görüşler de bulunmaktadır: “Kanaatimizce, disiplin cezalarının geri alınmasında hukuki bir engel bulunmamaktadır. Eğer idare, verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olduğunu tespit ederse, hukuka aykırı olan bu işlemi herhangi bir süre ile bağlı olmaksızın geri alabilir.”²⁷ Disiplin cezasının hukuka uygun olması halinde geri alınmasının mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Sadece hukuka aykırı idari işlemler geri alınabileceği için disiplin cezası da her ne kadar ilgisinin aleyhine bir işlem olsa da hukuka uygun olduğu sürece geri alınması mümkün değildir. İlgili düzenleme her ne kadar Danıştay içtihadı doğrultusunda yapılmış ve birtakım faydalar sağlıyor olsa da yukarıda belirttiğimiz sebeplerle gözden geçirilmelidir.

Memuriyeti Sona Erenler Hakkında Disiplin Soruşturması

Yönetmeliğin dikkat çeken bir diğer hükmü ise memurluğu sona erenler hakkında yürütülen disiplin soruşturmasının akıbetinin ne olacağına dairdir. Yönetmeliğin 34/3 maddesine göre ölüm hariç çeşitli nedenlerle memuriyeti sona erenler hakkında yürütülen disiplin soruşturması tamamlanacaktır. Soruşturma sonucunda kesinleşen disiplin cezaları ilgililere tebliğ edilerek karar özlük dosyasına konulacaktır. Soruşturulan ve ceza alan memurun, memuriyete geri dönmesi hâlinde ise verilmiş ceza uygulanacaktır.

Hakkında disiplin soruşturması devam ederken memur emekliliğini talep edebilir. (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 14.03.2023 tarih ve 5767764 sayılı görüşü)

Disiplin amirince verilen aylıktan kesme cezası, memurun emekli olması halinde nasıl uygulanacaktır?

Devlet Personel Başkanlığınca “657 sayılı Kanununun 98 inci maddesi hükmü uyarınca emeklilik ile memuriyet statüsü sona ermekte olup, anılan Kanununun 125 inci maddesinin (C) bendi hükmü uyarınca memura verilen aylıktan kesme cezasının ilgililerin emekli aylığına uygulanamayacağı, verilen cezanın kişinin özlük dosyasına konulmak suretiyle aynı Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca yeniden memurluğa atanması halinde takip eden aybaşında cezanın uygulanabileceği” mütalaa edilmektedir. (12/06/2013-8709)

SÖZLEŞMELİ PERSONELE DİSİPLİN HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI

7433 sayılı Kanunla 657 sayılı Kanununun 4/B maddesine eklenen fıkra ile disiplin işlemleri konusunda sözleşmeli personel hakkında Devlet memurlarının tabi olduğu hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile daha önce tartışmalı olan sözleşmeli personele disiplin hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı konusu da açıklığa kavuşturulmuştur.

657 sayılı Kanununun 4/B maddesine eklenen hükümle; sözleşmeli personelin görevden uzaklaştırılması ile disipline aykırı fiil ve hâllerin gerçekleşmesi durumunda bu personele verilmesi gereken disiplin cezaları, disiplin cezası vermeye yetkili merciler ve disiplin kurulları ile disipline dair diğer hususlar hakkında Devlet memurlarının tabi olduğu hükümlerin uygulanacağı ancak, kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü ceza verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde disiplin kurulunun kararı alınarak sözleşmeli personelin görevine atamaya yetkili amirin onayı ile son verileceği düzenlenmiştir.

²⁶ Benzer yöndeki bir görüş GÖZLER tarafından “idare bir memura hukuka uygun olarak verdiği disiplin cezasını geri alabilir.” şekline ifade edilmiştir. (GÖZLER Kemal, *İdare Hukuku C. I, Ekin Yayınevi, Bursa-2003, C. I, s. 984.*)

²⁷ ÇAĞLAYAN, *İdare Hukuku, s. 360.*

Söz konusu hükümlerle uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını gerektiren bir fiil veya halin gerçekleşmesi durumunda sözleşmeli personele 657 sayılı Kanunda bu fiil veya haller için Devlet memurlarına verilen disiplin cezalarının verilmesi öngörülmüş, kademe ilerlemesinin durdurulması ve memuriyetten çıkarma cezasını gerektiren fiil ve hallerde ise daha ağır bir yaptırım getirilerek disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirin (belediye başkanı) onayı ile sözleşmeli personelin görevinin sona erdirileceği düzenlenmiştir.

Bu düzenleme uyarınca sözleşmeli personelin disiplin işlemlerinde 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri ile birlikte 30.04.2021 tarihli ve 31470 Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği ile 11 Mart 2022 tarihli ve 31775 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Disiplin Amirleri Yönetmeliğinin hükümleri de uygulanacaktır. Sözleşmeli personelin disiplin amirlerinin sözleşmeli personel çalıştırmak için karşılık gösterilen memur kadro unvanı esas alınarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

657 sayılı yasadaki memurun görevden uzaklaştırılması hakkındaki hükümlerin sözleşmesi personele kıyasen uygulanabileceği görüşü mevcuttur. (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 28.03.2023 tarih ve 5987094 sayılı görüşü) Görevden uzaklaştırılan memurun naklen başka kuruma geçmesini engelleyen bir düzenlemenin bulunmadığı. (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 20.12.2022 tarih ve 5293774 sayılı görüşü)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 18.10.2023 tarih ve 2023/12 sayılı genelgesine göre; Devlet memurları disiplin yönetmeliği sözleşmeli personeli kapsadığından belediyeler ayrıca sözleşmeli personele yönelik disiplin yönetmeliği çıkaramayacaklarını belirtmiştir. Bu durumda mevcut varsa yönetmeliklerinin ilga edilmesi gerekir. Aynı genelgede memurlar içinde ayrı bir yönetmelik çıkarılamayacağı ifade edilmiştir.

SONUÇ

Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği, gerek disiplin amirlerine ve disiplin kurullarına ilişkin gerekse disiplin soruşturmalarına ilişkin önemli düzenlemeler içermektedir. Bu düzenlemelere genel olarak baktığımızda bir kısmının Danıştay içtihadı doğrultusunda yapılmış düzenlemeler olduğu görülmektedir. Bir kısmı ise içtihatlar ve uygulamadan ayrılan nitelikte düzenlemelerdir.

Yeni yönetmelik ile yapılan değişikliklerin bazıları üst hukuk normlarına uygunluk yönünden tartışmaya açıktır. Özellikle mahalli idarelerin disiplin amirinin cumhurbaşkanının, yüksek disiplin kurulunun İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu olarak belirlenmesi Anayasa’nın idari vesayet ilkelerine ve 657 sayılı Kanun’a uygun görünmemektedir.

Disiplin soruşturmasının, soruşturmacı eliyle yapılmasının ve savunmanın disiplin amiri tarafından alınmasının zorunlu tutulması dikkat çeken düzenlemelerden bazılarıdır.

Esasında uygulamada, savunmayı soruşturmacı almakta iken yönetmelik ile soruşturmacının savunma alma yetkisinin olmadığı açık bir biçimde düzenlenmiştir. Ancak soruşturmacının savunma alma yetkisinin olmaması kanımızca önemli bir eksikliktir. Bu düzenlemeler dışında savunma istem yazısının içeriğine ilişkin düzenleme savunma hakkının kullandırılmasına ilişkin oldukça yerinde bir düzenleme olmuştur. Disiplin cezalarının geri alınması da Danıştay içtihadı doğrultusunda yasaklanmıştır. Öğretide Danıştay’ın bu içtihadı hakkaniyete aykırı durumlar ortaya çıkarabileceğinden eleştirilmekte iken yönetmelikte bu eleştirilerin dikkate alınması gerekirdi.

KAYNAKÇA

- ARSLAN Zehredin, 657 Sayılı Kanuna Göre Disiplin Suç ve Cezaları, İstanbul 2001, s. 41.
- AKYILMAZ Bahtiyar, Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar, GÜHFD, C. 7, S. 1-2, Yıl Haziran-Aralık 2003.
- DİLEK Muzaffer, Memur Disiplin Hukukunun Temel Esasları, www.mulkiyeteftis.gov.tr.
- ÇELİK, M. Lamih, Hakkında İcra Takibi Yapılan Belediye Personeline Disiplin Cezası Verilebilir mi? Mahalli idareler Dergisi, Ağustos 2019 S: 80 s. 79-84.
- ÇELİK, M. Lamih, Sendika Kararına Uyarak İş Bırakma Eylemine Katılan Memura Disiplin Cezası Verilebilir mi? Mahalli idareler Dergisi, Ekim 2019 S: 82 s. 38-45.
- ÇELİK, M. Lamih, Anayasa Mahkemesinin “Zabıtaya Verilen Meslekten Çıkarma Cezasına” ilişkin kararı üzerine, Mahalli idareler Dergisi, Şubat 2019 S: 74 s. 106-112
- ÇELİK, M. Lamih, Büyükşehir Bağlı Kuruluşlarında Yüksek Disiplin Kurulu, Mahalli İdareler Dergisi, Temmuz 2018 S: 67 s. 61-65.
- ÇELİK, M. Lamih, Memura Özel Hayatından Dolayı Disiplin Cezası Verilebilir mi? Mahalli İdareler Dergisi, Nisan 2018 S: 64 s. 81-86.
- ÇELİK, M. Lamih, Göreve Sarhoş Gelen İtfaiye Personeline Uygulanacak Disiplin Cezası, Mahalli İdareler Dergisi, Eylül 2017 S: 57 s. 71-79.
- ÇELİK, M. Lamih, Beraat Kararının Disiplin Soruşturmasına Etkisi, Mahalli İdareler Dergisi, Temmuz 2017 S: 55 s. 35-41.
- ÇELİK, M. Lamih, Yüksek Disiplin Kurulunda “Son Savunma Hakkı” Mahalli İdareler Dergisi, Mayıs 2017 sayı: 53 s. 91-95.
- ÇELİK, M. Lamih, Disiplin Cezaları Geri Alınabilir mi? Mahalli İdareler Dergisi, Mart 2017 S: 52 s. 43-46.
- ÇELİK, M. Lamih, Suç ve Cezanın Memuriyete Etkisi, iller ve Belediyeler Dergisi Kasım-Aralık 2016 S: 823-824 s. 8-13.
- ÇELİK, M. Lamih, Görevden Uzaklaştırma, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi Temmuz 2016 C: 21 S: 7 s. 27-35.
- ÇELİK, M. Lamih, Mazeretsiz ve Kesintisiz 10 Gün Göreve Gelmeyen Memurun İstifa Etmiş Sayılması, Mahalli İdareler Dergisi, S:44 Ağustos’ 16 s. 37-42.
- ÇELİK, M. Lamih, Memurun Mazeretsiz Bir Gün Göreve Gelmemesinin Sonuçları, Mahalli İdareler Dergisi, Temmuz 2016 S: 43 s. 27-30.
- ÇELİK, M. Lamih, Disiplin Cezalarına Karşı İtiraz Yolları, Mahalli İdareler Dergisi, Haziran 2016 S: 42 s. 18-25.
- ÇELİK, M. Lamih, Belediyelerin Disiplin Kurulları, Mahalli İdareler Dergisi, Mayıs 2016 S: 41 s. 66-74.
- ÇELİK, M. Lamih, Disiplin Cezalarında Zamanaşımı ve Tekerrür, İdarecinin Sesi Dergisi, Mart-Nisan 2016 s. 89-94.
- ÇELİK, M. Lamih, Belediyelerde Disiplin Amirleri, Mahalli İdareler Dergisi, Nisan 2016 S: 40 s. 47-54.
- ÇELİK, M. Lamih, Disiplin Hukukunda Savunma Hakkı, Mahalli İdareler Dergisi, Mart 2016 S: 39 s. 25-30.
- ÇELİK, M. Lamih, Zabıta Memuruna “Meslekten Çıkarma Cezası Verilebilir mi? Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi Ocak 2016 C. 2 S. 1 s. 25-31.
- GÜRAN Sait, Anayasa Mahkemesi’nin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı, Anayasa Yargısı 6, s. 64.
- KAYA Cemil, “Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmalarına Hakim Olan İlkeler”, Amme İdaresi Dergisi, C. 38, S. 2, Haziran 1995 s. 61-87.
- KÜÇÜK Ayhan, Memur Disiplin Hukukunda 6111 sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, Legal Hukuk Dergisi, Haziran 2011 Yıl: 9 S. 102 s. 2357-2367.
- SANCAKDAR Oğuz, Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memurluğundan Çıkarma ve Yargısal Denetimi, Yetkin Yay., Ankara 2001.
- ZAFER, Hamide, Savunma Hakkı ve Sınırları, s. 510.
- <http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BClitedergisi/nurcentel/hamidezafer.pdf>
- Mevzuatdergi.com

Yazar

Salim DEMİRHAN

E. Devlet Bütçe Uzmanı

2024 Yılı Yurtiçi Gündelikleri

Harcirah Kanununda harcırının unsurları tek tek sayılmış ve bunlar yol gideri, gündelik, aile gideri ve yer değiştirme gideri olarak ifade edilmiştir. Kanun kapsamında bulunan ilgililere görevlendirilme şekillerine göre bu unsurlardan biri, bir kaçı veya tamamı verilebilmektedir.

Yol giderini dışarda tuttuğumuzda diğer harcırın unsurlarından olan aile gideri, yol gideri ve yol gündeliğinden, yer değiştirme gideri ise memur ve hizmetlinin yurtiçi gündeliğinin 20 katı, aile fertleri için en fazla dört kişi olmak üzere yurtiçi gündeliğinin 10 katı ile her kilometre veya mil başına yalnız memur ve hizmetlinin kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşi olmak üzere tamamı gündelikler üzerine kurulmuş bulunmaktadır.

Bu çerçevede gündeliğin tanımı ve nasıl belirlendiğinden bahsetmek lazım gelmektedir. Gündelik, sürekli görevle yer değiştirmelerde seyahat günleri için, geçici görevlendirmelerde ise seyahat günleri ile görevlendirilen yerde geçen günler için iâşe ve ibate gibi zaruri giderler karşılığı yapılan ve Harcırın Kanununun 33 üncü maddelerinde yer alan esaslar çerçevesinde belirlenen miktarlar üzerinden yapılan ödemeyi ifade etmektedir. Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere yol ve görev gündeliği yanında yer değiştirme giderinin sabit ve değişken unsurunun hesabında da yine gündelikler kullanılmaktadır.

Geçici görevle memuriyet mahalli dışına gönderilen memur ve hizmetlilerin asıl memuriyet mahallinden görevlendirildikleri yerlere hareketleri ile asıl memuriyet mahalline dönünceye kadar yapacakları yolculuk sırasında, evlerinden uzakta olmaları ve asıl görev yerlerinde yapmak zorunda olmadıkları bir takım giderlerin (iâşe ve ibate gideri gibi) karşılanması, sürekli görevle memuriyet mahalli değişen memur ve hizmetlilere de eski görev yerlerinden yeni görev yerlerine geçişte yolculuk sırasında yapacakları giderlere (iâşe gideri gibi) karşılık olarak verilmektedir. Devletin bir tasarrufu sonucu olarak memur veya hizmetlinin yapmak zorunda olduğu ek giderleri karşılamak üzere gün hesabı üzerinden ödenmekte ve miktarları Kanunla belirlenmektedir.

Kanun koyucu, ekonomik ve sosyal şartlardaki değişimleri de dikkate alarak yurtiçi gündeliklerinin Harcırın Kanununun 33 üncü maddesinin (a) fıkrası gereğince her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarıyla belirlenmesini öngörmüştür.

2024 YILI GÜNDELİKLERİ

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda belirlenen yurtiçi gündelik miktarlarında, görevin önemi ile ek gösterge ve aylık dereceler esas alınmaktadır. Kanuna bağlı (H) işaretli cetvelde yer alan gündelikler yıllık olarak belirlenmektedir. Ancak, daha önceki yıllarda gündelikler 6 aylık dönemler itibarıyla da belirlenmiş bulunmaktadır. 2022 yılında da Ek Bütçe Kanunu çerçevesinde yılın ikinci yarısı için gündelikler yeniden belirlenmiştir.

2024 Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun bu yılda 31/12/2023 tarihinde 32416 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır. Kanuna bağı (H) işaretli cetvelde yurtiçi gündelikleri aşğıdaki şekilde belirlenmiştir.

H - CETVELİ
10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırâh Kanunu
Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I- Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a)	TBMM Başkanı ve
Cumhurbaşkanı Yardımcıları	500
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları, Kamu Başdenetçisi	480
B. Memur ve Hizmetlilerden,	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar ⁽¹⁾	465
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	435
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	420
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	405
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	400

⁽¹⁾ 6245 sayılı Harcırâh Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

* 6245 sayılı Harcırâh Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin % 60 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin % 60 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

Görüldüğü üzere (H) işaretli cetvelde gündelikler üç ayrı şekilde belirlenmektedir.

- Birinci bölümde gündelikler memurların taşıdıkları unvanlar,
- İkinci bölümde ek göstergeler,
- Üçüncü bölümde ise memurların buldukları dereceler

dikkate alınarak farklı miktarlarda belirlenmiş bulunmaktadır. Cetvelin başlığında "10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırâh Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları" denildiğinden sürekli ve geçici görevlendirmelerin her ikisinde de bu gündeliklerin esas alınması gerekmektedir.

Genellikle yurtiçi gündeliklerinde her yıl genellikle GSMH Deflatörü dikkate alınarak artış sağlanmakta olup, bilindiği üzere 2019 yılı için gündeliklerde bir artış yapılmamıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise memur ve hizmetlilerin gündeliklerindeki kayıplar ve geçici görevlendirmelerde yaşanan sorunlar dikkate alınmadan yeniden GSMH Deflatörü oranında artış yapılmıştır. 2022 yılında ise daha önceki yıllardaki kayıpları telafi edemese de ortalama %29,55 oranında artış sağlanmış, ancak Temmuz ayında ek bütçe düzenlemesi

ile bu artış oranı ortalama %109,43 düzeyine çıkarılmış, konaklamadaki sıkıntılarda oranlar artırılarak giderilmeye çalışılmıştır. 2023 yılına gelindiğinde gündeliklerde 2022 yılı yılbaşına göre ortalama %196,21, ek bütçeye göre ise ortalama %83,23 oranında artışa gidilmiştir. 2022 enflasyonunun (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %68,48, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonunun da %64,24 olduğu düşünüldüğünde sadece 1-4 ve 5-15 Aylık/kadro dereceli memurların gündelikleri bunun üzerinde olmakla birlikte, bunların dışındakiler bu oranın çok altında artış sağlanmıştır.

2019 yılının gündelikler konusunda kötü bir milat olduğu gibi 2024 yılı bu açıdan iyi bir milat olmuştur. 2024 yılında GSMH deflatörü %58,46, 2023 yıl sonu (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %93,24, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonu %64,77 ve Kamu Sosyal Tesisleri Tebliğinde belirlenen misafirhane ücret artışı %59,52 iken 2024 gündeliklerinde ortalama %95,65 oranında artış sağlanmıştır.

Ayrıca 2024 yılına ilişkin (H) İşaretli cetvelin dipnotunda konaklama giderleri için uygulanacak artırımlı gündelik (Müfettiş ve denetim elemanları için görevlendirme boyunca, diğerleri için sadece 10 gün) %50'de %60'a yükseltilmiştir.

Ancak şunu da belirtmekte yarar vardır ki belirlenen gündelikler yüksek olsa da bu miktarlar kamu hizmetinin bir sonucu olarak memuriyet mahalli dışında görevlendirilen memur ve hizmetlilerin günlük ihtiyaçlarını ve konaklama giderini karşılayacak düzeyde bulunmamaktadır. **Bu nedenle, gündeliklerin belirlenmesinin kamu görevlileri için iki yılda bir yapılan Toplu Sözleşmeler bırakılması, ya da bazı hizmetler için (maddencilik, piyasa gözetimi vb) katlı gündelik uygulamasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.**

Ayrıca, Harcırah Kanununun yürürlüğe girdiği 1954 yılında beri ödenek mukabili çalışan Milletvekillerinin H Cetvelde yer aldığı gibi seçimle göreve gelen ve ödenek mukabili çalışan büyükşehir belediye başkanları dahil olmak üzere tüm belediye başkanlarına yer verilmesi önem arz etmektedir.

Harcırah Kanununun 2 nci maddesinde yer alan istisna hükmü çerçevesinde Cumhurbaşkanının yurtiçi ve yurtdışı tüm seyahat masrafları karşılandığından Cetvelde Cumhurbaşkanına yer verilmemiştir. Ayrıca, 2879 sayılı Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunla Cumhurbaşkanlığı hizmetlerinin özelliği ve güvenlik şartına uygun şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla Harcırah Kanunundan Cumhurbaşkanlığı Makamı ve İdari İşler Başkanlığı muaf tutulmuştur. Cumhurbaşkanlığı makamı 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde;

- Cumhurbaşkanı
- Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürlüğü
- Cumhurbaşkanı Başdanışmanı ve Danışmanı
- Özel temsilci

şeklinde belirlenmiş olup, gerektiğinde Cumhurbaşkanlığına vekalet edecek olan Cumhurbaşkanı Yardımcıları ise bu kapsamda yer almamıştır.

Ancak, (H) işaretli Cetvelde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanına yer verilerek, teşkilatına ilişkin harcırah usul ve esasları Cumhurbaşkanlığınca belirlenebilecek iken Başkan 6245 sayılı Harcırah Kanuna tabi tutulmuş bulunmaktadır.

2024 yılında da ödenek mukabili çalışanlar arasında yer almasına karşın Belediye Başkanlarına hala yer verilmemiştir.

Öte yandan, 33 üncü maddede özellik gösteren bazı görevlerde (müfettiş, denetim elemanları ve sanatçılar gibi) bulunanlar ile hayati tehlike gösteren salgın hastalıklarla müca-

dele eden personele verilecek gündelik miktarlarının, yukarıda belirtilen gündelikler esas alınarak farklı miktarlarda belirlenmesine ilişkin düzenlemeler yer almış bulunmaktadır.

Müfettiş ve denetim elemanlarına verilecek gündelikler teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma görevi ile görevlendirmeleri halinde fiilen aldıkları aylık, derece ya da unvanları (müfettiş ve müfettiş yardımcısı olmaları) dikkate alınmadan ve ayırım gözetilmeden hepsine aynı gündeliğin ödenmesi öngörülmüş, (H) işaretlin cetvelde dip notunda bunlara ödenecek gündeliklerin hesabında esas alınacak gündelikler belirtilmiş bulunmaktadır. Ancak, ödenecek gündelik miktarlarının belirlenmesinde, fıkranın alt bentlerinde teftiş, denetim ve inceleme görevi ile görevlendirilenlerin yetki alanlarına göre bir ayırma gidilmiştir.

- Türkiye düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine haiz bulunanlara 1,3 katı;
 - Bölge düzeyinde bu yetkiye haiz olanlara aynı 1,1 katı
 - İl düzeyinde bu yetkiye haiz olanlara 0,9 katı
- tutarında gündelik ödenmektedir.

Diğer taraftan, Harcırâh Kanununun 33 üncü maddesinin (c) fıkrasında sayılan kuruluşlarca düzenlenecek olan yurtiçi turne faaliyetlerine katılan sanatçılarla bu sanatçılarla birlikte görev yapan diğer görevlilere verilecek gündelikler denetim elemanlarında olduğu gibi farklı bir şekilde belirlenmiştir. Daha önce bunlara ödenecek gündelikler ilgili kuruluşların kanunlarında yer almakta iken ekonomik ve sosyal koşullardaki değişimler bu gündeliklerin yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bu itibarla, 2562 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu düzenlemeler yürürlükten kaldırılmış olup, sanatçılar ve bunlarla birlikte görevlendirilen diğer personele 33 üncü maddenin (c) fıkrasına göre ödenmesi esası getirilmiştir. Bunlara 2 nci derece kadrolu Devlet memuru için belirlenen gündelik miktarının 2 katı tutarında gündelik ödenmektedir.

Öte yandan, Harcırâh Kanununun 38 inci maddesinde, hayati tehlike gösteren hastalıkların salgın halinde ortaya çıktığı mahallerde bu hastalıklarla mücadele ile görevli memur ve hizmetlilere ödenecek olan gündeliklerin esasları düzenlenmektedir.

Buna göre, bu durumdaki personele Harcırâh Kanununa göre hak ettikleri gündeliğin iki katı kadar gündelik ödenebilecektir. Bunu belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiştir.

Ancak gündeliklerin bu şekilde ödenebilmesi (2 kat) için;

- Hastalığın yayılarak hüküm sürmesi,
- Yayılarak hüküm süren hastalığın insana bulaşacak nitelikte olması,
- Hastalıkla mücadelenin tehlike arzemesi

gerekmektedir. Ancak maddede farklı gündelik (2 kat) ödenebilmesi için yukarıda belirtilen bütün koşulların gerçekleşmesi gerekmekte olup, bu koşullardan biri veya bir kaç gerçekleşmişse sözkonusu hastalıklarla mücadele edecek olan memur ve hizmetliler hakkında 38 inci madde hükümlerinin uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

Maddede; hayati tehlike gösteren hastalıklarla mücadele edecek olan memur ve hizmetlilere müstahak oldukları gündeliklerin iki katına kadar gündelik ödeneceği yazılı olmakla birlikte bu mücadelenin memuriyet mahalli içinde veya dışında yapılması hususunda bir ayırım bulunmamakla birlikte, Harcırâh Kanununa göre gündelik ödenme şartı memuriyet mahalli dışında görevlendirmeye bağlı olduğundan maddede ödenmesi öngörülen gündeliğin bu tür mücadelenin memuriyet mahalli dışında yapılması halinde mümkün olabilecektir.

Kanun Koyucu, 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 32 nci maddesiyle yapılan değişiklikten önce gündeliklerin artırılma şekli olarak, hayati tehlike gösteren hastalıkla mücadele edecek ilgili Bakanlığın (Sağlık Bakanlığı veya Tarım ve Orman Bakanlığı gibi) teklifi ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile belirleneceği esasını getirmiş iken bu değişiklikle ilgili bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü kaldırılarak, yetki direkt olarak Cumhurbaşkanına verilmiş bulunmaktadır. Ancak, uygulamada Cumhurbaşkanının bu yetkiyi tek başına kullanması mümkün olmadığı için yine ilgili bakanlığın teklifinin gerekli olacağı değerlendirilmektedir.

Arttırılacak miktar memur veya hizmetlinin hak etmiş bulunduğu gündelik miktarının en çok iki katı kadar olacaktır. Cumhurbaşkanı ödenecek gündelik tutarını bu miktarı geçmemek koşulu ile istediği oranda da belirleyebilecek veya böyle bir teklifi uygun bulmazsa gündelik miktarını arttırmayabilecektir. Cumhurbaşkanı, hastalığın tehlikeli ve bulaşıcı olduğunu tespit edip, gündelikleri arttırmaması halinde de artırımlı gündelik ödemeyecektir.

2024 YILI YURTIÇİ GÜNDELİKLERİ

	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
Yurtiçi turne faaliyetlerine katılan sanatçılar ile bu sanatçılarla birlikte görev yapan diğer görevliler	810,00
Salgın hastalıklarla mücadele eden personelden aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	810,00
Salgın hastalıklarla mücadele eden personelden aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	800,00
Türkiye düzeyinde teftiş ve denetim yetkisine sahip müfettiş ve denetim elamanları ile bunların yardımcıları	604,50
TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcıları	500,00
Bölge düzeyinde teftiş ve denetim yetkisine sahip müfettiş ve denetim elamanları ile bunların yardımcıları	511,50
Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları	480,00
Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar	465,00
Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	435,00
İl düzeyinde teftiş ve denetim yetkisine sahip müfettiş ve denetim elamanları ile bunların yardımcıları	418,50
Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	420,00
Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	405,00
Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	400,00

Genellikle yurtiçi gündeliklerinde her yıl genellikle GSMH Deflatörü dikkate alınarak artış sağlanmakta olup, bilindiği üzere 2019 yılı için gündeliklerde bir artış yapılmamıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise memur ve hizmetlilerin gündeliklerindeki kayıplar ve geçici görevlendirmelerde yaşanan sorunlar dikkate alınmadan yeniden GSMH Deflatörü oranında

artış yapılmıştır. 2022 yılında ise daha önceki yıllardaki kayıpları telafi edemese de ortalama %29,55 oranında artış sağlanmış, ancak Temmuz ayında ek bütçe düzenlemesi ile bu artış oranı ortalama %109,43 düzeyine çıkarılmış, konaklamadaki sıkıntılarda oranlar artırılarak giderilmeye çalışılmıştır. 2023 yılına gelindiğinde gündeliklerde 2022 yılı yılbaşına göre ortalama %196,21, ek bütçeye göre ise ortalama %83,23 oranında artışa gidilmiştir. 2022 enflasyonunun (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %68,48, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonunun da %64,24 olduğu düşünüldüğünde sadece 1-4 ve 5-15 Aylık/kadro dereceli memurların gündelikleri bunun üzerinde olmakla birlikte, bunların dışındakiler bu oranın çok altında artış sağlanmıştır.

2019 yılının gündelikler konusunda kötü bir milat olduğu gibi 2024 yılı bu açıdan iyi bir milat olmuştur. 2024 yılında GSMH deflatörü %58,46, 2023 yıl sonu (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %93,24, 2023 yılsonu (TÜFE) enflasyonu %64,77 ve Kamu Sosyal Tesisleri Tebliğinde belirlenen misafirhane ücret artışı %59,52 iken 2024 gündeliklerinde ortalama %95,65 oranında artış sağlanmıştır.

Ayrıca 2024 yılına ilişkin (H) İşaretli cetvelin dipnotunda konaklama giderleri için uygulanacak artırımlı gündelik (Müfettiş ve denetim elemanları için görevlendirme boyunca, diğerleri için sadece 10 gün) %50'de %60'a yükseltilmiştir.

Ancak şunu da belirtmekte yarar vardır ki belirlenen gündelikler yüksek olsa da bu miktarlar kamu hizmetinin bir sonucu olarak memuriyet mahalli dışında görevlendirilen memur ve hizmetlilerin günlük ihtiyaçlarını ve konaklama giderini karşılayacak düzeyde bulunmamaktadır. **Bu nedenle, gündeliklerin belirlenmesinin kamu görevlileri için iki yılda bir yapılan Toplu Sözleşmeler bırakılması, ya da bazı hizmetler için (madencilik, piyasa gözetimi vb) katlı gündelik uygulamasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.**

Ayrıca, Harcırah Kanununun yürürlüğe girdiği 1954 yılında beri ödenek mukabili çalışan Milletvekillerinin H Cetvelde yer aldığı gibi seçimle göreve gelen ve ödenek mukabili çalışan büyükşehir belediye başkanları dahil olmak üzere tüm belediye başkanlarına yer verilmesi önem arz etmektedir.

BELEDİYE BAŞKANLARININ GÜNDELİKLERİ

Harcırah Kanununa göre Belediye Başkanları da hizmetli tanımına girmekte olup, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlar olarak ifade edilmektedir. Ödenek mukabili çalışanlar yukarıda da ifade edildiği üzere, genellikle seçim yoluyla tayin edilen ve özlük hakları belirli mercilerce saptanan kamu görevlileridir. Bunları,

- TBMM Üyeleri,
 - Belediye Başkanları,
 - İl Genel Meclisi Üyeleri,
 - İl Encümen Üyeleri,
 - Belediye Meclisi Üyeleri,
 - Belediye Encümeni Üyeleri
- şeklinde saymak mümkündür.

6245 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda yalnız ödenek almak suretiyle çalışanlar kapsamına; TBMM Üyeleri, Büyükşehir dahil Belediye Başkanları, İl Encümen Üyeleri ve Büyükşehir Belediye Encümeni ile Belediye Encümeni üyeleri girmekte ancak yine seçimle gelen İl Genel Meclisi Üyeleri, Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeleri ve Belediye Meclisi Üyeleri hizmetli tanımı kapsamında yer almamaktadır.

Bunlara ödenecek gündeliklerle ilgili olarak 6245 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde hizmetlilere verilen gündeliklerin 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı aşamayacağına dair bölümde hariç tutulması dışında açıklayıcı başka bir düzenleme olmaması nedeniyle uygulamada farklılıklara neden olmaktadır.

Ödenek mukabili çalışanlar arasında yer alan Belediye Başkanları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığının 25/1/1988 tarihli ve BÜMKO-KY-14-115528-336/1258 sayılı yazısında;

“Bilindiği gibi, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında hizmetlilerin harcırahı aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine; gündelik ile çalışanların harcırahları da gündeliklerinin 30 katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadarki (ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harcırahları hiçbir suretle 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemeyeceği açıklanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 2562 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesinde “Hizmetli” Personel Kanunlarına göre yardımcı hizmetliler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan Tarım ve Orman İşçileri ve İş Kanunlarına göre işçi sayılan kimseler olarak tanımlanmıştır.

Bu hükümde belirtilen ödenek karşılığı çalışan kimseler, genellikle seçim yolu ile tayin edilen ve özlük hakları belli mercilerce saptanan kamu görevlileri olup, Belediye Başkanları ile İl Daimi Encümeni Üyeleri de bu tanım içine girmektedir.

Öte yandan, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 34 üncü maddesi gereğince, yabancı memleketlerde yapılacak sürekli görev yolculukları ile geçici görev yolculuk ve ikametlerde ödenecek gündelikler, Bakanlığımız teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca her yıl yürürlüğe konulan Kararnameyle tespit olunmaktadır.

Bu nedenle, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 1 inci maddesi uyarınca Harcırah Kanunu hükümlerinin uygulanması gereken kurumlardan biri de belediyeler olduğundan, Belediye Başkanlarına, anılan Kanunun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ödeneklerine en yakın memur aylığı tutarı esas alınarak tespit edilen miktarlar üzerinden yurtiçi ve yurtdışı harcırahı ödenmesi gerekmektedir.”

denilmektedir. Ancak, gündelikler belirlenirken memurlar için belirlenen aylık/kadro derece dışında ek göstergelerin de dikkate alınıp alınmayacağı yazıda açıkça belirtilmemiş olmasına karşın 6245 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ödeneklerine en yakın memur aylığı tutarı esas alınarak tespit edilen miktarlar üzerinden yurtiçi ve yurtdışı harcırahı ödenmesi gerektiği ifade edildiğinden, Belediye Başkanlarının gündeliklerinin memur aylıkları ile mukayesesi sonunda bulunacak dereceye (ek gösterge dahil) göre belirlenmesi gerekmektedir.

Burada kıyaslanacak memur aylığının belirlenmesinde aylık unsurlarından hangilerinin dikkate alınacağı önem arz etmektedir. Bu çerçevede Danıştay’ın iki kararında bahsetmekte yarar bulunmaktadır. Danıştay 5. Dairesinin 28/2/1989 tarihli ve E. 87/2391, K. 89/338 sayılı Kararında “657 sayılı yasanın 155. maddesinde “aylık” kavramının; “Bu Kanunun 36. maddesinde yer alan sınıflara ait gösterge tablosundaki rakamların, Genel Bütçe Kanununda o yıl için tesbit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak miktarı ifade ettiği açıklanmış olup, Kanunun 43.maddesinde de göstergelerin aylık ve ek göstergelerden oluştuğu belirtilmiş bulunmaktadır. bu durumda aylık ücret kavramının gösterge (ek gösterge dahil) rakamlarının Genel Bütçe Kanununda o yıl için tesbit edilen katsayı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı ifade ettiğinde duraksamaya yer bulunmadığından” belirtilmiş ve karar tesis edilmiştir. Danıştay 1. Dairesinin 6.5.1999 tarihli ve E. 1999/55, K. 1999/81 sayılı Ka-

rarında da “aylık tanımının; 657 sayılı Kanunda her derece için tespit edilen göstergeler ile varsa görevin niteliğine göre belirlenen ek göstergeler toplamının kanunlar gereği saptanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı ifade ettiği anlaşılmaktadır.” demiştir.

Bu kararlar gözönünde tutulduğunda, Belediye Başkanlarının almış oldukları aylık ödenekler Gösterge + Ek Gösterge x Memur Maaş Katsayısı sonucu bulunacak miktarın çok üstünde bulunduğundan 2023 yılı için (H) işaretli cetvelde “Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar” satırı dikkate alınarak gündelik ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, ödenek mukabili çalışan milletvekilleri (H) işaretli cetvelde “Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları, Kamu Başdenetçisi” satırında yer almasına karşın Belediye Başkanlarının cetvelde yer almaması ve ödenek mukabili çalıştıkları için gündeliklerinin “Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar” satırında yer alan gündelik miktarını aşamaması, gündelikler konusunda bir haksızlık meydana getirdiğini söylemek mümkündür.

Ödenek mukabili çalışmadığı yukarıda ifade edilen İl Genel Meclisi Üyeleri, Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeleri ve Belediye Meclisi Üyelerine ödenecek yurtdışı gündeliklerinin ise “Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar” satırı esas alınarak esas alınarak gündelik ödenmesi gerekmektedir.

2024 YILI KONAKLAMA GİDER ÖDENMELERİ

Harcırah Kanununun yayımlandığı tarihten (1980 yılında müfettiş ve denetim elemanları için H İşaretli Cetvelde yapılan düzenleme dışında tutulacak olursa) 1988 yılına kadar gündelik ödemeleri bazı kamu personeli dışında yeme, içme ve konaklama giderlerini de kapsadığı kabul edildiğinden konaklama gideri için her hangi bir ödeme yapılmamıştır. Ancak, öncelikle yurtdışında konaklama giderinin miktarının yüksek olması ve konaklama ihtiyacının giderilmesinde karşılaşılan sorunlar da dikkate alınarak yurtiçinde denetim elemanlarının konaklama giderlerinin karşılanmasına ilişkin düzenlemeden hemen önceki tarihlerde yurtdışı konaklama giderinin bir kısmının karşılanmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

İlk uygulama da 26/3/1987 tarihli ve 19412 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 87/11620 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile başlamıştır. Söz konusu Kararın 2 nci maddesi gereğince görevlendirmenin ilk 10 günü ile sınırlı olmak üzere yatacak yer temini için ödedikleri ücretin 1/4 ünün faturası karşılığında ödenmesi öngörülmüştür. Bu uygulama 1995 yılına kadar devam etmiştir. 15/2/1995 tarihli ve 22203 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 95/6471 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının konaklama giderinin ödenmesine ilişkin ikinci maddesi değiştirilerek bugüne kadar devam eden ve halen uygulanmakta olan (günlük yatak bedelinin artırımlı şekilde hesaplanan gündeliklerinin %40 ını aşması halinde aşan kısmın %70 i ayrıca ödenir.) şekline getirilmiştir.

Yurtiçi konaklama ile ilgili ilk yasal düzenleme 29/2/1988 tarihli ve 19740 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 311 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesiyle 6245 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin değişik (b) fıkrasının sonuna “Bu şekilde gündelik ödenenlerden, yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirenlere fatura bedelini aşmamak üzere gündeliklerinin yarısına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.” ifadesinin eklenmesiyle yapılmıştır.

Ancak, bu hükümden sadece Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasında sayılan unvanları taşıyan ve teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma görevi ile memuriyet mahalli dışında görevlendirilen kamu personeli yararlanabilmekteydi.

Diğer kamu personeline konaklama gideri ödenebilmesi için ise 17 yıl beklenmiş, 27/4/2005 tarihli ve 25798 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5335 sayılı Kanunla Harcırah Kanununun 33 üncü maddesine eklenen (d) bendindeki “Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden ((b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.” hükmü ile başlanmıştır.

Bunu takiben, düzenleyici ve denetleyici kurumların Harcırah Kanununa tabi olup olmadıklarına dair tereddütleri gidermek üzere yapılan ve bu kurumlarda görevli personele ödenecek konaklama giderinin de düzenlendiği ek ikinci madde, 25/6/2009 tarihli ve 5917 sayılı Kanununla 6245 sayılı Kanuna eklenmiştir. Ancak madde düzenlemesinde bu kurumlarda çalışanların çalışma koşulları ile bu kurumların özellikleri dikkate alınarak kurum personeli için konaklama gideri ödemelerinde farklı bir yapı oluşturulmuştur.

Düzenleme ile düzenleyici ve denetleyici kurumlarda görevli olup, inceleme, ön araştırma, denetim veya soruşturma göreviyle yetkili olanlar ile bu kurumların başkan ve üyeleri ile diğer personele ödenecek konaklama gideri farklılaştırılmış bulunmaktadır.

Bu kurumlarda inceleme, ön araştırma, denetim veya soruşturma göreviyle yetkili olanlar bu görevlerle memuriyet mahalli dışında başka bir yerde geçici olarak görevlendirmeleri durumunda bunların gündelikleri 6245 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) bendine göre ödenmekte ve bunlara ayrıca konaklama gideri için ödedikleri ücretleri belgelendirmeleri halinde, belge bedelini aşmamak üzere 33 üncü maddenin (a) fıkrasına göre müstahak oldukları tutarının 5 katını geçmemek üzere görevlendirme süresince konaklama gideri ödenmektedir.

Bu kurumlarda görev yapan başkan ve üyeleri ile diğer personelin memuriyet mahalli dışında başka bir yerde geçici olarak görevlendirilmeleri halinde ise konaklama gideri için ödedikleri ücretleri belgelendirmeleri, belge bedelini aşmamak üzere 33 üncü maddenin (a) fıkrasına göre müstahak oldukları gündelik tutarının 4 katını geçmemek üzere görevlendirme süresince konaklama gideri ödenmektedir.

Ayrıca, yurtiçi konaklama giderlerinin ödenmesinde yatacak yer temini için ödenen ücret yanında gündelikler esas alınmaktadır. 2009 yılından Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) işaretli cetvelin dipnotunda yapılan düzenleme ile konaklama gideri olarak ödenecek gündeliklerin hesabında Cetvelde yer alan gündeliklerin %50 artırımlı miktarının esas alınacağı ifade edilmiştir.

Diğer kamu personeline 10 gün süre ile konaklama gideri ödenmesi sınırlaması Anayasa Mahkemesinin 25/11/2015 tarih ve 2015/13 Esas, 2015/108 sayılı Kararı ile Anayasaya aykırı bulunularak iptal edilmiştir. Söz konusu Karar 15/12/2015 tarihli ve 29563 sayılı Resmi Gazete yayınlanmıştır.

Bu tarihten sonra ve ya bu tarihten önce geçici görevlendirilip görevlendirmesi devam eden personel için on günle sınırlı olmaksızın konaklama gideri ödenmiş, 2016 yılı bütçe kanununun zamanında çıkarılamaması sebebiyle kanunlaştırılan “2016 Yılı Merkezi Yönetim Geçici Bütçe Kanunu’nun 3 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının (a) bendi ile 2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) işaretli cetvelde yer alan tutarlar %6,8 oranında artırılarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2016 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 16/3/2016 tarihli ve 29655 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete yayınlanmasına kadar Anayasa Mahkemesi kararı uygulanmış ve diğer kamu personeline müfettiş ve denetim elamanları gibi görevlendirme süresince artırımlı gündelik (%50) üzerinden konaklama gideri ödenmiştir.

2016 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun (H) işaretli cetvelinin dipnotuna eklenen; “6245 sayılı Harcırâh Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40’ı esas alınır.”

hükmü ile müfettiş ve denetim elamanlarının haricinde geçici görevlendirilen kamu personeline görevlendirme boyunca konaklama gideri ödenmesi uygulamasına Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesine aykırı olarak son verilmiştir.

Ancak gündeliklerdeki yeterince artış yapılamaması, enflasyonun artış sürecinde olması sebebiyle başta gündelikler yetersiz kalmış ve kamu görevlilerine ödenen konaklama giderleri mevcut şartlarda karşılanamaz hale gelmiştir.

2022 yılında bunun üzerine gündeliklerde artış yapılması öngörülmüş ancak bu talep uygun bulunmamış, bunun yerine konaklama giderlerinde artışı öngören düzenleme 8/4/2022 tarihli ve 7394 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 2 nci maddesiyle hayata geçirilmiştir.

Bu düzenlemeyi açıklamak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı 15/04/2022 tarihli ve 58759530-125.03 -1133956 sayılı Genel Yazıyı tüm kamu idarelerine duyurmuştur. Söz konusu açıklamalara göre anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarih (15/4/2022) ile 31/12/2022 tarihleri arasında, 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) işaretli cetvelin “1-Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde: 33)” başlıklı bölümünün dipnot kısmında yer alan “%50 artırımlı miktarı” ibareleri “%180 artırımlı miktarı” şeklinde, “%50’si” ibaresi “%95’i” şeklinde, “%40’ı” ibaresi “%75’i” şeklinde uygulanacak denilmiştir.

Buna ilave olarak, 7/7/2022 tarihli ve 31889 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 29/6/2022 tarihli ve 7414 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren; 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H), (K) ve (M) işaretli cetveller bu Kanunun ekinde yer aldığı şekliyle uygulanır.” hükmüyle söz konusu Bütçe Kanununa bağlı (H) işaretli cetvel değiştirilerek gündelikler artırılmış ve söz konusu cetvelin yatacak yer temini için ödenecek ücretlere ilişkin (*) işaretli dipnotunda ise;

“6245 sayılı Harcırâh Kanununun 33 üncü maddesinin;

- (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H) işaretli cetvelde yer alan gündeliklerinin 8/4/2022 tarihli ve 7394 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesiyle yeniden belirlenen %180 artırımlı miktarı,

- (d) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında ise 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H) işaretli cetvelde yer alan günde-

liklerinin; görevlendirmenin ilk 10 günü için 7394 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesiyle yeniden belirlenen %180 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için %95'i, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %75'i,

esas alınır.”

hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümle söz konusu Kanunun yürürlük tarihi olan 7/7/2022 tarihinden itibaren gündelik tutarları artırılmış olup, yatacak yer temini için ödenecek ücretlerde, 7394 sayılı Kanunla artırılan oranlar muhafaza edildiğinden ayrıca ilave bir artış yapılmamıştır.

Buna göre, 15/4/2022-31/12/2022 tarihleri arasındaki (bu tarihler dahil) yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin bedeli, 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H) işaretli cetvelde yer alan gündelikler ile 7394 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesiyle yeniden belirlenen oranlar dikkate alınarak hesaplanmıştır.

2023 yılına gelindiğinde ise gündeliklerde yapılan artış bahane edilerek (H) işaretli cetvelin konaklama ile ilgili dipnotunda eski oranlara geri dönmüştür.

(H) işaretli cetveldeki sınıflandırmaya göre konaklama giderleri aşağıdaki gibidir.

TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	120,75	150,00	280,00	280,00	405,00	800,00
Takip eden 80 gün	40,25	50,00	95,00	95,00	135,00	250,00
Müteakip 90 gün	21,47	26,67	50,00	50,00	72,00	133,33
ORTALAMA ARTIŞ		24,22%	88,06%	0,00%	43,58%	89,30%

Anayasa Mahkemesi Başkanı, Genelkurmay Başkanı, Bakanlar, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	110,25	138,00	257,60	257,60	375,00	768,00
Takip eden 80 gün	36,75	46,00	87,40	87,40	125,00	240,00
Müteakip 90 gün	19,60	24,53	46,00	46,00	66,67	128,00
ORTALAMA ARTIŞ		25,17%	88,06%	0,00%	44,51%	96,27%

**Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar
(Belediye Başkanları)**

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	92,48	120,00	224,00	224,00	354,00	744,00
Takip eden 80 gün	30,83	40,00	76,00	76,00	118,00	232,50
Müteakip 90 gün	16,44	21,33	40,00	40,00	62,93	124,00
ORTALAMA ARTIŞ		29,76%	88,06%	0,00%	56,88%	101,41%

Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	86,33	112,50	210,00	210,00	330,00	696,00
Takip eden 80 gün	28,78	37,50	71,25	71,25	110,00	217,50
Müteakip 90 gün	15,35	20,00	37,50	37,50	58,67	116,00
ORTALAMA ARTIŞ		30,32%	88,06%	0,00%	55,99%	102,12%

Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	81,08	106,50	198,80	198,80	318,00	672,00
Takip eden 80 gün	27,03	35,50	67,45	67,45	106,00	210,00
Müteakip 90 gün	14,41	18,93	35,50	35,50	56,53	112,00
ORTALAMA ARTIŞ		31,36%	88,06%	0,00%	58,79%	102,52%

Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	71,48	94,50	176,40	176,40	304,50	648,00
Takip eden 80 gün	23,83	31,50	59,85	59,85	101,50	202,50
Müteakip 90 gün	12,71	16,80	31,50	31,50	54,13	108,00
ORTALAMA ARTIŞ		32,21%	88,06%	0,00%	71,35%	103,94%

Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
İlk on gün	69,53	93,00	173,60	173,60	300,00	640,00
Takip eden 80 gün	23,18	31,00	58,90	58,90	100,00	200,00
Müteakip 90 gün	12,36	16,53	31,00	31,00	53,33	106,67
ORTALAMA ARTIŞ		33,76%	88,06%	0,00%	71,54%	104,44%

Müfettiş ve denetim elemanları

	2021	2022			2023	2024
		1 Ocak 15 Nisan	16 Nisan 6 Temmuz	7 Temmuz 31 Aralık		
Görevlendirme süresince	92,48	120,00	224,00	224,00	354,00	744,00
ORTALAMA ARTIŞ		29,76%	86,67%	0,00%	58,04%	110,17%

Bu hesaplamalardan da görüleceği gibi konaklama giderlerinin 2023 yılındaki ortalama artışı 2022 yılı TÜFE (Otelcilik ve Lokanta) endeksi olan %92,58 ve bütçe ödeneklerindeki artış oranı olan %73,31'in altında olduğu görülmektedir.

2024 yılına gelindiğinde ise konaklama giderlerinin ortalama artışı 2023 yılı TÜFE (Otelcilik ve Lokanta) endeksi olan %92,58'in üstünde bulunmakla birlikte, bütçe ödeneklerindeki artış oranı olan %147,73'ün çok altında kalmıştır. Buradaki en çarpıcı olan ise konaklama giderlerindeki ortalama artış müfettişlere ödenen konaklama gideri artışının da altında kalmasıdır. Oysa ki, Anayasa Mahkemesinin konaklama gideri ödemelerinde on gün sınırını kaldıran 25/11/2015 tarih ve 2015/13 Esas, 2015/108 sayılı Kararında müfettişler ve diğer kamu görevlilerinin durumu karşılaştırılmış ve Kararda "Geçici görevlendirilme sebebiyle asıl görev yeri dışında konaklamak durumunda kalan kamu görevlilerinin, maddi açıdan belli bir külfetle karşı karşıya kalmaları ve bu külfetin, kamu hizmetinin yürütülmesinden kaynaklanması nedeniyle kamuca karşılanması gerektiğinden konaklama giderinin ödenmesini on gün ile sınırlayan itiraz konusu kural, sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır." tespitinde bulunulmuş olmasına karşın (H) İşaretli cetvelin dipnotuna eklenen hükümlerle biraz esnetilerek (10 günden 180 güne çıkarılması) devamı müfettişlerle diğer kamu görevlileri arasındaki konaklama gideri ödemelerindeki haksızlığı hale devam ettirmektedir.

Bütün bu değerlendirmeler çerçevesinde başta gündelikler olmak üzere ödenecek olan konaklama giderleri 2024 yılında da geçici görevlendirilen personelin ihtiyaçlarını karşılayamayacağı görünmekte olup, enflasyondaki artış trendi engellenemediği sürece 2022 yılında olduğu gibi gündelik ve konaklamayla ilgili yeni düzenlemelerin yapılacağını söylemek şimdiden mümkündür.

Yazar

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

*Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Başmüfettişi*

Belediye Şirketlerinde İş Güvenliği Yönünden Fazla Çalışmanın Riskleri

ÖZET

Anayasal dinlenme hakkına aykırı olarak hafta tatili ve genel tatil günlerinde işçilerin tatil yaptırılmadan çalıştırılması, çalışma sürelerinin uzunluğu, fazla çalışmanın yıllık 270 saatin üzerinde olması, uygulamada çok sık karşılaşılan sorunlardır. Aşırı fazla çalışma işçiler yönünden meslek hastalığını ve iş kazasını artırmaktadır. İşverenler yönünden ise; iş güvenliği riski, üretimde artışa rağmen kalitenin düşmesi, malzeme ve hammadde israfı, iş makine tezgah ve aletlerin kötü kullanılması ve arızaların artması gibi zararlandırıcı olaylara sebebiyet vermektedir. Çalışanlar için sağlıklı ve güvenli çalışma ortamlarının yaratılması ancak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun öngördüğü normların ve ilkelerin işyerlerinde uygulanması ile mümkündür.

1. GİRİŞ

İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülükleri 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile düzenlenmiştir. 6331 sayılı Kanun; iş sağlığı ve güvenliği yönünden sadece işverene değil işçilere de yükümlükler getirmiştir. İşçiler; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür. Aşırı fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaya yol açan temel iki unsur hızla büyüyen hizmet sektörü ile kayıt dışı istihdamdır. Fazla çalış-

manın yaygın bir uygulama olması, gerek işçi ve gerekse işverenin kendi açılarından bu olguyu desteklemelerinden kaynaklanmaktadır. İşçilerin geçinebilmek amacıyla daha uzun sürelerle çalışmak isterken, maliyetleri düşürmek ve verimliliği arttırmak isteyen işverenler de fazla çalışma yapılmasını istemektedirler.

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN İŞVEREN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında işveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtmaz. Bu kapsamda;

√ Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

√ İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

√ Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

√ Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

√ Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri

Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

√ Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir.

√ Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir.

√ İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.

√ Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

√ Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.

2.2. Risk Değerlendirmesi

İşverenler; iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla ve yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirlemekle yükümlüdürler. Risk değerlendirmesi yapılırken;

√ Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu,

- √ Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi,
- √ İşyerinin tertip ve düzeni,
- √ Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu, dikkate alınır.

2.3. Acil Durum Planları

İşverenler; çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirlemek ve bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri almak zorundadır. Bu kapsamda işverenler;

√ Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

√ Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanımına sahip ve bu konularda eğitilmiş yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

√ Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

3. FAZLA ÇALIŞMA

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 41'inci maddesine göre; ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilir. Fazla çalışma, Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde,

haftalık kırkbeş saati aşan çalışmalardır. Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle 45 saatin altında belirlendiği durumlarda bu çalışma süresini aşan ve 45 saate kadar yapılan çalışmalara fazla sürelerle çalışma denir. Ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle haftalık normal çalışma süresinin dışında yapılacak fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenmiştir. İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği 06.04.2004 tarih ve 25424 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

3.1. Fazla Çalışmada Sınır

Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat sayılır.

3.2. Fazla Çalışma Yapılamayacak İşler

Sağlık kuralları bakımından günde ancak 7,5 saat ve daha az çalışması gereken işlerde, gece sayılan gün döneminde yürütülen işlerde, maden ocakları, bablo döşemesi, kanalizasyon, tünel inşaatı gibi işlerin yer ve su altında yapılan işlerde fazla çalışma yaptırılamaz. İşçilerin gece çalışmaları yedibuçuk saati geçemez. Ancak, turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir.

3.3. Fazla Çalışma Yaptırılmayacak İşçiler

18 yaşını doldurmamış işçiler, iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi ile önceden veya sonradan fazla çalışmayı kabul etmiş olsalar bile sağlıklarının elvermediği işyeri

hekiminin veya Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı hekiminin, bunların bulunmadığı yerlerde herhangi bir hekimin raporu ile belgelenen işçiler; Gebe, yeni doğum yapmış ve çocuk emziren işçiler, kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçilere fazla çalışma yaptırılmaz. Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilere fazla sürelerle çalışma da yaptırılmaz. Zorunlu nedenler ve olağanüstü haller dışında yer altında maden işlerinde çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmaz.

3.4. Zorunlu Nedenlerle Ve Olağanüstü Hallerde Fazla Çalışma

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 42'nci maddesine göre; arıza sırasında, arızanın mümkün görülmesi halinde, makineler veya araç ve gereç için hemen yapılması gerekli acele işlerde, zorlayıcı sebeplerin ortaya çıkmasında, işyerinin normal çalışmasını sağlayacak dereceyi aşmamak koşulu ile işçilerin hepsi veya bir kısmına fazla çalışma yaptırılabilir. Bu durumda fazla çalışma yapan işçilere uygun bir dinlenme süresi verilmesi zorunludur. Aynı Kanunun, 43'üncü maddesine göre; seferberlik sırasında ve bu süreyi aşmamak şartıyla yurt savunmasının gereklerini karşılayan işyerlerinde fazla çalışmaya lüzum görülürse işlerin çeşidine ve ihtiyacın derecesine göre Bakanlar Kurulu günlük çalışma süresini, işçinin en çok çalışma gücüne çıkarabilir.

4. İŞ GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN FAZLA ÇALIŞMANIN RİSKLERİ

Çalışma süresinin uzunluğunun işçi üzerinde bedensel ve ruhsal yıpranmaya, yorgunluğa ve sonuçta dikkatsizliğe sebebiyet verebilecek bir yapısı bulunmaktadır. Bu da çalışma süresinin risk etmeni haline gelmesine neden olmaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında işveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Amerika'da (Amerikan Epidemiology Akademisi Dergisi) yayımlanan araştırmada, fazla veya yoğun-

laştırılmış çalışmaların; depresyon riski, çok oturmadan kaynaklanan rahatsızlıklar (diyabet, obezite, kanser ve karaciğer rahatsızlıkları vb.), uykusuzluktan kaynaklanan rahatsızlıklar (hafıza kaybı, kilo alımı, asabiyet, başka ruhi rahatsızlıklar, kalp rahatsızlığı), kalp rahatsızlığı, stres, göz yorgunluğu, beyin yorgunluğu (orta yaşlardaki çalışanlarda kavrama yetisini azalttığı) gibi risklerin ön plana çıktığı belirlenmiştir.

Anayasal dinlenme hakkına aykırı olarak hafta tatili ve genel tatil günlerinde işçilerin tatil yaptırılmadan çalıştırılması, çalışma sürelerinin uzunluğu, fazla çalışmanın yıllık 270 saatin üzerinde olması, uygulamada çok sık karşılaşılan sorunlardır. Aşırı fazla çalışma işçiler yönünden meslek hastalığını ve iş kazasını artırmaktadır. İşverenler yönünden ise iş güvenliği riski, üretimde artışa rağmen kalitenin düşmesi, malzeme ve hammadde israfı, iş makine tezgah ve aletlerin kötü kullanılması ve arızaların artması gibi zararlandırıcı olaylara sebebiyet vermektedir.

Çalışanlar için sağlıklı ve güvenli çalışma ortamlarının yaratılması ancak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun öngördüğü normların ve ilkelerin işyerlerinde uygulanması ile mümkündür. Bu nedenle 6331 sayılı Kanunda işverenler için maktu nitelikte idari para cezalarının yanında cezai ağırlığı çok daha yüksek olan işin kısmen veya tamamen durdurulması öngörülmektedir. Arzu edilen sağlıklı ve güvenli çalışma ortamının sağlanması ancak amacına hizmet eden yaptırımlar ile mümkündür. Kanunun 25'inci maddesi; işin durdurulması başlığı altında düzenlenmiştir. Bu madde hükmüne göre, işyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir

bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda iş durdurulması gerekir.

4875 sayılı İş Kanunu'nun, 41'inci maddesi gereği; fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda 270 saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. İşçilerin 270 saati aşan fazla çalışma yapması kanaatimce 6331 sayılı Kanunun 25'inci maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu çalışma şeklinin işçilerin yaşamı için tehlikeli olan bir husus oluşturduğunun tespiti halinde, tehlikenin niteliğine göre iş tamamen veya kısmen durdurulacak veya işyeri kapatılabilecektir. Bu sonuca meydan vermemek için iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyumda hassas davranılmalı, fazla çalışma yaptırılmayacak işçilerin çalıştırılmaması, fazla çalışma yapılamayacak işlerde fazla çalışma yapılmaması ve yıllık 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmamalıdır.

● 5. SONUÇ

Uygulamada da görüldüğü üzere işçiler daha çok para kazanabilmek için daha fazla çalışmakta; işverenler de ek işçi istihdam etmek yerine işçileri daha fazla çalıştırarak, ilave istihdamın getirdiği mali yüklerden kurtulmaktadırlar. Çalışma süreleri ile çalışanın fiziki koşulları arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Çalışılan sürelerin artması iş kazası miktarını ve kayıp iş zamanını arttırmaktadır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre özellikle 40 yaşından sonra aşırı fazla çalışma, iş yorgunluğunun getirdiği stres ile birleştiğinde, algı bozukluğu ve beyin fonksiyonlarında düşme, sinir sisteminde tahribatlar oluşturabilmektedir. Çalışma süresinin, işçi üzerinde bedensel ve ruhsal yıpranmaya, yorgunluğa ve sonuçta dikkatsizliğe sebebiyet verebilecek bir yapısı bulunmaktadır. Bu da çalışma süresinin bizzat bir risk etmeni

haline gelmesine neden olmaktadır. Çalışma süresinin uzaması nedeniyle yorgunluk, dayanıklılığı, bağışıklık sistemini etkileyerek işçinin hastalanmasına yol açabileceği gibi, dikkatin dağılması nedeniyle bazı önlemlerin alınmasına gerek duyulmamasına ve bunun sonucunda da iş kazasının meydana gelmesine sebep olabilecektir. Bu nedenle, çalışma süresi uzadıkça, işçinin hastalanması ve/veya iş kazasının olabilme olasılığı artmaktadır. Uzun sürelerle yapılan aşırı fazla çalışma sonucunda yorgunluk ve dikkat dağılması sebebiyle üretimde verimin düşmesi de açık olarak gözlemlenebilecek sonuçlardan biridir. Verimin düşmesi nedeniyle çalışma süresinin uzunluğu işveren açısından da yararlı bir sonuç getirmeyecektir. İşçilerin 270 saati aşan fazla çalışma yapması kanaatimce 6331 sayılı Kanunun 25'inci maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu çalışma şeklinin işçilerin yaşamı için tehlikeli olan bir husus oluşturduğunun tespiti halinde, tehlikenin niteliğine göre iş tamamen veya kısmen durdurulacak veya işyeri kapatılabilecektir. Bu sonuca meydan vermemek için iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyumda hassas davranılmalı, fazla çalışma yaptırılmayacak işçilerin çalıştırılmaması, fazla çalışma yapılamayacak işlerde fazla çalışma yapılmaması ve yıllık 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmamalıdır.

● KAYNAKÇA

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- 4857 sayılı İş Kanunu
- Sarper SÜZEK, İş Hukuku, Kasım 2022
- Hasan Selçuk SELEK, İş Sağlığı ve Güvenliği Temel Konular, Şubat 2022
- Haluk Hadi SÜMER, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, Eylül 2021
- Cumhur Sinan ÖZDEMİR, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Uygulama Rehberi, Mart 2013

Yazar

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

*Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Başmüfettişi*

Belediye İşyerlerinde Eşit Davranma Borcuna Aykırılık

ÖZET

Aristo eşitliği adaletin ön koşulu saymıştır. Kant ise adaletin eşitlikten kaynaklandığını belirtmiştir. Her iki halde de adalet ve eşitlik birbirinden ayrılmaz iki kavram olarak görünmektedir. Modern iş hukukunun eşitlik ilkesi ve ayırım yasaklarına verdiği önemin temelinde de bu birliktelik yatmaktadır. Kaynağını Anayasa'nın 10'uncu maddesinden ve İş Kanunu'nun 5'inci maddesinden alan eşitlik ilkesi, işverene işçilere karşı eşit davranma borcu yüklemektedir. Belirli koşulların varlığı halinde işverenin işçilere karşı eşit davranma borcu doğar ve bu borca aykırılığın bazı yaptırımları vardır. Eşit davranma borcu aynı ve benzer durumda bulunan

kişilerin farklı işleme tabi tutulmaması, haklı ve objektif nedenler olmadıkça kişiler arasında ayırım yapılmaması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. İşverenin eşit davranma borcu, iş sözleşmesinin kurulmasında, iş sözleşmesinin devamı süresince ve sona ermesinde karşımıza çıkabilir. Kural olarak iş sözleşmesinin kurulması aşamasında işveren, eşit davranma borcu altında değildir. Bu durum sözleşme özgürlüğü ilkesinin bir sonucudur. Ancak kanun koyucu bazı haller için sözleşme özgürlüğüne sınırlama getirmiştir.

1. GİRİŞ

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) 111 sayılı Ayrımcılık Sözleşmesinin 1.a maddesinde, "İrk, renk, cinsiyet, din,

siyasal inanç, ulusal veya sosyal menşe bakımından yapılan iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutma” ayrımcılık olarak nitelendirilmiştir. Anayasa’nın 10’uncu ve 4857 sayılı İş Kanunu’nun 5’inci maddeleri bu sözleşmelerin iç hukuktaki yansımalarıdır. Anayasanın 10’uncu maddesinin 1. fıkrasında açıkça; herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzer sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir” kuralına yer verilmiştir. İş hukuku, işçi hakları yönünden sürekli ileriye yönelik gelişimci bir karaktere sahiptir. Bu anlayıştan hareket edildiğinde, işçinin haklarının iş ilişkisinin devamı sırasında daha ileriye götürülmesi, iş hukukunun temel amaçları arasındadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14’üncü maddesine göre; sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma; cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan, sağlanacaktır.

● 2. EŞİT DAVRANMA İLKESİ

Eşitlik ilkesinin amacı; kişilere Yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz.

2.1. Yasal Düzenleme

Eşit davranma ilkesi, çalışma hayatına yönelik olarak 4857 sayılı İş Kanu-

nu’nun 5’inci maddesinde düzenlenmiştir. Yasa hükmü gereği;

• İş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz.

• İşveren, esaslı sebepler olmadıkça tam süreli çalışan işçi karşısında kısmî süreli çalışan işçiye, belirsiz süreli çalışan işçi karşısında belirli süreli çalışan işçiye farklı işlem yapamaz.

• İşveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz.

• Aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmaz.

• İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılmaz.

Yasa hükmünden de anlaşılacağı üzere, Anayasa’nın 10’uncu maddesine uygun olarak, İş Hukuku’nda eşit davranma ilkesine ilişkin özellikle kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık içeren düzenlemelere yer verilmiştir.

2.2. Kadın Çalışanlara Yönelik Pozitif Düzenleme

İstihdam ve Meslek Konularında Kadın ve Erkeğe Eşit Muamele ve Fırsat Eşitliği İlkesinin Uygulanmasına Dair 5 Temmuz 2006 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 2006/54/EC sayılı direktifi’nin “Analık (Doğum) İzninden Dönüş” başlıklı 15’inci maddesinde, “doğum iznindeki bir kadının, doğum izninin bitiminden sonra işine veya eşdeğer bir

pozisyona kendisi için daha dezavantajlı olmayan koşul ve şartlarda geri dönmeye ve çalışma koşullarında yokluğu sırasında yararlanmış olacağı her türlü iyileştirmeden yararlanmaya hakkı vardır” şeklinde kurala yer verilerek, doğum iznini kullanan kadın işçi yönünden, işverenin eşit davranma borcuna vurgu yapılmıştır. Avrupa Sosyal Şartının 8’inci maddesinde “Çalışan Kadınların Analığının Korunması Hakkı” öngörülmüş olup Ülkemiz ilgili hükmü onaylamıştır. Eşitlik ilkesi en temel anlamda Anayasa’nın 10 ve 55’inci maddelerinde ifade edilmiş, 10’uncu maddede “herkes, dil, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir” kuralına yer verilmiştir. 55’inci maddenin kenar başlığı ise “Ücrette Adalet Sağlanması” şeklindedir. Eşit davranma ilkesi ayrıca, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Ekonomik Topluluğu Andlaşması, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün Sözleşme ve Tavsiye Kararlarında da çeşitli biçimlerde ele alınmıştır.

2. 3. Doğrudan veya Dolaylı Ayırmıcılık

İş Kanunu’nun 5’inci maddesi ile ayırmıcılık açısından doğrudan ayırmıcılığın yanı sıra dolaylı ayırmıcılık da yasaklanmış, ancak doğrudan veya dolaylı ayırmıcılık kavramları tanımlanmamıştır. Ölçüt olarak alınacak Avrupa Birliği’nin 2000/48,73,78 ve 2006/54 sayılı yönergelerindeki tanımlara göre “bir işçi yasaklanan ayırmıcılık nedenlerinden dolayı, örneğin cinsiyeti, gebeliği veya ırkı, dili nedeniyle, bir başka işçinin muhatap olduğu veya olacağı davranışa göre daha olumsuz, daha az lehe, bir davranışa muhatap kalıyorsa doğrudan ayırmıcılık,

buna karşın görünüşte yasaklanan ayırmıcılık nedenleri ile bir ilgisi bulunmayan işveren kararı, davranışı veya işlemi, örneğin bir sendikaya mensup kişileri diğer sendikaya mensup kişilere göre özel olumsuz bir duruma sokmakta, olumsuz, biçimde etkilemekte ise dolaylı ayırmıcılık” söz konusudur. İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılamaz. Yargıtay¹ “...Hukuken tanınmış bir hakkın varlığı, hakkın objektif iyi niyet kurullarına aykırı kullanılması ve hakkın kötüye kullanılmasından karşı tarafın zarar görmesi yada bir zarar tehlikesinin yaratılması durumunda fesih hakkı kötüye kullanılmış sayılır. Somut olayda davacı işçinin iş sözleşmesinin hamileliği nedeniyle fesih edildiği davacı tanıkları ve olayların gelişim seyirinden anlaşılmaktadır. Fesih kötü niyetlidir. Mahkemece kötü niyet tazminat isteğinin kabulü gerekirken yazılı şekilde reddi bozmayı gerektirmiştir” kararında da hamileliği nedeniyle kadın işçinin işten çıkarılmasını kötü niyetli fesih olarak belirtmiştir.

Aynı veya eşit değerde bir iş için daha düşük ücret kararlaştırılamaz. Yargıtay² “...Davalı işverenin işyerinde davacı dışındaki tüm işçilere ücret zammı yaptığı halde davacının ücretine zam yapmadığı, bu hususu davalı ile davacının görüştüğü, buna rağmen davalı işverenin davacı ücretine zam yapılmayacağını açıklaması üzerine mesai bitiminde davacının işyerinden ayrıldığı, anahtarı işyerine bıraktığı, bir daha işyerine gelmemek suretiyle iş akdinin davacı tarafından sona erdirildiği anlaşılmaktadır. İşveren diğer

¹ Yargıtay 9. HD - E: 2004/25538 - K: 2005/14932 - T: 28. 04.2005

² Yargıtay 9. HD - E: 2004/8671 - K: 2004/24558 - T: 01. 11.2004

işçilerin ücretlerine zam yaptığı halde davacı ücretlerine zam yapmamak suretiyle eşit işlem yapma borcuna aykırı davrandığı davacının ısrarına rağmen bu eylemini sürdürdüğü, bu nedenle hizmet akdini davacının feshetmekle haklı olduğu sonucuna varıldığından ihbar tazminatının reddedilmesi doğru ise de kıdem tazminatı talebinin kabulü gerekir” kararında da işverenin diğer işçilerin ücretlerine zam yaptığı halde davacı ücretlerine zam yapmamak suretiyle eşit işlem yapma borcuna aykırı davrandığını belirtmiştir. Avrupa Sosyal Şartı Ek Protokolü’nün birinci bölümünde, tüm çalışanların, cinsiyete dayalı ayırım gözetmeksizin, istihdam ve meslek konusunda fırsat ve işlem eşitliğine hakkı olduğu vurgulanmıştır. İkinci bölümün 1’nci maddesinin başlığı ise cinsiyete dayalı ayırım gözetmeksizin, istihdam ve meslek konusunda fırsat ve işlem eşitliğidir. Maddenin devamında; cinsiyete dayalı ayırım gözetmeksizin istihdam ve meslek konusunda fırsat ve işlem eşitliği hakkının fiilen kullanımını sağlamak amacıyla taraflar bu hakkı tanımayı ve onun aşağıdaki alanlarda uygulanmasını sağlamak ya da geliştirmek üzere uygun önlemleri almayı taahhüt ederler;

- İşe alınma, işten çıkarmaya karşı korunma ve işe yeniden yerleştirilme;
 - Mesleki yönlendirme ve yetiştirme, yeni işe yönlendirme ve alıştırma,
 - Ücreti de kapsamak üzere, istihdam ve çalışma koşulları;
 - İşte yükselmeyi de kapsamak üzere, mesleki kariyerin gelişimi,
- şeklinde ifadesini bulmuştur.

2.4. İşverenin Yönetim Hakkının Sınırlandırılması

Eşit davranma ilkesi tüm hukuk alanında geçerli olup, iş hukuku bakı-

mından işverene işyerinde çalışan işçiler arasında haklı ve objektif bir neden olmadıkça farklı davranmama borcu yüklemektedir. Bu bakımdan işverenin yönetim hakkı sınırlandırılmış durumdadır. Başka bir ifadeyle işverenin ayırım yapma yasağı işyerinde çalışan işçiler arasında keyfi biçimde ayırım yapılmasını yasaklamaktadır. Bununla birlikte eşit davranma borcu tüm işçilerin hiçbir farklılık gözetilmeksizin aynı duruma getirilmesini gerektirmeyip, eşit durumdaki işçilerin farklı işleme tabi tutulmasını önlemeyi amaç edinmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu sistematığında, eşit davranma borcu, işverenin genel anlamda borçları arasında yerini almıştır. Buna karşın eşitlik ilkesini düzenleyen 5’inci maddede, her durumda mutlak bir eşit davranma borcu düzenlenmiş değildir. Belli bazı durumlarda işverenin eşit davranma borcunun varlığından söz edilmiştir. Yargıtay kararlarında da “esaslı nedenler olmadıkça” ve “biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça” bu yükümlülüğün bulunmadığı vurgulanmıştır.

3. EŞİT DAVRANMA BORCUNA AYKIRILIK

Kaynağını Anayasa’nın 10’uncu maddesinden ve İş Kanunu’nun 5’inci maddesinden alan eşitlik ilkesi, işverene işçilere karşı eşit davranma borcu yüklemektedir. Belirli koşulların varlığı halinde işverenin işçilere karşı eşit davranma borcu doğar ve bu borca aykırılığın bazı yaptırımları vardır. Eşit davranma borcu aynı ve benzer durumda bulunan kişilerin farklı işleme tabi tutulmaması, haklı ve objektif nedenler olmadıkça kişiler arasında ayırım yapılmaması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. İşverenin eşit davranma borcu, iş sözleşmesinin

kurulmasında, iş sözleşmesinin devamı süresince ve sona ermesinde karşımıza çıkabilir. Kural olarak iş sözleşmesinin kurulması aşamasında işveren, eşit davranma borcu altında değildir.

3.1. Eşit Davranma Borcuna Aykırılık Halinde Tazminat

4857 sayılı İş Kanunu'nun 5'inci maddesine göre; iş ilişkisinde veya sona ermesinde eşit davranma ilkesine aykırı davranıldığında işçi, dört aya kadar ücreti tutarındaki uygun bir tazminattan başka yoksun bırakıldığı haklarını da talep edebilecektir. İşçi, eşit davranma ilkesine aykırı bir şekilde çalıştığı ya da çalışmadığı süre zarfında yararlanmadığı haklarından ve bunun dışında ek olarak İş Mahkemesi tarafından tayin edilecek tazminat tutarından yararlanacaktır. Tazminat tutarı, işçinin ücreti üzerinden hesaplanmakta ve hesaplama prim, ikramiye ve parasal yardımlar dahil edilmemektedir. Dört aya kadar ücret tutarındaki tazminat, ödenecek tazminatın üst sınırı oluşturur. İşverenin, sendikalı olup olmama kriterine göre işçilere karşı eşit davranma ilkesi hükümlerine aykırı hareket etmesi halinde, işçinin bir yıllık ücret tutarından az olmamak üzere tazminata hükmedilir. Bu tazminat tutarı, dört aylık ücret sınırlamasına tabi olmayan ayrı ve özel bir düzenlemedir. Eşit davranma ilkesine aykırılık halinde uygulanacak yaptırım sadece 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5'inci maddesi gereğince öngörülen tazminat ve 99'uncu maddesinin (a) fıkrasında belirtilen idari para cezası ile sınırlı değildir. Aynı zamanda, bahse konu aykırılık Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olarak düzenlenmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Ayrımcılık" başlıklı 122'inci maddesi "Kişiler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siya-

si düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım yaparak;

- Bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya bir hizmetin icrasını veya hizmetten yararlanılmasını engelleyen veya kişinin işe alınmasını veya alınmamasını yukarıda sayılan hallerden birine bağlayan,

- Besin maddelerini vermeyen veya kamuya arz edilmiş bir hizmeti yapmayı reddeden,

- Kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını engelleyen,

kimse hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli **para cezası verilir" hükmünü** içermektedir.

3.2. Kanıt Yükü

4857 sayılı Yasanın 5'inci maddesinin ilk fıkrasında, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi sebeplere dayalı ayırım yasağı getirilmiştir. Belirtilen bu hususların tamamının mutlak ayırım yasağı kapsamında ele alınması gerekir. Eşit davranma ilkesinin uygulanabilmesi için aynı işyerinin işçileri olma, işyerinde topluluk bulunması, kolektif uygulamanın varlığı, zamanda birlik ve iş sözleşmesiyle çalışmak koşulları gerekmektedir. Yasanın 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında tam süreli - kısmî süreli işçi ile belirli süreli - belirsiz süreli işçi arasında farklı işlem yapma yasağı öngörülmüş, üçüncü fıkrada ise cinsiyet ve gebelik sebebiyle ayırım yasağı düzenlenmiş ve bu durumda olan işçiler bakımından iş sözleşmesinin sona ermesinde de işverenin eşit davranma borcu vurgulanmıştır. Bununla birlikte, işverenin işin niteliği ile biyolojik nedenlerle farklı davranabileceği bahsi geçen hükümde açıklanmıştır. Yine değinilen maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında, işverenin ücret ödeme borcunun ifası sırasında ayırım yapamayaca-

ğından söz edilmektedir. Burada sözü edilen ücretin genel anlamda ücret olduğu ve ücretin dışında kalan ikramiye, pirim v.b. ödemeleri de kapsadığı açıktır. Yargıtay³ “...Eşit davranma borcuna aykırılığı ispat yükü işçide olmakla birlikte, işçi ihlalin varlığını güçlü biçimde gösteren bir delil ileri sürdüğünde aksi işveren tarafından ispatlanmalıdır...” kararında da belirtildiği üzere eşit davranma borcuna aykırılığı ispat yükü işçidedir. Ancak, işçi ihlalin varlığını güçlü biçimde gösteren bir delil ileri sürdüğünde aksini işveren ispatlamak zorundadır.

● 4. SONUÇ

Eşit davranma ilkesi tüm hukuk alanında geçerli olup, iş hukuku bakımından işverene işyerinde çalışan işçiler arasında haklı ve objektif bir neden olmadıkça farklı davranmama borcu yüklemektedir. Eşit davranma ilkesinin uygulanabilmesi için aynı işyerinin işçileri olma, işyerinde topluluk bulunması, kolektif uygulamanın varlığı, zamanda birlik ve iş sözleşmesiyle çalışmak koşulları gerekmektedir. İş Kanunu’nun 5’inci maddesi emredici nitelikte olduğundan anılan hükme aykırı olan sözleşme kuralları geçersizdir. Eşit davranma borcuna aykırılığı ispat yükü işçide olmakla birlikte, işçi ihlalin varlığını güçlü biçimde gösteren bir delil ileri sürdüğünde aksi işveren tarafından ispatlanmalıdır. İşverence, işçiler arasında farklı uygulamaya gidilmesi yönünden nesnel nedenlerin varlığı halinde eşit işlem borcuna aykırılıktan söz edilemez. İşverenin eşit davranma borcuna aykırı davranmasının yaptırımı 4857 sayılı İş Kanunu’nun 5 ve 99’uncu maddelerinde düzenlenmiştir. 5’inci maddesinin 6’ncı fıkrası hükmüne göre işçinin dört aya ka-

dar ücreti tutarında bir ücretten başka yoksun bırakıldığı haklarını da talep imkanı bulunmaktadır. 99’uncu maddesinin (a) fıkrası gereği; eşit davranma ilkesine uymayan işverene, her işçi için idari para cezası uygulanacaktır.

● KAYNAKÇA

- 4857 sayılı İş Kanunu
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) 111 sayılı Ayrımcılık Sözleşmesi
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyi 2006/54/EC sayılı direktifi
- Avrupa Birliğinin 2000/48, 73, 78 ve 2006/54 sayılı yönergeleri
- Cumhur Sinan ÖZDEMİR, Açıklamalı, İctihatlı İş Mevzuatı Rehberi, Mayıs 2011
- Ertuğrul YUVALI, **İşçinin Eşit Davranma Borcu**, Mart 2012
- Metin BOZKURT, **İşverenin Eşit Davranma Borcu, Kasım 2020**
- Yargıtay 9. HD - E: 2004/8671 - K: 2004/24558 - T: 01.11.2004
- Yargıtay 9. HD - E: 2004/25538 - K: 2005/14932 - T: 28.04.2005
- Yargıtay 7. HD - E: 2015/4585 - K: 2015/7310 - T: 27.04.2015

³ Yargıtay 7. HD - E: 2015/4585 - K: 2015/7310 - T: 27.04.2015

Yazar

Av. Dr. M. Lamih ÇELİK

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı*

Sokak Hayvanlarına Karşı İşlenen Suçlar

1. GİRİŞ

Hayvanlara karşı kötü muameleler, sosyal medyanın yaygın kullanımı sayesinde daha görünür hale gelmiştir. Toplumda sıkça karşılaşılan bu eylemlerin kabahat olarak düzenlenmesi, hayvanların korunması bakımından etkili ve yeterli olmadığı gibi caydırıcı da olmadığından kamuoyunda tepki çekmiştir. Hayvanlara karşı giderek artan zulme ve hayvan severlerin oluşturduğu kamuoyuna kayıtsız kalamayan kanun koyucu, 7332 sayılı Kanun değişikliği ile kural olarak tüm hayvanlara karşı şiddet ve kötü muameleleri suç olarak düzenlemiştir.

7332 sayılı Kanun ile değişik 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu (HKK)'nda, evcil hayvanı ya da bir ev hayvanını, nesli tükenme tehlikesi altında olan hayvanları kasıtlı olarak öldürmek, bir hayvan neslini yok etmek, evcil hayvana ya da bir ev hayvanına işkence etmek veya acımasız ve zalimce muamelede bulunmak, hayvanlara karşı cinsel saldırı veya tecavüz, hayvanları dövüştürmek suç olarak düzenlenmiş ve karşılığında hapis cezaları öngörülmüştür. 5199 sayılı Kanun m.28/A'da; hayvanlara karşı işlenen suçlar düzenlenmiş olup, sahipli ve sahipsiz hayvanlara karşı işlenen suçlar için aynı cezalar öngörülmüştür.

Doğada özgürce yaşaması, hareket etmesi gereken hayvanların, türlerinin korunacağı gerekçesiyle hayvanat bahçelerine adeta hapsedilmelerine göz yumulur. Gelenek adı altında hayvan dövüşlerine müsaade edilir. Derisinden, kürkünden yararlanılmak istenen hayvanların acımasız yöntemlerle öldürülmesine ses çıkarılmaz. Bunun gibi sayısız şiddet ve kötü muameleyle maruz kalan hayvanların, günümüzde

etkin bir şekilde korunabildiğini söyleyebilmek mümkün değildir

Bu çalışmada Hayvanları Koruma Kanunu'na eklenen 28/A maddesinde yer alan suçlar ve karşılığında öngörülen cezaların, incelenmesi amaçlanmıştır.

Evcil Hayvanı ya da Ev Hayvanını Kasten Öldürme Suçu (HKK md. 28/A-2):

HKK md. 28/A-2 gereğince; "12'nci madde kapsamındaki hayvan kesimleri ile 13'üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlar dışında bir ev hayvanını veya evcil hayvanı kasten öldüren kişi altı aydan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." Bu suçun maddi konusu, "bir ev hayvanı" veya "evcil hayvan"dır.

HKK'nın tanımlar başlıklı madde 3-e bendi doğrultusunda; "Evcil hayvan: İnsan tarafından kültüre alınmış ve eğitilmiş hayvanları" ifade eder. Yine HKK md. 3-1 bendi uyarınca; "Ev hayvanı: Gerçek veya tüzel kişiler tarafından özellikle evde, iş yerlerinde ya da arazisinde özel ilgi ve refakat amacıyla muhafaza edilen, bakımı ve sorumluluğu sahiplerince üstlenilen her türlü hayvanı" ifade eder.

Madde gerekçesine göre vahşi bir hayvan söz konusu olsa da iş yeri, ev ya da arazisinde, özel ilgi ve eşlik maksadıyla ya da mevzuatta belirtilen izinler alınarak bakılan ve gözetilen geyik, papağan ve yaban keçisi ve benzeri hayvan türleri de ev hayvanı olabileceğinden HKK md. 28/A-2'de düzenlenen suçun konusu kapsamındadır. Ayrıca sokakta yaşayan kedi veya köpek insan tarafından eğitildiği ve kültüre alındığı için evcil hayvan sıfatına sahiptir

Görüldüğü üzere Hayvanları Koruma Kanunu'nun 28/A maddesinde, her hayvanın

öldürülmesi suç olarak düzenlenmemiştir. Ev hayvanı, evcil hayvan, nesli tükenmekte olan hayvan ve nesli tükenen hayvan söz konusu değilse suç söz konusu olmayacaktır.

HKK md. 28/A kapsamında bir ev hayvanı ya da evcil hayvanı kasten öldürmenin ihmali davranışla gerçekleştirilmesi suç olarak düzenlenmemiştir. Bu durumda icrai bir hareketin olmadığı hallerde, örneğin bakım ve gözetim yükümlülüğüne aykırı hareket edilerek hayvanın uzun süre aç ve susuz bırakılması, hayvanın evden kaçması için evin kapısının açık bırakılması ve arkasından kapının kapatılması gibi bir durumda hayvan ölürse, ev hayvanını ya da evcil hayvanı kasten öldürme suçundan faile ceza verilip verilemeyeceği tartışılmalıdır. Mevcut HKK md. 28/A düzenlemesinde bir ev hayvanı ya da evcil hayvanı ihmali hareketle kasten öldürme suçu düzenlenmediği için örneğin hayvanın, evde günlerce aç, susuz bir şekilde bırakılarak ihmali hareketle kasten öldürülmesi halinde failin cezalandırılabilmesi mümkün değildir. Bu bakımdan HKK md. 28/A düzenlemesinin, hayvanları her tür şiddet ve kötü muameleden koruma konusunda yetersiz kalacağı şüphesizdir.

Bunlar dışında; hayvanların korunması ile ilgili görevlerini ihmal eden, geçici bakım evinde olan sahihsiz hayvanları aç bırakan, tedavisini usule uygun şekilde yapmayan, bu hayvanların güvenlikleri ve bakım evinde geçici olarak buldukları sürede uygun koşullarda yaşamaları için gerekli önlemleri almayan görevlilerin de ceza sorumluluğu doğacağı gibi, kontrol ve denetleme görevini ihmal eden kamu görevlileri de TCK m.257'den sorumlu tutulabileceklerdir. Örnekler bununla sınırlı olmayıp, her bir somut olayın kendi koşulları içerisinde bu değerlendirmenin yapılması mümkündür.

Evcil Hayvana veya Ev Hayvanına İşkence ya da Acımasız ve Zalimce Muamele Suçu (HKK md. 28/A-4):

Hz. Peygamber *“Canlılara merhamet etmeyene (Allah tarafından) merhamet edilmez”* açıklamasını yapmıştı. Bu açıklamalarda, Allah'ın merhameti, canlılara merhamet ve onları incitmemekle meşrut kılınmıştır. İslam'ın kurallarına göre; hayvanlar aç ve susuz bırakılarak işkenceye, ezaya ve şiddete maruz bırakılamazlar. Onlara böyle davranan birisi hâkim

tarafından uyarılır ve kendisine müdahale edilir. Hz. Peygamber döneminde kedisine kızan bir kadın onu hapsedmiş, aç ve susuz bırakarak ölümüne sebep olmuştu. Durumdan haberdar olan Rasulullah, bu yüzden onun cehennemlik olduğunu açıklamıştı. Yine Hz. Peygamber, bir kuyu başında susuz kalan köpeğin susuzluktan dolayı çiği yaladığını gören birinin kuyuya inip ayakkabısıyla onu suladığından dolayı Allah'ın onu bağışladığından da söz etmişti Rasulullah inleyen devenin başını şefkatle okşadı, ardından sahibine dönüp; *“Senin eline verdiği bu hayvan (canlı) hakkında Allah'tan korkmaz mısın? Hayvan bana onu aç bıraktığından ve çok yorduğundan şikâyet etti.”* Diyerek devenin sahibini azarlamıştı. Hz. Peygamber, anne kuşların yavrularının alınmasına, hayvanların dövüştürülerek şiddete maruz bırakılmasına, yük hayvanlarına güçlerini aşan ölçüde yük taşıtılmasına ve canlıların kötü muamele görmelerine de karşı çıkıyordu.

HKK md. 28/A-4 gereğince *“14'üncü maddenin birinci fıkrasının (m) bendinde düzenlenen yasağa aykırı davranmak suretiyle bir ev hayvanına veya evcil hayvana işkence eden veya acımasız ve zalimce muamelede bulunan kişi altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”* Bu düzenleme bakımından suçun maddi konusu, “ev hayvanı” veya “evcil hayvan” olabilir.. Bu nedenle failin, bu madde kapsamında cezalandırılabilmesi için somut olayda bir ev hayvanı ya da evcil hayvan söz konusu olmalıdır. Maddede belirtilen ev hayvanı ya da evcil hayvan söz konusu değilse suç oluşmayacaktır.

Buna karşın HKK md. 14/1-m düzenlemesinde *“hayvanlara işkence etmek veya acımasız ve zalimce muamelede bulunmak”* yasaklanmıştır. Bu maddeye göre hiçbir hayvana işkence ya da acımasız ve zalimce muamele yapılamaz. Buna karşın HKK md. 28/A-4'te düzenlenen suç bakımından yalnızca ev hayvanı ya da evcil hayvana işkence etmek, acımasız ve zalimce muamelede bulunmak suç sayılmıştır. Bunun dışında bir yabancı bir hayvana işkence etmek, acımasız ve zalimce muamelede bulunmak suç değildir.

Hayvanları Dövüştürme Suçu (HKK md. 28/A-5):

Hayvanlar kendi hem cinsleriyle ya da başka hayvan türlerine karşı eğitilmek suretiyle

dövüğe sevk edilip şiddete maruz kalmaktadır. Ülkemizin pek çok yerinde deve güreşleri, boğa güreşleri, horoz güreşleri gibi yasa dışı yollar-
dan da halen bu güreşler yapılabilmektedir.

HKK md. 28/A-5 düzenlemesine göre “11 inci maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi sak-
lı kalmak üzere, hayvanları dövüştüren kişi üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.” Düzenlemedeki “hayvanları” ibaresinden herhangi bir ayırım yapılmaksızın bütün hayvanların suçun maddi konusu olabi-
leceği anlaşılmaktadır.

5199 sayılı HKK'nın 28/A-7 maddesinde; “Veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni, hayvan koruma gönüllüsü, hayvan koruma der-
neği üyeleri, hayvan koruma vakfı üyeleri veya hayvanlara bakmak yahut onları korumakla görevlendirilen kişiler tarafından bu suçların iş-
lenmesi durumunda verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

HKK md. 11/2-c.2 düzenlemesi gereğin-
ce; “Folklorik amaca yönelik, şiddet içermeyen geleneksel gösteriler, Bakanlığın uygun görüşü alınarak il hayvanları koruma kurullarından izin alınmak suretiyle düzenlenebilir” Bu doğrultuda HKK md. 11/2 hükmüne uygun olarak Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü ve İl Hayvan-
ları Koruma Kurullarının izni ile içinde şiddet olmayan, folklorik maksatlı geleneklerle ilgili gösterilerde, hayvanlar dövüştürülse dahi suç oluşmayacaktır.

Konya’da, bir barınakta görevli M.B. ve S.Ç. bir köpeğin kafasına defalarca kürekle vurarak öldürmüştür. Sanıklar hakkında “Ev-
cil hayvanı ya da ev hayvanını kasten öldürme” suçundan iddianame düzenlenmiştir. Konya 14. Asliye Ceza Mahkemesince 2022/918 Esas sayılı dosya ile görülen davada sanıklara, 1 yıl 3’er ay hapis cezası verilmiş, barınakta görev yapmaları nitelikli hal olduğu için cezalar 1 yıl 6 aya çıkarılmıştır. Son olarak cezada iyi hal indirimi uygulanarak sanıkların her biri için ayrı ayrı neticeten 1 yıl 3 ay hapis cezası verilmiş ve HAGB kararı verilmiştir. Belirtilen karar, HKK 28/A maddesinde yer alan suçlar için öngörülen cezaların caydırıcı olmadığına dair endişelerin ne kadar doğru olduğunun kanıtıdır.

5199 sayılı Kanun 28/A maddesinin 8. fıkrasında, hayvanlara karşı suçlar bakımın-

dan özel bir kovuşturma şartı öngörülmiştir. Maddeye göre “Sahibi tarafından işlenen suç-
lar da dahil olmak üzere bu maddede belirtilen suçların işlenmesi halinde soruşturma yapılma-
sı Tarım ve Orman Bakanlığının il veya ilçe mü-
dürlükleri tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır.¹ Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir. Suçüs-
tü halinde ise soruşturma genel hükümlere göre yapılır. İkinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkra-
larda belirtilen suçların başka bir kişi tarafından sahipli hayvana karşı işlenmesi halinde hayvan sahibinin şikâyeti üzerine de soruşturma yapılır.” Buna göre HKK md. 28/A’da düzenlenen suç-
lar bakımından suçüstü hali hariç soruşturma başlatılması, Tarım ve Orman Bakanlığına bağ-
lı il veya ilçe müdürlüklerinin, Cumhuriyet baş-
savcılığına yazılı başvuruda bulunması şartına bağlanmıştır Kural yeteri kadar açık ve belir-
li değildir. Muhakeme şartı olarak belirlenen, “Tarım ve Orman Bakanlığının il veya ilçe mü-
dürlükleri tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulması” mekanizmasının nasıl çalışacağı, müdürlüklerin re’sen mi yoksa vatandaşlardan gelen şikayetler üzerine mi ha-
rekete geçebileceği, kişilerin şikayetlerinin nasıl değerlendirileceği, yazılı başvuru yapılıp ya-
pılmaması konusunda takdir yetkilerinin olup olmadığı, varsa bu takdir yetkisinin hangi ilke, kriter ve şartlara göre kullanılacağı ve söz konu-
su müdürlüklerde hayvanlara karşı işlenen

¹ Esasen hayvanlara yönelik suç teşkil eden eylemlerin asıl ve doğrudan mağduru bu eyleme muhatap olan hay-
vanlardır. Hayvanlar hissedebilen ve bu anlamda acı çekebilen varlıklardır. Nitekim yaklaşık iki yüz yıl önce Jeremy Bentham’ın belirttiği gibi, hayvanlara muamele konusunda sorulması gereken soru ne “aklediyorlar mı?” ne de “konuşabiliyorlar mı?” olmalı; doğru soru “acı çekebiliyorlar mı?” olmalıdır (J. Bentham, *An Introduction to The Principles of Morals and Legislation*, Hafner Press, 1948, Chapter XVII, § 1, No. IV, dipnot 1, s. 311). Ekvador Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında hay-
vanların hakların öznesi olduğunu ve hayvan hakları-
nın -kendine has özellikleriyle- Ekvador Anayasasının 71. maddesinde güvence altına alınan “Doğa haklarının spesifik bir boyutunu oluşturduğu”nu belirtmiştir. Diğer yandan Mahkeme aynı anayasa hükmünün hayvanların korunması amacıyla her bireye, tüzel kişiliğe ya da toplu-
luğa, “Doğa adına”, hukuki süreç başlatma ve kamu oto-
ritelerine başvurma hakkı tanıdığını vurgulamıştır (bkz. “Estrellita Monkey” Case, No. 253-20-JH/22, 27/01/2022, <https://animal.law.harvard.edu/wp-content/uploads/Final-judgment-Estrellita-w-Translation-Certification.pdf>, §§ 91, 161).

suçlar konusunda uzmanların istihdam edilip edilmeyeceği gibi hususlarda hiçbir düzenleme bulunmamaktadır.

Aynı zamanda herhangi bir şekilde suç işlendiğini öğrenen Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı İl veya İlçe Müdürlükleri hareketsiz kalırsa, başvuru sahiplerinin gidebileceği hukuki bir yol bulunmamaktadır. Bu tür durumlara ilişkin Kanun'da bir itiraz mercinin düzenlenmemesi, Müdürlüğün aldığı kararlara karşı etkili denetim yapılamaması sonucunu doğuracaktır. 501 sahibi tarafından "sahipli" hayvana ve herhangi bir kişi tarafından "sahipsiz" hayvana yönelik hukuka aykırı eylemin mağduru da aynı zamanda sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olan herkeştir. Dolayısıyla hayvanlara karşı işlenen suçlarda mağdurların şikâyetleri esas alınacaksa herkesin doğrudan savcılığa şikâyette bulunabilmesi gerekirdi.

Kanaatimizce de HKK md. 28/A-8'de düzenlenen yazılı başvuru muhakeme şartı, hayvanlara karşı suç teşkil eden fiillerin meydana çıkarılmasına, failer ile ilgili soruşturma ve kovuşturma gerçekleştirilmesine engel olacak bir düzenlemedir. Söz gelimi failin, kendi evinde bakımı ve gözetimi altında bulundurduğu bir hayvana karşı suç işlemesi halinde de soruşturma yapılabilmesi için Bakanlığa bağlı İl veya İlçe Müdürlüklerinin Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı müracaatı gerekmektedir. Bu bakımdan söz konusu düzenleme, uygulamada sorun yaratabilecek niteliktedir. Zira suçüstü hali hariç soruşturma başlatılabilmesi, İl veya İlçe Müdürlüklerinin inisiyatifine bırakılmış, vatandaşlar veya sivil toplum kuruluşlarının ya da hayvan koruma polislerinin, doğrudan doğruya Cumhuriyet Başsavcılığını harekete geçirebilmesi mümkün kılınmamıştır.

Söz konusu maddenin iptali için yapılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi E: 2021/97 K: 2022/36 T: 24/3/2022 R.G. Tarihi - Sayı: 8/6/2022 - 31860 kararında;

"Hayvanlar varlıkları itibarıyla sağlıklı ve dengeli bir çevrenin unsurlarındandır. Bu bağlamda anılan Kanun'un 28/A maddesinde hayvanların varlıklarının, yaşamlarının ve haklarının etkili bir şekilde korunması ile hayvanlara yönelik haksız eylemlere karşı caydırıcılığın sağlanması amacıyla Kanun'a aykırı olarak gerçek-

leştirilen bazı eylemler suç olarak düzenlenmiş; bu kapsamdaki suçlar yönünden soruşturma yapılması ise dava konusu kuralla yazılı başvuru şartına bağlanmıştır. Hayvanlara karşı işlenen suçlarda soruşturma yapılmasının Bakanlığın taşra teşkilatını oluşturan il ve ilçe müdürlüklerinin yazılı başvuruda bulunması şartına bağlanması suretiyle genel soruşturma usulünden farklı bir usulün belirlenmesi Anayasal sınırlar içinde kalmak kaydıyla kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır. Kanun kapsamındaki suçlar bakımından soruşturma yapılması her durum ve koşulda yazılı başvuru şartına bağlanmamış, dava konusu kuralın düzenlendiği fıkrada yazılı başvuru koşulunun istisnalarına da yer verilmiştir. İlk olarak suçüstü hâlinde soruşturmanın genel hükümlere göre yapılacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda Kanun'da suç olarak düzenlenen eylemlerin işlenmekte olduğu, henüz işlendiği, işlenmesinden hemen sonra failin kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalandığı, failin eylemi pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanması hâllerinde Cumhuriyet savcısınca derhâl harekete geçilerek resen soruşturma yapılabilir olacaktır. Ayrıca sahipli hayvana karşı suç teşkil eden kasten öldürme, cinsel saldırıda bulunma, tecavüz etme, işkence yapma, acımasız ve zalimce muamelede bulunma ve dövüştürme eylemlerinin gerçekleştirilmesi hâlinde de hayvan sahibinin şikâyeti üzerine soruşturma yapılacak olup yazılı başvuru şartı aranmayacaktır." Denilerek söz konusu düzenlemenin anayasaya uygun olduğuna karar vermiştir.

Hayvanları Sahiplendirme Tedbiri

HKK md. 28/A-9 düzenlemesinde "Maddede düzenlenen suçlara konu olan ve 24'üncü madde uyarınca el konulan kedi ve köpekler ile Bakanlıkça uygun görülen diğer hayvanlar koruma altına alınarak bakımevi bulunan en yakın belediye tarafından hayvan bakımevine götürülür." denilmiştir. Buna göre suça konu kedi ve köpekler ile Bakanlık tarafından belirlenecek diğer hayvanlar, bakımevi bulunan en yakın belediye tarafından hayvan bakımevinde koruma altına alınacaktır.

HKK md. 24'e göre "Bu Kanununun hayvanları korumaya yönelik hükümlerine aykırı hareket

eden ve bu suretle bulundurduğu hayvanların bakımını ciddi şekilde ihmal eden ya da onlara ağrı, acı veya zarar veren kişilerin denetimle yetkili merci tarafından hayvan bulundurması yasaklanır ve hayvanlarına el konulur. Söz konusu hayvan yeniden sahiplendirilir ya da koruma altına alınır.” Hayvanlar sahiplendirilmediği durumda ne kadar süre ile koruma altına alınacağına ilişkin düzenleme mevcut değildir.

SONUÇ

Her ne kadar Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliğinin 12/d maddesinde “Sahiplenilen hayvanlar terk edilemez, ancak yeniden sahiplendirme yapılabilir ya da geçici hayvan bakımevlerine teslim edilebilir.” denilse de Ev ortamında büyümüş hayvanların çoğu, sokağa terk edildiğinde uyum sağlayamadığı için ölmektedir. Bu nedenle Kanun’da hayvanların terkinin suç olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

28/A maddesinde düzenlenen Tarım ve Orman Bakanlığı İl ya da İlçe Müdürlüklerinin Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı müracaatı özel soruşturma usulü, Anayasal ihbar ve şikâyet hakkına aykırı olduğu gibi fail hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasına, hayvanlara karşı şiddet ve kötü muamele eylemlerinin tespit edilmesine engel teşkil edecektir. Madde kapsamında düzenlenen suçlar bakımından yazılı başvuru muhakeme şartı öngörülmesi yerinde değildir. Bu nedenle muhakeme şartının kaldırılmasının ve hayvan koruma derneklerine husumet ehliyeti tanınması isabetli olacaktır. Başvurucuların, hangi sürede ve ne şekilde Bakanlığa bağlı il veya ilçe müdürlüklerine başvuru yapacağı konusunda Kanun’da açıklık yoktur. Müdürlüklerin, başvuru sonrası en geç ne kadar süre içerisinde işlem tesis edeceği belirtilmediği gibi işlem tesis etmezse başvurucuların başvurabileceği denetim mercii söz konusu değildir.

Sokak hayvanlarının kontrolsüz çoğalması, insanlar ve diğer canlılar için tehdit oluşturabilmektedir. Bu sorunun devlet eliyle çözümlenmemesi, sokakta yaşayan canlıların hedef gösterilmesine sebep olmaktadır. Sokak hayvanlarının kontrolsüz artmasına karşı alınacak önlemler, Hayvanları Koruma Kanunu’nda belirtilmiştir. Türünün yok olmasına neden olma-

mak kaydıyla hayvanların kısırlaştırılması ve Belediyeler tarafından takibinin yapılması, tüm canlıların yararına olacaktır. Bu nedenle Devlet tarafından belediyelerin ve yerel hayvanları koruma örgütlerinin desteklenmesi önemlidir

KAYNAKÇA

- Akbulut, Onur ve Nesrin Çobanoğlu. “Türk Hukukunda Hayvanların Korunması- na İlişkin Yasal Mevzuat ve Bu Mevzuata Göre Hayvanların Hukuki Durumları”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 36, 2020, ss. 1-37.

- Baş, Eylem. “Hayvanın Kötü Muamelelere Karşı Ceza Hukuku Vasıtasıyla Korunması Halinde Mağdurun Tespiti”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 12, Sayı: 1, 2021, ss. 1-16.

- Ertaş, Şeref. **Çevre Hukuku ve Hayvan Hakları Hukuku**, 2. Baskı, İleri Kültür Merkezi Yayınları, İzmir, 2012.

- İnci, Zekiye Özen. “Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye’de Hayvanların Ceza Hukuku Bakımından Korunması”, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 1, 2019, ss. 1-24.

- Sinmez, Aybige. **Hayvanların Ceza Hukuku Yoluyla Korunması**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2022.

- Temiz Gül, Yağmur. “7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la Getirilen Dava Şartı ve Adli Cezalar Üzerine Değerlendirmeler”, **Hayvanlar ve Hukuk**, Ed. Murat Batı ve Zekiye Özen İnci, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, ss. 631-670.

- Üzülmüş, İlhan. “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İşkence ve Eziyet Suçu”, **Hukuk ve Adalet Dergisi**, Sayı: 5, 2005, ss. 1-235.

- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhoğlu. “Yazılı Başvuru” Şartının Hukuki Niteliği”, **Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 101, 2013 ss. 97-108.

- Dönmez, Burcu. “Hayvanlara Yönelik İşlenen Suçlar”, **Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan**, Cilt: 8, Sayı: Özel Sayı, 01.06.2013, ss. 903-925, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179452>,

Yazar

Vedat ERDAŞ

*Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi*

Yerel Yönetimlerde Sosyal Politika Uygulamaları

o ● GİRİŞ

İnsan sosyal bir varlıktır. Bunun anlamı bireysel ve sosyal ihtiyaçlarını içinde yaşadığı toplumda karşılaması gerektiğidir. Aile, klan, boy, aşiret gibi guruplar halinde yaşamışın sonunda devlet dediğimiz yapı ortaya çıkmıştır. Devlet vatandaşlarının bireysel, sosyal ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayan bir yapı geliştirmiştir. Sosyal Devlet denilen bu anlayış yaşlı, güçsüz ve engelli bireylere özel hizmetler sunmakla yükümlüdür. Toplumdaki sosyal barış ve toplumsal eşitliği sağlamanın önemli bir yolu olan sosyal politika uygulamaları modern devlet anlayışıyla birlikte kısmen yerel yönetimlere devredilmiştir. Sosyal devletin yerele yansımına Sosyal Belediyecilik adını vermekteyiz. Yereldeki kamu hizmetlerini yerine getirmekle görevli yerel yönetim birimleri Türk İdare

Sisteminde önemli bir yere sahiptir. Osmanlı'da ortaya çıkan ihtiyaçlar, yeni anlayışlar, iç ve dış etkenli talepler sonucu Tanzimat Döneminde kurulan İstanbul Şehremaneti, Altıncı Daire-i Belediye gibi yeni yerel yönetim birimleri çalışmaları istenilen sonucu vermemiştir. Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devletinin dil, din, eğitim, kültür, kurum ve kuruluşlar bakımından varisidir. Osmanlı'daki başkent in ayrı bir kanuna tabi olması anlayışını Cumhuriyeti kuran kadrolar devam ettirmiş ve 1923 yılında Başkent olan Ankara'yı 1924 yılında 'Ankara Şehremaneti'ne çevrilerek özel bir yönetim biçimine dönüştürmüşlerdir. Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmesine paralel göre yerel yönetimlerde değişiklikler yapılmasına rağmen güncel konularda eksiklikler göze çarpmaktadır.

Türkiye’de Sosyal Devlet ilkesi ilk defa 1961 Anayasasında yer almıştır. Sosyal Devletin yereldeki yansıması olan yerel yönetimlerin sosyal politika uygulamalarında oldukça önemli bir rolleri vardır. Vatandaşın en yakın yönetim birimleri olan yerel yönetimler, sosyal politika uygulamalarıyla vatandaşların refahı, huzuru ile birlikte sosyal barışı ve toplumsal dengeyi gözeterek sağlar. Yerel yönetimlerin zaman içinde birçok değişim geçirdiğini görmekteyiz. Sosyal Belediyecilik anlayışı toplumsal büyümeye ve gelişmelere paralel yeni uygulamalar geliştirmiştir. Ancak ülkemizde sosyal belediyecilik kavramının anlaşılma ve uygulama konusunda yeterli seviyeye ulaştığını söylemek mümkün değildir. Bu nedenle yerel yönetimlerde Sosyal politika uygulamalarında bazı sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Çalışmamızda Temel kavramla açıklandıktan sonra yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik işlevleri ve uygulamaları konusunda bilgiler verilmiştir. Yerel yönetimlerin karşılaştıkları problemler incelenmiştir. Değişerek artan ihtiyaçların ve beklentilerin yeni anlayışlar ve organizasyonlar konuları irdelenmiştir. Yerel yönetim birimleri yeniden yapılandırılırken sosyal politika uygulamaları ile ilişkileri tartışılmıştır.

1- DEVLET-SOSYAL DEVLET VE SOSYAL POLİTİKA

İnsanı diğer canlılardan ayıran en belirgin özelliği sosyal bir varlık olmasıdır. Topluluk halinde bir arada yaşamak hem doğa koşullarının zorluklarına hem de topluluk dışındaki insanlardan gelecek zararlara karşı koruma sağlar. Nüfusun artması, ekonomik ve sosyal kargaşalar sonucu toplumsal yapılar daha karmaşık hale gelirler. Böyle durumlarda topluluğun ortak çıkarlarıyla ilgilenecek yeni toplumsal yapı ve grupların oluşması zorunlu hale gelir. Toplumda diğer bireylere göre ayrıcalıklı kişiler ve kesimler ortaya çıkar. Zaman geçtikçe bu kesimler ayrıcalıklarını korumak hatta artırmak için

toplumdan ayrı bir örgütlenmeye giderler. İşte bu örgütlenme aygıtı ile toplumu hâkimiyetleri altına alan yapıya ‘devlet’ adını vermekteyiz. Devletin tanımını ve özellikleri çeşitli şekilde açıklamıştır. Üzerinde anlaşılan evrensel bazı özellikler vardır. Klasik devlet anlayışını Jellinek’in Üç Unsur Teorisi’ne göre şöyle tanımlayabiliriz. Devlet; belirli bir toprak parçasında, belirli bir insan topluluğunun oluşturduğu egemen bir yapıdır. Buna göre devletin şu üç temel unsurunun mutlaka olması gerekir; toprak, halk ve egemenlik. Max Weber ise modern devletin özelliklerine beş madde daha ekleyerek sekize çıkartmıştır. Bu özellikleri sınırı olan toprak, egemenlik, anayasallık, yurttaşlık, kişisel olmayan iktidar, zor kullanma araçlarının denetimi, devlet işlerin yapacak kamu bürokrasisi, etki-meşruiyet olarak sıralamıştır. (Şaylan, 1995: 16) Tarih içinde devlet yapıları zümreler düzeni, feodal toplumlar, haraç alan geleneksel imparatorluklar, mutlakiyetçi devletler ve modern ulus-devletler aşamasını yaşamışlardır (Özel ve Veysel, 2008). İnsanın tarih boyunca yaşadığı savaş, afet, kıtlık ve salgın gibi kriz durumları bireylerin hayatını ve toplumların düzenlerini derinden etkilemiş ve değiştirmiştir. Toplumsal düzendeki bu etkileşimlere paralel olarak devletin yapısında ve işlevlerinde değişimler ve gelişmeler kaçınılmazdır. Devletlerin karşılaştığı kriz durumlarında sosyal yönlerini daha fazla öne çıkarttıklarını görmekteyiz. Sosyal ve ekonomik hayata doğrudan müdahale ederek kriz durumunu ortadan kaldırmaya, bozulan düzeni yeniden tesis etmeye çalışmalıdır. Böylece olumsuz durumların getirdiği düzeni bozan yıkıcı etkilere, yoksulluk ve yoksunluk durumlarına, ekonomik, sosyal ve cinsiyete dayalı eşitsizliklere ve toplumdaki refah seviyelerindeki bozulmalara karşı bir görev üstlenir. İşte devletin bu yönüne ‘Sosyal Devlet’ denilmektedir. Sosyal Devlet kavramının bakış açılarına, referans noktalarına ve uygulama biçimlerine göre birçok tanımı yapılmaktadır. Sosyal Devlet; kişi ve

grupların sahip oldukları sosyal statü, sınıf, gelir ve mülklere bakılmaksızın minimum bir gelire ulaşmalarını garanti eder. Bireysel, ailevi ve toplumsal krizlere yol açabilecek yaşlılık, engellilik, işsizlik, salgın ve doğal afetler karşısında ortaya çıkacak sosyal riskleri karşılayabilecek duruma getirilmeleri amacıyla piyasa güçlerinin işleyişine müdahaleyi de içeren politikaları geliştirip uygulayan devlettir (Gough, 2008: 1, akt. Yıldırım ve Göktürk, 2008: 239). Bu bağlamda sosyal devlet anlayışının müdahaleci, düzenleyici, yeniden dağıtıcı ve girişimcidir. Bununla birlikte bireylere sağladığı temel hak ve özgürlük bakımından pozitif bir anlayıştır. Sosyal adaleti anlayışı ile toplumsal düzeni yeniden tesis etmek için en fazla etkilenen birey ve guruplara öncelik tanınmalıdır. Sosyal devletin bütün bunları yaparken izlediği yollara “Sosyal Politikalar” denilmektedir. Sosyal Politikaların tarihini insanlık tarihiyle başlatmak ve devam ettirmek mümkündür. Toplu halde yaşamaya başlayan insanlar topluluk içindeki yardımlaşma ve dayanışmayı üst seviyeye çıkarmışlardır. Aile, klan, boy, soy-sop, aşiret halinde yaşama dönemlerinde akrabalık ilişkiler, dini saikler, acıma ve merhamet duyguları dayanışma ve yardımlaşmanın temelini oluşturmaktaydı. Bu türden olan sosyal koruma ve kollama faaliyetlerin sosyal politika olarak değil insani yardımlar olarak değerlendirmek gerekir. Devamlılığı bulunmayan insani ve dini duygularla yapılan böyle faaliyetler bireyleri diğerlerinin insafına bırakarak kaynakların dengesiz olmasına neden olmaktadır (Bedir vd, 2012a: 10). Modern anlamda Sosyal Politikalardan bahsedebilmek için Tarım Toplumundan Sanayi Toplumuna geçişi beklemek gerekmiştir. Çünkü bu geçişle birlikte toplum yapısında büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Tarım toplumlarının karakteristik özellikleri olan ataerkil yapı, dini inançların çok baskın olması, küçük yerleşim birimleri ve düzensiz çalışma şekilleri büyük değişimlere uğramıştır. Sanayi toplumlarında kalabalık yerleşim

yerleri ortaya çıkmış, iş düzenleri değişmiş, fiziki kuvvete dayalı işler azalmıştır. Bu durum kadınların ve çocukların çalışma hayatına girmelerine neden olmuştur. Birey ve farklılıklar daha ön plana çıkmıştır. Sanayi Devrimi kapitalist bir düzeni ortaya çıkarmış büyük sanayi kentlerine yığılma, hızlı nüfus artışı, düşük ücret, uzun ve sağlıksız çalışma koşulları, barınma ve beslenme sorunları görülmeye başlamıştır. İşverenlerle çalışanlar arasında ilişkiyi düzenlemek ve ortaya sorunların çözümüne yönelik oluşturulan politikalara *Dar Anlamda Sosyal Politika* denilmektedir (Koray, 2018: 34).

I. ve II. Dünya Savaşları sonrası yenedünya düzeni ve liberal ekonomi anlayışının hâkim olması yeni toplumsal yapıları ortaya çıkarmıştır. Yeni bireysel sosyal ve toplumsal sorunlar yaşanmaya başlanmıştır. Sadece işveren ve işçi sınıfı ilişkilerine ve çalışma koşullarına yönelen Sosyal Politika anlayışı değişmeye ve gelişmeye başlamıştır. Sosyal Politikanın özellikle II. Dünya Savaşından sonra tüm sosyal grupların sorunlarına eğilerek çözüm arayan toplumdaki bütün dezavantajlı gruplarla ilgilenen geniş anlamda bir anlayışa evirildiğini görmekteyiz. Geniş kapsamda sosyal politika, ekonomik olayların sonuçlarının, toplum yaşamı üzerindeki tüm etkilerini kendisine konu alarak; toplum politikasının en geniş kapsamını içermekte ve ekonomik olaylardan doğan insanlar arasındaki sosyal ilişkileri ve sorunları bütün yönleriyle ele almaktadır. Sosyal politika bu noktada, toplumdaki tüm sınıfların refahları ve sosyal durumlarıyla ilgilenmekte ve bunlar arasındaki refah düzeyi ayrımlarını azaltmaya yönelik bir toplum politikası anlayışıyla temellendirilmiştir. Burada kastedilen sosyal sorun dar kapsamdaki anlayışın ötesinde sağlık, eğitim, konut, çevre, yerleşim sorunları, personel sorunları ve demokratikleşmeyi de içine alan geniş bir çerçeve ve kapsamda anlam ve içerik kazanmaktadır (Güven, 1997: 11).

Günümüzde gelir güvencesinden yoksulluğa, gelir dağılımı adaletsizliği, işsizlik her türlü mesleki, fiziksel, düşünsel ve sosyal risklere, olumsuz çevre ve barınma koşullarına, çocukluk ve yaşlılık dönemlerinde karşılaşılabilecek sorunlara, kadın, hakları, engelli hakları, tüketici hakları, çevre ve hayvan hakları sosyal politikanın konuları arasında yer almaktadır (Şişman, 2002: 10-11).

Sosyal politikaların büyük çoğunluğu devlet tarafından planlanır ve uygulanır. İnsan hakları ve demokrasinin gelişimi ile paralel bir gelişme gösterirler. Sosyal politikalar demokratik bir sistem içinde devletin toplumsal sınıflar ve çıkarlar arasında uzlaşma sağlama ihtiyacı ve arayışıyla ilgili olmakta ve devletin daha geniş anlamda toplumsal eşitlik ve toplumsal adalet sağlama yükümlülüğünden doğmaktadır. Sosyal politikaların geniş anlamda sosyal eşitlik ve sosyal adalet sağlayıcı bir işlev ve nitelik kazanması bu politikaların sosyo-ekonomik haklar gibi hukuki bir temele oturması ve vatandaşlık anlayışına sosyal bir boyut eklemesine bağlıdır. Geniş anlamda sosyal politika, toplumun çeşitli kesimlerine ve çeşitli toplumsal sorunlara yönelen, “sosyal vatandaşlık”, “sosyal eşitlik” ve “sosyal adalet” anlayışıyla bütünleşen bir politika niteliği kazanmıştır (Koray, 2005a: 27-28).

● 2- YEREL YÖNETİM-BELEDİYE VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

Kamu yönetimi çoğunlukla merkezden yönetim ve yerinden yönetim olarak yürütülmektedir. Merkezi yönetimde yetkiler ve kaynaklar merkezde toplanır, yönetimin temel öğeleri olan planlama, örgütlenme, sevk ve idare ile eşgüdüm ve denetim merkezden yapılır. Yerinden yönetimde ise sayılan görevler yerel yönetimler tarafından yerine getirilir. Ülkemizde yerel yönetimler 1982 Anayasasının 4. Bölümünde İdare başlığı altında 124 ve 127. maddesinde düzenlenmiştir. Anayasa bu maddelerle idare sistemini ortaya koymakta ve merkezi idare ile yerel

yönetimlerin temellerini kurmaktadır. Anayasanın 123. maddesi ülkemizdeki yönetim sistemini ‘merkezden yönetim’ ve ‘yerinden yönetim’ esaslarına dayandırmakta, ayrıca kamu tüzelkişiliklerinin kuruluşunun kanunla veya kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılabileceğini vurgulamaktadır. İdarenin kuruluşu altında yer verilen 127. maddede ise yerel yönetimlere yer verilmekte ve şöyle tanımlanmaktadır: ‘il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir’. Bu ifadeden anlaşılacağı üzere, yerel düzeyde kamu hizmetlerini yerine getirme amacıyla, kendi kamu tüzel kişilikleri bulunan, kendi bütçeleri olan, kendi karar ve yürütme organlarına sahip yerel yönetim birimleri kurulur. Yine 1982 Anayasasına göre, yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. Burada yer alan ‘yerinden yönetim’ ilkesinin ‘yerel özerklik’ anlamını taşıyıp taşımadığı tartışılabilir da merkezîyetçilik ilkesine göre örgütlenmiş üniter devlet yapılanmasında ‘yerinden yönetim’ sistemin temel ilkesi değil; ancak bir merkezin var olması temel koşulu ile var olabilen uygulama biçimidir. Bu anlamda yerinden yönetim kavramını 1982 Anayasasında yer alan “idare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür” ilkesi ile birlikte ele almak gerekmektedir. “İdarenin bütünlüğü” ilkesi merkez ile yerel yönetimler arasında “görevler ayrımı” tanımlamaz. Bu gözden kaçırılmaması gereken önemli bir konudur. Çünkü görevler ayrımı ilkesinin federal devletin doğasına uygun bir içeriğe sahip olduğu ileri sürülmektedir (Güler, 2000:123, Güler, 2009: 279). Yerel yönetimin uygulanmasından kaynaklanan bazı yararlar olduğu gibi sakıncalarda mevcuttur. Yerinden yönetimin yararları şu şekilde sıralanabilir:

Kırtasiyecilik ve bürokratik engeller fazla olmaması sebebiyle kararlar daha hızlı alınır ve uygulanır. Bu durum kamu hizmetlerinin halka sunulmasında çabukluk ve kolaylık sağlar.

Yerinden yönetim organlarında görev alanlar o yöre insanı oldukları için ihtiyaçları tespit etmeleri merkezi yönetime göre daha kolay olmaktadır.

Kamu hizmetleri yerel ihtiyaçlara uygun bir şekilde sunulmaktadır. Yerinden yönetim birimleri organlarının seçimlerine halkın katılımını sağlaması nedeniyle merkezden yönetime göre daha demokratiktir. Bu da hem yerel hem de genel anlamda demokrasi anlayışının gelişmesine yardımcı olur.

Kamu hizmetleri için gerekli gelir ve giderler merkezden yönetilir. Merkezi yönetimle birlik ve bütünlüğü gerçekleştirir.

Kamu hizmetlerinin tek elde toplanmasından dolayı daha eşit, tarafsız ve ucuza sunulmasını sağlar. Mahalli güçlerin etkisi kontrol altına alınır ve azaltılır.

Güvenlik ve diplomasi hizmetlerinin tek merkezde olması ülkenin geneli için geçerlidir.

Yerinden yönetim ilkesinin sağladığı yararlarla karşı bazı sakıncalarını şöyle sıralayabiliriz. Ülkenin birlik ve bütünlüğünün bozulma tehlikesi vardır.

Yerel yönetimler arasında mali imkânlar bakımından farklılık bulunduğu için, yerel hizmetlerin ülke düzeyindeki yayılımında dengesizlikler görülür.

Sosyal ve ekonomik kalkınmada bölgeler arasında dengesizlikler görülür.

Ekonomik ve sosyal şartları gelişmemiş olan yerel yönetim birimlerinin teknik eleman ve mali kaynak temininde güçlük çekilir. Bu durum hizmetlerin yürütülmesini ve kalitesini olumsuz yönde etkiler.

Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde bölgesel kayırma ve taraf tutma gibi is-

tisमारlar yaşanabilir. Yerinden yönetimde mali kaynakların verimli kullanılması daha güçtür. Bunun yanı sıra özerk bütçeye sahip yerinden yönetim kuruluşlarının mali denetiminde güçlükler yaşanabilmektedir. Bu da uygulamada suiistimallere yol açabilmektedir.

Güvenlik ve diplomasi politikalarında uyumsuzluklar görülebilir.

Ülkemizde yerel yönetim birimleri il özel idaresi, belediyeler ve köylerin yanı sıra büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin olduğu bir yapıya sahiptir.

Türkiye’de belediyeler; belde, ilçe, il belediyeleri ve Büyükşehir Belediyeleri olarak kurulurlar. 5393 sayılı Belediye Kanununda tanımı ‘Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi’ olarak yapılmaktadır. Büyükşehir belediyeleri de ilçe büyükşehir belediyesi ve büyükşehir belediyesi olmak üzere iki kademeli bir sisteme sahiptir. ‘Kentsel yerleşmelerin yönetim mekanizması’ olan belediye yönetiminin ilk örneği Osmanlıda 1856 yılında İstanbul’da kurulmuş Cumhuriyet Döneminde ise 1930 yılında 1580 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Bu kanun 2005 yılına kadar yürürlükte kalmış daha sonra yerini 5393 sayılı Belediye Kanununa bırakmıştır. Belediyeler ağırlıklı olarak altyapıya ilişkin görev ve sorumlulukları olan kuruluşlar olarak eğitim, sağlık, sosyal yardım, kültür, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi gibi alanlarda da yetkilendirilmişlerdir. 5393 sayılı Kanun göre belediyeler; imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı, coğrafi ve kent bilgi sistemleri, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans, şehir içi trafik, defin ve mezarlıklar ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, mesleki beceri kazandırma, eko-

nomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Eryılmaz, 2011: 168) Bu görev tanımından anlaşılacağı gibi devlet "Sosyal Devlet" olarak yapması gereken bazı "Sosyal Politika" uygulamalarını yerel yönetimlere devretmiştir. Sosyal Devletin yereldeki yansımasına "Sosyal Belediyecilik" adı verilmektedir. Sosyal Belediyecilik; yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi görevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını da kapsayacak biçimde sosyal amaçların gerçekleştirilmesi için çalışmalarını bu alanlara yönlendiren kapsamlı bir belediyecilik anlayışıdır. İşsiz ve kimsesizlere yerel yönetimlerce yardım yapılması, sosyal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanması ile bilinçli politikalar üretilmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adaleti güçlendirmeye yönelik sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini bünyesinde barındıran bir modeldir. (Akdoğan, 2006: 44). Sosyal belediyecilik; yerel yönetime sosyal alanlarda politika üretme, planlama ve düzenleme görevleri yüklemektedir. Kamu harcamalarının bir kısmını sosyal amaçlara aktarır. Sosyal dayanışmayı sağlamak ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak için toplumdaki bütün dezavantajlı grupların kayırıp gözetir. Planlı ve bilinçli politikalar üreterek gerekli olan sosyo-kültürel altyapı yatırımlarını yapmak, sağlık, eğitim ve sosyal yardım, yerel kalkınmayı önceleyen, istihdamı arttırıcı, girişimciliği destekleme politikaları gibi alanlarda işlevleri giderek artmaktadır. (Keskin, 2008: 55).

3- TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİĞİN İŞLEVLERİ

Sosyal belediyecilik görevinin daha çok yerel yönetimler tarafından yerine getirildiği ülkelerin sivil toplumun önemini tam kavranmadığı, sosyo-ekonomik gelişmenin gerçekleştirilemediği ülkeler olduklarını görmekteyiz. Sanayileşme sürecini tamamlamış

sosyo-kültürel gelişmişlik seviyesi yüksek olan ülkelerde daha çok sivil toplum örgütlerine ve özel teşebbüse bırakılmıştır. Artık Sosyal Belediyecilik sadece ihtiyaç sahiplerine yardım yapmak olarak görülmemelidir. Her türlü ihtiyaç sahibini muhtaç durumdan kurtarmak, birey ve gruplarda görülen değer, davranış farkını olabildiğince azaltmak için sosyal dokuya bir anlamda müdahalede bulunmak olarak anlaşılabilir. (Keleş, 2008: 54). Buradan hareketle sosyal belediyeciliğin temel işlevlerini şu başlıklarla inceleyebiliriz.

Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon: Sosyalleşme kavramı bireyin yaşadığı toplumdaki genel hukuki, ahlaki ve kültürel normlar ve toplumda sahip olduğu sosyal statü ve rollere uygun davranmayı öğrenme sürecini anlatmaktadır. Herhangi bir nedenle sosyalleştirme ağının dışında kalan bireyler toplumda birçok problem yaşamalarına neden olabilirler. Yerel yönetimler toplumsal düzenin devamının sağlanmasına yönelik olarak bireye toplumsal beklentilere uygun davranış, ortak kural ve değerlere göre yaşama alışkanlıkları edinme konusunda sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görebileceklerdir.

Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuz ve Rehberlik Etme: Beldelerinde yaşayan insanların ister özel hayatlarında ister sosyal ve kamusal alanlarda karşılaştıkları problemlerin çözümünde belediyeler önemli bir role sahiptirler. Sosyal danışmanlık hizmeti vererek, sorunların çözüm adresleri konusunda halkı bilgilendirme işlevli belediyelerce yürütülebilmektedir. (Akdoğan, 2002: 35). Çocukları eğitim, meslek, sanat ve spor alanlarında yönlendirme konusunda rol oynamaktadırlar. Aile danışmanlığı birimleriyle evlilik ve genetik hastalıklar hakkında bilgilendirme ve yönlendirme yapmaktadırlar. Bireysel ve sosyal hak arama ve sesini duyurarak farkındalık oluşturma sahip oldukları duyuru araçlarını kullanarak sosyal beledi-

yeciliğin mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme işlevini yapmaktadırlar. (Pektaş, 2010: 14)

Yardım Etme ve Gözetme: Yerel yönetimler bölgelerinde yaşayan engelli yardıma muhtaç, yoksul ve işsiz ve mesleksiz kişileri öncelikle tespit ederler. Durumları hakkında izleme yaparak İlgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği halinde, gerçek ihtiyaç sahiplerini gözetirler. Gelir seviyesi en düşük olanlardan başlayarak temel ihtiyaçlar olan barınma, yiyecek, yakacak, sağlık malzemeleri, ilaç, okul malzemeleri vb. yardımları ulaştırmaktadır (Akdoğan, 2002: 35).

Yatırım Yapma: Yerel yönetimlerin toplumdaki işsizlik, geçim sıkıntısı gibi mali problemleri tek başlarına çözmeleri mümkün değildir. Teknik ve mali altyapıları bu konuda yeterli değildir. Ancak kolaylaştırıcı ve etki azaltıcı bazı hizmetleri verebilmektedirler. Eğitim, kültür ve sanat Bölgelerindeki istihdam ihtiyacını belirleyerek işsizlerle işverenleri buluşturabilirler. İşsizler için meslek kursları açabilirler. Temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar yoksun olanların yaşamlarını bu anlamda kolaylaştırmak için tanzim satış mağazaları, ekmek fabrikaları, aşevleri, bakım ve sığınma evleri, sağlık ocakları yapmaktadırlar. Kütüphane, kültür ve sanat merkezleri, bilgi evleri ve beceri kazandırma atölyeleri gibi yatırımlar yapmak suretiyle halkının sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına cevap vermektedirler. (Akdoğan, 2002: 35). (Beki 2008: 40).

Belediye - Halk İletişimi: Yerel yönetimle halk arasındaki iletişim Sosyal belediyeçilik çerçevesinde yürütülen çalışmalarda çok önemli bir yer tutar. Yerel yönetime talip olanlar oy istemek için halkın karşısına çıkmak zorundadır. Halk ile bütünleşme, kaynaşma ve dayanışma sosyal belediyeçilik için önemli ve gerekli bir konudur. Yerel yönetime talip olan ya da yerel yönetime seçilmiş olanlar halkla ilişkiler konusuna özel önem vermelidirler. Bilindiği üzere yerel

yönetimler halka en yakın yönetim birimleridir. Belediyeler ile halk arası iletişimin etkin olması, sunulan hizmetleri daha iyi anlatma, hizmet kalitesini artırma, sorunlara hızlı çözüm getirme, ayrımcılık ve kayırmacılığı engelleme adına önemlidir. (Beki, 2008: 41-42)

Sosyal Çözümü Engelleme ve Tampon Görevi: Yerel yönetimler toplumda yaşanabilecek problemlerin oluşturabileceği sosyal çözümleri engelleme görevini üstlenirler. Sosyal belediyeçilik kapsamında daha iyi hizmet verebilmek için stratejiler ve planlar geliştirilip uygulanmaktadır. Böylece toplumsal yapıda oluşabilecek sosyal problemlere çözüm üretmek, yerel yönetimlerin en önemli işlevi olmaktadır. Bireylerin asgari geçim şartlarına sahip olabilmeleri için gerekli sosyal yardımlarla birlikte yapılacak olan hizmetler sosyal tehdidin ortaya çıkmasını engeller. Örneğin; yoksulluk, işsizlik, madde bağımlılığı, sokak çocukları, kültürler arası çatışma, sosyal dışlanma gibi sosyal problemlerin çözümünde belediyelerin önemli rolleri vardır. Belediyeler merkezi yönetim içinde devlet ve toplum düzenini sağlama konusunda aktif rol oynamaktadırlar. Vatandaşa en yakın yönetim birimleri oldukları için bireysel ya da toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlayan, merkezi yönetim ile halk arasında tampon kurumlardır. Sosyal hayatı en yakından düzenleyen kurumlar olan belediyeler ekonomik krizler doğal afetler, salgın, her türlü çevre felaketleri ve sosyal çalkantılar gibi durumlarda devreye girerler. Bu gibi durumlarda oynadıkları rol merkezi yönetimlerle halk arasında birleştirici ve düzenleyicidir. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma konularında ihtiyaç sahiplerine sundukları hizmetlerinin yanında, belediyeler gelir düzeyi yüksek olan vatandaşların yapacakları yardımların ihtiyaç sahiplerine iletilmesi bakımından etkin bir görev üstlenmektedirler. Dini milli ve özel günler başta olmak üzere, dezavan-

tajlı kesimlere yiyecek, giyecek başta olmak üzere çeşitli yardımlar yapmak isteyen kişilerle ihtiyaç sahipleri arasında yol gösterip aracılık yapar.

4- TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

Belediyeler sınırları içinde yaşayan bireylerin be bütün toplumsal kesimlerin karşılaştıkları sorunlarla ilgilenmek durumundadır. Bu sorunları şu şekilde sıralayabiliriz. Toplumsal ve ekonomik sistemin yapısından ve işleyişindeki aksaklıklardan kaynaklanan yoksulluk, işsizlik, suça karışma, toplumsal, aile içi ve kadına yönelik şiddet gibi sorunlar. Belediye sınırları içinde meydana gelen doğal afet, salgınlar ve göçlerden etkilenen birey, aile ve grupların sorunları. İnsan doğasının işleyişinden kaynaklanan ve çevresel etkilere tamamen açık olan çocuk, yaşlı ve engellilerin karşılaştıkları sorunlar. Bu sorunların etkilerinin belediyeler tarafından verilen sosyal yardımlar ve sosyal hizmetlerle giderilmeye çalışılmaktadır. Ülkemizdeki sosyal belediyeçilik uygulamalarını şöyle sıralamak mümkündür.

Çocuklara ve gençlere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları: Belediyeler çocuklar için gündüz bakımevleri, çocuk meclisleri, çocuk kulüpleri, kimsesiz çocuklar için yuvalar, parklar, çocuk bahçeleri, oyun alanları, trafik eğitim yerleri, sanat ve spor kursları vermektedirler. Sokak çocukları iyileştirme ve sokakta çalışan çocuk merkezleri oluşturmaktadırlar. Öğrenciler için ücretsiz kurs, kütüphane ve çalışma evleri gibi hizmetlerin yanı sıra, başarılı öğrencileri yaz kampları ve kırtasiye gereçleri ile ödüllendirebilmektedirler. Yine indirimli ulaşım, belediye tiyatroları, çocuk kulüpleri ve çocuk sünnet faaliyetleri örnek olarak gösterilebilir.

Belediyeler, gençlere yönelik sosyo - kültürel ihtiyaçlarının karşılandığı gençlik merkezi, psikolojik yardım ve danışma merkezleri, meslek edinme kursları açılması, gençlik evi gibi mekânlarda eğitici seminer, panel ve

sempozyumlar düzenlemektedir. Ayrıca belediyeler eğitim bursları, üniversite yurtları, sosyal tesisler, spor okulları, indirimli ulaşım imkânları, sabahları üniversite öğrencilerine ücretsiz çorba dağıtımı, ücretsiz çamaşır yıkama yerleri gibi hizmetler vermektedirler. Yine gençlerin kötü alışkanlık, bağımlılık ve suça yönelmesini önlemek için rehberlik iyileştirme merkezleri kurabilmektedirler. (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 250-252).

Yaşlılara yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları: Belediyeler yaşlılara yönelik, sağlıktan kültüre kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Belediyelerin bu uygulamaları; huzurevi yapımı ve işletilmesi, evde sağlık hizmetleri, fizik tedavi ve iyileştirme hizmetleri, evde bakım hizmetleri, ücretsiz veya ucuz ulaşım hizmetleri sağlanması, emekli konakları, kültürel etkinlikler ve geziler düzenlenmesi, yaşamla ilgili konularda eğitim faaliyetleri düzenlenmesi vb. dir. Ayrıca bazı belediyeler tarafından huzurevi yapılmak üzere il ve ilçe sosyal hizmet müdürlüklerine arsa tahsisi ya da bina yaparak teslim edebilirler. (Çiçek, 2012: 104).

Engellilere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları: Engelli bireylerin sosyal hayata katılmalarını sağlayacak ve günlük hayatlarını kolaylaştıracak düzenlemeler yapılması, bakım ve tedavi ve iyileştirme merkezleri hizmetleri sunulması, engelliler için temel eğitim kurumları, meslek edindirme veya beceri kursları açılması. Yine iletişim ve spor gibi imkânların sağlanması, evde bakım hizmetleri sunmak, ayni ve nakdi yardımlar yapmak. Toplu taşıma araçlarında, sokak ve caddelerde engellilerin yaşamını kolaylaştıracak fiziki düzenlemeleri yapmak. Engelli derneklerine destek vermek, eğitimler ve sosyal etkinlikler düzenlemek, danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunmak. İstihdam imkânlarını artırmak, engelli bireylere çalışma konusunda, her türlü vergi, harç vb. ödemelerde pozitif ayrımcılık yapmak. (Şahinoğlu, 2014: 81).

Kadınlara yönelik sosyal belediye-lik uygulamaları: Belediyeler kadınlara yönelik olarak sağlıktan, eğitime birçok alanda hizmetler sunmaktadırlar. Bu hizmetlerse şöyle sıralanabilir; Bireysel danışmanlık hizmetleri sunmak, kadın ve aile sağlığı merkezleri aracılığıyla sağlık hizmetleri vermek, hamilelik süreciyle başlayarak bebek, çocuk ve anne sağlığı eğitimleri vererek psikolojik destek sunmak. Aile Danışma Merkezler kurarak evlilik, boşanma, miras vb. hukuki konularda destek sağlamak. Kadınlara yönelik meslek, beceri ve el sanatları kursları açmak, hanım lokalleri, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlemek vb. (Çiçek, 2012: 107).

Yoksullara ve kimsesizlere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları: Belediyelerin yoksul ve kimsesizlere yönelik yaptıkları sosyal yardımların başında barınma, beslenme ve giyecek yardımları gelmektedir. Toplumda birilerinin sokakta barınma ve beslenme ihtiyacını karşılayamadan, aç ve çıplak olarak kalıyor olması sosyal problemlere yol açabilir. Yerel yönetimler vatandaşlara en yakın yönetim birimleri oldukları için, bu sorunlardan ilk önce haberdar olup çözüm bulması gereken kurumlardır. Belediyeler, aşevleri, geçici barınma yerleri ve ücretsiz giyecek yardımlarıyla bu problemlere çözüm getirmektedirler. Yine belediyeler yoksullara, kimsesizlere ve asker ailelerine temel ihtiyaç malzemeleri yardımları yapmaktadırlar. Belediyeler, yoksul ve kimsesizlere yönelik sosyal yardım anlamında toplu nikâh ve toplu sünnet törenleri düzenlemektedirler. Ayrıca, ağız ve göz ve genel sağlık taraması hizmeti de vermektedirler (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 49).

Afetzedelere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları: Afet durumlarında, bölgede yaşayanların tamamı maddi manevi etkilendiği için sosyal yardıma ihtiyaç duyanların sayısı beklenenden daha fazla olabilmektedir. Yardımlar ekonomik durum, yaş ve cinsiyet farkı gözetilmeksizin herkese veril-

mektedir. Hasta, engelli kadın, bebek, çocuk yaşlı herkesin özel ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Afet durumlarında belediyeler, önce kendi bünyelerinde sonrada afet bölgesinde kriz ve koordinasyon merkezi kurmaktadırlar. Afete uğramış kesimlere yönelik yiyecek, giyecek, ısınma, geçici barınma, gezici aşevi, gezici ekmek yapım aracı gibi sosyal yardım faaliyetlerini yürütürler. Yine afet bölgesine arama- kurtarma timleri, mühendislik hizmetleri, iş makinesi, arama kurtarma araç gereçleri gibi teknik destekler sağlamaktadırlar. (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 251).

● 5- TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYEÇİLİĞİN SORUNLARI

Türkiye'de son yıllarda yapılan yerel yönetim reformları sonucu yerel yönetimlerin birtakım sorunlarında iyileşme görülmektedir. Ancak belediyelerde ölçek sorunu kaynak ve personel sorunu, merkezî yönetimle olan görev tanımları sorunu gibi sorunlar geçerliliğini korumaktadır. Bu durum sosyal belediyeçilik uygulamalarında sorunları beraberinde getirmektedir. Karşılaşılan sorunları şöyle sıralayabiliriz.

Sosyal Belediyeçiliği Algılama Sorunu: Yerel yöneticilerin büyük bir kısmının sosyal politikaların sosyal barışa ve sosyal kalkınmaya sağladığı katkıyı anlamakta zorlandıkları görülmektedir. Bu yüzden sosyal politika uygulamalarını çoğu zaman kıt mali olanaklara rağmen yürütülen gereksiz harcamalar olarak anlaşılmaktadır. Sosyal politika uygulamalarının anayasaya ile güvenceye alınmış ekonomik ve sosyal bir hak olduğunu göz ardı edilebilmektedir. Bazı belediyeler sosyal politika konusunda merkezî yönetimi görevli saydıkları için yaptıkları yardımları ve hizmetleri bir lütuf olarak değerlendirebilmektedir. Bu bağlamda sosyal belediyeçilik uygulamalarının siyasi amaç ve beklentilerin uzağında tutulmaları ve anayasal bir hakkın teslim edilmesi şeklinde görülmesini anlayışını yerleştirmek gerek-

mektedir. (Keleş, 2008: 110) Yerel yönetimler personellerin sosyal belediyeçilik konusuna olumsuz yaklaşımları ne kadar yanlış ise sosyal belediyeçiliğe gereğinden fazla anlam yüklemekte o kadar yanlıştır. Sosyal belediyeçilik fiziki, sosyal ve kültürel boyutlarıyla birlikte ele alınmadığı için anlamı çok daraltılmaktadır. Sadece ihtiyaç sahiplerine maddi yardımda bulunma olarak algılanması önemli bir sorundur. Toplumda muhtaçların her zaman var olması ve onlara yardım edilmesi gerektiği gibi bir meşrulaştırma yanılması ortaya çıkmaktadır. Oysa amaç sosyal dokuda oluşan tahribatları onarmak olmalıdır. Sosyal belediyeçilik sosyal devlet uygulamalarının yerel örnekleridir. Asla belediyeçilikte ulaşılmaması gereken bir nokta olarak görülmemelidir. (Uçaktürk vd. 2011: 4) (Çöpoğlu, 2014: 238).

Veri-bilgi ve analiz eksikliği: Yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik uygulamalarında veri tabanlı bir sistem kurmalarının çok önemli olduğu göz ardı edilmektedir. Bu durum yapılacak sosyal politikaların belirlenmesi ve değerlendirilmesi açısından önemli bir problemdir. Sosyal belediyeçilik uygulamaları bilimsel veriler temelinde gerçekleştirilmelidir. Bu çerçevede kullanılacak araçlar sosyal doku çalışmaları, etki analizleri, beklenti ve memnuniyet analizleridir. Yaşayan nüfusun tamamına yönelik yaş, cinsiyet, engellilik, gelir durumları, sağlık eğitim, kültür ve sanat etkinliklerini kapsayan bir veri tabanı kurulmalıdır. (Ateş, 2009 94). Yapılacak sosyal doku (tarama) çalışmalarıyla çıkartılacak envanter belediyelerin yapacakları sosyal politikalar için yol gösterecektir. Böylece kaynak ve zaman israfı engellenerek hedef kitleye ulaşmak kolaylaşacaktır. Beldede yaşayanların sosyal belediyeçilik politikaları açısından ihtiyaç, beklenti ve istekleri doğrultusunda uygulanacak sosyal politikaların planlaması doğru bir şekilde yapılabilecektir. Bu çalışmalar merkezi ve yerel yönetimler tarafından ya-

pılmalı ve elde edilen bilgiler paylaşılmalıdır. Yapılmış olan veri tabanlı uygulamalara belediyelerin katılımı sağlamalıdır. (Keleş, 2008: 110).

Partizanlık ve Kayırmacılık: Sosyal belediyeçilik uygulamalarında olması gereken tarafsızlık, şeffaflık gibi ilkelerin yerini partizanlık, kayırmacılık ve keyfilik gibi uygulamaların aldığı görülebilmektedir. Bunun en büyük nedeni sosyal belediyeçiliğin sınırlarının kesin bir şekilde belirlenmemesi ve denetim eksikliğidir. Belediye yönetimleri tarafından kendi seçmenine verilen vaatleri tutmak, gelecek seçimlerde oy almayı garantilemek gibi nedenlerle akraba, hemşeri, siyasi yakınlık, eş-dost ilişkileri gözetilmektedir. Bu durum halktaki güven duygusunu zedeleyerek bir kamu kurumu olan belediyelerin dar bir gruba hizmet ettiği anlayışını getirmektedir. Yasalarla sınırları ve tanımları açıkça belirleyen şeffaf, rasyonel, denetime açık adil bir paylaşım sağlayacak düzenlemeler partizanlık, kayırmacılık olumsuzlukları gidermek için Belediyelerin özellikle büyükşehirlerin yaptıkları uygulamaların boyutları ve miktarları büyük ölçeklere ulaştıkları düşünülürse bu konudaki düzenlemelerin önemi daha iyi anlaşılacaktır. Yapılacak yardımları başkanların ve belediye çalışanlarının inisiyatifine bırakmak, belediyelerin dolayısıyla kamunun güvenilirliğini azaltacaktır. Yardımı hak eden gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşmasını sağlamak için objektif yararlanma ölçütleri oluşturulmalı ve uygulanmalıdır. (Pektaş, 2010: 18). (Keskin, 2008: 148-150)

Koordinasyonsuzluk ve Eşgüdümün Eksikliği: Çeşitlenerek artan yerel ihtiyaçların etkin ve zamanında giderilmesi amacıyla bazı yasal düzenlemeler yapıldığını görmekteyiz. Ancak bu çabalar yerel yönetimler ile merkezi yönetim ile görev ve yetki paylaşımı ve eşgüdüm konusunda yaşanan karmaşayı ortadan kaldırmamıştır. Merkezi yönetimin sosyal politikaları önem vermesi, hizmet

alanlarının ve sınırlarının açık olarak belirlenmemesi, sivil toplum kuruluşlarının giderek etkin hale gelmeleri çok başlılığa neden olmaktadır. Yetki ve görevlerin sınırları belirlenerek paylaşılmamış olması kaynak israfına yol açarak istenilen sonucun alınmasını engellemektedir. Merkezi ve yerel yönetimlerin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının da kendi program önceliklerine göre sosyal faaliyetlerde bulunması iş birliği olmadığı zaman toplam kaliteyi ve verimliliği azaltmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği sosyal politikalar merkezden bağımsız değil, merkezi destekleyici olmalıdır. Bununla birlikte sosyal politikalar planlanırken bölgesel farklılıklar göz önünde bulundurulmalı, yerel yönetimlerin görüş, öneri ve istekleri dikkate alınmalıdır. (Kaya, 2012: 160).

Katılım-Yönetişim ve Denetim Yetersizliği: Yerel yönetimler halka en yakın yönetim birimleri olduğu için merkezi yönetimler göre yerel katılıma daha elverişli bir durumda oldukları görülmektedir. Buna karşın pratikte uygulama sorunları yaşadıklarını belirtmeliyiz. Ülkemizdeki politik sistem ve katılımcı demokratik kültürün gelişmemiş olması kısmi iyileştirmeler yapılmış olsa da büyük bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Yerel birimler muhtarlıktan başlayarak yerel ihtiyaçların belirlemede merkezi birimlere göre avantaj sahibidir. Belde sakinlerinin belediye meclis toplantılarına, komisyon toplantılarına ve Kent Konseyi çalışmalarına katılabilmeleri yasayla belirlenmişken vatandaşlar haklarından habersiz durumdadır. Sosyal politika uygulamalarında hak sahibi talep sahibi, normal vatandaş ve sivil toplum kuruluşlarının katılımını sağlamak için bilgilendirme çok önemlidir. Yerel yönetimlerin yapacağı uygulamaların şekli, süresi, ölçüsü birlikte planlanmalıdır. Bu durum sistemin demokratik denetimi için gereklidir Belediye meclisleri, yerel kuruluşlar, sivil toplum ve yerel halk tarafından uygula-

ma sistemleri, süreç yönetimleri, uygulama örnekleri irdelenmeli ve denetlenmelidir. (Kesgin, 2008: 154).

Uzman personel yetersizliği: Sosyal belediyeciliğin en önemli sorunlarından biri de nitelikli personel eksikliğidir. Belediyeler sosyal belediyeciliğe yönelik politika planlamaları ve uygulamaları konusunda nitelikli personel istihdamında zorluklar yaşamaktadırlar. Büyükşehirler ve bazı il belediyeleri dışındaki belediyelerde bazı ünvanlı işler dışındaki personelin yaptıkları işlerin niteliklerine uygun eğitim almadıkları görülmektedir. Nitelikli uzman personel tarafından yapılmayan pek çok faaliyet istenilen hedefe ulaşmadığı gibi kaynak ve zaman israfına yol açmaktadır. Nitelikli personel daha iyi şartlar sunma kapasitesi olan büyükşehirlerde çalışmayı tercih etmektedir. Bu durum diğer alanlarda olduğu gibi sosyal politikalar alanında da personel açığına yol açmaktadır. Yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik alanındaki ihtiyaçlarına göre Üniversitelerde gerekli bölümler açılarak nitelikli personel yetiştirilmelidir. Konusunda uzman hizmet sağlayıcı hem bürokrasiyi azaltarak hizmet kalitesini artıracak hem de hizmet alıcıların memnuniyetini artıracaktır. (Demir, 2006: 145). (Ateş, 2009: 94).

● SONUÇ

Sosyal Politikanın ilk örnekleri olan sosyal dayanışma ve yardımlaşma anlayışı insanlık tarihi kadar eskidir. Toplu halde yaşayan insanlar iç ve dış kaynaklı olumsuz durumları grup içi dayanışma yolu ile aşmaya çalışırlar. İlk başlarda insani duygular, aile ilişkileri, dini duygular gibi etkenlerin daha baskın olduğunu görmekteyiz. Devletlerin kriz durumlarına ve sosyal sorunlara çözüm araması 'sosyal devlet' yönlerini ortaya çıkarmaktadır. Sosyal devlet olarak bulunduğu çözümlerle bireylerin ve toplumun huzur, refah ve güvenliğini sağlamaktadır. Sanayi devrimiyle beraber yeni toplumsal sorunlar ve olumsuzlukların ortaya çıktığı-

nı görmekteyiz. Bu dönemin belirgin özelliği nüfusun sanayi şehirlerine yığılması, aşırı kötü ve uzun çalışma şartları, kadın ve çocuk işçiliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Devlet tarafından bu sorunlu alanlara müdahale ederek çözüm yollarını arama çabalarına 'dar anlamda sosyal politika' denilmektedir. I. ve II. Dünya Savaşı sonrası yeni sosyo-ekonomik ve toplumsal gelişmeler 'Sosyal Devlet' anlayışının zirveye çıktığı dönemlerdir. Artık toplumdaki bütün bireylerin ve kesimlerin sorunları ile ilgilenen ve çözüm arayan geniş anlamda sosyal politikalar uygulanmaya başlamıştır. Sosyal Devletin yerele yansımaları olan yerel yönetimlere değişen yapıları ile birlikte daha fazla yetki, sorumluluk ve görev verilmeye başlanmıştır. Bu durum yerel yönetimleri 'sosyal belediyeçilik' adını verdiğimiz sosyal politika uygulayıcısı bir konuma getirmiştir.

Ülkemiz pek çok konuda olduğu gibi yerel yönetimler konusunda da Osmanlı Devletinin tecrübesini devam ettirmiştir. 1930 yılında çıkarılan ve 2005 yılına kadar yürürlükte olan 1530 Sayılı Belediye Kanunu ülkemizde yerel yönetimin temel kanunu olmuştur. Gerek 1530 sayılı kanun gerekse yerine çıkarılan kanunlar yerel yönetimlere çeşitli sosyal belediyeçilik görevleri yüklemiştir. Ülkemizde sosyal belediyeçilik uygulamaları konusunda hala bazı sorunlar yaşanmaktadır. Günümüzde sosyal belediyeçilik hala talep edene yardım yapmak olarak anlaşılmaktadır. En başta sosyal belediyeçiliğin anlaşılma ve algılanmasına yönelik eksiklikler gelmektedir. Hak temelli bir sosyal politika ve sosyal belediyeçilik uygulamaları anlayışına geçilerek, sosyal belediyeçilik uygulamaları tüm bireyleri ve sosyal grupları kapsayacak bir şekilde yürütülmelidir. Yerel yönetimler tarafından partizanca bir yaklaşım görülebilmektedir. Bu türden davranışlar vatandaşın birbirlerine ve devlete olan inanç ve güvenini sarsmak-

tadır. Doğru bir veri tabanına sahip olunması gelmektedir. Sahadan sağlıklı bilgi akışı edinilmesi ve doğru analizler yapılması için güncel ve gerçek bir veri alt yapısı oluşturulmalıdır. Sosyal belediyeçilik için ayrılan düşük bütçe gerçek ihtiyaç sahibine ulaşma konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. İhtiyaçların, ihtiyaç sahiplerinin ve uygulama sonuçlarının doğru bir şekilde tespiti için veri tabanı çok önemli bir altlık olacaktır. Sosyal doku çalışmaları, beklenti ve memnuniyet anketleri, Belediyelerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile eşgüdüm halin çalışması ikili yardımları ve gereksiz harcamaları önleyecektir. Sorunların ortadan kaldırılması ve sosyal belediyeçilik uygulamalarının hedeflendiği gibi fayda sağlanması için konunun geniş çaplı ele alınması gereklidir. Yönetilen bölge, toplumsal dinamikler, gerekli öncelikler göz önünde tutularak yeni bir anlayış ortaya konulmalıdır.

● KAYNAKÇA

- Akdoğan, Yalçın, "Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyeçilik, Eminönü Bülteni, Şubat Sayısı, İstanbul 2002, s. 9-15.
- Akdoğan, Yalçın, (2006), 'Sosyal Belediyeçilik', Yerel Siyaset Dergisi Sayı. 3, Mart, s. 44-45.
- Ateş, Hamza, 'Sosyal Belediyeçilik', Çerçeve Dergisi, Ocak 2009, ss. 88-95.
- Bedir, E. vd. (2012a). Sosyal politika. (Ed. Oral İ. ve Şişman Y.) Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Bedir, E. vd. (2012b). Sosyal politika I. (Ed. Oral İ. ve Şişman Y.). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Beki, A. (2008), 'Türkiye'de Sosyal Belediyeçilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği)', Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya.
- Çöpoğlu, M. (2011). Sosyal Belediyeçilik, Türkiye Belediyeler Birliği İller ve Belediyeler Dergisi, 756: 63.
- (Çöpoğlu, Mustafa, (2014) Çankırı Ka-

ratekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2): 223-247.

- Çukurçayır, M.A. (2009). Küreselleşme ve Türkiye’de Yerel Yönetimler, Türkiye Belediyeler Birliği Ankara, 21-22.

- Çiçek, E. (2012). Türkiye’de Belediyelerin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Politikaları, Ankara, Koza Yayıncılık.

- Demir, İlhan,(2006) Yerel Yönetimleri Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi.

- Ersöz, H. Yunus, “Doğuşundan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, Cilt 53, Sayı 2, İstanbul, 2003.

- Eryılmaz, Bilal (2011), Kamu Yönetimi, Okutman Yayıncılık, Ankara Koray, M. (2018). Sosyal Politika. Ankara: İmge Yayıncılık.

- Güven, H. Sami, Sosyal Politikanın Temelleri, Bursa, 2.Baskı, 1997.

- Güler, Birgül Ayman (2009), Türkiye’nin Yönetimi-Yapı, İmge Kitapevi, Ankara.

- Kaya, N. (2012). Yerel Yönetimlerde Sosyal Bütçe: Erzurum Büyükşehir Belediyesi Sosyal Bütçesinin Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26 (2): 157.

- Kaya Erol (2007), “Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım Yerel Kalkınma Yönetimi”, Okutan Yayıncılık, İstanbul.

- KELEŞ, Sümeyra (2008), “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyonkarahisar.

- KESKİN, Bedrettin (2008), “Yoksulluğa Yerel Müdahale “Sosyal Belediyecilik” Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul.

- Keskin, B. (2012). Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26: 178.

- Koray, Meryem, Sosyal Politika, Ankara II. Baskı, 2005.

- Negiz, N. (2011). Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16 (2): 325.

- Özel, Mehmet ve Veysel, Eren, Devletin Dönüşümü ve Yeni kamu Yönetimi, Çizgi Kitapevi, 2008

- PEKTAŞ, Ethem Kadri, Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. Yıl 2010, Cilt: 5 Sayı: 1, 4 – 22.

- Şahinoğlu, İlker. (2014), Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetim Ana Bilim Dalı, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Şaylan, Gencay, Değişim Küreselleşme ve devletin Yeni İşlevi. İstanbul,1995.

- Şişman, Yener, Sosyal Politika ve İş Hukuku, Eskişehir, 2002.

- Toprak, D. & Şataf, C. (2017). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Sosyal Harcamalar Üzerine Genel Bir Değerlendirme. Sayıştay Dergisi , (106) , 63-86.

- Uçaktürk, T., Uçaktürk, A., Özkan, M. (2011). Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik : Biga Belediyesi Örneği.

- Yıldırım, U., ve Göktürk, İ., (2008), Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı, 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Ekim, ss. 232- 255

Yazar

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

Mahalli İdare Şirketlerinde Sermayenin İç Kaynaklardan Artırım Usulü

1. GİRİŞ

Günümüzde birçok belediye ve il özel idaresi, kanunların kendilerine verdiği görev ve hizmetlerin ifası kapsamında özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliği haiz olmak üzere ticaret şirketi kurmakta veya kurulu bulunan şirketlere ortak olmaktadır. Mahalli idareler tarafından kurulabilen veya ortak olunan şirket türleri ise anonim ve limited şirketlerdir. Öğretide ve uygulamada bu şirketler, 'mahalli idare/yerel yönetim şirketi' olarak isimlendirilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) uyarınca sermaye şirketlerinin ve dolayısıyla mahalli idare şirketlerinin belli bir sermayeye sahip olması zorunludur. Mahalli idare şirketleri, diğer sermaye şirketleri gibi zaman zaman finansman ihtiyaçlarını karşılamak, özkaynak benzeri fonları sermayeye dönüştürmek, sermayelerini güçlendirmek, azalan sermayelerini tamamlamak veya kanuni zorunluluğu yerine getirmek amacıyla sermaye artırımına gitmektedir. Kanunda öngörülen usulün izlenmesiyle finansal tablolarındaki sermaye kaleminin artırılması şeklinde tanımlanabilen sermaye artırımını, esas sözleşme değişikliğinin özel bir türünü oluşturur. Dolayısıyla, mahalli idare şirketlerinde sermayeyi artırmak belli kuralara tâbidir.

TTK'da sermaye artırımının, 'sermaye taahhüdü yoluyla/dış kaynaklardan artırım', 'iç kaynaklardan sermaye artırımını' ve '**şarta bağlı sermaye artırımını**' olmak üzere üç şekilde yapılabilmesi öngörülmüştür. Bu yöntemlerden

biri olan iç kaynaklardan sermaye artırımını, ortaklar tarafından nakdi veya aynı bir sermaye taahhüdünde bulunmadan, pay bedellerinin şirketin bünyesindeki kanunen sermayeye dönüştürülebilir akçelerden ve/veya fonlardan karşılandığı, artırım sonunda ortakların oransallık ilkesine göre bedelsiz payları iktisap edebildikleri, her paya düşen bedelsiz payların kendiliğinden kazanıldığı, bu sebeple ortakların bedelsiz payları iktisap etmekten esas sözleşme veya genel kurul kararıyla yoksun bırakılmadıkları bir sermaye artırımını türüdür.² İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında şirket malvarlığında bir büyüme olmaz, yalnızca bilançoda malvarlığını oluşturan kalemler arasında yapılan bir muhasebe işlemi ile esas sermaye miktarı artırılır.

İşte bu çalışmada, mahalli idare şirketlerinde iç kaynaklardan sermaye artırımını hususu tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. İÇ KAYNAKLARDAN SERMAYE ARTIRIMI

TTK'nın 462/1. maddesinde; "Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoaya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir." hükmüne yer verilmiştir. Anılan hüküm kapsamında, mahalli idare şirketleri de iç kaynaklardan sermaye artırımını yapabilirler.

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² Ünal Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s.112.

İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında sermaye taahhüdünde bulunulmadığı için hem sermaye taahhüdüne hem de rüçhan hakkının kullanılmasına ilişkin işlemlerin yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Ayrıca, bu halde sermayenin belli bir tutarının peşin olarak ödenmesi de söz konusu değildir. Çünkü artırılacak kısım tamamen iç kaynaklardan karşılanmaktadır.³ Bu kısa açıklamadan sonra iç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin özellikli durumlar aşağıda incelenmiştir.

2.1. Mahalli idare Şirketlerinin Sermaye Artırımında Kullanılabileceği İç Kaynaklar

Mahalli idare şirketlerinde iç kaynaklardan sermaye artırımını, yedek akçeler veya fonlar sermayeye dönüştürülerek yapılabilir. Bu kalemler aşağıda açıklanmıştır.

2.1.1. Yedek Akçeler

Mahalli idare şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımında yararlanılabileceği yedek akçelere ilişkin olarak TTK'nın 462/1. maddesinde, "Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları" şeklinde açıklamada bulunulmuştur. Bu kapsamda, esas sözleşme ve/veya genel kurul kararıyla ayrılmış (isteğe bağlı) yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbest kısımları iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında kullanılabilir.

Öğretide yedek akçe, şirketin çeşitli kaynaklardan elde ettiği safi karın, ortaklara ve diğer ilgililere dağıtılmayarak kanun, esas sözleşme veya genel kurul kararı gereğince, şirket bünyesinde tutulan kaynakların tümü şeklinde tanımlanmaktadır.⁴ TTK'nın 519 ve devamı maddelerinde yedek akçe, 'kanuni yedek akçe' ve 'şirketin isteği ile ayırdığı yedek akçe' (serbest yedek akçe) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Bu yedek akçelerin sermaye artırımında kullanılabilmesi için serbest tasarruf edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir.

³ Ünal Tekinalp, age, s.112.

⁴ Erdoğan Moroğlu, Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2003, 209.

2.1.2. Fonlar

TTK'nın 462/1. maddesine göre, mahalli idare şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımını yaparken başvurabileceği kaynaklardan bir diğeri de "fonlar"dır. Mezkûr maddede, mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonların sermayeye dönüştürülerek sermaye artırımında kullanılabileceği belirtilmiştir. Görüldüğü üzere, kanun koyucu sermaye artırımında kullanılabilecek olan fonları ismen belirlememekle birlikte, buna ilişkin "mevzuatta sermayeye eklenmesine izin verilen fonlar" şeklinde bir tanımlama yapmıştır. Bu fonlara örnek olarak; yeniden değerlendirme, pay senedi ihraç primleri (emisyon primleri), iştirak hissesi ve taşınmaz satış kazancı fonu, yabancı para çevrim farkları, pay senedi iptal kârları, sabit kıymet yenileme fonu, enflasyon fonu ve Ar-Ge desteği fonu gibi fonlar verilebilir.

2.2. İç Kaynakların Mahalli idare Şirketi Bünyesinde Gerçekten Var Olduğunun Kanıtlanması

Sermayenin artırılan kısmını, iç kaynaklardan karşılayan tutarın mahalli idare şirketi bünyesinde gerçekten var olduğu, onaylanmış yıllık bilanço ve yönetim organının⁵ vereceği açık ve yazılı bir beyanla doğrulanır (TTK md. 462/2). Bunun yanında ayrıca, Ticaret Sicili Yönetmeliğinin⁶ 73. maddesine göre sermaye artırımını sadece iç kaynaklardan veya sermaye taahhüdü ile birlikte iç kaynaklardan yapıyorsa, sermayenin tamamının ödendiğine, karşılıksız kalıp kalmadığına ve şirket özvarlığının tespitine, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ya da denetime tabi mahalli idare şirketlerinde denetçinin bu tespitlere ilişkin raporunun ticaret sicili müdürlüğüne sunulması zorunludur.⁷ Öte

⁵ Bu çalışmada geçen "yönetim organı" ibaresiyle, anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde yönetim kurulu, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde ise müdür/müdürler kurulu kastedilmiştir.

⁶ Ticaret Sicili Yönetmeliği, 27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁷ Ticaret Sicili Yönetmeliğinin 73. maddesinin ikinci fıka

yandan, bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olduğu takdirde, yeni bir bilanço çıkarılması ve bunun yönetim organı tarafından onaylanmış olması şarttır (TTK md. 462/2).

2.3. Bilançoda Fonların Bulunması Halinde Taahhüt Yoluyla Sermaye Artırımı Yapılamaması

Sermaye artırımına ilişkin olarak TTK'nın 462/3. maddesinde, *"Bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamaz. Hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir."* hükmüne yer verilmek suretiyle, sermaye şirketlerinde ve dolayısıyla mahalli idare şirketlerinde sermaye artırımına dair bir takım şartlar öngörülmüştür.

Getirilen şartlar sadece bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde geçerlidir. Bilançoda yer alan esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları, bu sınırlamanın dışındadır. Söz konusu yedek akçeler bulunsada mahalli idare şirketi, nakdi olarak sermaye artırımına gidebilir. Öte yandan bu düzenleme sadece anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerine ilişkin olup, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerini kapsamamaktadır. Zira limited şirketlerde esas sermayenin artırımını konusu, TTK'nın 590 ve 591. maddelerinde düzenlenmiş ve bu hükümlerde anonim şirketlerin sermaye artırımına ilişkin hükümlerine herhangi bir atıf yapılmamıştır. Dolayısıyla, limited şirket

rasında, "Sermaye artırımının sadece iç kaynaklardan yapılması durumunda, şirket sermayesinin özvarlık içinde korunduğunu, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğunu doğrulayan yönetim kurulunun açık ve yazılı beyanı ile genel kurul tarafından onaylanmış yıllık bilanço, bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olması halinde ise yönetim kurulu tarafından onaylanmış ara bilançonun müdürlüğe verilmesi halinde, birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen rapor aranmaz." denilmektedir.

şeklinde kurulan bir mahalli idare şirketinin bilançosunda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonlar bulunsada dahi sermaye, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden taahhüt yoluyla artırılabilir.

Buna ilaveten, TTK'nın 462/3. maddesinde, hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermayenin artırılacağı hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede, mahalli idare şirketleri eş zamanlı olarak iç kaynaklardan sermaye artırımını yapabileceği gibi nakdi olarak da sermaye artırımına gidebilir. Ancak ifade edelim ki, bu konuda anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketleri için bir sınır getirilmiştir. Mezkûr hüküm uyarınca anılan şirketler, bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonlarla birlikte sadece bu fonların toplam tutarına kadar nakdi olarak sermayelerini artırabilir. Belirtilen şartlarla aynı genel kurul toplantısında, hem mezkûr fonların sermayeye dönüştürülmesi, hem de sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla artırılması mümkündür. Limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde ise açıklanan şekilde bir sınırlama olmayıp, bu şirketlerde fon tutarından daha fazla miktarda sermayenin nakdi veya aynı olarak artırılmasının önünde yasal bir engel bulunmamaktadır.

2.4. İç Kaynaklardan Yapılan Sermaye Artırımında Belediye/İl Genel Meclisinin Karar Almasının Gerekmemesi

Mahalli idare şirketlerinde hâkim ortak genellikle belediyeler veya il özel idareleridir. Bu şirketlerde sermayenin taahhüt yoluyla, bir başka ifadeyle pay bedellerinin ortaklar tarafından taahhüt edildiği durumlarda, öncelikle belediyelerde belediye meclisinin, il özel idarelerde ise il genel meclisinin bu konuda olumlu bir karar alması gerekmektedir (5393 sayılı Belediye Kanunu⁸ md. 18/1-i; 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu⁹ md. 10/1-e). Belediye/il genel meclisince karar alınmadıkça belediye/il özel idaresi, mahalli idare şirketinin sermaye

⁸ 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

⁹ 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 04.03.2005 tarihli ve 25745 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

artırımına katılamaz ve belediye/il özel idaresi bütçesinden şirkete aynı ya da nakdi herhangi bir kaynak aktarılamaz.

Ancak, sermayenin taahhüt yoluyla artırılmasının aksine, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında kanaatimizce belediye/il genel meclisinin bir karar almasına gerek bulunmamaktadır. Nitekim iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında, belediyeden/il özel idaresinden herhangi bir nakit çıkışı olmamakta, artırım tamamen şirketin kendi iç kaynaklarından karşılanmakta ve şirketteki fonlar fiktif olarak sermayeye dönüştürülmektedir. Dolayısıyla iç kaynaklı sermaye artırımını, mahalli idare şirketine ek bir finansman kaynağı sağlamadığı gibi şirketin malvarlığını efektif olarak arttırmamakta ve toplam piyasa değerini etkilememektedir.

2.5. İç Kaynaklardan Yapılan Sermaye Artırımı Sonrasında Ortaya Çıkan Payların Bedelsiz İktisabı

İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımını kararının tescili ile o anda mahalli idare şirketinin mevcut ortakları, paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz (karşılıksız) payları kendiliğinden iktisap etmiş olur. Öyle ki TTK, bedelsiz paylar üzerindeki hakkın kaldırılmasını, sınırlandırılmasını ve bu haktan vazgeçilmesini yasaklamıştır (md. 462/3). Dolayısıyla, bahsi geçen durumda ortaya çıkan bedelsiz paylar kanunen mahalli idare şirketinin ortaklarına geçmekte, şirket ortakları eski payları ile birlikte bedelsiz paylara sahip olmaktadır. Bu işlem için bir herhangi bir şirket organının karar alması gerekmemektedir.

3. İÇ KAYNAKLARDAN SERMAYE ARTIRIM USULÜ

İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımını, temelde dış kaynaklardan yapılan sermaye artırım yöntemiyle müşterekleri olan ve fakat şirkete dışarıdan malvarlığı getirilmesi söz konusu olmaması yönünden ondan ayrılan özel bir esas sözleşme değişikliği ve özel bir sermaye artırımındır¹⁰ Mahalli idare şirketlerinde iç kaynaklardan yapılacak sermaye artırımında

¹⁰ Nevin Yurtman Demir, *Anonim Ortaklıklar ve Vergi Hukuku Yönünden İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1993, s.9.

takip edilecek usul aşağıda kısaca özetlenmiştir.

a. Kural olarak, payların nakdi bedelleri tamamen ödenmediği sürece mahalli idare şirketlerince sermaye artırımına gidilemez. Bu kuralın istisnasını ise iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımını oluşturmaktadır. İç kaynaklardan sermaye artırımını yapabilmek için payların nakdi bedellerinin tamamen veya kısmen ödenmiş olması şart değildir. Bu husus, TTK'nın 456/1. maddesinde "İç kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdi bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırılamaz." şeklinde ifade edilmiştir.

b. TTK'da sermaye artırımında yönetim organı tarafından artırımın türüne göre bir beyan imzalanması öngörülmüştür (md. 457). Beyan; bilgiyi açık, eksiksiz, doğru ve dürüst bir şekilde verme ilkesine göre hazırlanır. İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımını ile ilgili olarak bu beyanda; sermayeye dönüştürülen fonun veya yedek akçenin serbestçe tasarruf olunabilirliği, gerekli organların ve kurumların onaylarının alındığı; kanuni ve idari gerekliliklerin yerine getirildiği belirtilir ve iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımının hangi kaynaklardan karşılandığı, bu kaynakların gerçekliği ve şirket malvarlığı içinde var oldukları konusunda garanti verilir.

c. Ticaret Sicili Yönetmeliği gereğince, sermaye artırımının iç kaynaklardan karşılanan tutarının şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin YMM veya SMMM raporu ya da bağımsız denetime tabi mahalli idare şirketlerinde denetçinin bu tespitlere ilişkin raporu ticaret sicili müdürlüğüne sunulur.

d. Anonim şirketlerin sermaye artırımlarında kural olarak Ticaret Bakanlığından izin alınması gerekli değildir. İzin alması gereken şirketler ise adı geçen Bakanlık tarafından yayımlanan Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ ile tespit edilmiştir. Bu Tebliğde belirtilen anonim şirket türlerinde faaliyet gösteren mahalli idare şirketlerinin, iç kaynaklardan yapacakları sermaye artırımını da dâhil olmak üzere her türlü sermaye artırımını için genel kurul öncesinde Ticaret Bakanlığından izin alması zorunludur. Ancak, faaliyet alanı ne

olursa olsun limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketleri için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır.

e. Sermaye artırımını için genel kurul toplantıya çağrıldığında, yönetim organınca değiştirilmesi kararlaştırılan esas sözleşmenin ilgili maddesinin/maddelerinin eski ve yeni şekilleri, esas sözleşmede gösterilen şekilde, internet sitesi kurmakla yükümlü olan mahalli idare şirketlerinin internet sitelerinde ve her durumda Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanır.

f. Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 32. maddesi gereğince gündeminde sermaye artırımını bulunan anonim şirketlerin ve dolayısıyla anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinin genel kurulunda Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunludur. Ancak tek pay sahipli şirketlerin genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu değildir. Limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinin genel kurullarına ise Bakanlık temsilcisi hiçbir şekilde katılmaz. O halde, limited şirketler, Bakanlık temsilcisi olmaksızın genel kurul kararıyla iç kaynaklardan sermaye artırımını yapabilir.

g. Mahalli idare şirketlerinde iç kaynaklardan yapılacak olan sermaye artırımına karar verme yetkisi kural olarak genel kurula aittir. Anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde genel kurulun bu kararı alabilmesi için esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, sermayenin en az yarısının genel kurulda temsil edilmesi ve kararın mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınması şarttır. İlk toplantıda anılan nisap elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir (TTK md. 421/1). Limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde ise sermaye artırım kararı, genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir (TTK md. 621/1-d).

h. Sermaye artırım kararının yürürlüğe girebilmesi için bu kararın ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmesi zorunludur. Anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde genel kurul toplantısının yapıldığı tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde ise otuz gün içinde, sermaye artırım kararının tescili için yönetim organı üyelerince ticaret sicili müdürlüğüne başvurulur. Tescil edilen sermaye artırım kararı aynı zamanda ilan edilir. Artırım kararı, ticaret siciline tescil ile geçerlilik kazanır ve üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez (TTK md. 456).

Diğer taraftan, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırım kararının tescili için şirket yetkilileri tarafından imzalanmış dilekçe ile mahalli idare şirketinin merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicili müdürlüğüne başvurulur. Başvuruda bulunurken, sermaye artırımını Bakanlık veya diğer resmi kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olan mahalli idare şirketleri için bu izin veya uygun görüş yazısı, anonim şirket şeklinde kurulan ve ortak sayısı birden fazla olan mahalli idare şirketleri için Bakanlık temsilcisi görevlendirme yazısı, toplantıya katılanlar listesi, genel kurulda kabul edilen şekliyle tadil metni, iç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının noter onaylı örneği, yönetim organınca düzenlenmiş olan beyan, sermayenin öz varlık içinde korunduğuna ilişkin YMM/SMMM/bağımsız denetçi raporu ile artırılan sermaye tutarının on binde dördünün Rekabet Kurumunun hesabına yatırıldığını gösterir belge ticaret sicili müdürlüğüne sunulur.

4. İÇ KAYNAKLARDAN SERMAYE ARTIRIMININ KANUNA AYKIRI YAPILMASININ SONUÇLARI

TTK'nın 456/4. maddesinde yer alan **"353 ve 354 üncü maddeler ile 355 inci maddenin birinci fıkrası tüm sermaye artırımını türlerine kıyas yoluyla uygulanır."** hüküm gereğince iç kaynaklardan sermaye artırımında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, ortakların veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa,

yönetim organının, Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya ortağın istemi üzerine mahalli idare şirketinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Mahkeme davanın açıldığı tarihte gerekli önlemleri almaya yetkilidir. Mahkeme, eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilbilmesi için süre verebilir. Ancak fesih davasının, sermaye artırım kararının tescil ve ilanından itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde açılması şarttır. Belirtelim ki, davanın açıldığı ve kesinleşmiş olan mahkeme kararı, mahkemenin bildirim üzerine, derhâl ve ressen ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur (TTK md. 456/4, 353, 644/1-b).

● 5. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında anonim ve limited şirket şeklinde kurulmuş olan mahalli idare şirketleri, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonları sermayeye dönüştürülerek iç kaynaklardan sermaye artırımını yapabilir. İç kaynaklardan sermaye artırımını yapılabilmesi için payların nakdi bedellerinin tamamen ödenmiş olması zorunlu değildir. Ancak, sermayenin artırılan kısmını iç kaynaklardan karşılayan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğunun, yıllık bilanço ve yönetim organının vereceği açık ve yazılı bir beyanla doğrulanması gerekir. Bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olduğu takdirde, yeni bir bilanço çıkarılması ve bunun yönetim organı tarafından onaylanması şarttır. Bunun yanında, sermaye artırımını sadece iç kaynaklardan ya da sermaye taahhüdü ile birlikte iç kaynaklardan yapıyorsa, sermayenin karşılıksız kalıp kalmadığına ve şirket özvarlığının tespitine, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin YMM veya SMMM ya da bağımsız denetime tabi mahalli idare şirketlerinde denetçi tarafından rapor düzenlenir ve bu rapor sicil müdürlüğüne ibraz edilir.

Anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketleri, bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde, bu fonları sermayeye dönüştürmeden, sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırımını yapamaz. Ancak, hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir. Artırım genel kurul kararının ve esas sözleşmenin ilgili maddelerinin değişik şeklinin tescili ile kesinleşir. Tescil ile o andaki ortaklar, mevcut paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz payları kendiliğinden iktisap ederler. İç kaynaklardan sermaye artırım kararını alma yetkisi ise mahalli idare şirketinin karar ve irade organı olan genel kurula aittir.

İç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin olarak TTK'da öngörülen usul ve esaslara uyulmaması halinde genel kurulun sermaye artırımına dair kararının iptali söz konusu olabileceğinden, iç kaynaklardan yapılacak sermaye artırımında ilgili mevzuat hükümlerine riayet edilmesi mahalli idare şirketlerinin menfaatine olacaktır.

● KAYNAKÇA

- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (04.03.2005 tarihli ve 25745 sayılı R.G.).
- 5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı R.G.).
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).
- Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, Vedat Yayıncılık İstanbul 2003.
- Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.
- Ticaret Sicili Yönetmeliği (27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı R.G.).
- Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No: 1/324, S. Sayısı: 96.
- Yurtman Demir, Nevin, Anonim Ortaklıklar ve Vergi Hukuku Yönünden İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1993.

Pratik Bilgiler

İçindekiler

I. DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN BİLGİLER

- Katsayılar	5
- İlave Ödeme	5
- Devlet Memurlarına Yapılan Sosyal Yardımları	5
- Yurtiçi Harcırah Ödemeleri	6
- KKTC'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Harcırah Ödemeleri.....	6
- Yurtdışı Harcırah Ödemeleri	6
- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar	7
- Fazla Çalışma Ücreti	7
- 4/1-C (Emekli Sandığı) Kapsamındaki Sigortalılara Ait Prim Oranları.....	8
- Memur Ödemelerinden Yapılan Kesinti Oranları ve Engelli İndirim Tutarları	8
- Memurların Öğrenim Durumlarına Göre Memurların Giriş ve Yükselebilecek Derece ve Kademeleri	8
- Devlet Memurları Aylık Gösterge Tablosu.....	11
- Memurlara Yapılan Ödemelerden Prime Esas Kazançların Hesabında Dikkate Alınacak ve Alınmayacak Ödemeler	11
- Memurlara Yapılan Ödemelerden Emekli Keseneği Hesabına Tabi Olan ve Olmayan Ödemeler	12
- Devlet Memurlarına Yapılan Ödemelerden Gelir Vergisi ve Damga Vergisi Kesintisi.....	12
- Memurlara Verilecek Giyecek Yardımı Tablosu	13
- Devlet Memurları Ek Gösterge Tablosu	14
- Devlet Memurları Makam Tazminatı Cetveli	18
- Memurlara Yapılacak Ek Ödeme Oranları (I Sayılı Cetvel)	20
- Memurlara Yapılacak Ek Ödeme Oranları (II Sayılı Cetvel)	23
- Memurlara Yapılacak Ek Ödeme Oranları (III Sayılı Cetvel)	24
- 5434 Sayılı Kanuna Göre Yaşlılık Ayılığından Yararlanma Şartları (Emekli Sandığı).....	24
- Vekalet Görevi	24
- Vekalet Ücreti	25
- Açıktan Vekalette Ödenecek Ücret.....	25
- Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret.....	25
- Kurum Dışından Vekalette Ödenecek Ücret.....	26
- Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar Ödenecek Ücret.....	26
- Memur ve Sözleşmeli Personelden Alınacak Yemek Bedelleri.....	26
- Lojman Kira Ücretleri	27
- Mal Bildirimi ile İlgili Bilgi Notu	27

II. BELEDİYE BAŞKANI ÖDENEĞİ ile BELEDİYE ve BİRLİK MECLİSİ ve ENCÜMEN ÜYELERİ ile SULAMA BİRLİKLERİ HUZUR HAKLARI

- Belediye Başkanı Ödeneği	29
- Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı.....	29
- Belediye Encümen Üyeleri Ödeneği.....	30

- Birlik Başkanı, Encümeni ve Meclis Üyeleri Huzur Hakları.....	30
- Sulama Birlik Başkanı, Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerine Ödenecek Huzur Hakları	30
- Belediye Meclisinin Görüşeceği Mutat Konular ve Ayları.....	30
- Dava Konusu Uyuşmazlıkların Anlaşma Yoluyla Tasfiyesi.....	31
- Nüfusa Göre Belediye Meclis Üye Sayıları	31

III. İŞ ve SGK MEVZUATI ile İLGİLİ BİLGİLER

- İşçi Ödemeleri	31
- Asgari Ücret ve Yasal Kesintileri.....	32
- 2024 Yılı İçin Örnek 12 Aylık Brütten Net'e Maaş Hesabı	32
- Asgari Ücretin İşverene Maliyeti.....	32
- Örgün Eğitim Gören Öğrencilere Ödenecek Ücret.....	32
- Kıdem Tazminatına Tabi Olan/Olmayan Ödemeler.....	33
- Kıdem Tazminatı Tavanının Hesaplanması	34
- İş Sözleşmesinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	34
- Sosyal Güvenlik Destek Primine Tabi Çalışanlar.....	34
- 4/1-A (SGK) Kapsamındaki Sigortalılara Ait Prim Oranları	34
- SGK (Sigorta) Primine Tabi Olan ve Olmayan Ödemeler.....	35
- Yemek Parası, Çocuk ve Aile Zamlarında Prim İstisna Hadleri	36
- Emzirme ve Cenaze Ödeneği.....	36
- Özel Sağlık Sigortası Primi ile Bireysel Emeklilik Sistemine Yapılan Katkı Paylarında Prim İstisna Hadleri	37
- Gelir Testi Sonuçlarına Göre Ödenecek Genel Sağlık Sigortası Primi Tutarları	37
- İşçilerin Yıllık Asgari Ücretli İzin Süreleri.....	37
- İşçilerin Ara Dinlenme Süreleri	37
- 50 ve Daha Fazla İşçi Çalışan Kamu İşyerlerinde Çalıştırılması Zorunlu Olan Özürlü, Eski Hükümlü İşçi Sayısı ve Çalıştırılmadığı Takdirde Verilecek Cezalar.....	37
- İşçilerin Emeklilik Yaşları (Erkek).....	38
- İşçilerin Emeklilik Yaşları (Kadın).....	38
- Mülga 506 Sayılı Kanuna Göre Yaşlılık Aylığından Yararlanma Şartları (SGK) Sakatlığı Nedeniyle Vergi İndiriminden Yararlanan Sigortalılar İçin.....	39
- Fiili Hizmet Zammından Yararlananlar, Yararlanma Yerleri ile Süreleri.....	39
- İhaleye Katılımlarda Kesinleşmiş Sosyal Güvenlik Prim Borcu Tutarları	41
- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda İdari Para Cezaları.....	42
- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa Göre Uygulanacak İdari Para Cezaları.....	43
- 6331 Sayılı Kanununun 24. Maddesi Gereğince 4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak İdari Para Cezaları ...	47
- 4857 Sayılı İş Kanununda Yer Alan İdari Para Cezaları	47
- İşçi Özlük Dosyasında Bulunması Gereken Evraklar	48
- 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda, 4904 Sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda, 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunu'nda İdari Para Cezaları.....	49

IV. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU ile 2886 SAYILI KANUNU PARASAL LİMİTLER ve 4734 SAYILI KANUNUN 11/e MADDESİNE GÖRE İHALELERE KATILAMAYACAK OLANLAR

- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Parasal Limitler	49
- İhale İlan Süreleri ve Kuralları (4734).....	51
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Parasal Limitler	52
- İhale İlan Süreleri ve Kuralları (2886).....	52
- 4734 sayılı Kanunun 11/e Maddesine Göre İhalelere Katılmayacak Olanlar.....	53

V. 2024 YILI İÇİN BİNALARIN METREKARE NORMAL İNŞAAT MALİYET BEDELLERİNİ GÖSTERİR CETVELLER

- 2024 Yılı İçin Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetveller	54
---	----

VI. VERGİ MEVZUATI ile İLGİLİ TARİFE, MİKTAR ve ORANLAR

- Damga Vergisi Kanununa Tabi Oran ve Miktarlar.....	58
- Emlak Vergisi Oranları	60
- Büyükşehir Belediyelerinde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi	60

- Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi.....	61
- Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki Belediyeler ile Nüfusu 5000'den Az Olan Belediyelere Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi.....	61
- Yeniden Değerleme Oranları	62
- Gelir Vergisi Tarifesi - Diğer Gelirler.....	62
- Gelir Vergisi Tarifesi - Ücret Gelirleri	62
- Basit Usulde Kazanç Tespiti ile İlgili Hususlar	63
- 193 Sayılı Kanunun Mükerrer 121. ve 123. Maddeleri Uyarınca Yeniden Değerleme Oranında Artırılan Had ve Tutarlar	63
- Katma Değer Vergisi Tevkifat Oranları.....	64
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Yapılan Değişiklikler.....	68
- 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla İlgili Bilgiler	70
- Değerli Kâğıt Bedelleri.....	70
- Gelir Vergisi Stopaj Oranları	71
- Değerli Konut Vergisi Uygulama Oranları	71
- Vergi Usul Kanununda Yer Alan Had ve Miktarlar	72

VII. 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ ve KONTROL KANUNU PARASAL LİMİTLER

- Avans ve Kredi Miktarı ve Diğer Hususlar	74
- Tahsilatların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti.....	75
- Kurumların Satın Alabilecekleri Taahhütlerin Azami Satın Alma Bedelleri	75
- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Diğer Mevzuat Kapsamında Uygulanacak Olan Parasal Sınırları, Faiz Oranları Ve Alındı Birim Fiyatları.....	76

VIII. 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA YER ALAN TARİFELER

- İlan ve Reklam Vergisi	79
- Eğlence Vergisi.....	79
- İşgal Harcı	79
- Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı	80
- İşyeri Açma İzni Harcı.....	80
- Kaynak Suları Harcı.....	80
- Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı	80
- Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı	81
- İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harcı	81
- Kayıt ve Suret Harcı	82
- Muayene Ruhsat ve Rapor Harcı	82
- Sağlık Belgesi Harcı	82
- Bina İnşaat Harcı	82
- Su Sayaçları Tamir ve Ayar İstasyonlarına Dair Kriterler	84
- Su Sayaçlarının Tamir ve Ayar Ücretleri Tarifesi.....	84
- Su Sayaçlarının Muayene ve Damgalama Ücretleri Tarifesi.....	83

IX. BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI ve DİĞER PARA CEZALARI

- Belediye İdari Para Cezaları.....	84
- Kabahatler Kanununa Göre Verilecek İdari Cezalar	85
- İmar Para Cezaları	86
- 5957 Sayılı Kanuna Göre "Pazar Yerlerinde" 2024 Yılı İçin Esas Alınacak İdari Para Cezası Miktarları.....	87
- 5957 Sayılı Kanuna Göre "Toptancı Halinde ve Diğer Yerlerde" 2024 Yılı İçin Esas Alınacak İdari Para Cezası Miktarları	87
- 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanununa Göre "Terminallerde Uygulanacak" İdari Para Cezaları.....	88
- 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna Göre Perakende İşletmecilere Verilecek İdari Para Cezaları	89
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezaları.....	90
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Alınacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarları	92
- 2872 Sayılı Çevre Kanununun 20 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının (k) Bendi Uyarınca Verilecek İdari Para Cezaları	93

- 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 uncu Maddesine Göre 2023-2024 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezaları	94
X. BELEDİYE SÖZLEŞMELİ PERSONEL ÜCRETLERİ ve EK ÖDEME ORANLARI	
- 5393 Sayılı Kanun Çerçevesinde Çalıştırılacak Sözleşmeli Personelin Unvan Bazında Ücret Tavanları	94
- Sözleşmeli Personele Yapılacak İlave Ödeme	95
- 5393 Sayılı Kanun Çerçevesinde Çalıştırılacak Tam Zamanlı Sözleşmeli Personelin Ek Ödeme Oran ve Tutarları.....	96
XI. DAVA AÇMA SÜRELERİ, MAHKEMELER İÇİN YILLARA GÖRE PARASAL SINIRLAR, AVUKATLIK, TANIKLIK, ARABULUCULUK ve UZLAŞTIRMACI ile BİLİRKİŞİLİK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ	
- Dava Açma Süreleri.....	97
- Mahkemeler İçin Yıllara Göre Parasal Sınırlar	97
- Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi	98
- Tanıklık Ücret Tarifesi.....	102
- Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesi.....	102
- Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife	105
- Uzlaştırıcı Asgari Ücret Tarifesi	105
- Adli ve İdari Yargı Alanında Her Türlü Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi	106
XII. TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNUN GEREĞİ UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARI ve HAKEM HEYETLERİ YÖNETMELİĞİNİN PARASAL SINIRLARI	
- 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Göre Uygulanacak Olan İdari Para Cezaları	107
- 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinde Yer Alan Parasal Sınırlar.....	108
XIII. RESMİ İLAN FİYAT TARİFESİ	
- Resmi İlan Fiyat Tarifesi.....	108
XIV. TÜRK TİCARET KANUNUNA GÖRE İDARİ PARA CEZALARI ve TUTULMASI GEREKEN DEFTERLER	
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Belediye Şirketleri İçin Kabahat Olarak Tanımlanan Fiiller ve İdari Para Cezası Tutarı	109
- Belediye Şirketlerince Tutulması Gereken Ticari Defterler	110
XV. SULAMA BİRLİKLERİNCE İŞLETİLEN SULAMA TESİSLERİNİN GRUPLARA GÖRE DAĞILIMI ve 2024 YILINDA SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN BELİRLENMESİNDE EŞİK DEĞER OLARAK ALINACAK İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ ile İŞLETME ve BAKIM ÜCRETİ ALINACAK SULAMA TESİSLERİ ile DEPOLAMA YAPILARI ve DÜZENLENMİŞ DOĞAL GÖLLERDEN SANAYİ AMAÇLI SU TAHSİSLERİNDE METREKÜP SU ÜCRETİ ile FAALİYETLERİNİ YÜRÜTMEKTE OLAN SULAMA BİRLİKLERİNİN LİSTESİ ve TARIMSAL SULAMA AMAÇLI SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN DESTEKLENMESİNE İLİŞKİN KARAR	
- Sulama Birliklerince İşletilen Sulama Tesislerinin Gruplara Göre Dağılımı.....	111
- Sulama Birliklerince 2024 Yılında Su Kullanım Hizmet Bedelinin Belirlenmesinde Eşik Değer Olarak Alınacak İşletme ve Bakım Ücret Tarifeleri	112
- İşletme ve Bakım Ücreti Alınacak Sulama Tesisleri	115
- 2023/... Yılı Sulama Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifeleri	115
- Depolama Yapıları ve Düzenlenmiş Doğal Göllerden Sanayi Amaçlı Su Tahsislerinde Metreküp Su Ücreti.....	118
- 6172 Sayılı Sulama Birlikleri Kanununa Tabi Olarak Faaliyetlerini Yürütmekte Olan Sulama Birliklerinin Güncel Listesi	120
- Tarımsal Sulama Amaçlı Su Kullanım Hizmet Bedelinin Desteklenmesine İlişkin Karar	124

Pratik Bilgiler 2024 Yılı

I. DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN BİLGİLER

KATSAYILAR (01.01.2024 - 31.12.2024)			
(05.01.2024 tarih ve 27998389-010.06.02-2774790 No'lu (Sıra No: 1) Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün Genelgesi)			
Çeşidi	Kanuni Dayanağı	Aylar	Tutarı (TL)
Aylık Maaş Katsayısı	657 s.K. md.36, 37, 43, 64, 67, 68, 154-161; 418 s. KHK md. 2; 527 s. KHK md.28,	Ocak- Haziran Temmuz-Aralık	0,760871
Taban Aylık Katsayısı (Taban Aylık Gösterge x 1000)	657 s. K. md. 154; 375 s. KHK md 1.; 433 s. KHK md. 11; 527 s. KHK md. 28,	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	11,909083
Yan Ödeme Katsayısı	657 s. K. md. 213'den sonraki Ek md., 570 s. KHK md. 9;	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	0,241297
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (9.500 x Katsayı)	657 s. K. md. 213'den sonraki Ek md., 570 s. KHK md. 9,	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	7.228,27
Kidem Aylığı (Yıl x 20 Gösterge)	657 s. K. md. 154, 375 s. KHK md.1., 433 s. KHK md. 11, 527 s. KHK md. 28, 94/6302 s BKK	25 yıl ve fazlası için azami 500	20

İLAVE ÖDEME (01.01.2024 - 31.12.2024)		
(15.07.2023 Tarih ve 32249 Sayılı R.G. Yayınlanan 7456 Sayılı Kanun)		
(20.07.2023 tarih ve 27998389-010.06.02-2330644 No'lu Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün İlave Ödemeler Hakkında Genelgesi)		
Açıklama	Aylar	Tutar (TL)
İlave Ödeme: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin "EK MADDE 40" (Gösterge Rakamı (15.965) x Memur Aylık Katsayısı (0,760871) - Damga Vergisi Binde 7,59) =	Ocak- Haziran Temmuz-Aralık	12.055,10
<p>- Bilindiği üzere, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 40 ıncı maddesinde, kapsamdaki personele (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılacağı; ilave ödemeye hak kazanılmasında ve bu ödemenin yapılmasında, personelin aylık veya ücretlere ilişkin tabi olduğu hükümlerin uygulanacağı; bu ödemenin, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan veya mali ve sosyal hakların tespitinde esas alınan aylık, ücret, zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye ve diğer herhangi bir ödeme unsurunun ya da ücret tavanının hesabında dikkate alınmayacağı ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacağı hüküm altına alınmıştır.</p> <p>- Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelin de söz konusu ek 40 ıncı maddede yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ilave ödemeden yararlandırılması ve bu ödemenin maaş bordrosunda sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilmesi gerekmektedir.</p>		

DEVLET MEMURLARINA YAPILAN SOSYAL YARDIMLAR (01.01.2024 - 31.12.2024)			
(05.01.2024 tarih ve 27998389-010.06.02-2774790 No'lu (Sıra No: 1) Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün Genelgesi)			
Çeşidi	Kanuni Dayanağı	Aylar	Tutarı (TL)
Aile Yardımı (2.273 x Maaş Katsayısı)	657 s.K.md.202-206; 375 s KHK md.10; 527 s. KHK md.28;	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	1.729,46
Çocuk Yardımı - 7 yaş ve üzeri çocuklar için (250 x Maaş Katsayısı)	657 s.K.md.202-206; 375 s KHK md.10; 527 s. KHK md. 28;	Ocak-Haziran Temmuz- Aralık	190,22
Çocuk Yardımı - 0-6 yaş çocuklar için - 72 nci ay dahil (500 x Maaş Katsayısı)	657 s.K.md.202-206; 375 s KHK md.10; 527 s. KHK md. 28;	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	380,44
Doğum Yardımı 633 s. KHK. Ek md. 4	Birinci çocuk için	Ocak-Aralık	300,00
	İkinci çocuk için		400,00
	Üçüncü ve sonraki çocuklar için		600,00
Ölüm Yardımları	Eş ve Çocuk Ölümü (9500 x Maaş Kat.)	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	7.228,27
	Memurun Ölümü (9500xMaaş Kat.) x 2	Ocak-Haziran Temmuz-Aralık	14.456,55

YURTIÇİ HARCIRAH ÖDEMELERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki H Cetveli)

Kanuni Dayanağı	Ek Gösterge/Derece	Tutarı (TL)
6245 s. K. md.33/a 7344 s. Bütçe Kanunu (H) Cetveli,	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları	500,00
	Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneral, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları, Kamu Başdenetçisi	480,00
	Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek kadrolarda bulunanlar (*)	465,00
	Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	435,00
	Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	420,00
	Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	405,00
	Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	400,00
	Genel olarak belediye başkanlarının harcırahı	465,00
(6245 s. K 33/b)	Ülke düzeyinde teftiş, denetim ve inceleme yetkisine haiz olanlara	604,50

(*) 6245 s. K 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. Yani 465,00 x 1,3 = 604,50

Not: 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40 'ı esas alınır.

KKTC'NE YAPILACAK YOLCULUKLARDA VERİLECEK HARCIRAH ÖDEMELERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

(18.01.2024 tarih ve 32433 sayılı R.G. yayınlanan 8104 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı) (6245 sayılı Harcırah Kanununun 34. Md.)

Görev Unvanı/Kadro Derecesi	Gündelik Miktarı (TL)	
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları	1.104,00	
Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, T.B.M.M. Genel Sekreteri, Orgeneral, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Bakan Yardımcıları, Kamu Başdenetçisi	919,00	
Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Korgeneral ve Koramiraller, Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların Başkanları, merkezde sürekli görevli bulunanlar dışındaki Büyükelçiler	809,00	
Yukarıdakiler dışında kalan memur ve hizmetlilerden	Aylık/Kadro Derecesi 1 olanlar	700,00
	Aylık/Kadro Derecesi 2 - 4 olanlar	589,00
	Aylık/Kadro Derecesi 5 - 15 olanlar	479,00

YURTDIŞI HARCIRAH ÖDEMELERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

(18.01.2024 tarih ve 32433 sayılı R.G. yayınlanan 8104 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı) (6245 sayılı Harcırah Kanununun 34. Md.)

GÖREV UNVANI / KADRO DEREJESİ	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcıları	Anayasa Mah. Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Kom., Jandarma Genel Kom., Sahil Güvenlik Kom., Sivil Güvenlik Kom., Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, T.B.M.M. Genel Sekreteri, Orgeneral, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Bakan Yardımcıları, Kamu Başdenetçisi	Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Düzenleyici ve Denetleyici Kurul ve Kurum Başkanları, Korgeneral ve Koramiraller, Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların Başkanları, Merkezde Sürekli Görevli Bulunanlar Dışındaki Büyükelçiler, Askerî Temsil Heyeti Başkanı, Hükümeti Temsilen Kararname ile Görevlendirilen Heyet Başkanları	Ek göstergesi 7000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar	Ek göstergesi 5300 ile 7000'e kadar olan kadrolarda bulunanlar	Aylık/ Kadro Derecesi 1-4 Olanlar	Aylık/ Kadro Derecesi 5-15 Olanlar	Tedavi Amacıyla Gönderilen Erbaş ve Erlere
A.B.D (ABD Doları)	220	182	146	124	117	110	93	46
Almanya (Euro)	198	164	131	111	105	99	83	41
Avusturya (Avusturya Doları)	342	283	227	192	181	171	143	71
Avusturya (Euro)	199	166	132	112	106	100	84	42
Belçika (Euro)	194	161	128	109	103	97	81	41
Danimarka (Danimarka Kronu)	1.491	1.238	988	838	791	746	627	310
Finlandiya (Euro)	179	148	119	100	95	90	74	38
Fransa (Euro)	192	160	127	108	102	96	81	40
Hollanda (Euro)	187	156	125	106	100	94	80	39
İngiltere (Sterlin)	139	115	91	78	74	69	59	29

İrlanda (Euro)	186	155	124	105	99	94	78	39
İspanya (Euro)	191	158	126	107	101	95	80	40
İsveç (İsveç Kronu)	1.637	1.359	1.085	919	867	819	687	341
İsviçre (İsviçre Frangı)	341	283	226	192	181	171	143	71
İtalya (Euro)	183	152	122	104	98	92	77	38
Japonya(Japonya Yeni)	37.801	31.405	25.127	21.325	20.118	18.901	15.914	7.880
Kanada(Kanada Doları)	295	244	195	165	156	147	125	61
Kuveyt (Kuveyt Dinarı)	61	50	40	35	33	31	25	12
Lüksemburg (Euro)	194	161	128	109	103	97	82	40
Norveç(Norveç Kronu)	1.437	1.193	952	808	762	719	604	299
Portekiz (Euro)	186	155	124	105	99	93	78	39
S.Arabistan (Suudi A. Riyali)	744	617	492	418	395	372	313	155
Yunanistan (Euro)	191	158	126	107	101	95	80	40
Kosova (Euro)	148	123	98	83	78	74	63	31
Diğer AB Ülkeleri (Euro)	152	127	101	86	81	76	65	32
Diğer Ülkeler (ABD Doları)	190	157	125	106	100	95	80	40

ARAZİ ÜZERİNDE ÇALIŞANLARA VERİLECEK TAZMİNATLAR (01.01.2024 - 31.12.2024)

(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki H Cetveli)

Kanuni Dayanağı	Ek Gösterge/Derece	Tutarı (TL)
6245 s. K. md.50 Yılı Bütçe Kanunu (H) Cetveli,	Kadro derecesi 1-4 olanlar	82,00
	Kadro derecesi 5-15 olanlar	77,00
	Bu çalışmalarını dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere Kadro derecesi 1-4 olanlar (82,00 / 2 = 41,00 + 82,00 = 123,00)	123,00
	Bu çalışmalarını dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere Kadro derecesi 5-15 olanlar (77,00 / 2 = 38,50 + 77,00 = 115,50)	115,50
Not: - Bu tazminattan yararlananlardan; Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir. - Bu çalışmalarını dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ödenir.		

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki K Cetveli)

Konusu	Azami Ödenecek Tutarı (TL)	
Fazla Çalışma Saat Ücreti (657 s. K. md.178)		
Genel	10,10	
Büyükşehir ve İl Belediye Bşk. ile birlikte çalışanlar (ayda 90 saati aşamaz)	10,70	
Zabıta-İtfaiye ile Kadrolu Koruma ve Güvenlik Personeline Ödenecek Azami Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Nüfusu 10.000'e kadar olan olanlar için	1.333,00
	Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	1.426,00
	Nüfusu 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	1.575,00
	Nüfusu 100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	1.780,00
	Nüfusu 250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	2.125,00
	Nüfusu 1.000.001' den fazla olanlar için	2.470,00
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içindekiler için	2.470,00
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekiler için	3.280,00

Not: Yukarıdaki hükümlerin uygulanmasında;

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu olarak ödenir.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında,

ödenmeye devam olunur.

Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- (K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan Belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasındaki dönemde değişikliğe gidilmeyerek "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanır.

- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasındaki dönemde yine değişikliğe gidilmeyerek sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

4/1-C (EMEKLİ SANDIĞI) KAPSAMINDAKİ SİGORTALILARA AİT PRİM ORANLARI

(5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa devlet memuru olanlar için)

Sigorta Kolu	Sigortalı Hissesi (%)	İşveren Hissesi (%)	Toplam Prim Oranı (%)
Uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık, ölüm) (fiili hizmet süresi uygulanmayan işler için)	9	11	20
Uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık, ölüm) (fiili hizmet süresi uygulanan işler için)*	9	14,33-21 arası	23,33-30 arası
Genel sağlık sigortası	5	7,5	12,5
Ek karşılık primi**	-	20	20

* Fiili hizmet süresi 60 gün olanlar için 3,33 puan, 90 gün olanlar için 5 puan, 180 gün olanlar için ise 10 puan ilave edilir.

** Kamu idarelerinin bütçelerinden ayrılan sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödeneklerinin % 20'si oranında ek karşılık primi alınır. Ayrılan ek karşılık priminin tamamı kurum bütçelerinin yetkili makamlarca onaylanarak yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşlarından itibaren altı ay içinde ve aylık eşit taksitlerle ödenir. Genel bütçe kapsamındaki idarelerin ek karşılık primleri Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİ ORANLARI ve ENGELLİ İNDİRİM TUTARLARI (01.01.2024 - 31.12.2024)

Çeşidi		Kanuni Dayanağı	Oran/Tutar
Gelir Vergisi		193 s. G.V.K. md. 103	% 15
324 No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki Oranlar	110.000 Türk Lirasına kadar		% 15
	230.000 Türk Lirasının	110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	% 20
	580.000 Türk Lirasının	230.000 TL'si için 40.500 TL, fazlası	% 27
	3.000.000 Türk Lirasından	580.000 TL'si için 135.000 TL, fazlası	% 35
	3.000.000 Türk Lirasından fazlasının	3.000.000 TL'si için 982.000 TL, fazlası	% 40
Damga Vergisi		488 s.K. (I) Tablo	% 7,59
Emekli Keseneği (Memur Payı)			% 16
Emekli Keseneği (Kurum Payı)			% 20
Emekli Kesintisi Matrahına Eklenecek Özel Hizmet Tazminatı Oranı	0 - 2200 (h)	5434 s. K. 22.08.2015 tarih ve 2015/8057 sayılı BKK. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü Genelgesi	% 55
	2200 (d) - 3600 (h)		% 85
	3600 (d) - 4800 (h)		% 145
	4800 (d) - 6400 (h)		% 165
	6400 (d) - 7600 (h)		% 195
	7600 (d) - 8400 (h)		% 215
	8400 ve yukarı		% 255
Engelli İndirimi	1. Derece	193 s. G.V.K. md. 31/2	6.990.-TL
	2. Derece		4.000.-TL
	3. Derece		1.700.-TL

MEMURLARIN ÖĞRENİM DURUMLARINA GÖRE MEMURLUĞA GİRİŞ ve YÜKSELEBİLECEK DERECE ve KADEMELER

Öğrenim durumu	Giriş		Yükselinebilecek	
	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son

5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

NOT:

A) Sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselebilecek derece ve kademeleri için açıklama:

- 1- Avukatlık stajını açığta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır.
- 2- Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları, Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları, öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
- 3- Beş yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenimini bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan eğitim ve öğretim hizmetinde çalışanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
- 4- Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla jeolog, jeofizikçi, hidrojeolog, hidrolog, jeomorfolo, kimyager, fizikçi, matematikçi, istatistikçi, yöneylemci (harekat araştırmacısı), matematiksel iktisatçı (Ekonometrist), Erkek Teknik Öğretmen Okulu mezunları, fen memurları, teknikerler ve yüksek teknikerler, tütün ve müskirat eksperleri, tarım alet ve makineleri Uzmanlık Yüksek Okulu mezunları ile benzeri fen bilimleri ve teknik bilimler lisansiyerleri, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun olan şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek bölge plancısı. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Bölümü İş ve Teknik Anabilim Dalı mezunları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu mezunları üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi bölümlerinin prehistorya, protohistorya ve önsya arkeolojisi, klasik arkeoloji anabilim dallarından mezun olanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
- 5- Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim görenlerden tabip, diş tabibi, veteriner hekim, eczacı ile benzeri sağlık bilimleri lisansiyerleri (Hayvan sağlığı dahil) Biyolog unvanına sahip akademik personel giriş derece ve kademelerine bir derece eklenmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
- 6- a) Lise ve dengi okul mezunu olup, özel kanunları gereğince sınava tabi tutularak orta dereceli okul öğretmenliği ehliyetini alanlar ve eğitim müfettişliği unvanını kazananlar, mesleki ve teknik öğretim okulları meslek, atelye veya kurs öğretmenliğinde görevlendirilenler ile özel kanunlarına ya da özel kanunların verdiği izne dayanılarak orta dereceli okul öğretmenliğine atanılanlar 11 inci derecenin birinci kademesinden hizmete alınırlar.
b) Ortaokul ve dengi, lise ve dengi okulların, normal öğrenim süresinden fazla olması halinde, başarılı her öğrenim yılı için bir kademe ilerlemesi uygulanır. Bunlardan teknik öğretim okulları mezunlarına, meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmaları halinde ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.
- 7- a) Kurumlarının açılan ve bir kısım görevlere atanmada kanuni nitelik olarak şart koşulan kursları, memurluğa girmeden önce başarı ile bitirenler hakkında bu meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmış olmak ve 3 kademeyi geçmemek şartıyla, bu kurslarda geçirdikleri başarılı sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi uygulanır.
b) Diyanet İşleri Başkanlığı kuruluşunda halen görevli bulunanlarla yeniden göreve atanacaklardan hafız oldukları Diyanet İşleri Başkanlığınca tespit edilecek bir yönetmelik uyarınca belirlenenlere bir derece yükselmesi verilir. (Lisans üstü eğitim sebebiyle verilen derece ve kademe ilerlemesi bu fıkraya gereğince verilen derece ilerlemesiyle birlikte uygulanamaz.)
- 8- a) Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden:
İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler; ilkokul ve ortaokulu bitirenlerin giriş derecelerine iki derece,
Lise ve dengi okulları bitirenler, liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece bir kademe,
Yüksek öğrenimi bitirenler aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece.
b) Genel İdare Hizmetleri sınıfına girenlerden Orman Muhafaza Memuru ve Başmemuru ile Gümrük muhafaza memur ve amirlerine ilkokul ve ortaokul ve lise öğrenimleri için bu kanunda tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
c) Mesleki öğrenim veya kurs görmek ve özel yarışma sınavını başarmak suretiyle atanacak Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Tutanak Müdürlüğü stenograflarına öğrenim giriş derece ve kademelerine bir derece,
İlave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
- 9- Memurluğa girmeden önce veya memuriyetleri sırasında yüksek öğrenim üstü master derecesi almış olanlarla yüksek öğrenim kurumlarında en az bir yıl ilave öğrenim yaparak lisans üstü ihtisas sertifikası alanlara bir kademe ilerlemesi, tıpta uzmanlık belgesi alanlara, meslekleri ile ilgili öğrenim dallarında doktora yapanlara bir derece yükselmesi uygulanır.
Master derecesini alıp bir kademe ilerlemesinden yararlanan memura, mesleği ile ilgili öğrenim dalında doktora yaptığı takdirde iki kademe ilerlemesi uygulanır.
- 10- Doktora üstü üniversite doçentliği unvanını üniversitede görevli iken kazananlara bir derece, diğer memuriyetlerde iken bu unvanı kazananlara iki kademe ilerlemesi uygulanır.
- 11- (Değişik: 29/11/1984-KHK-243/1 md.) Mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan; Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık ve bağımsız genel müdürlükler müfettiş yardımcılığı ile bağlı müfettiş yardımcılığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı müfettiş yardımcılığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettiş Yardımcılığı, Başbakanlık Uzman Yardımcılığı, Adalet Uzman Yardımcılığı, Seçim Uzman Yardımcılığı, Dışişleri Uzman Yardımcılığı, İçişleri Uzman Yardımcılığı, Millî Savunma Uzman Yardımcılığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Uzman Yardımcılığı, Yükseköğretim Kurulu Uzman Yardımcılığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Uzman Yardımcılığı, Vakıf Uzman Yardımcılığı, Tapu ve Kadastro Uzman Yardımcılığı; Devlet Personel Başkanlığı Devlet Personel Uzman Yardımcılığı; Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzman Yardımcılığı; Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Uzman Yardımcılığı; Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıp Yardımcılığı, Stajyer Hazine Kontrolörleri, Maiyet memurları; Dışişleri Bakanlığı meslek memurları konsolosluk ve ihtisas memurları; Maliye Bakanlığı Vergi Müfettiş Yardımcılığı, Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılığı Sigorta Denetleme Uzman Yardımcılığı ve Aktüer Yardımcılığı, Bakanlıklar merkez kuruluşu stajyer kontrolörleri, İçişleri Bakanlığı Demekler Uzman Yardımcılığı, (Değişik: 27/6/1989-KHK-375/4 md.) Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcılığı, Sosyal Güvenlik Uzman Yardımcılığı, Çalışma Uzman Yardımcılığı ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzman Yardımcılığı, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzman Yardımcılığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcılığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzman Yardımcılığı, Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığı, Yazma Eser Uzman Yardımcılığı, Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı, Denizcilik Uzman Yardımcılığı, , TİKA Uzman Yardımcılığı Maliye Uzman Yardımcılığı, Devlet Gelir Uzman Yardımcılığı, Defterdarlık Uzman Yardımcılığı, Vergi İstihbarat Uzman Yardımcılığı, Gelir uzman Yardımcılığı, Mali Hizmetler Uzman Yardımcılığı, Bakanlık ve bağlı kuruluşların A.B. Uzman Yardımcılığı, Hazine Uzman Yardımcılığı, Dış Ticaret Uzman Yardımcılığı, Diyanet İşleri Uzman Yardımcılığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzman Yardımcılığı, Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzman Yardımcılığı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzman Yardımcılığı, Türkiye İstatistik Kurumu Uzman Yardımcılığı, Maarif Müfettiş Yardımcılığı ile İçişleri Bakanlığı Planlama Uzman Yardımcılığı, İstihdam Uzman Yardımcılığı, İl İstihdam Uzman Yardımcılığı, Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzman Yardımcılığı, Çevre ve Şehircilik Uzman Yardımcılığı, Orman ve Su İşleri Uzman Yardımcılığı, Meteoroloji Uzman Yardımcılığı, Sanayi ve Teknoloji Uzman Yardımcılığı, Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcılığı, Gençlik ve Spor Uzman Yardımcılığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzman Yardımcılığı, Aile

ve Sosyal Politikalar Uzman Yardımcıları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları, Savunma Sanayii Uzman Yardımcıları, Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcıları, Yüksek Kurum Uzman Yardımcıları, Kamu Denetçiliği Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçi Yardımcıları, Ürün Denetmen Yardımcıları, Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcıları, Millî Eğitim Uzman Yardımcıları Gençlik ve Spor Denetçi Yardımcıları, Sağlık Uzman Yardımcıları ve Sağlık Denetçi Yardımcıları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzman Yardımcıları, Göç Uzman Yardımcıları, İl Göç Uzman Yardımcıları, Helal Akreditasyon Uzman Yardımcıları ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçi Yardımcıları Gümrük ve Ticaret Denetmen Yardımcıları, Belediye Müfettiş Yardımcıları, Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettiş Yardımcılarının özel yeterlik sınavı yönetmeliklerine göre yapılacak yeterlik sınavlarında başarı göstererek Müfettişliğe, Kaymakamlığa, Başbakanlık Uzmanlığına, Adalet Uzmanlığına, Seçim Uzmanlığına Dışişleri Uzmanlığına, İçişleri Uzmanlığına, Millî Savunma Uzmanlığına, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Uzmanlığına Yükseköğretim Kurulu Uzmanlığına, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Uzmanlığına Vakıf Uzmanlığına Tapu ve Kadastro Uzmanlığına, Devlet Personel Uzmanlığına, Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanlığına, Bankalar Yeminli Murakıplığına, Vergi Müfettişliğine, Bakanlık Maarif Müfettişliğine Sigorta Denetleme Uzmanlığına ve Aktüerliğine, Kontrolörlüğe, İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçiliğine, Sınai Mülkiyet Uzmanlığına, Sosyal Güvenlik Uzmanlığına, Çalışma Uzmanlığına, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanlığına, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlığına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanlığına, Kültür ve Turizm Uzmanlığına, Yazma Eser Uzmanlığına, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanlığına, Havaçılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanlığına, Denizcilik Uzmanlığına, TİKA Uzmanlığına, Devlet Gelir Uzmanlığına Maliye Uzmanlığına, Gelir Uzmanlığına, Mali Hizmetler Uzmanlığına, Defterdarlık Uzmanlığına, Vergi İstihbarat Uzmanlığına, bakanlık ve bağlı kuruluşların A.B. Uzmanlığına, Hazine Uzmanlığına, Dış Ticaret Uzmanlığına, Diyanet İşleri Uzmanlığına, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanlığına, Avrupa Birliği İşleri Uzmanlığına Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanlığına Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzmanlığına, Yüksek Kurum Uzmanlığına, Türkiye İstatistik Kurumu Uzmanlığına, Maarif Müfettişliğine, İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanlığına, İstihdam Uzmanlığına, İl İstihdam Uzmanlığına, Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanlığına, Çevre ve Şehircilik Uzmanlığına, Orman ve Su İşleri Uzmanlığına, Meteoroloji Uzmanlığına, Sanayi ve Teknoloji Uzmanlığına, Gümrük ve Ticaret Uzmanlığına, Gençlik ve Spor Uzmanlığına, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanlığına, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanlığına, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanlığına, Savunma Sanayii Uzmanlığına, Basın ve Enformasyon Uzmanlığına, Yüksek Kurum Uzmanlığına, Kamu Denetçiliği Uzmanlığına, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçiliğine, Ürün Denetmenliğine, Sosyal Güvenlik Denetmenliğine, Millî Eğitim Uzmanlığına, Gençlik ve Spor Denetçiliğine, Sağlık Uzmanlığına ve Sağlık Denetçiliğine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanlığına, Göç Uzmanlığına, İl Göç Uzmanlığına, Helal Akreditasyon Uzmanlığına ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçiliğine, Gümrük ve Ticaret Denetmenliğine, Dışişleri Bakanlığı meslek memurluğu ile konsolosluk ve ihtisas memurluğunda ise Dışişleri Bakanlığınca sınavla girilmesi şart koşulan bir dereceye atanmaları sırasında ve bir defaya mahsus olmak üzere haklarında ayrıca bir derece yükselmesi uygulanır.

12- a) Memuriyete girmeden önce veya memurlukları sırasında ortaokul ve dengi veya lise ve dengi öğrenim üzerine hizmet içi eğitim sayılmayan ve öğrenim süreleri en az aralıksız 1 veya 2 öğrenim yılı olan ve kurumlarınca açılan mesleki kursları bitirenler hakkında; 1 yıllık öğrenim için 1 kademe, 2 yıldan az olmayan öğrenim için 1 derece yükselmesi uygulanır.

b) Lise ve dengi okulları bitirdikten sonra memurlukları sırasında Millî Eğitim Bakanlığınca belli edilen ve kurumlarınca düzenlenen bir yıl süreli mesleki hizmet içi eğitim kurslarının tamamlayanların buldukları derece ve kademelere bir kademe ilave edilir.

c) Memuriyetleri sırasında Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünü bitirenlere her başarılı öğrenim yılı için öğrenim süreleri kadar (2 yılı geçmemek şartıyla) her yıl için bir kademe ilerlemesi uygulanır.

d) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 16/4/2003 tarihli ve E.: 2003/22, K.: 2003/34 sayılı kararı ile.; Yeniden düzenleme: 17/9/2004-5234/1 md.) Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak (87 nci maddede tâbi kurumlarda çalışanlar dahil) üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyle aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçirdikleri başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeyle yükseltirler.

B) Öğrenim durumları itibarıyla (A) bendinde gösterilen yükselinebilecek derece ve kademelerden farklı olanlar aşağıda gösterilmiştir.

1- Lise ve lise dengi mesleki veya teknik öğretim görenlerden, öğrenim eksikliğini giderecek hizmet içi eğitimden geçerek, Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikte belirlenecek esaslara göre yapılacak özel yükselme sınavlarında başarı gösterenler 1 inci derecenin son kademesine kadar yükseltilirler.

2- (A) bendinin 12 nci fıkrasının (a) şıkkında gösterilenler 3 üncü derecenin son kademesine kadar yükseltilirler.

3- (Değişik: 23/12/1988- KHK-351/3 md.) Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarından:

a) Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları ile başkomiser ve emniyet amirleri dışında kalanlar 3 üncü derecenin son kademesine,

b) Başkomiser ile emniyet amirleri 2 nci derecenin son kademesine,

c) (Ek: 22/5/2012- 6318/43 md.) Yukarıda sayılanlardan yükseköğrenimli olanlar 1 inci derecenin son kademesine,

d) Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları 1 inci derecenin son kademesine, kadar yükseltilirler.

C) 1- Teknik hizmetler sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel müesseselerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memuriyete girmek isteyenlerin teknik hizmetlerde geçen süresinden bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen sürenin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4 ü toplamı memuriyette geçmiş sayılarak bu süreler her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

2- Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel kurumlarda yapanlarla, memurluktan ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memurluğa girmek isteyenlerin sağlık hizmetlerinde geçen süresinden, bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen süreleri ile 196 nci maddede belirtilen şekilde tespit edilecek mahrumiyet bölgelerinde en az 3 yıl çalışanların veya çalışacak olanların sürelerinin tamamı ve geri kalan sürelerinin 3/4 ü toplamı memurlukta geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

3- Avukatlık hizmetleri sınıfına girenlerin memuriyete girmeden önce veya memurluktan ayrılarak avukatlıkla geçirdikleri sürelerin 3/4 ü memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

4- Basın Kartları Yönetmeliğine göre, basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparak memurluğa girenlerin; meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilmeleri şartıyla, fiilen gazetecilik yaparak geçirdikleri sürenin 3/4 ü fiilen memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürenin her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

5- Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığınca emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

Yukarıdaki fıkralara göre, değerlendirilecek hizmet süresinden sadece özel sektörde geçen süre 12 yılı geçemez.

Ancak, T.C. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar kanunlarına tabi görevlerde bulunmuş olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Yapılacak intibak neticesinde ilgililerin girecekleri dereceler öğrenim durumlarına göre yükselinebilecekleri derecenin son kademe aylığını geçemez.

6- Bu kanunun 4 üncü ve 237 nci maddesinin (e) fıkrasına göre sözleşme ile istihdam edilenlerin, memuriyete geçirilmeleri halinde, sözleşmeli olarak geçirdikleri hizmet süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

7- 2834 ve 2836 sayılı kanunlara göre kurulmuş olan Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatiflerinde çalışanlardan sonradan memuriyete girenlerin bu kooperatiflerde geçen hizmetlerinin 12 yılı geçmemek üzere her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

8- (Ek: 29/1/2016- 6663/5 md.) 108 inci maddenin (B) fıkrası uyarınca kullanılan aylıksız izin süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilerek suretiyle değerlendirilir.

D) Memur iken, girişteki öğrenim derecelerinden bir üst derecedeki öğrenimi tamamlayanlar, bu üst öğrenim derecesi için 36 ncı maddede yazılı memuriyete giriş derecelerinde boş kadro bulunduğu takdirde bu kanunun 68 inci maddesinde yazılı derece yükselmesinde süre kaydı aranmaksızın bu derecedeki görevlere atanabilirler. 68 inci maddenin (A) bendinin (b) ve (c) fıkralarındaki hükümler saklıdır.

E) Sınıfların giriş derecelerinin ileri kademelerinden işe başlayanlarla yukarıdaki fıkralar uyarınca kendilerine kademe ilerlemesi uygulananların, kademe ilerlemesine tekabül eden süreleri 68 inci maddede derece yükselmesi için gerekli olduğu öngörülen sürelerin hesabında ayrıca değerlendirilir. Artan süreler üst derece ve kademedeki kanuni bekleme süresinde geçmiş sayılır.

F) (Değişik birinci fıkra: 24/11/1994-4049/8 md.) Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıfları mensuplarından Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında asli ve sürekli görevlerde bulunanların kadro, unvan, derece ile intibak ve diğer haklarının tespit ve kullanılması ile ilgili yetkiler Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına aittir.

Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıflarına dahil olup da MİT Müsteşarlığı emrinde çalışan MİT mensuplarının atama, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi ve disiplin hükümleri ile ilgili yetkilerin kullanılmasının düzenlenmesi Cumhurbaşkanına aittir.

Milli İstihbarat hizmetleri sınıfına yapılan atamalarda bu maddenin (A) bendinin (8/a- b) fıkralarındaki derece ve kademe ilerlemesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

G) Bu maddede sayılan sınıfların ve fıkraların kapsamının tayininde, benzeri veya eşdeğer öğrenim veya hizmetler Cumhurbaşkanınca tespit olunur.

DEVLET MEMURLARI AYLIK GÖSTERGE TABLOSU

Dereceler	Kademeler								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1320	1380	1440	1500	-	-	-	-	-
2	1155	1210	1265	1320	1380	1440	-	-	-
3	1020	1065	1110	1155	1210	1265	1320	1380	-
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
5	835	865	895	915	950	985	1020	1065	1110
6	760	785	810	835	865	895	915	950	985
7	705	720	740	760	785	810	835	865	895
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810
9	620	630	645	660	675	690	705	720	740
10	590	600	610	620	630	645	660	675	690
11	560	570	580	590	600	610	620	630	645
12	545	550	555	560	570	580	590	600	610
13	530	535	540	545	550	555	560	570	580
14	515	520	525	530	535	540	545	550	555
15	500	505	510	515	520	525	530	535	540

MEMURLARA YAPILAN ÖDEMELERDEN PRİME ESAS KAZANÇLARIN HESABINDA

DİKKATE ALINACAK ve ALINMAYACAK ÖDEMELER

(4/1-c Kapsamındaki Sigortalılar İçin- 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra ilk defa devlet memuru olanlar için)

Ödeme Çeşidi	Prime Esas Kazançların Hesabında Dikkate Alınacak ve Alınmayacak Ödemeler
İlgili kanunları uyarınca aylık gösterge (gösterge aylığı)	Tabi
İlgili kanunları uyarınca ek gösterge (ek gösterge aylığı)	Tabi
İlgili kanunları uyarınca memuriyet taban aylık üzerinden ödenen aylık tutarları (taban aylığı)	Tabi
İlgili kanunları uyarınca kıdem aylık üzerinden ödenen aylık tutarları (kıdem aylığı)	Tabi
Makam tazminatı	Tabi
Temsil tazminatı	Tabi
Görev tazminatı	Tabi
2802 sayılı Kanunun 106'ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ödenen ek ödeme tutarları	Tabi
2914 sayılı Kanunun 12'nci maddesi uyarınca ödenen üniversite ödeneği	Tabi
Vekâlet aylığı,	Tabi Değil
İkinci görev karşılığında ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeler,	Tabi Değil
Ödenen tazminatlar ve diğer ödemelerde bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asil tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar.	Tabi Değil

MEMURLARA YAPILAN ÖDEMELERDEN EMEKLİ KESENEĞİ HESABINA TABİ OLAN ve OLMAYAN ÖDEMELER
(4/1-c kapsamındaki sigortalılar ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce devlet memuru olanlar için)

Ödeme Çeşidi	Emekli Keseneği Hesabına Tabi Olup Olmadığı
Aylık	Tabi
Ek Gösterge	Tabi
Taban Aylığı	Tabi
Kıdem Aylığı	Tabi
Yan Ödeme	Tabi Değil
Özel Hizmet Tazminatı	Kısmen Tabi
Eğitim-Öğretim Tazminatı	Tabi Değil
Din Hizmetleri Tazminatı	Tabi Değil
Emniyet Hizmetleri Tazminatı	Tabi Değil
Mülki İdare Amirliği Tazminatı	Tabi Değil
Denetim Tazminatı	Tabi Değil
Adalet Hizmeti Tazminatı	Tabi Değil
Ek Tazminat	Tabi Değil
Makam Tazminatı	Tabi Değil
Görev Tazminatı	Tabi Değil
Yabancı Dil Tazminatı	Tabi Değil
Aile Yardımı	Tabi Değil
Çocuk Yardımı	Tabi Değil
Doğum Yardımı	Tabi Değil
Ölüm Yardımı	Tabi Değil
Fazla Çalışma Ücreti	Tabi Değil
Konferans Ücreti	Tabi Değil
Bilirkişi Ücreti	Tabi Değil
Vekalet Ücreti	Tabi Değil
Harcırah Ödemeleri	Tabi Değil
Üniversite Ödeneği	Tabi Değil
Geliştirme Ödeneği	Tabi Değil
Eğitim-Öğretim Ödeneği	Tabi Değil
Ek Ders Ücreti	Tabi Değil
Giyim Yardımı	Tabi Değil
Ek Ödeme	Tabi Değil

DEVLET MEMURLARINA YAPILAN ÖDEMELERDEN GELİR VERGİSİ ve DAMGA VERGİSİ KESİNTİSİ

Ödemenin Türü	Kanuni Dayanağı	Gelir Vergisi	Damga Vergisi
Aylık (Gösterge)	GVK Md.61	+	+
Ek Gösterge	GVK Md.61	+	+
Taban Aylığı	375 s. KHK Md.1	+	+
Kıdem Aylığı	375 s. KHK Md.1	+	+
Yan Ödeme	GVK Md.61	+	+
Özel Hizmet Tazminatı	Yan Öd. Karar.	-	+
Ek Tazminat	Yan Öd. Karar.	-	-
Denetim Tazminatı	Yan Öd. Karar.	-	+
Makam Tazminatı	657 s.K. Ek Md. 26	-	+
Görev Tazminatı	631 s. KHK	-	+
Kıdem Tazminatı	GVK Md.25/7	-	+
Yabancı Dil Tazminatı	375 s. KHK Md.2	-	+
Lojman Tazminatı	375 s. KHK Md.1,2	-	+
Aile ve Çocuk Yardımı	657 s.K.Md.203	-	-
Doğum Yardımı	657 s.K.Md.207	-	-
Ölüm Yardımı	657 s.K.Md.208	-	-
Huzur Ücreti (Meclis-Encümen)	GVK Md.61	+	+
Fazla Çalışma Ücreti	GVK Md.61	+	+
Konferans Ücreti	GVK Md.61	+	+
Bilirkişi Ücreti	GVK Md.61	+	+
Avukat Vekalet Ücreti	GVK Md.61	+	+
Harcırah Ödemeleri	GVK Md.24	-	+

MEMURLARA VERİLECEK GİYECEK YARDIMI TABLOSU (01.01.2023 - 31.12.2024)

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 211 inci Maddesi -
(09.03.2023 tarih ve 27998389-010.06.02-1986557 sayılı Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve
Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün, sayılı (Sıra No: 9) Genelgesi)

(EK: 1) Ayni Olarak Yapılacak Giyecek Yardımına İlişkin Azami Birim Fiyat Listesi				(EK: 2) Nakdi Olarak Yapılacak Giyecek Yardımına İlişkin Azami Birim Fiyat Listesi			
Sıra No	CİNSİ	KDV Hariç Birim Fiyatlar (TL)		Sıra No	CİNSİ	Birim Fiyatlar (TL)	
		2023 Yılı	2024 Yılı			2023 Yılı	2024 Yılı
1	Takım Elbise	447,99		1	Takım Elbise	483,84	
2	Tayyör	326,55		2	Tayyör	352,67	
3	Yazlık Takım Elbise	444,18		3	Yazlık Takım Elbise	479,71	
4	Ceket	352,52		4	Ceket	380,70	
5	Pantolon-Etek	94,94		5	Pantolon-Etek	102,51	
6	Gömlek-Bluz-Yelek-Tişört	61,34		6	Gömlek-Bluz-Yelek-Tişört	66,22	
7	Kravat-Papyon	17,22		7	Kravat-Papyon	18,60	
8	Palto-Manto	447,99		8	Palto-Manto	483,84	
9	Pardösü-Gocuk	221,00		9	Pardösü-Gocuk	238,69	
10	Yağmurluk (Muşamba)	97,20		10	Yağmurluk (Muşamba)	104,96	
11	Meşin Ceket-Deri Ceket	402,44		11	Meşin Ceket-Deri Ceket	434,62	
12	Parka-Mont-Montgomer	198,97		12	Parka-Mont-Montgomer	214,87	
13	Kaput	121,90		13	Kaput	131,68	
14	Erkek Ayakkabısı	126,42		14	Erkek Ayakkabısı	136,53	
15	Kadın Ayakkabısı	126,42		15	Kadın Ayakkabısı	136,53	
16	İş Ayakkabısı	88,08		16	İş Ayakkabısı	95,14	
17	Bot-Fotin	126,42		17	Bot-Fotin	136,53	
18	Lastik Çizme	45,96		18	Lastik Çizme	49,62	
19	Çorap	8,64		19	Çorap	9,34	
20	Eldiven (Yün)	11,05		20	Eldiven (Yün)	11,92	
21	Eldiven (Deri)	33,34		21	Eldiven (Deri)	35,99	
22	Atkı-Kaşkol	17,22		22	Atkı-Kaşkol	18,60	
23	Kazak	69,11		23	Kazak	74,64	
24	Sarık veya Başörtüsü	34,32		24	Sarık veya Başörtüsü	37,04	
25	Cüppe	102,51		25	Cüppe	110,72	
26	Şapka-Başlık-Kep	33,67		26	Şapka-Başlık-Kep	36,34	
27	İş Gömleği	45,20		27	İş Gömleği	48,81	
28	İş Önlüğü	45,20		28	İş Önlüğü	48,81	
29	Ebe önlüğü	45,20		29	Ebe önlüğü	48,81	
30	İş Elbisesi	126,42		30	İş Elbisesi	136,53	
31	Tulum	86,21		31	Tulum	93,08	
32	Hemşire-Ebe Forması	97,20		32	Hemşire-Ebe Forması	104,96	
33	Laboratuvar Kıyafeti	70,62		33	Laboratuvar Kıyafeti	76,24	
34	Ameliyathane Kıyafeti	70,62		34	Ameliyathane Kıyafeti	76,24	
35	Bel Kemer-Palaska	37,65		35	Bel Kemer-Palaska	40,65	
36	Baret	85,71		36	Baret	92,56	
37	İçlik	65,45		37	İçlik	70,68	
38	Teçhizat Takımı	65,45		38	Teçhizat Takımı	70,68	

DEVLET MEMURLARI EK GÖSTERGE TABLOSU

(527 sayılı KHK'nin 3 üncü Maddesiyle 657 sayılı Kanuna Eklenen Ek Gösterge Cetvelleri)

I SAYILI CETVEL HİZMET SINIFLARI	UNVANI	Derece / Ek Gösterge
GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI	a) aa) Diyanet İşleri Başkanı	1. Derece: 9.000
	bb) Başbakanlık Müsteşarı, Bakan Yardımcısı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı	1. Derece: 8.000
	b) Müsteşarlar, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri	1. Derece: 7.800
	c) Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkanı, Devlet Personel Başkanı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı, Toplu Konut İdaresi Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı	1. Derece: 7.600
	d) GAP İdaresi Başkanı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı, Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı, Başbakan Başmüaviri, Başbakanlık Müsteşar Yardımcıları, Diyanet İşleri Başkan Yardımcıları, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, Mushafı İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı, Diyanet Akademisi Başkanı, Büyükelçi ve Daimi Temsilci unvanını kazanmış olanlar, Müsteşar Yardımcıları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı ve Genel Müdürler, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Başkanı, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı, Bakanlıklar merkez teşkilatına dahil Kurul Başkanları, Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanları, Bakanlık Rehberlik ve Denetim Başkanları, Bakanlık Denetim Hizmetleri Başkanları, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanı, Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı, Denizcilik Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanı ile Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı, Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanı, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Diyanet İşleri Başkanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı, Helal Akreditasyon Kurumu Genel Sekreteri	1. Derece: 7.000
	e) Başbakan Müşavirleri, Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirleri, Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcıları, Toplu Konut İdaresi Başkan Yardımcıları	1. Derece: 5.900
	f) Bakanlar Kurulu Sekreteri, Başbakanlık Başkanları, Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanları, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkan Yardımcıları ile Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanları, Başbakanlık Özel Kalem Müdürü, Adli Tıp Kurumu Başkanı, Milli Kütüphane Başkanı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Üyesi, Yükseköğretim Kurulu Genel Sekreteri, Büyük Şehir Belediye Genel Sekreteri, Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi, GAP İdaresi Başkan Yardımcısı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkan Yardımcısı, Vergi Dairesi Başkanı (Ankara, İstanbul, İzmir)	1. Derece: 5.400
	g) En az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda (veya yüksek öğrenimli olup, özel kanunların öngördüğü şartları taşıyanlardan en az sekiz yıl mesleki görev yaptıktan sonra yine bu kanunların öngördüğü usule göre seçilerek) atanan Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Bağımsız Genel Müdürlük ve Büyük Şehir Belediyesiyle Büyük Şehir Belediye sınırları içindeki ilçe Belediyeleri Müfettişleri, Başbakanlık Uzmanları, Adalet Uzmanları, Seçim Uzmanları, Milli Savunma Uzmanları, İçişleri Uzmanları, Dışişleri Uzmanları, Çalışma Uzmanları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanları, Kültür ve Turizm Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Orman ve Su İşleri Uzmanları, Diyanet İşleri Uzmanları, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanları, Devlet Personel Uzmanları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Uzmanları, Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanları, Devlet Gelir Uzmanları, Tapu ve Kadastro Uzmanları, Meteoroloji Uzmanları, Basın ve Enformasyon Uzmanları, Yüksek Kurum Uzmanları, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzmanları, Savunma Sanayii Uzmanları, Vakıf Uzmanları, Sınai Mülkiyet Uzmanları, TİKA Uzmanları, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Uzmanları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanları, Yazma Eser Uzmanları, İstihdam Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanları, Bakanlık ve Bağlı Kuruluşların Avrupa Birliği Uzmanları, Göç Uzmanları, Yükseköğretim Kurulu Uzmanları, Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Uzmanları, Dışişleri Meslek Memurları ile Konsolosluk ve İhtisas Memurları, Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri ile Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları ve Hazine Kontrolörleri, Hazine Uzmanları, Sigorta Denetleme Uzmanları ile Aktüerleri, Dış Ticaret Uzmanları, Avrupa Birliği İşleri Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş ve İş Güvenliği Müfettişleri ve Bakanlıkların Merkez Teşkilatına dahil Genel Müdürlükleri Kontrolörleri ve İçişleri Bakanlığı Demekler Denetçileri ile Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişleri, Sosyal Güvenlik Uzmanları, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları, Havaacılık ve Uçay Teknolojileri Uzmanları, Denizcilik Uzmanları, Sağlık Uzmanları ve Sağlık Denetçileri, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettişleri, Türkiye İstatistik Kurumu Uzmanları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçileri ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre atanan İç Denetçiler, Milli Eğitim Uzmanları, Bakanlık Maarif Müfettişleri ve Maarif Müfettişleri, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri, Gençlik ve Spor Denetçileri, Maliye Uzmanları, Helal Akreditasyon Uzmanları	1. Derece: 4.200 2. Derece: 3.600 3. Derece: 2.800 4. Derece: 2.200 5. Derece: 1.900 6. Derece: 1.750 7. Derece: 1.550 8. Derece: 1.450

GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI	h) En az 3 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanan Gelir Uzmanları, İl İstihdam Uzmanları, Mali Hizmetler Uzmanları, Vergi İstihbarat Uzmanları, İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanları, İl Göç Uzmanları, Ürün Denetmenleri, Gümrük ve Ticaret Denetmenleri, Sosyal Güvenlik Denetmenleri, Defterdarlık Uzmanları kadrosuna atanmış olanlar	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
	i) Bölge müdür yardımcısı, il müdür yardımcısı, ilçe müdürü, daire başkan yardımcısı, başkan yardımcısı, şube müdürü, sayman, şube müdür yardımcısı, müdür yardımcısı, sayman yardımcısı, hazine sayman yardımcısı, yüksekokul sekreteri, enstitü sekreteri, merkez sekreteri, kurum sekreteri, birlik sekreteri, savunma sekreteri, genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, sivil savunma uzmanı kadrolarında bulunanlar, diğer müdür ve başkan unvanlı kadrolar ile bunların yardımcısı, (II) sayılı Cetvelde sayılan unvanların birinci derece dışındaki kadrolarında bulunanlar	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100
	i) Bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışında kalanlardan, - Yükseköğrenim görenler - Diğerleri	1. Derece: 2.800 2. Derece: 2.200 3. Derece: 1.700 4. Derece: 1.400 1. Derece: 2.100 2. Derece: 1.700 3. Derece: 1.400 4. Derece: 1.250
TEKNİK HİZMETLER SINIFI	a) Kadroları bu sınıfa dahil olup, en az 4 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte veya yüksekokullardan mezun olarak yürürlükteki hükümlere göre Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimar ile şehir plancısı ve Bölge Plancısı unvanını almış olanlar	1. Derece: 4.200 2. Derece: 3.600 3. Derece: 2.800 4. Derece: 2.200 5. Derece: 1.900 6. Derece: 1.750 7. Derece: 1.550 8. Derece: 1.450
	b) Kadroları bu sınıfa dahil olup, en az 4 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokullardan mezun olarak yürürlükteki hükümlere göre Jeolog, Hidrojeolog, Hidrolog, Jeomorfolog, Jeofizikçi, Fizikçi, Matematikçi, İstatistikçi, Yöneylemci (hareket araştırmacısı), Matematiksel İktisatçı, Ekonomici ve Kimyager unvanını almış olanlarla Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunları	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
	c) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışındaki yükseköğrenim mezunları ile Yüksek Tekniker ve Tekniker unvanını almış olanlar	1. Derece: 2.800 2. Derece: 2.200 3. Derece: 1.700 4. Derece: 1.400
	d) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışında kalanlar	1. Derece: 2.100 2. Derece: 1.700 3. Derece: 1.400 4. Derece: 1.250
SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI	a) Uzman Tabip, Tabip, Diş Hekimi, Uzman Veteriner Hekim, Veteriner Hekim, Eczacı, Biyolog, Tıpta Uzmanlık Tüzüğünde belirtilen dallarda uzmanlık belgesi alanlar veya bu dallarda uzmanlık unvanını doktora aşaması ile kazanmış bulunanlar	1. Derece: 4.200 2. Derece: 3.600 3. Derece: 2.800 4. Derece: 2.200 5. Derece: 1.900 6. Derece: 1.750 7. Derece: 1.550 8. Derece: 1.450
	b) Yükseköğrenim mezunları	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
	c) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışında kalanlardan diğerleri	1. Derece: 2.100 2. Derece: 1.700 3. Derece: 1.400 4. Derece: 1.250

EĞİTİM ve ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI (Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan)	Öğretmen	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI (Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan)	Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
DİN HİZMETLERİ SINIFI Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan;	a) Yükseköğrenim mezunları	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
	b) Diğerleri	1. Derece: 2.100 2. Derece: 1.700 3. Derece: 1.400 4. Derece: 1.250
EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI	a) Emniyet Genel Müdürü	1. Derece: 7.600
	b) Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı ve Emniyet Genel Müdür Yardımcıları, Ankara, İstanbul, İzmir İllerinin İl Emniyet Müdürleri	1. Derece: 6.400
	c) Daire Başkanları ile Diğer Birinci Sınıf Emniyet Müdürleri	1. Derece: 5.400
	d) Kadroları bu sınıfa dahil olup da Emniyet Müdürü sıfatını kazanmış olanlar ile emniyet amirleri	1. Derece: 4.800 2. Derece: 4.200 3. Derece: 3.600 4. Derece: 3.000
	e) Başkomiser ile Komiser Yardımcısı rütbesi arasında olanlar	1. Derece: 4.200 2. Derece: 3.600 3. Derece: 3.000 4. Derece: 2.200
	f) Kadroları bu sınıfa dahil olup da, yukarıda sayılanlar dışında kalanlardan;	
	aa) Yükseköğrenim mezunları	1. Derece: 3.600 2. Derece: 3.000 3. Derece: 2.200 4. Derece: 2.100 5. Derece: 1.800 6. Derece: 1.700 7. Derece: 1.500 8. Derece: 1.400
bb) Diğerleri	1. Derece: 2.100 2. Derece: 1.700 3. Derece: 1.400 4. Derece: 1.250	
MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI (Belediye Başkanlarının Emekliliklerinde Genelde Bu Göstergeler Dikkate Alınır)	a) Müsteşar, Vali	1. Derece: 7.800
	b) Birinci Sınıf Mülki İdare Amirlerinden (Genel İdare Hizmetleri Sınıfında aynı görev unvanları için belirlenen ek gösterge rakamlarından düşük olmamak üzere)	1. Derecenin 4. Kademesi: 6.400
	c) Kadroları bu sınıfa dahil olup da; yukarıda sayılanlar dışında kalanlar (1 inci derecenin kademelerinden aylık alanlar için Genel İdare Hizmetleri Sınıfında aynı görev unvanları için belirlenen ek gösterge rakamlarından düşük olmamak üzere)	1. Derecenin 4. Kademesi: 5.400 1. Derece: 4.600 2. Derece: 4.200 3. Derece: 3.600 4. Derece: 2.900 5. Derece: 2.800 6. Derece: 2.200 7. Derece: 2.100 8. Derece: 1.900 8. Derece: 1.750

YARDIMCI HİZMETLER SINIFI	Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan	1-4 Dereceler: 600
II SAYILI CETVEL (Kadroları Genel İdare Hizmetleri Bulunanların Ek Göstergeleri)	KADROLARI GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFININ 1. DERECESİNDE BULUNANLARIN EK GÖSTERGELERİ	Ek Gösterge
	1- BAŞBAKANLIK ve BAKANLIKLARDA	
	a) Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı, Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Milli Kütüphane Başkan Yardımcısı, Genel Müdür Yardımcısı, İ. Hukuk Müşaviri, Hazine ve Maliye Bakanlığı Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi), Yüksek Fen Kurulu Üyesi, Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Grup Başkanı ile İnşaat ve Emlak Grup Başkanı	1. Derece: 4.400
	b) Başbakanlık Müşaviri, Başbakanlık Başkan Yardımcısı, Bakanlık Müşaviri, Başbakanlık Basın Müşaviri, Elçi - Müsteşar, I. Sınıf Başkonsolos, Büyükelçilik I. Müsteşarı, Daire Başkanı, Dış Politika Danışma Kurulu Üyesi, Dışişleri Bakanlığı Eğitim Merkezi Sekreteri, İl İdare Kurulu üyesi, Bakanlık İl Müdürleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki diğer Bakanlık İl Müdürleri, Bakanlık Bölge Müdürü, Maliye Başkanı, Millî Emlak Dairesi Başkanı, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanı, Avrupa Birliği Bakanlığı Daire Başkanları, Serbest Bölge Müdürü, Genel Müdürlük ve Başkanlık Daire Başkanı, Millî Eğitim Bakanlığı Grup Başkanı	1. Derece: 4.200
	2- YARGI KURULUŞLARI, BAĞLI ve İLGİLİ KURULUŞLAR ile YÜKSEK ÖĞRETİM KURULUŞLARINDA	
	a) Devlet Personel Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkan Yardımcısı, Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu Başkan Yardımcısı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Başkan Yardımcısı, Türk Patent ve Marka Kurumu Başkan Yardımcısı, Atom Enerjisi Kurumu Başkan Yardımcısı, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkan Yardımcısı, Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkan Yardımcısı, Adli Tıp Kurumu Başkan Yardımcısı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Denetleme Kurulu Başkanı ile Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Başkan Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı, Teftiş ve Tetkik Kurulu Başkanı, Genel Müdürlük Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Vakıflar Meclisi Üyesi, Hazine Müsteşarlığı Daire Başkanı (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi), Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Daire Başkanı, Gelir İdaresi Daire Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu İnsan Kaynakları Daire Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Destek Hizmetleri Daire Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu İnşaat ve Emlak Daire Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı, Üniversite Genel Sekreteri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı	1. Derece: 4.400
	b) Yönetim Kurulu Üyesi, A.O.Ç. Müdürü, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Genel Sekreter Müşaviri, Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı Daire Başkanı, Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürü, Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı Bölge Müdürü, Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı Müşaviri, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Daire Başkanı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Daire Başkanı, Vergi Dairesi Başkanı, Sosyal Güvenlik İl Müdürü (Ankara, İstanbul, İzmir), Üniversitelerarası Kurul Sekreteri, Müşavir (Müsteşarlıklarda), Türkiye İstatistik Kurumu Bölge Müdürü, Daire Başkanı, Gelir İdaresi Grup Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Grup Başkanı, Tapu ve Kadastro Bölge Müdürü, Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşavirleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Daire Başkanı, Din İşleri Yüksek Kurulu Sekreteri, İl Müftüsü, Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî Yüksek İhtisas Merkezi Müdürü, Mushafıncı İnceleme ve Kıraat Kurulu Üyesi, Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları, Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı	1. Derece: 4.200
	3- MAHALLİ İDARELER ile BAĞLI ve İLGİLİ KURULUŞLARDA	
	Büyükşehir Belediye Teftiş Kurulu Müdürü, Büyükşehir Belediye Genel Sekreter Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür Yardımcıları	1. Derece: 4.200
	*Büyükşehir belediyelerinde; genel sekreter kadrosuna atananlar, genel idare hizmeti sınıfına dahil bakanlık genel müdürleri, genel sekreter yardımcısı kadrosuna atananlar bakanlık müstakil daire başkanları, 1. hukuk müşaviri ve daire başkanlığı kadrosuna atananlar ise bakanlık daire başkanları için ilgili mevzuatında öngörülen ek gösterge, makam, görev ve temsil tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen zam ve tazminatlardan aynen yararlanırlar.	
4- BAŞBAKANLIK ve BAKANLIKLARDA		
Hukuk Müşaviri, Bakanlık Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Başbakanlık Merkez Teşkilatında Araştırmacı, Dışişleri Bakanlığı Özel Müşaviri, Savunma Sekreteri, Bütçe Dairesi Başkanı, Saymanlık Müdürü, Bakanlık İl Müdürü, Askeri Defterdar, Muhasebe Müdürü, Muvazzaf Uzlaşma Komisyonu Başkanı, Millî Emlak Müdürü, Cezaevi Müdürü, Denetimli Serbestlik Müdürü, Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü, İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü, Bayındırlık ve İskan Müdürü, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Müdürü, Müze Müdürü (İstanbul Topkapı), Okul Müdürü (Unvanlılar dahil), Maliye Kursu Müdürü, Muhakemat Müdürü, Hastane Müdürü, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkan Yardımcısı, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Bölge Laboratuvar Müdürü, Gemi Sürvey Kurulu Başkanı, İstanbul Validebağ Sanatoryum ve Öğr. Hst. Başk., Sivil Savunma Koleji Müdürü, Defterdar Yardımcısı, Ekonomi Bakanlığı Bölge Müdür Yardımcısı ve Serbest Bölge Müdür Yardımcısı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Bölge Müdür Yardımcısı, Mal Müdürü, Emlak Müdürü (Maliye Bakanlığı - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı), Müze Başkanı (Kültür ve Turizm Bakanlığı)	1. Derece: 3.600	
5- YARGI KURULUŞLARI BAĞLI ve İLGİLİ KURULUŞLAR ile YÜKSEKÖĞRETİM KURULUŞLARINDA		
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Denetleme Kurul Üyesi, Başhukuk Müşaviri, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanlık Müşavirleri ile Basın Müşaviri, Hukuk Müşaviri, İstatistik Müşaviri, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşaviri, Hazine Saymanı, Genel Sekreter, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı, R.S. Hifzısıhha Merkezi Başkanı, Bölge Müdürü, Bölge Müdür Yardımcısı, İl Müdürü, Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürü, Türkiye İstatistik Kurumunda Müdür, Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Diyanet İşleri Başkanlığı Özel Kalem Müdürü, Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî İhtisas Merkezi Müdürü, Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Merkezi Müdürü, Kur'an Eğitim Merkezi Müdürü, İl Müftü Yardımcısı, İlçe Müftüsü, Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İl Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurum Sigorta Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri İl Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane Müdürü, Savunma Sekreteri, Tapu ve Kadastro Eğitim Müdürü, Yüksek Fen Kurulu Başkanı, Tetkik Kurulu Başkanı, Fen ve Tetkik Kurulu Başkanı, Araştırma Geliştirme Kurulu Başkanı, Tetkik ve İstişare Kurulu Başkanı, Devlet Opera ve Balesi Müdürü, Üniversite Genel Sekreter Yardımcısı, A.O.Ç. Müdür Yardımcısı, Araştırma ve Teknik Eğitim Merkezi Başkanı, S.S.K. Sağlık Meslek Lisesi Müdürü, Yurt Müdürü, Tapu Müdürü, Kadastro Müdürü, Kambiyo Müdürü, Borsa Komiseri, Üniversite Hastaneleri Başmüdürü, Nükleer Araştırma Eğitim Merkezi Müdürü, Bölge Başmüdürü, Gelir İdaresi Grup Müdürü, Vergi Dairesi Müdürü, Bölge İstihbarat Müdürü, Bölge İnşaat Müdürü, Kandilli Rasathanesi Müdürü, Başmüdür, Güneydoğu Anadolu Fosfatları Grup Başkanı, Müessese Müdürü, İşletme Müdürü, Fabrika Müdürü, Kombina Müdürü, Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreter Yardımcısı, Fakülte Sekreteri, Şirket Müdürü, Enstitü Müdürü, Tesis Müdürü, Kırkkale Yardımcı Tesisler Müdürü, Çiftlik Müdürü, Kuruluş Müdürü, Banka Şubesi Müdürü,		

II SAYILI CETVEL (Kadroları Genel İdare Hizmetleri Sınıfının 1. Derecesinde Bulunanların Ek Göstergeleri)	<p>T.C. Ziraat Bankası, T. Emlak Bankası ve T. Halk Bankası Genel Müdürlüklerinde 1 inci derece kadrolu müdürlerden;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ticari Krediler Müdürü, - Sanayi Kredileri Müdürü, - Teşvik ve Geliştirme Kredileri Müdürü, - Ziraat Krediler Müdürü, - Ziraat Kalkınma Kredileri Müdürü, - Su Ürünleri Kredileri Müdürü, - Kooperatif Kredileri Müdürü, - Kooperatifler Müdürü, - İpotekli Krediler Müdürü, - Fon Kredileri Müdürü, - Para ve Tahvil Müdürü, - Tahvilat Müdürü, - Tevdiat ve Banka Hizmetleri Müdürü, - Para ve Menkul Kıymetler Müdürü, - Banka Hizmetleri Müdürü, - Dış Muameleler Müdürü, - Dış İlişkiler Müdürü, - İstihbarat Müdürü, - Proje Müdürü, - Genel Muhasebe Müdürü, - Muhasebe Müdürü, - Personel Müdürü, - Malzeme ve Satınalma Müdürü, - İnşaat Müdürü, - Emlak Müdürü, - İnşaat ve Proje Müdürü, - Emlak İşleri Müdürü, - Otomasyon Müdürü, - Bilgi İşlem Merkezi Müdürü, - Özel Tarımsal Krediler Müdürü, Proje Değerlendirme Müdürü, Sistem Servisleri Müdürü, Bankacılık Hizmetleri Müdürü, Fon Yönetimi Müdürü, Eğitim Müdürü, Haberleşme ve Arşiv Müdürü, Planlama, Bütçe ve Kontrol Müdürü, Sosyal Hizmetler Müdürü, Sağlık Hizmetleri Müdürü, İştirakler Müdürü, Halkla İlişkiler Müdürü, Kurumsal Bankacılık Müdürü, Sermaye Piyasaları Müdürü, G.A.P. Kredileri Müdürü, Krediler Kanuni Takip Müdürü, Bireysel Bankacılık Müdürü, Bankacılık Kartları Müdürü, Elektronik Fon Transferi Müdürü, Matbaa Müdürü, Araştırma ve Geliştirme Müdürü, Kredi ve Risk İzleme Müdürü, İstihbarat ve Kredi Değerlendirme Müdürü, Emlak İşleri Müdürü, Merkez Muhasebe Müdürü, İstihbarat ve Proje Değerlendirme Müdürü, Bireysel ve Özel Bankacılık Müdürü, Mevduat ve Banka Hizmetleri Müdürü, İnşaat ve Emlak Müdürü, Araştırma, Geliştirme ve Planlama Müdürü, Kredi Pazarlama Müdürü, Dış İlişkiler Operasyon Müdürü, Dış Muhabir İlişkiler Müdürü, Hukuk İşleri Müdürü, Büro Müdürü ve Disiplin Kurulu Başkanı olanlar, Sosyal Güvenlik İl Müdürü, Sosyal Güvenlik Kurumu Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkan Yardımcısı, Yazma Eser Kütüphanesi Müdürü, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay Başkanlığı Müdürleri, 	1. Derece: 3.600
	<p>6- MAHALLİ İDARELER İLE BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLARDA</p> <p>Daire Başkanı, Büyükşehir Belediye ile bağlı kuruluşlarındaki I. Hukuk Müşaviri, Belediye Başkan Yardımcısı, Boğaziçi İmar Müdürü, İl Afet ve Acil Durum Müdürü, Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürü, Fen ve Tetkik Kurulu Başkanı</p>	1. Derece: 3.600

DEVLET MEMURLARI MAKAM TAZMİNATI CETVELİ		
Sıra No	Kadro ve Görev Unvanı	Tazminat Göstergeleri
1	Başbakanlık Müsteşarı, Bakan Yardımcısı	15.000
2	(Değişik: 1/7/2010-6002/21 md.) a) Diyanet İşleri Başkanı b) Müsteşar, Vali, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri	13.000 10.000
3	Büyükelçiler (Türkiye'de sürekli görev yaptıkları süre ile sınırlı olmak şartıyla), Genel Müdürler ile ek göstergeleri bu düzeyde veya daha yüksek tespit edilen kadrolara atanmış olanlar, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı,	7.000
4	a) Başbakan Müşavirleri ile ek göstergeleri bu düzeyde veya daha yüksek tespit edilen kadrolara atanmış olanlar b) 1, 2, 3 ve 4. sıralarda yazılı kadro ve görevlerde fiilen altı ay çalıştıktan sonra bu Kanunun 43 üncü maddesinin 'B' bendinin üçüncü paragrafında belirtilen kadro ve görevlere atananlar c) (Ek: 1/7/2006-5540/7 md.) Birinci Sınıf Mülki İdare amirleri	4.500
5	a) Bu Kanuna ekli 1 Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı bölümünün (f) fıkrasında sayılanlar ile Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfından ek göstergeleri bu düzeyde tespit edilen kadrolara atanmış olanlar b) Başbakanlığa bağlı kuruluşların Kurum Başkan Yardımcıları ile ek göstergeleri bu düzeyde tespit edilmiş diğer Kurum Başkan Yardımcıları c) Genel Müdür Yardımcıları, Gelir İdaresi Daire Başkanı, Vergi Dairesi Başkanı, Başbakanlık, Bakanlık ve	3.000

	<p>Müşteşarlık Müstakil Daire Başkanları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi), Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları, Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Vakıflar Meclis Üyesi, Maliye Başkanı, Milli Kütüphane Başkanı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı, Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkan Yardımcısı</p> <p>d) Başbakanlık, Bakanlık, Müşteşarlık, Kurum Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi ve Müstakil Genel Müdürlüklerin Birinci Hukuk Müşavirleri (1 er kişi) ile Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirleri (6 kişi)</p> <p>e) 3 ve 4 üncü sıra kapsamında bulunmayan Teftiş Kurulu Başkanları, Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı</p> <p>f) Ankara, İstanbul ve İzmir illerinin; İl İdare Kurulu Üyesi Bakanlık İl Müdürleri ile aynı illerin; İl Emniyet Müdürleri, İl Müftüleri ve Vali Yardımcıları</p>	
6	<p>a) Kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak şartıyla;</p> <p>1. (Değişik: 1/7/2006-5540/7 md.) Birinci Sınıf Mülki İdare Amirleri hariç kaymakamlar ile Kaymakamlık unvanını kazandıktan sonra İçişleri Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatında görev yapanlar,</p> <p>2. Başkonsoloslar (Türkiye'de sürekli görev yaptıkları süre ile sınırlı olmak şartıyla)</p>	3.000
	<p>b) Birinci dereceli kadroya atanmış olmak şartıyla,</p> <p>1. Kaymakamlar ile Kaymakamlık unvanını kazandıktan sonra İçişleri Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatında görev yapanlar,</p> <p>2. Başkonsoloslar (Türkiye'de sürekli görev yaptıkları süre ile sınırlı olmak şartıyla)</p>	2.000
7	<p>Birinci dereceli kadroya atanmış olmak şartıyla; Başbakanlık, Bakanlık, Müşteşarlık, Kurum Başkanlığı ve Müstakil Genel Müdürlüklerin merkez teşkilatı Daire Başkanı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı Daire Başkanı, kadrolarına atananlar (Bütçe Dairesi Başkanı dahil), Milli Eğitim Bakanlığı Grup Başkanı, Gelir İdaresi Grup Başkanı, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 1. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Grup Başkanı, Milli Kütüphane Başkan Yardımcısı, Bölge Müdürleri (Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Belediyeler ve bunlara bağlı kurum ve kuruluşlar hariç), Üniversite Genel Sekreterleri, Din İşleri Yüksek Kurulu Sekreteri Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî Yüksek İhtisas Merkezi Müdürü</p>	2.000
8	<p>a) En az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, birinci dereceli kadroya atanmış ve Türkiye düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine sahip merkez denetim elemanlarından; Başbakanlık Müfettişleri, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Denetçileri, Bakanlık Müfettişleri, Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri, Sigorta Denetleme Uzmanları ve Sigorta Denetleme Aktüerleri, Hazine Müşteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları, Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişleri, Müşteşarlık ve Genel Müdürlük Müfettişleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Müfettişleri, Müşteşarlık ve Başkanlık Kontrolörleri, Bakanlıkların merkez teşkilatına dahil Genel Müdürlüklerin Kontrolörleri ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATOPOL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettişleri, İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri, Bakanlık Maarif Müfettişleri, Sağlık Denetçileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçileri, Gençlik ve Spor Denetçileri,</p>	2.000
	<p>b) (Değişik: 20/8/2016-6745/11 md.) En az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş ve birinci dereceli kadroya atanmış olmak kaydıyla, 152 nci maddenin "II- Tazminatlar" kısmının "A- Özel Hizmet Tazminatı" bölümünün (ğ) bendinde yer alanlardan merkez teşkilatına ait uzman unvanlı kadrolarda bulunanlar</p>	2.000
	<p>c) (Ek: 22/12/2005-5436/13 md.) Birinci dereceli kadroya atanmış İç Denetçiler</p>	2.000
	<p>d) (Ek: 21/3/2006 – 5473/3 md.) En az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, mesleğe özel yarışma sınavıyla girerek belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavında başarılı olmuş, birinci dereceli kadroya atanmış ve doğrudan belediye başkanı veya genel müdür adına teftiş, denetim ve inceleme yetkisine sahip büyükşehir belediyeleri ile bunlara bağlı genel müdürlük müfettişleri ve büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçe belediye müfettişleri</p>	1.000
9	<p>Birinci dereceli kadroya atanmış olmak şartıyla;</p>	
	<p>a) Büyükşehir Belediyesi bulunan illerin İl İdare Kurulu Üyesi Bakanlık İl Müdürleri ile aynı illerin İl Emniyet Müdürleri, İl Müftüleri, Sosyal Güvenlik İl Müdürleri (Ankara, İstanbul, İzmir)</p>	1.500
	<p>b) Diğer illerin İl İdare Kurulu Üyesi Bakanlık İl Müdürleri ile İl Emniyet Müdürleri, İl Müftüleri, Sosyal Güvenlik İl Müdürleri</p>	1.000
10	<p>a) 5, 6 ve 7 nci sıralar ile 8 inci sıranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı kadro ve görevlerde fiilen altı ay çalıştıktan sonra bu Kanunun 43 üncü maddesinin 'B' bendinin üçüncü paragrafında belirtilen kadro ve görevlere atananlar</p>	2.000
	<p>b) 8 inci sıranın (d) bendi ile 9 uncu sırada yazılı kadro ve görevlerde fiilen altı ay çalıştıktan sonra bu Kanunun 43 üncü maddesinin 'B' bendinin üçüncü paragrafında belirtilen kadro ve görevlere atananlar</p>	1.000

MEMURLARA YAPILACAK EK ÖDEME ORANLARI**(I) SAYILI CETVEL**

Kadro ve Görev Unvanı	Ek Ödeme Oranı (%)
A- Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Göre Alanlar:	
1- Kadroları Genel İdare Hizmetleri Sınıfında yer alan personel ile Teknik Hizmetler, Sağlık ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri ile Avukatlık Hizmetleri sınıflarında bulunan personelden ek ödeme oranları ilgili gruplarında düzenlenmeyen ve kadro unvanları bu bölümde yer alan personel;	
a) Ek göstergeleri 7.600 veya daha yüksek tespit edilen kadrolarda bulunanlar	200
b) Ek göstergeleri 7.000 olarak tespit edilen kadrolarda bulunanlar	198
c) Genel Müdür ile ek göstergeleri genel müdür düzeyinde veya daha yüksek tespit edilen kadrolarda bulunanlar	195
ç) Ek göstergeleri 4.800 veya daha yüksek tespit edilen kadrolarda bulunanlar ile (b) sırasında sayılanların yardımcılarında (c) sırasında yer almayanlar	193
d) Genel müdür yardımcısı, büyükşehir belediyesi bulunan illerin il özel idaresi genel sekreter yardımcısı, diğer illerin il özel idaresi genel sekreteri, büyükşehir belediyesi genel sekreter yardımcısı, ek göstergeleri genel müdür yardımcısı düzeyinde veya daha yüksek tespit edilen I. hukuk müşaviri, başkan yardımcısı ve kurum ve kurul başkanı unvanlı kadrolarda bulunanlar	190
e) Daire Başkanı, kadrolu yönetim kurulu üyesi, genel sekreter, büyükşehir belediyesi bulunan illerin il özel idaresi I. hukuk müşaviri, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerin il özel idaresi genel sekreter yardımcısı, diğer I. hukuk müşaviri, il belediye başkan yardımcısı	185
f) Bağlı ve ilgili kuruluş il müdürleri, milli emlak dairesi başkanı, yükseköğretim kurumları daire başkanları, bölge müdürü, Atatürk Orman Çiftliği müdürü, büyükşehirlerin merkez ilçelerinin belediye başkan yardımcısı, KİT'lerde başmüdür, kombina, fabrika, müessese ve işletme müdürleri, defterdar yardımcısı, gelir idaresi grup müdürü, il müftü yardımcısı, bakanlık, müsteşarlık, başkanlık ve bağımsız genel müdürlüklerin bölge müdür yardımcısı ve il müdür yardımcısı, (ç), (d) ve (e) sıralarında sayılanların yardımcısı	180
g) İl nüfus ve vatandaşlık müdürü, il yazı işleri müdürü, il idare kurulu müdürü, il mahalli idare müdürü, il planlama ve koordinasyon müdürü, demekler il müdürü, il afet ve acil durum müdürü, hukuk müşaviri, fakülte ve yükseköğretim sekreteri, basın ve halkla ilişkiler müşaviri, basın müşaviri, müşavir, müdür, şube müdürü, ilçe müftüsü, başkan, daire başkan yardımcısı, kurum sekreteri, merkez sekreteri, enstitü sekreteri, genel sekreter yardımcısı, birlik sekreteri, müze başkanı, KİT'lerde başuzman, diğer belediye başkan yardımcısı ve (f) sırasında sayılanların yardımcısı	170
ğ) Savunma sekreteri, sayman, müdür yardımcısı ile başkan yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunanlar	165
h) Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetlerinde istisnai memur kadrolarında bulunanlardan ek ödemeleri kadro unvanları itibarıyla bu Cetvelin diğer gruplarında veya bu grubun diğer sıralarında daha yüksek belirlenmemiş olanlar, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünde ilgili mevzuat hükümleri uyarınca teknik denetçi olarak görevlendirilenlerden ek ödemeleri kadro unvanları itibarıyla bu Cetvelin diğer gruplarında veya bu grubun diğer sıralarında daha yüksek belirlenmemiş olanlar	145
ı) Büyükşehir belediyeleri ile bunlara bağlı genel müdürlüklerin başmüfettiş ve müfettiş kadrolarında bulunanlar, yükseköğretim kurumları ile mahalli idareler ve bu idarelere bağlı genel müdürlüklerde 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre iç denetçi kadrolarına atanarlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	165
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	163
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	160
4) Bunların yardımcısı	155
i) Diğer belediyeler ve bunlara bağlı genel müdürlüklerin başmüfettiş ve müfettişlerinden;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	155
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	150
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	145
4) Bunların yardımcısı	140
j) Bakanlık, müsteşarlık, başkanlık, bağımsız genel müdürlük taşra teşkilatları ile yükseköğretim kurumlarında ve mahalli idarelerde özel yarışma sınavı sonucunda mesleğe uzman ve denetmen yardımcısı olarak alınıp belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda uzman ve denetmen unvanlı kadrolara (mevzuatı uyarınca sözkonusu kadrolara atanmalar dahil) atanmalar ile belediye iktisat müfettişlerinden;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	140
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	135
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	130
4) Bunların yardımcısı	125
k) Raportör, mütercim, tercüman, çözümleyici, programcı, araştırmacı, muhasebeci, muhasebe, kontrolör, antrenör, ayniyat saymanı, uzman, danışman, aktüer, araştırmacı, APK uzmanı, talim ve terbiye kurulu uzmanı, eğitim uzmanı, savunma uzmanı, sivil savunma uzmanı ve diğer uzman unvanlı kadrolarda bulunanlar	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	115
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	110
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	100
l) Şef, amir ve yardımcısı, zabıta başkomiseri ve komiseri, itfaiye başçavuşu, itfaiye çavuşu ve onbaşı kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	115
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	105
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	95
m) Genel idare hizmetleri sınıfındaki diğer kadrolarda bulunanlardan;	

1) 1-2 dereceden aylık alanlar	110
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	100
3) 5-7 dereceden aylık alanlar	90
4) Diğer derecelerden aylık alanlar	85
2- Kadroları Teknik Hizmetler Sınıfında yer alan personel;	
a) Başmühendis, başmimar, mühendis, mimar, bölge plancısı ve şehir plancısı kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	150
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	140
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	130
b) Jeolog, hidrolog, hidrojeolog, jeofizikçi, kimyager, fizikçi, jeomorfoloğ, arkeolog, matematikçi, istatistikçi ve astronom kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	120
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	110
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	100
c) Ek ödeme oranları 1 nolu grupta düzenlenenler hariç, bu sınıfta yer alan diğer kadrolarda bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	110
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	100
3) 5-7 dereceden aylık alanlar	90
4) Diğer derecelerden aylık alanlar	85
3- Kadroları Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfında yer alan personel;	
a) Uzman tabiplerden;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	200
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	190
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	180
b) Tabipler ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzmanlık belgesi alanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	190
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	180
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	170
c) Diş tabiplerinden;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	185
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	175
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	165
ç) Veteriner hekim kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	165
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	155
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	145
d) Eczacı kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	140
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	130
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	120
e) Ek ödeme oranları 1 no'lu grupta düzenlenenler hariç, bu sınıfta yer alan diğer personelden;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	115
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	105
3) 5-7 dereceden aylık alanlar	95
4) Diğer derecelerden aylık alanlar	90
4- Kadroları Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında yer alan personel;	
a) Öğretmen kadrosunda (örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki öğretmen unvanlı kadrolardaki yöneticiler dâhil) bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	65
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	65
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	65
5- Kadroları Avukatlık Hizmetleri Sınıfında yer alan personel;	
a) Ek ödeme oranları 1 nolu grupta düzenlenenler hariç, bu sınıfta yer alan kadrolarda bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	150
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	140
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	130
6- Kadroları Din Hizmetleri Sınıfında yer alan personel;	
a) Vaiz ve eğitim görevlisi kadrolarında bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	66

2) 3-4 dereceden aylık alanlar	66
3) Diğer derecelerden aylık alanlar	66
b) Diğer kadrolarda bulunanlardan;	
1) 1-2 dereceden aylık alanlar	65
2) 3-4 dereceden aylık alanlar	65
3) 5-7 dereceden aylık alanlar	65
4) Diğer derecelerden aylık alanlar	65
7- Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında yer alan personel;	
a) Müsteşar	195
b) Kurul Başkanı, Müsteşar Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Genel Müdür, Strateji Geliştirme Başkanı ile bu görevleri yürüten merkezde görevli Valiler	180
c) Merkezde görevli diğer Valiler	178
ç) (a), (b) ve (c) sıralarında sayılanlar dışında kadroları merkez teşkilatında bulunanlardan (Mülkiye Müfettişleri Dahil);	
1) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	195
2) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	190
3) 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	195
4) 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	115
5) 2 nci dereceden aylık alanlar	155
6) 3 üncü dereceden aylık alanlar	130
7) 4 üncü dereceden aylık alanlar	130
8) 5 inci dereceden aylık alanlar	105
d) Vali Yardımcısı ve Kaymakamlardan;	
1) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	200
2) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	200
3) 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	200
4) 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	132
5) 2 nci dereceden aylık alanlar	172
6) 3 üncü dereceden aylık alanlar	147
7) 4 üncü dereceden aylık alanlar	147
8) 5 inci dereceden aylık alanlar	122
9) 6 ncı dereceden aylık alanlar	137
10) 7 nci dereceden aylık alanlar	117
e) Hukuk işleri müdürlerinden;	
1) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	195
2) Birinci sınıf olup 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	190
3) 1 inci derecenin dördüncü kademesinden aylık alanlar	195
4) 1 inci derecenin diğer kademelerinden aylık alanlar	160
5) 2 nci dereceden aylık alanlar	195
6) 3 üncü dereceden aylık alanlar	175
7) 4 üncü dereceden aylık alanlar	175
8) 5 inci dereceden aylık alanlar	150
9) 6 ncı dereceden aylık alanlar	165
10) 7 nci dereceden aylık alanlar	145
f) Kaymakam adayı	145
7- Araştırma Görevlisi kadrosunda bulunanlar	77
8- Diğer öğretim elemanlarından;	
a) 1-2 dereceden aylık alanlar	66
b) 3-4 dereceden aylık alanlar	66
c) Diğer derecelerden aylık alanlar	66
Ç- 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki (II) sayılı cetvele dahil pozisyonlarda istihdam edilen sözleşmeli personelden (527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine göre ücretleri belirlenen sözleşmeli personel dahil);	
1- Grup başmühendisi, başmühendis, başmimar, mühendis, mimar, veteriner, şehir plancısı, müdür yardımcısı, teknik şef, atölye şefi, başekspert, eksper, teknik amir, teknik uzman, başkontrolör, kontrolör, baştabip, baştabip yardımcısı, dış tabibi, tabip, uzman tabip, uzman (Tıpta Uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu ilgili mevzuat hükümlerine göre uzmanlık belgesi alanlar), başuzman (Sümer Holding) ve şube müdürü (Sümer Holding) pozisyonlarında bulunanlar	82
2- Uzman, amir, ajans amiri, koruma güvenlik amiri, şef, koruma güvenlik şefi, koruma güvenlik grup şefi, itfaiye şefi, gar şefi, istasyon şefi, şeftren pozisyonlarında bulunanlar	67
3- Sağlık teknisyen yardımcısı pozisyonlarında bulunanlar	53
4- Diyetisyen ve tekniker pozisyonlarında bulunanlar	48

5-Teknik ressam, teknisyen, laborant, makinist (TCDD), makinist, makinist yardımcısı (TCDD), başteknisyen, konstrüktör, revizör ve sürveyan pozisyonlarında bulunanlar	47
6- Diğer pozisyon unvanlarında bulunanlar	42

MEMURLARA YAPILACAK EK ÖDEME ORANLARI

(II) SAYILI CETVEL

(Ek 10 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (a) ve (b) Bentleri Kapsamında Yer Alan Personelin Ücret ve Tazminat Gösterge Cetveli)

Sıra No	Kadro Unvanı	Ücret Göstergesi	Tazminat Göstergesi
1	Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Diyanet İşleri Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri	81.200	43.600
2	Bakanlık ve bağlı kuruluş Müsteşarı, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı, İl Valisi, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Özelleştirme İdaresi Başkanı	77.450	42.600
3	Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter Yardımcısı, Devlet Personel Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, Toplu Konut İdaresi Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter Yardımcısı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı	72.250	39.750
4	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı, Bakanlık Denetim Hizmetleri Başkanı, Bakanlık merkez teşkilatına dahil kurul başkanları, Bakanlık Rehberlik ve Denetim Başkanı, Bakanlık ve Sosyal Güvenlik Kurumu ile Diyanet İşleri Başkanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanları, Başbakan Başmüşaviri, Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı, Cumhurbaşkanlığı Başkanı, Devlet Denetleme Kurulu Üyesi, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı, Dış Politika Danışma Kurulu Üyesi, Diplomasi Akademisi Başkanı, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı, Genel Müdür, Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı, Müsteşar Yardımcısı, Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı, Strateji Geliştirme Başkanı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Başmüşaviri ve Daire Başkanı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı, ek göstergeleri 6.400 veya daha yüksek tespit edilen kurum başkanı ve kurul başkanı unvanlı kadrolarda bulunanlar	67.300	37.050
5	Bakanlar Kurulu Sekreteri, Başbakan Müşaviri, Başbakanlık ve Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanları, Cumhurbaşkanlığı Danışmanı, Talim ve Terbiye Kurulu üyesi, Toplu Konut İdaresi Başkan Yardımcısı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkan Yardımcısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Müşaviri, Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı	63.850	35.125
6	Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkan Yardımcısı, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanları, Devlet Personel Başkan Yardımcısı, Milli Kütüphane Başkanı, Yükseköğretim Kurulu Genel Sekreteri	56.500	31.100
7	I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık ve Müsteşarlık Müşaviri, Başbakanlık Basın Müşaviri, Başbakanlık Müşaviri, Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde birim yöneticisi konumundaki Müdürler, Devlet Denetleme Kurulu Sekreteri, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi, Gelir İdaresi Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, genel müdürlük Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Maliye Bakanlığı Hukuk Müşaviri, Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Grup Başkanı ve İnşaat ve Emlak Grup Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Daire Başkanı, Milli Kütüphane Başkan Yardımcısı, müstakil daire başkanı (Başbakanlık, bakanlık ve müsteşarlıklarda teşkilat kanunlarında hizmet birimi olarak tanımlanmış birimlerde), Polis Akademisi Başkanı, Vakıflar Meclisi Üyesi, Yüksek Fen Kurulu Üyesi, Yükseköğretim Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı, ek göstergesi Genel Müdür Yardımcısı düzeyinde veya daha yüksek tespit edilen kurum ve kurul başkanı, kurum ve kurul başkan yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunanlar	54.300	30.000
8	Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Genel Sekreteri ve Denetleme Kurulu Üyesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi I. Hukuk Müşaviri ve Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı, Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ve Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkanları, Mushafırları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyesi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Proje Grup Başkanı, Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreteri	51.900	28.575
9	Aile ve Sosyal Politikalar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik, Ekonomi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, Kültür ve Turizm, Milli Eğitim, Orman ve Su İşleri, Sağlık, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıklarının bakanlık il müdürü ve bakanlık bölge müdürü, Defterdar, İl Emniyet Müdürü, İl Müftüsü, Vergi Dairesi Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Yazma Eserler Başkanlıkları, Devlet Su İşleri, Karayolları, Maden Tetkik ve Arama, Meteoroloji, Orman, Tapu ve Kadastro, Vakıflar ve Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüklerinin bölge müdürü, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Basın-Yayın ve Enformasyon, Spor, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüklerinin il müdürü, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin bölge müdürü kadrolarında bulunanlardan;		
	a) Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde görev yapanlar	50.750	27.950
	b) Büyükşehir belediyesi bulunan illerde görev yapanlar	46.850	25.775
	c) Diğer illerde görev yapanlar	45.800	25.200
10	Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri, Başkanlık Müftüsü ve Başkanlık Vaizi, Gelir İdaresi Başkanlığı Başkanlık Müşaviri, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterlik Müşaviri, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Başkanlık Müşaviri, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı İstatistik Müşaviri	46.850	25.775

MEMURLARA YAPILACAK EK ÖDEME ORANLARI**(III) SAYILI CETVEL**

(Ek 10 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Kapsamında Yer Alan Personelin Ücret ve Tazminat Gösterge Cetveli)

Sıra No	Kadro Unvanı	Ücret Göstergesi	Tazminat Göstergesi	
1	Kapsama dahil idarelerin merkez teşkilatına ait genel idare hizmetleri sınıfında yer alan başmüfettiş, müfettiş, başdenetçi, denetçi, başkontrolör, kontrolör ve iç denetçi kadrolarında bulunanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama uzmanları ile uzman stenograf ve stenografı, Hazine Müsteşarlığı sigorta denetleme uzmanları ve aktüerleri, Dışişleri Meslek Memurları ile Konsolosluk ve İhtisas Memurları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesinin "II- Tazminatlar" kısmının "A- Özel Hizmet Tazminatı" bölümünün (ğ) bendinde yer alanlardan merkez teşkilatına ait uzman unvanlı kadrolarda bulunanlardan;	Bütçe Kanunu gereği 2.280 rakamı eklenecek		
		Kadro Derecesi 1 olanlar	46.450	25.560
		Kadro Derecesi 2 olanlar	43.400	23.870
		Kadro Derecesi 3 olanlar	40.850	22.475
		Kadro Derecesi 4 olanlar	39.300	21.625
		Kadro Derecesi 5 olanlar	37.950	21.000
		Kadro Derecesi 6 olanlar	36.800	20.250
		Kadro Derecesi 7 olanlar	35.550	19.550
2	1 inci sırada sayılanların yardımcıları ve stajyerleri	30.575	16.800	
3	Kapsama dahil idarelerin merkez teşkilatına ait mali hizmetler uzmanı kadrolarında bulunanlardan;	Kadro Derecesi 1 olanlar	37.250	20.500
		Kadro Derecesi 2 olanlar	35.650	19.650
		Kadro Derecesi 3 olanlar	34.400	18.925
		Kadro Derecesi 4 olanlar	33.150	18.250
		Kadro Derecesi 5 olanlar	32.650	17.950
		Kadro Derecesi 6 olanlar	31.450	17.300
		Kadro Derecesi 7 olanlar	30.250	16.650
		4	3 üncü sırada sayılanların yardımcıları	25.875

5434 SAYILI KANUNA GÖRE YAŞLILIK AYLIĞINDAN YARARLANMA ŞARTLARI (EMEKLİ SANDIĞI)**Erkeklerde – Kadınlarda Hizmet Sürelerine Göre Emeklilik Yaşları;**

- 8 Eylül 1999 tarihinden önce memuriyete başlamış olanlar veya daha sonra memur olanlardan bu tarihten önce SSK veya Bağ-Kur sigortalılığı bulunanlardan kadın ise 20, erkek ise 25 yıl fiili hizmet süresini tamamladıkları zaman yaş şartı aranmadan emekli olabilirler. Bunlardan kadın veya erkek farketmeksizin 15 fiili hizmet yılı ve 61 yaş şartını tamamlayanlara emekli aylığı bağlanmaktadır.

VEKALET GÖREVİ

BOŞ KADROYA VEKALET	DOLU KADROYA VEKALET
Yeni alınan kadro, istifa, ölüm, emeklilik, başka göreve geçme, memurluktan çıkarılma	Yıllık izin, mazeret, hastalık ve aylıksız izin, yurtdışı hizmeti, bilgi artırmak için yurtdışına geç. gör. disiplin cezası
A- Açıktan Atama	A- Kurum İçinden
(Kamu görevlisi olmayan)	Kural: 3 aydan fazla devam eden süre için vekalet aylığı
- İlkokul Öğretmeni. (yaz. tat. hariç)	(1/3) Ödenen
- Tabiplik	İstisnası: İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevlerinde göreve başladıktan itibaren vekalet aylığı ödenir.
- Diş Tabipliği	B- Kurum Dışından
- Eczacılık	Göreve başladıktan itibaren 1/3 oranında vekalet aylığı ödenir.
- Mühendislik	C- Açıktan
- Veterinerlik	Göreve başladıktan itibaren 2/3 oranında vekalet aylığı ödenir. (Köy, kasaba imamlığı görevine atanana asgari ücretten az olmamak koşuluyla 2/3 ödenir.
B- Memurlar Arasından Kural: Boş kadroya memurlar arasından ancak ücretsiz vekil atanabilir. (Yukarıda sayılanlar dışında)	

İstisnası: 1- Veteriner hekim, hayvan sağlık memuru, belediyelerde bu kişilerin bulunması halinde ücretle, 2- Saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadroya ücretle memurlar arasından atama yapılır.	
--	--

VEKALET ÜCRETİ	
AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	
1) Esas Aylık	: Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Gösterge Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	: Hiç Verilmeyecektir.
3) Taban Aylığı	: 2/3 Oranında Verilecektir.
4) Yan Ödeme	: Tam Verilir.
5) Özel Hizmet Tazminatı	: Tam Verilir.
6) Eğit. ve Öğr. Tazminatı	: Tam Verilir.
7) Din Hizmetleri Tazminatı	: Tam Verilir.
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	: Tam Verilir.
9) Aile Yard. ve Çocuk Zam.	: Tam Verilir.
10) Tedavi Giderleri	: Tam Verilir.
11) Damga Vergisi	: Vergiye tabi hakkeşilerden kesilir.
12) Emekli Keseneği	: Taban aylığı dahil aldığı aylık üzerinden (2/3 tutarından) tam kesilir. a) İşe başlamada kısıtlı aylıktan kesilemez. b) İlk tam maaşından giriş aidatı kesilir. c) İşten ayrılmalarda aylık kısıtlı hesaplanırsa bile, emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	: Verilmeyecektir.

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	
a) Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1) Esas Aylık	: Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevlerine başlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2) Kıdem Aylığı	: Verilmeyecektir.
3) Yan Ödeme ve Ö.H.T.	: Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitime katılma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu DMK Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilin şartlarına sahip olması gerekir.
4) Lojman Tazminatı	: Verilmeyecektir.
5) Yolluk	: Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6) Emekli Keseneği	: Kesilmez
7) Gelir Vergisi	: Tabidir.
8) Damga Vergisi	: Tabidir.
b) Boş Kadroya Vekalet:	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihinden itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1) Esas Aylık	: Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispeti verilir.
2) Kıdem ve Taban Aylığı	: Verilmez.
3) Yan Ödeme ve Ö.H.T.	: Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. md. deki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine başlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiç bir ödeme yapılmaz.
4) Lojman Tazminatı	: Verilmeyecektir.

5) Yolluk	: Memur bulunduğu yerden başka yerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6) Emekli Keseneği	: Kesilmez
7) Gelir Vergisi	: Tabidir.
8) Damga Vergisi	: Tabidir.

KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet:	
Vekaletin sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1) Esas Aylık	: Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başlandığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2) Kıdem ve Taban Aylığı	: Verilmez.
3) Yan Ödeme ve Ö.H.T.	: Kanuni izin, geçici görev (hizmet içi eğitime katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4) Lojman Tazminatı	: Verilmeyecektir.
5) Yolluk	: Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6) Emekli Keseneği	: Kesilmez
7) Gelir Vergisi	: Tabidir.
8) Damga Vergisi	: Tabidir.

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRILAN veya TUTUKLANAN MEMURLARA ÖDENECEK ÜCRET

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	: 2/3 oranında verilir.
Aile yardımı ve çocuk zammı	: Tam verilir.
Yan ödeme	: 2/3 oranında verilir.
Özel hizmet tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Tayın bedeli	: 2/3 oranında verilir.
Eğitim ve öğretim tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Mülki idare tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Din hizmetleri tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Emniyet tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Denetim tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Lojman tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Yabancı dil tazminatı	: 2/3 oranında verilir.
Ek çalışma ücreti	: 2/3 oranında verilir.
Yolluk karşılığı tazminatı	: Hiç verilmaz.
Emekli keseneği	: Tam aylığın yarısı üzerinden kesilir.
Damga vergisi	: Tabidir.

NOT: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açtıkları süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

MEMUR ve SÖZLEŞMELİ PERSONELDEN ALINACAK YEMEK BEDELLERİ (15.01.2024 - 14.01.2025)

(09.01.2024 tarih ve 32424 sayılı R.G. Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayınlanan 2 Sıra No'lu Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yön. Uygulama Tebliği)

Ek Göstergelerine Göre Memurlardan	Tutarı (TL)
600'e kadar (600 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	7,70 TL
1700'e kadar (1700 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	13,09 TL
2800'e kadar (2800 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	16,26 TL
4200'e kadar (4200 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	21,07 TL
5400'e kadar (5400 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	28,06 TL
5400'den daha yüksek ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	31,41 TL

Sözleşmeli Personelden	Tutarı (TL)
Aylık brüt sözleşme ücretleri 14.870 TL'ye kadar (14.870 TL dahil) olanlardan	9,37 TL
Aylık brüt sözleşme ücretleri 20.500 TL'ye kadar (20.500 TL dahil) olanlardan	16,26 TL
Aylık brüt sözleşme ücretleri 34.675 TL'ye kadar (34.675 TL dahil) olanlardan	29,51 TL
Aylık brüt sözleşme ücretleri 34.675 TL üzerinde olanlardan	37,55 TL

LOJMAN KİRA ÜCRETLERİ (15.01.2023-14.01.2024)		
(31.12.2023 tarih ve 32416 sayılı R.G'de yay. 418 sıra no'lu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Milli Emlak Genel Tebliği)		
Açıklama	Konutun Mahiyeti	15.01.2024 Tarihinden İtibaren
Yurt içinde bulunan kamu konutlarından aylık her bir metrekare için	Kerpiç, ahşap, bağdadı ve benzeri konutlarda	5,66 TL/m ²
	Kalorifersiz konutlarda	8,85 TL/m ²
	Kaloriferli konutlarda	11,61 TL/m ²
Kira bedeline yapılacak ilaveler	A) Kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kamu kurum ve kuruluşlarınınca karşılandığı konutlardan;	1,36 TL/m ²
	B) Sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin de hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan;	
	a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,58 TL/m ²
	b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,24 TL/m ²
	c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	4,81 TL/m ²
Yakıtı kurum tarafından tedarik edilen konutlarda her bir metrekare için	ç) Konutlarda kullanılan suyun, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde	1,20 TL/m ²
	Yakıtı kurum tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan	4,64 TL/m ²
	Ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurumlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak	0,54 TL/m ²
Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.		

MAL BİLDİRİMİ İLE İLGİLİ BİLGİ NOTU	
Kanuni Dayanağı:	- 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu - Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik
Mal Bildiriminde Bulunacaklar:	a) Her türlü seçimle iş başına gelen kamu görevlileri ve dışardan atanan Bakanlar Kurulu üyeleri (muhtarlar ve ihtiyar heyeti üyeleri hariç), b) Noterler, c) Türk Hava Kurumunun genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri ile genel merkez teşkilatında ve Türk Kuşu Genel Müdürlüğünde, Türkiye Kızılay Derneğinin merkez kurullarında ve Genel Müdürlük teşkilatında görev alanlar ve bunların şube başkanları, d) Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluş veya alt kuruluşlarda, kamu iktisadi teşebbüsleri (iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları) ile bunlara bağlı müessese, bağlı ortaklık ve işletmelerde, özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan ve kamu hizmeti gören kurum ve kuruluşlar ile bunların alt kuruluşlarında veya komisyonlarında aylık ücret ve ödenek almak suretiyle kamu hizmeti gören memurları, işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile yönetim ve denetim kurulu üyeleri, e) Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarında görevli olanlar ile bunların yönetim ve denetim kurulu üyeleri (5590 sayılı Kanuna göre kurulan oda ve borsaların oda ve borsa meclisi ile yönetim kurulu üyeleri dahil), f) Siyasi parti genel başkanları, vakıfların idare organlarında görev alanlar, kooperatiflerin ve birliklerinin başkanları, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürleri, yeminli mali müşavirler, kamuya yararlı dernek yöneticisi ve deneticileri, g) Gazete sahibi gerçek kişiler ile gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları, h) Özel kanunlarına göre mal bildiriminde bulunmak zorunda olanlar (konfederasyon, sendika ve sendika şubesi başkan ve yöneticileri dahil). Mal bildiriminde bulunmak zorundadırlar.
Bildirimlerin Konusu:	Bu Kanun kapsamına giren görevlilerin kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait bulunan taşınmaz malları ile görevliye yapılan aylık net ödemenin, ödeme yapılmayan görevlilerin ise, 1 inci derece Devlet Memurlarına yapılan aylık net ödemenin beş katından fazla tutarındaki her biri için ayrı olmak üzere, para, hisse senetleri ve tahviller ile altın, mücevher ve diğer taşınır malları, hakları, alacakları ve gelirleriyle bunların kaynakları, borçları ve sebepleri mal bildiriminin konusudur.
Mal Bildiriminin Zamanı:	a) Bu Kanun kapsamındaki göreve atanmada, göreve giriş için gerekli belgelerle, b) Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanmalarda, atamayı izleyen bir ay içinde, c) Seçimle gelinen görevlerde seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen iki ay içinde, d) Mal varlığında önemli bir değişiklik olduğunda bir ay içinde,

Mal Bildirim Zamanı:	e) Yönetim ve denetim kurulu üyelikleri ile komisyon üyeliklerine seçim ve atamalarda göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde, f) Görevin sona ermesi halinde, ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde, g) Gazete sahibi gerçek kişiler ile gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri faaliyete geçme tarihini, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları bu işe veya görevlerine başlama tarihini izleyen bir ay içinde, Verilmesi zorunludur. (a) Bendinde yazılı bildirim verilmedikçe göreve atama yapılamaz.
Mal Bildirim Yenilenmesi:	Bu Kanun kapsamındaki görevlere devam edenler, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenilerler. Yeni bildirimler yetkili merci tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılırlar.
Mal Bildirim Verileceği Merciler:	a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Cumhurbaşkan yardımcılarını ve bakanlar için Cumhurbaşkanlığı, b) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personel için özlük işleriyle ilgili sicil ve belge raporlarının bulunduğu makam veya merci, c) Kurum, teşebbüs, teşekkül ve kuruluşların Genel Müdürleri, yönetim ve denetim kurulu için ilgili Bakanlık, d) Yüksek mahkemelerin daire başkan ve üyeleri için mahkemenin başkanı, e) Noterler için Adalet Bakanlığı, f) Diğer kurum ve kuruluşların memur ve hizmetlileri için atamaya yetkili makam veya merci, g) Türk Hava Kurumu ile Türkiye Kızılay Derneğinde görev alanlar için kurum ve dernek genel başkanlığı, h) (Mülga: 24/6/1995 - KHK - 557/21 md.) i) Görevlerinden ayrılanlar için bu görevlerinde iken bildirimlerinin vermeleri gereken makam veya merci, j) Siyasi parti genel başkanları için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, k) Kooperatifler ve birliklerin başkanları, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürleri için kooperatiflerin ve birliklerin denetimlerinin yapıldığı kuruluşlar, l) Yeminli mali müşavirler için Maliye ve Gümrük Bakanlığı, m) Türk Hava Kurumunun, Türkiye Kızılay Derneğinin ve Kamu yararına sayılan derneklerin genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri için İçişleri Bakanlığı, bunların şube başkanları için buldukları İl Valilikleri, n) İl Genel Meclisi Üyeleri için Valiler, Belediye Meclis Üyeleri için Belediye Başkanları, Belediye Başkanları için İçişleri Bakanlığı, o) Mal bildirim verecek son merciler için, kendi kuruluşlarının özlük işleri ile ilgili makam veya merci, p) Gazete sahibi gerçek kişiler ile, gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları buldukları yer en büyük mülki amirliği, r) Vakıfların idare organlarında görev alanlar için Vakıflar Genel Müdürlüğü, Görevleri sebebiyle birden fazla mal bildiriminde bulunması gerekenler asli görevlerinden dolayı bir tek mal bildiriminde bulunurlar.
Mal Bildirim Bulunacak Emtialar: (3 üncü maddede sayılanların kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait bulunan)	a) Taşınmaz malları (arsa ve yapı kooperatif hisseleri dahil), b) Kendilerine aylık ödenenler, net aylık tutarının beş katından; aylık ödenmeyenler ise Genel İdare Hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen net aylığın beş katından fazla değer ve tutarındaki; 1) Para ve para hükmündeki kıymetli kağıtları, 2) Hisse senedi ve tahvilleri, 3) Altın ve mücevheratı, 4) Her türlü kara, deniz ve hava taşıt araçları, traktör, biçer-döver, harman makinası ve diğer ziraat makinaları, inşaat ve iş makinaları, hayvanlar, koleksiyon ve ev eşyaları ile diğer taşınır malları, 5) Hakları, 6) Alacakları, 7) Borçları, 8) Gelirleri, mal bildirimine konu teşkil eder. (b) bendinde belirtilen mal, hak, alacak, borç ve gelirlerin ayrı ayrı toplam değerleri tek kalem halinde gösterilir. Mallar, mal bildirim tarihindeki değerleri esas alınmak suretiyle beyan olunur. Genel İdare Hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık miktarı, aylıklara uygulanan katsayının belirlenmesini müteakip Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.
Mal Bildirim Verilme Zamanı:	a) 3 üncü maddede sayılan görevlere atanmada, göreve giriş için gerekli olan belgelerle birlikte, b) Bakanlar Kurulu üyeleri için, atamayı izleyen bir ay içinde, c) Seçimle gelinen görevlerle, seçimin kesinleşme tarihini izleyen iki ay içinde, d) Yönetim ve denetim kurulları ile komisyon üyeliklerine seçilen veya atanmalar için, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde, e) Görevi sona erenler ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde, f) Gazete sahibi gerçek kişiler ile gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri için, faaliyete geçme tarihini; sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları için, bu işe veya görevlerine başlama tarihini izleyen bir ay içinde, g) Özel kanunlarına göre mal bildiriminde bulunması gerekenler için, kanunlarında öngörülen süre içinde, verilmesi zorunludur. (a) bendinde yazılı durumlarda mal bildirim verilmedikçe atama işlemi yapılamaz.
Ek Mal Bildirim Verme:	3 üncü maddede sayılan görevlerde bulunanlar, eşleri velayeti altındaki çocukları ve kendilerinin şahsi mal varlıklarında önemli bir değişiklik olduğunda, değişikliği izleyen bir ay içinde yeni edindikleri mal, hak, gelir, alacak ve borçlara münhasır olmak üzere ek mal bildirim vermek zorundadırlar. 8 inci maddede gösterilen mahiyet ve miktardaki malın iktisabı ile hak, alacak veya gelir sağlanması veya borçlanması, mal varlığında önemli değişiklik sayılır.

II. BELEDİYE BAŞKANI ÖDENEĞİ, BELEDİYE İLE BİRLİK MECLİS ve ENCÜMEN ÜYELERİ İLE SULAMA BİRLİKLERİ BAŞKANI HUZUR HAKLARI ve NÜFUSA GÖRE BELEDİYE MECLİS ÜYE SAYILARI

BELEDİYE BAŞKANI ÖDENEĞİ (01.01.2024 - 31.12.2024) (5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu md.) (15.07.2023 Tarih ve 32249 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7456 Sayılı Kanunun 28 nci md.)		
Ödenecek Dönem	Belediyenin Nüfusuna Göre Başkan Ödeneği	Aylık Brüt Ödenek (TL)
01.01.2024 30.06.2024	10.000'e kadar olan beldelerde 72.280 x 0,760871 + Ek Ödeme	54.995,76 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 82.280	62.604,47 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 102.280*	77.822,65 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 117.280	89.234,95 TL
	250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 137.280	104.452,37 TL
	500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 157.280	119.669,79 TL
	1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 192.280	146.300,28 TL
	2.000.001'den fazla olan beldelerde 232.280	176.735,12 TL
	Gösterge Rakamı (15.965) x Memur Aylık Katsayısı (0,760871) - Damga Vergisi (Binde 7,59) = 12.055,10 TL**	
01.07.2024 31.12.2024	10.000'e kadar olan beldelerde 72.280 x M. A. Katsayı + Ek Ödeme	
	10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 82.280	
	50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 102.280	
	100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 117.280	
	250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 137.280	
	500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 157.280	
	1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 192.280	
	2.000.001'den fazla olan beldelerde 232.280	
	Gösterge Rakamı (15.965) x Memur Aylık Katsayısı (.....) - Damga Vergisi (Binde 7,59) =- TL	

*Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında 100.000 gösterge rakamı esas alınır.

** Aylık Brüt Ödeneklere Ek Ödeme Net Olarak Eklenecektir.

Ek Ödeme: 7456 Sayılı Kanunun 28. Maddesi:

- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin "EK MADDE 40"a Göre: Belediye Başkanlarına **15.965** gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır. Bu ödeme Damga Vergisi (Binde 7,59) hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz.
- Belediye Başkan ve Belediye Başkan Yardımcılarına "Ek Ödeme" Tam Olarak Ödenir
- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin 7 nci fıkrasına göre belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen başkan yardımcılarının 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40 ıncı maddesinin (a) bendine göre memurlara verilen net tutar ilave ödemede herhangi bir orana bağlanmaksızın (2/3 gibi) tam olarak ödenir. (5393 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasında dikkate alınmak üzere başkan vekilleri dahil);

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI (01.01.2024 - 31.12.2024) (5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci md.)		
Ödenecek Dönem	Nüfuslarına Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	Azami Günlük Brüt Huzur Hakkı (TL)
01.01.2024 - 30.06.2024	10.000'e kadar olan beldelerde	611,06 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	695,61 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	864,69 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	991,50 TL
	250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	1.160,58 TL
	500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	1.329,66 TL
	1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	1.625,56 TL
	2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.963,72 TL
01.07.2024 - 31.12.2024	10.000'e kadar olan beldelerde	
	10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	

50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	
2.000.001'den fazla olan beldelerde	

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere (Başkan ödeneği/90) meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. TL cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım kuruş ve üzerindeki değerler bir kuruşa tamamlanır; yarım kuruş altındaki değerler dikkate alınmaz.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (01.01.2024 - 31.12.2024) (5393 sayılı Belediye Kanununun 36 ncı md. ve 5216 sayılı Kanunun 16 ncı md.)		
Ödenecek Dönem	Nüfuslarına Göre Seçilmiş Belediye Encümeni Başkan ve Üyeleri Ödeneği	Aylık Brüt Ödenek (TL)
01.01.2024 - 30.06.2024	Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3.500 x 0,760871	2.663,05 TL
	Nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	3.423,92 TL
	Nüfusu 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	4.565,23 TL
	Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	5.706,53 TL
	Büyükşehir belediye encümen başkanı ve seçilmiş üyelerine 12.000	9.130,45 TL
01.07.2024 - 31.12.2024	Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3.500 x	
	Nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	
	Nüfusu 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	
	Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	
	Büyükşehir belediye encümen başkanı ve seçilmiş üyelerine 12.000	

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

BİRLİK BAŞKANI, ENCÜMENİ ve MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKLARI (01.01.2024 - 31.12.2024) (5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 22 ncı md.)		
Ödenecek Dönem	Mahiyeti	Brüt Ödenek (TL)
01.01.2024 30.06.2024	Birlik Başkanı (5.000 x 0,760871)	3.804,35 TL
	Birlik Encümen Üyeleri (2.000 x Katsayı)	1.521,74 TL
	Birlik Meclis Üyeleri (Köylere hizmet götürme birliklerinin birlik meclisleri hariç) 1.500	1.141,30 TL
01.07.2024 31.12.2024	Birlik Başkanı (5.000 x Katsayı)	
	Birlik Encümen Üyeleri (2.000 x Katsayı)	
	Birlik Meclis Üyeleri (Köylere hizmet götürme birliklerinin birlik meclisleri hariç) 1.500	

SULAMA BİRLİK BAŞKANI, YÖNETİM ve DENETİM KURULU ÜYELERİNE ÖDENECEK HUZUR HAKLARI (01.01.2024 - 31.12.2024) (6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanununun)		
Ödenecek Dönem	Mahiyeti	Ödenecek Üst Limit (TL)
01.01.2024 31.12.2024	Birlik Başkanı Ödenecek Aylık Huzur Hakkı Brüt Asgari Ücretin 3 Katı (20.002,50 x 3)	60.007,50 TL
	Yönetim Kurulu Üyelerine Ödenecek Aylık Huzur Hakkı Brüt Asgari Ücretin Yarısı (20.002,50 /2)	10.001,25 TL
	Denetim Kurulu Üyelerine Ödenecek Yıllık Huzur Hakkı Brüt Asgari Ücret (10.008,00)	20.002,50 TL

Not: Birlik başkanı, yönetim ve denetim kurulu üyelerine ödenecek huzur hakkı, üst limitler ve üst limitlerin altında, birlik meclisinin dönem başı toplantısında belirlenir.

BELEDİYE MECLİSİNİN GÖRÜŞECEĞİ MUTAT KONULAR VE AYLARI	
Belediye Meclisin Mutat Olarak Görüşeceği Konular	Meclisin Görüşeceği Ay veya Görüşme Zamanı
Tam ve kısmi zamanlı sözleşmeli personelin ücretlerinin görüşülmesi	Ocak ayı meclis toplantısı
Meclis üyesi başkan yardımcısı ücreti	Ocak ayı meclis toplantısı (Belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere)
Komisyon üyeleri huzur ücreti	Ocak ayı meclis toplantısı
Meclis üyeleri huzur ücreti	Ocak ayı meclis toplantısı
Zabıta ve itfaiye personeli maktu fazla çalışma ücretleri	Ocak ayı meclis toplantısı

Denetim komisyon üyelerinin seçimi	Ocak ayı meclis toplantısı
İhtisas komisyon üyelerinin seçimi	Mahalli idareler seçiminden sonraki Nisan ayı meclis toplantısı (Her yıl Nisan ayında komisyon üyeleri seçimleri yenilenir)
Faaliyet raporunun görüşülmesi	Nisan ayı meclis toplantısı
Meclis birinci ve ikinci başkan vekillerinin, ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üyelerinin, encümen üyelerinin, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe komisyonuyla imar ve bayındırlık komisyonu üyelerinin, büyükşehir belediyelerinde ise plan ve bütçe, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyon üyelerinin iki yıl görev yapmak üzere seçilmesi (İki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerine kadar görev yapar)	Mahalli idareler seçim sonuçlarının ilânını takip eden Nisan ayında
Encümen üye seçimi	Mahalli idareler seçiminden sonraki Nisan ayında (Her yıl Nisan ayında encümen seçimleri yenilenir)
Denetim raporunun okunması suretiyle bilgi verilmesi	Nisan ayı meclis toplantısı
Kesin hesabın görüşülmesi	Mayıs ayı meclis toplantısı
Büyükşehir ilçe belediyelerin bütçeyi görüşmesi **	Ekim ayı meclis toplantısı
Bütçenin görüşülmesi	Kasım ayı meclis toplantısı
Su kanalizasyon idarelerinin bütçelerinin görüşülmesi	Kasım ayı meclis toplantısı
Performans programının görüşülmesi	İlgili olduğu yılın başından önce
Stratejik plânın görüşülmesi *	Mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren 6 ay içinde
* Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir. Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.	
** Meclisin bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi plan ve bütçe komisyonu toplantı süresi de dahil olmak üzere en çok yirmi gündür. Meclis bu süre içinde bütçeyi görüşüp karara bağlar. Büyükşehir ve ilçe belediye bütçeleri, büyükşehir belediye meclisinde Kasım ayı toplantısında, birlikte görüşülerek karara bağlanır.	

DAVA KONUSU UYUŞMAZLIKLARIN ANLAŞMA YOLUYLA TASFİYESİ (01.01.2024 - 31.12.2024)		
(5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinin (h) ve 34 üncü maddesinin (f) bentleri) (Yeniden Değerleme Oranı: 58,46)		
Yetkili Organ	Mahiyeti	Tutarı (TL)
Belediye Meclisi	Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek	101.735,36.- TL'den fazla olan
Belediye Encümeni	Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek	101.735,36.- TL'den az olan

NÜFUSA GÖRE BELEDİYE MECLİS ÜYE SAYILARI	
Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:	Sayı (Kişi)
Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55
- Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.	
- Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder. Bu hesaplamada artık sayılar nazara alınmaz. Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.	

III. İŞ VE SGK MEVZUATI İLE İLGİLİ BİLGİLER

İŞÇİ ÖDEMELERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)			
(30.12.2023 tarih ve 32415 sayılı R.G.de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan "Asgari Ücret Tespit Komisyonu" nun 27.12.2023 tarih ve 2023/2 sayılı kararı)			
Çeşidi	Kanuni Dayanağı	Aylar	Aylık Brüt/Net Tutarı (TL)
Kıdem Tazminatı Tavanı	1475 s.K.md.14 (4857 sayılı K. Geçici md.6)	01.01.2024 - 31.12.2024	35.058,58
Asgari Ücret (2014 yılında asgari ücretteki 16 yaş ayrımı kaldırılmıştır)	4857 sayılı K. 39. md.	01.01.2024 - 31.12.2024	20.002,50 - 17.002,12
		Günlük Brüt Asgari Ücret	666,75

Sigorta Primine Esas Kazanç (Aylık Üst Sınır)	5510 s.K. (Brüt Asgari Ücret x7,5)	01.01.2024 - 31.12.2024	150.018,75
Sigorta Primine Esas Kazanç (Aylık Alt Sınır)	5510 s.K. (Brüt Asgari Ücret)	01.01.2024 - 31.12.2024	20.002,50
3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 25'inci mad. göre, Aday Çıracak ve Çırağa Ödenecek Ücret	Brüt Asgari Ücretin % 30'u	01.01.2024 - 31.12.2024	6.000,75

ASGARİ ÜCRET ve YASAL KESİNTİLERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)	
Açıklama	Miktarı (TL)
a) Brüt Ücret	20.002,50
b) Sigorta Primi İşçi Payı (%14)	2.800,35
c) İşsizlik Sigortası Primi İşçi Payı (%1)	200,03
d) Gelir Vergisi Matrahı (%15 - Asgari Ücret İstisnası: 2024 yılında, asgari ücret istisnası nedeniyle her bir çalışan yıllık 240.030,00.- TL'si gelirine isabet eden gelir ve damga vergisini ödemeyecektir.)	20.002,50 x 12
e) Gelir Vergisi (%15) (01.01.2022 Tarihinden İtibaren Kaldırılmıştır.)	0
f) Damga Vergisi (%0,759) (01.01.2022 Tarihinden İtibaren Kaldırılmıştır.)	0
g) Kesintiler Toplamı (b + c)	3.000,38
Asgari Geçim İndirimi (Bekâr ve Çocuksuz) (01.01.2022 Tarihinden İtibaren Kaldırılmıştır.)	0
NET ÜCRET (Asgari Ücret + AGİ)	17.002,12

2024 YILI İÇİN ÖRNEK 12 AYLIK BRÜTTEN NET'E MAAŞ HESABI (TL)									
Aylar	Brüt	SSK İşçi	İşsizlik İşçi	Gelir Vergi	Net	Top. Ele Geçen	SSK İşveren	İşsizlik İşveren	Toplam Maliyet
Ocak	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Şubat	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Mart	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Nisan	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Mayıs	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Haziran	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Temmuz	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Ağustos	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Eylül	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Ekim	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Kasım	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
Aralık	20.002,50	2.800,35	200,03	000	17.002,12	17.002,12	3.100,39	400,05	23.502,94
TOPLAM	240.030,00	33.604,20	2.400,36	000	204.025,44	204.025,44	37.204,68	4.800,60	282.035,28

- Yapılan maaş hesaplamasında bekar kişi değerleri esas alınmıştır.
- Sigorta primi işveren payının hesabında, 5 puanlık indirim dikkate alınmıştır.
- Gelir Vergisi, Damga Vergisi, Asgari Geçim İndirimi 01.01.2022 Tarihinden İtibaren Kaldırılmıştır.

ASGARİ ÜCRETİN İŞVERENE MALİYETİ 2024	
Açıklama	Miktarı (TL)
Brüt Asgari Ücret	20.002,50 TL
SGK Primi % 20,5 (İşveren Payı)	4.100,51 TL
İşveren SGK Teşvik % 5 (5510 s. Kanun)	1.000,12 TL
SGK Primi % 15,5 (İşveren Payı)	3.100,39 TL
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (% 2)	400,05 TL
İşverene Toplam Maliyeti	23.502,94 TL

ÖRGÜN EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERE ÖDENECEK ÜCRET		
Dönem Aralığı 01.01.2024 - 31.12.2024	Personel Sayısı ve Ödenecek Ücretin Asgari Sınırı (TL)	
	20 ve daha fazla personel (% 30)	19 ve daha az personel (% 15)
Net Asgari Ücret: 17.002,12 TL	5.100,63 TL	2.550,31 TL

*3308 sayılı Kanununun 25'inci maddesine göre; işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine **asgari ücretin net tutarının**; 20 ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde % 30'undan, 20'den az personel çalıştıran işyerlerinde % 15'inden aşağı ücret ödenemez.

KIDEM TAZMİNATINA TABİ OLAN/OLMAYAN ÖDEMELER	
Ödeme Kalemleri	Tabi Olup Olmadığı
İkramiyeler (kaynağı kanun/sözleşme ise tabi, bu nitelikte değilse süreklilik arz ediyorsa tabi)	Tabi
Bahşişler	Tabi
Sürekli ödenen jestiyon ikramiyeleri	Tabi
6772 sayılı Yasaya göre ödenen iki ikramiye (ilave tediye)	Tabi
Temettü	Tabi
Devamlı ödenen primler	Tabi
Kasa tazminatı	Tabi
Unvan tazminatı	Tabi
İmza tazminatı	Tabi
Mali sorumluluk tazminatı	Tabi
Yıpranma tazminatları	Tabi
Yemek yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Havlü yardımı	Tabi
Taşıt (vasıta) yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dâhil edilir.)	Tabi
Sabun yardımı	Tabi
Ayakkabı veya bedeli	Tabi
Gece zammı	Tabi
Çocuk zammı	Tabi
Vardiya primi	Tabi
Kıdem zammı	Tabi
Pahalılık zammı	Tabi
Makam tahsisatı	Tabi
Yakacak yardımı	Tabi
Toplu taşım kartı	Tabi
Gıda yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Erzak yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Aile yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Konut yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Giyim yardımı (parasal değerleri hesap edilerek dahil edilir.)	Tabi
Çocuk yardımı	Tabi
Fazla çalışma ücreti	Tabi Değil
Fazla mesai ücreti	Tabi Değil
Çalışılan hafta tatili ücreti	Tabi Değil
Ulusal bayram ücreti	Tabi Değil
Genel tatil ücreti	Tabi Değil
Dini bayram ücreti	Tabi Değil
Devamlılık göstermeyen primler	Tabi Değil
TİS gereğince ödenen primler	Tabi Değil
Mamul yardımı	Tabi Değil
SGK primi işveren payı	Tabi Değil
Yolluk(harcırah)	Tabi Değil
Yıllık izin ücreti	Tabi Değil
Evlenme, doğum, ölüm yardımları	Tabi Değil
Doğal afet, askerlik, hastalık yardımları	Tabi Değil
Bir defalık verilen ikramiyeler	Tabi Değil
Seyahat primleri	Tabi Değil
İş arama yardımı	Tabi Değil
Eğitim (tahsil) yardımı	Tabi Değil

KIDEM TAZMİNATINA TABİ OLAN/OLMAYAN ÖDEMELER	
Ödeme Kalemleri	Tabi Olup Olmadığı
Bayram harçlığı (sürekli ödeniyorsa tabi)	Tabi Değil
Süreklilik göstermeyen hizmet primi	Tabi Değil
Ara dinlenme parası	Tabi Değil
İhbar tazminatı	Tabi Değil
Jübile ikramiyesi	Tabi Değil
İşsizlik sigortası işveren hissesi	Tabi Değil
Ücretli izin parası	Tabi Değil
Avans ödemesi	Tabi Değil
İşyeri kuruluş yıldönümü için verilen ödemeler	Tabi Değil
Gezici görev güvencesi	Tabi Değil
Demirbaş olarak verilen giyim eşyaları (iş elbisesi yardımı)	Tabi Değil
Teşvik primi	Tabi Değil
Belirli sürelerde verilen teşvik (özendirme) ikramiyesi	Tabi Değil
İşyerinde kullanılmak üzere verilen sabun, havlu	Tabi Değil
Vekâleten yürütülmekte olan görev için verilen ücret	Tabi Değil
Satış primi	Tabi Değil
İzin harçlığı	Tabi Değil
Tatlıf primi	Tabi Değil
Otel ve ev gideri olarak ödenen paralar	Tabi Değil

KIDEM TAZMİNATI TAVANININ HESAPLANMASI	
En yüksek aylık gösterge+ek gösterge x aylık maaş katsayısı (9500 x Katsayı)	
Taban aylık göstergesi x taban aylık katsayısı (1000 x Taban aylık katsayısı)	
En yüksek kıdem aylığı göstergesi x aylık maaş katsayısı (500 x Katsayı)	
5434 s.K. Ek 70/16 md. (9500 x% 200x maaş katsayısı) (19.000 x Katsayı)	
Kıdem Tazminatı Tavanı = (29.000 x Katsayı) + Taban Aylığı	

İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI (4857 sayılı İş Kanununun 17. maddesi, sözleşmeler ile süreler yükseltilebilir)		
Hizmet Süresi	Asgari Bildirim Süresi	Tazminat Tutarı
İşi 6 aydan az sürmüş olan işçi için	2 hafta	2 haftalık ücret
İşi 6 aydan 1,5 yıla kadar sürmüş olan işçi için	4 hafta	4 haftalık ücret
İşi 1,5 yıldan 3 yıla kadar sürmüş olan işçi için	6 hafta	6 haftalık ücret
İşi 3 yıldan fazla sürmüş olan işçi için	8 hafta	8 haftalık ücret

SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİNE TABİ ÇALIŞANLAR			
Sigorta Kolları	Sigortalı Hissesi (%)	İşveren Hissesi (%)	Toplam Hisse (%)
Sosyal Güvenlik Destek Primi	7,5	22,5	30
Kısa Vadeli Sigorta Kolları Primi	-	1 ila 6,5	1 ila 6,5
TOPLAM	7,5	23,5 ila 29	31 ila 36,5

4/1-A (SSK) KAPSAMINDAKİ SİGORTALILARA AİT PRİM ORANLARI			
Sigorta Kolu	Sigortalı Hissesi (%)	İşveren Hissesi (%)	Toplam (%)
Kısa vadeli sigorta kolları (iş kazası, meslek hastalığı, hastalık, analık)	-	2	2
Uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık, ölüm) (fiili hizmet süresi uygulanmayan işler için)	9	11	20
Uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık, ölüm) (fiili hizmet süresi uygulanan işler için)*	9	12-14 arası	21-23 arası

Genel sağlık sigortası	5	7,5	12,5
İşsizlik sigortası (Ayrıca %1 Devlet katkı payı bulunmaktadır)	1	2	3
4/1-a kapsamında çalışan emekliler için sosyal güvenlik destek primi	7,5	24,5**	32
* Fıllı hizmet süresi 60 gün olanlar için 1 puan, 90 gün olanlar için 1,5 puan, 180 gün olanlar için ise 3 puan ilave edilir. ** %24,5'luk oranın %2'si kısa vadeli sigorta kolları primidir.			

SGK (SİGORTA) PRİMİNE TABİ OLAN ve OLMAYAN ÖDEMELER
(4/1-a Kapsamındaki Sigortalılar İçin)

Sıra No	Kazanç Türleri	Prime Tabi (+) Prime Tabi Değil (-)	Prime Tabi Tutulacağı Ay
1	Asıl Ücret	+	Hak Edilen Ay
2	Ödeme Şekil ve Zamanına Göre Ücret Çeşitleri		
2.1.	Zaman birimine göre ücret	+	Hak Edilen Ay
	Hafta tatili ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Ulusal bayram, genel tatil ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Fazla çalışma, fazla mesai ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Yıllık ücretli izin ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Cumartesi günü ücreti	+	Hak Edilen Ay
2.2.	İş birimi esasına göre ücret	+	Hak Edilen Ay
	Yüzde usulüyle alınan ücret	+	Hak Edilen Ay
	Profesyonel futbolcuya ödenen ücret	+	Hak Edilen Ay
	Transfer ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Transfer verimi ücreti	+	Hak Edilen Ay
2.3.	Götürü ücret	+	Hak Edilen Ay
2.4.	Belirsiz zaman ve miktar üzerinden ödenen ücret	+	Hak Edilen Ay
	Hazırlama ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Tamamlama ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Temizleme ücreti	+	Hak Edilen Ay
	Kardan hisse şeklinde ödenen ücret	+	Hak Edilen Ay
	Komisyon ücreti	+	Hak Edilen Ay
3	Ücretin Eklentileri		
3.1.	Primler	+	Ödendiği Ay
	Yıpranma tazminatı	+	Ödendiği Ay
	Özel hizmet tazminatı	+	Ödendiği Ay
	Yabancı dil tazminatı	+	Ödendiği Ay
	Vardiya ve ağır vasıta tazminatı	+	Ödendiği Ay
	İmza zorunluluğu tazminatı	+	Ödendiği Ay
	Tabii afet yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen kira yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen giyecek yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen yakacak yardımı	+	Ödendiği Ay
	Askerlik yardımı	+	Ödendiği Ay
	Sünnet yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen taşıt yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen ısıtma yardımı	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen elbise dikiş bedeli	+	Ödendiği Ay
	Nakit ödenen ayakkabı bedeli	+	Ödendiği Ay
	Ek tazminat	+	Ödendiği Ay
	Yılbaşı parası	+	Ödendiği Ay
	Kreş ücreti	+	Ödendiği Ay
	Makam tazminatı	+	Ödendiği Ay
	İş riski zammı	+	Ödendiği Ay
	Bayram harçlığı	+	Ödendiği Ay
3.2.	İkramiye	+	Ödendiği Ay
	Bayram ikramiyesi	+	Ödendiği Ay
	Yılbaşı ikramiyesi	+	Ödendiği Ay

	6772 sayılı Kanun gereğince ödenen ikramiye	+	Ödendiği Ay
	6772 sayılı Kanun gereğince Bakanlar Kurulu kararına dayanılarak ödenen ikramiye	+	Ödendiği Ay
	2448 sayılı Kanun gereğince ödenen ikramiye	+	Ödendiği Ay
	Jübile ikramiyesi	+	Ödendiği Ay
	Mesleki eğitim gören öğrencilere ödenen ikramiye	-	
3.3.	Hakkı huzurlar (toplantı parası)	+	Ödendiği Ay
3.4.	Eleman teminindeki günlük zammı, kıdem zammı	+	Ödendiği Ay
4	İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince yapılan ödemeler	+	Ödendiği Ay
4.1.	Ücret niteliğinde olanlar	+	Hak Edilen Ay
4.2.	Ücretin eklentileri niteliğinde olanlar	+	Ödendiği Ay
5	Sigortalılara istirahatli iken ödenen ücretler	+	Hak Edilen Ay
6	Yıllık izin ücretleri (kısa vadeli sigortalı kolları primi dâhil)	+	Ödendiği Ay
7	İzin harçlığı	+	Ödendiği Ay
8	Görev yollukları	-	
9	Çocuk zammı (SGK tarafından belirlenecek miktarı aşmamak üzere)	-	
10	Aile zammı (SGK tarafından belirlenecek miktarı aşmamak üzere)	-	
11	Yemek parası (SGK tarafından belirlenecek miktarı aşmamak üzere)	-	
12	İşverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin %30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı tutarları	-	
13	Ölüm yardımı	-	
14	Doğum yardımı	-	
15	Evlenme yardımı	-	
16	Aynı yardımlar	-	
	Aynı konut tahsisi	-	
	İşyerinde kullanılmak üzere havlu, sabun vb.	-	
17	Geri ödemeli ücret avansları	-	
18	Kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödemeler ve keşif ücreti	-	
19	İhbar tazminatı	-	
20	Kasa/mali sorumluluk tazminatı	-	
21	Seyyar görev tazminatı	-	

YEMEK PARASI, ÇOCUK ve AİLE ZAMLARINDA PRİM İSTİSNA HADLERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

Ödeme çeşidi	B. Günlük Asgari Ücret	Formülü	İstisna Tut. (TL)
Yemek parası	666,75 TL	Günlük brüt asgari ücretin % 6'sı	40,00 TL
Çocuk zammı (en fazla iki çocuğa kadar geçerli)	B. Aylık Asgari Ücret	Aylık brüt asgari ücretin % 2'si	400,05 TL
Aile zammı	20.002,50 TL	Aylık brüt asgari ücretin % 10'u	2.000,25 TL

EMZİRME ve CENAZE ÖDENEĞİ (01.01.2023 - 31.12.2024)

(08.01.2024 tarih ve E-51592363-010.06.01-87788102 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü'nün Prime Esas Kazançların Alt ve Üst Sınırları ile Bazı İşlemlere Esas Tutarlarına İlişkin Genelgesi)

Açıklama	2023 Yılı Miktarı (TL)	2024 Yılı Miktarı (TL)
Emzirme Ödeneği	520	857
Cenaze Ödeneği	2.054	3.385
<p>Emzirme Ödeneği:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan eşinin doğum yapması halinde sigortalı erkeğe emzirme ödeneği verilebilmesi için; - Hizmet akdine tabi (4/a lı) çalışan sigortalılar için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması, - Kendi adına ve hesabına (4/b li) çalışan sigortalılar için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi yatırılmış ve genel sağlık sigortası primi dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması, - Doğumun canlı gerçekleşmiş olması şarttır. <p>Cenaze Ödeneği:</p> <p>5510 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş olup da ölen sigortalının hak sahiplerine, Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden cenaze ödeneği ödeneceği hükmüne yer verilmiştir.</p>		

**ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ İLE BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE YAPILAN
KATKI PAYLARINDA PRİM İSTİSNA HADLERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)**

Dönem Aralığı	Hesaplama Formülü	İstisna Tutarı (TL)
01.01.2024 - 31.12.2024	(Brüt asgari ücretin %30'u 20.002,50 TL x %30)	6.000,75 TL

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi kapsamında çalışan sigortalıların aynı şartları haiz her bir çocuğu için % 4'ü oranındaki tutarı, aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.

GELİR TESTİ SONUÇLARINA GÖRE ÖDENECEK GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ TUTARLARI (01.01.2024 - 31.12.2024)

Gelir Kodu	Kişi Başına Aylık Gelir Durumu - (B. Asg. Ü: 20.002,50 TL)	Gelir Aralığı (TL)	Prim Tutarı (% 12) (TL)	Primi Ödeyecek
GO	Brüt asgari ücretin üçte birinin altında	6.667,5 TL'ye kadar	--	Hazine
G1	Brüt asgari ücretin üçte biri ile asgari ücret arasında	6.667,5 TL - 20.002,50 TL	800,10 TL	Kişi
G2	Brüt asgari ücret ile brüt asgari ücretin iki katı arasında	20.002,50 TL - 40.005,00 TL	2.400,30 TL	Kişi
G3	Brüt asgari ücretin iki katından fazla	40.005,00 TL	4.800,60 TL	Kişi

- Sadece genel sağlık sigortasına tabi olduğu halde hiç gelir testi yaptırmayanlardan brüt asgari ücretin iki katının yüzde 12'si tutarında genel sağlık sigortası primi alınmaktadır.
- 4/1-a (SSK), 4/1-b (Bağ-Kur), 4/1-c (Emekli Sandığı) veya başka kapsamda sigortalı olanlardan ise prime esas kazançlarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi alınmaktadır.

İŞÇİLERİN YILLIK ASGARİ ÜCRETLİ İZİN SÜRELERİ

(4857 sayılı İş Kanununun 53. maddesi, İş Sözleşmeleri ve T.İ.S. ile bu süreler yükseltilebilir)

Hizmet Süresi	Yıllık İzin Süresi
1 yıldan 5 yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara	14 iş günü
5 yıldan fazla 15 yıldan az olanlara	20 iş günü
15 yıl (dahil) ve daha fazla olanlara	26 iş günü
50 yaş ve daha yukarı yaştaakilere	20 iş günü

Not: İzin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz.

*6552 sayılı Kanunun 5'inci maddesi ile 4857 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümle ile yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izin süreleri 4'er gün arttırılarak uygulanacaktır.

İŞÇİLERİ ARA DİNLENME SÜRELERİ

İş Süresi	Dinlenme Süresi
4 saat veya daha kısa süreli işlerde	15 dakika
4 saatten fazla ve 7,5 saate kadar (7,5 saat dâhil) süreli işlerde	Yarım saat
7,5 saatten fazla süreli işlerde	Bir saat

**50 VE DAHA FAZLA İŞÇİ ÇALIŞAN KAMU İŞYERLERİNDE ÇALIŞTIRILMASI ZORUNLU OLAN ENGELLİ,
ESKİ HÜKÜMLÜ İŞÇİ SAYISI VE ÇALIŞTIRILMADIĞI TAKDİRDE VERİLECEK CEZALAR**

Çalıştırılması Zorunlu İşçiler	Kanuni Dayanağı	Oranı
Engelli çalıştırma zorunluluğu	4857 s.K. md. 30, 2005/9077 BKK	% 4
Eski hükümlü veya askerlik hizmetini yaparken terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralanan	4857 s.K. md. 30, 2005/9077 BKK	% 2

Not: Özel Sektör % 3 engelli çalıştırmak zorundadırlar.

İŞÇİLERİN EMEKLİLİK YAŞLARI			
SİGORTALILAR ERKEK İŞE;			
	1. Şart	2. Şart	3. Şart
İşe Başlama Tarihi	Tamamlaması Gereken Sigortalılık Süresi	Tamamlaması Gereken Yaş	Tamamlaması Gereken Prim Ödeme Süresi
08.09.1976 ve daha öncesi	25 yıl	Yok	5000
09.09.1976-23.05.1979	25 yıl	44	5000
24.05.1979-23.11.1980	25 yıl	45	5000
24.11.1980-23.05.1982	25 yıl	46	5075
24.05.1982-23.11.1983	25 yıl	47	5150
24.11.1983-23.05.1985	25 yıl	48	5225
24.05.1985-23.11.1986	25 yıl	49	5300
24.11.1986-23.05.1988	25 yıl	50	5375
24.05.1988-23.11.1989	25 yıl	51	5450
24.11.1989-23.05.1991	25 yıl	52	5525
24.05.1991-23.11.1992	25 yıl	53	5600
24.11.1992-23.05.1994	25 yıl	54	5675
24.05.1994-23.11.1995	25 yıl	55	5750
24.11.1995-23.05.1997	25 yıl	56	5825
24.05.1997-23.11.1998	25 yıl	57	5900
24.11.1998-08.09.1999	25 yıl	58	5975
09.09.1999-30.04.2008	Yok	60	7000
01.05.2008'den sonra	Yok	65	7200

- 03.03.2023 tarihli ve 32121 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7438 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişiklik "GEÇİCİ MADDE 95- Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra aylık bağlanması için talepte bulunanlardan 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez.

- **2. sırada yer alan yaş şartları, 7438 sayılı Kanun ile gri olarak (X) taranmış alanlar için geçersiz olmuştur.**

- 08.09.1999 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 4447 Sayılı Kanun ile eklenen 506 Sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinin (A) bendine göre (Anayasa Mahkemesinin iptal etmediği bent); 08.09.1999 tarihi itibarıyla 23 yıldan fazla sigortalılık süresine sahip olan erkek sigortalılar (08.09.1976 ve daha önce sigortalı olanlar) eskiden olduğu gibi 5000 günü tamamladıkları takdirde "YAŞ"a bağlı olmadan emekli olacaklardır.

- Yukarıdaki şartları yerinde getiremeyenler ise yukarıdaki tablodaki şartlarla emekli olabileceklerdir.

- 01.05.2008 gününden sonra işe giren erkekler normalde 65 yaşında ve en az 7200 günle emekli olurlar ama 7200 günü doldurdıkları tarihe göre emeklilik yaşında kademe vardır. Buna göre; 7200 günü doldurma tarihi;

1) 1/1/2036 ila 31/12/2037 tarihleri arasında ise 61, 4) 1/1/2042 ila 31/12/2043 tarihleri arasında ise 64,
2) 1/1/2038 ila 31/12/2039 tarihleri arasında ise 62, 5) 1/1/2044 ila 31/12/2045 tarihleri arasında ise 65,
3) 1/1/2040 ila 31/12/2041 tarihleri arasında ise 63, 6) 1/1/2046 tarihinden sonra ise 65, yaşında emekli edilecekler

İŞÇİLERİN EMEKLİLİK YAŞLARI			
SİGORTALILAR KADIN İŞE;			
	1. Şart	2. Şart	3. Şart
İşe Başlama Tarihi	Tamamlaması Gereken Sigortalılık Süresi	Tamamlaması Gereken Yaş	Tamamlaması Gereken Prim Ödeme Süresi
01.04.1981 öncesi	20	yok	5000
01.04.1981-08.09.1981	20	38	5000
09.09.1981-23.05.1984	20	40	5000
24.05.1984-23.05.1985	20	41	5000
24.05.1985-23.05.1986	20	42	5075
24.05.1986-23.05.1987	20	43	5150
24.05.1987-23.05.1988	20	44	5225
24.05.1988-23.05.1989	20	45	5300
24.05.1989-23.05.1990	20	46	5375

24.05.1990-23.05.1991	20	47	5450
24.05.1991-23.05.1992	20	48	5525
24.05.1992-23.05.1993	20	49	5600
24.05.1993-23.05.1994	20	50	5675
24.05.1994-23.05.1995	20	51	5750
24.05.1995-23.05.1996	20	52	5825
24.05.1996-23.05.1997	20	53	5900
24.05.1997-23.05.1998	20	54	5975
24.05.1998-23.05.1999	20	55	5975
24.05.1999-08.09.1999	20	56	5975
09.09.1999-30.04.2008 arasında	Yok	58	7000
Reformun yürürlük tarihinden itibaren 2035'e kadar	Yok	58	- 2. sırada yer alan yaş şartları, 7438 sayılı Kanun ile gri olarak (X) taranmış alanlar için geçersiz olmuştur. - 9000 (Kanunun yürürlüğe girdiği tarihle 31/12/ 2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 7100 gün olarak ve 01/01/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 7100 güne 100 gün eklenmek suretiyle 7200 güne çıkacaktır.)

MÜLGA 506 SAYILI KANUNA GÖRE YAŞLILIK AYLIĞINDAN YARARLANMA ŞARTLARI (SSK) SAKATLIĞI NEDENİYLE VERGİ İNDİRİMİNDEN YARARLANAN SIGORTALILAR İÇİN						
06.08.2003 Tarihindeki Sigortalılık Süresi ve İlk Defa Sigorta Başlangıç Tarihi	Sakatlık Dereceleri					
	I. Derece (% 80'den Fazla)		II. Derece (% 60 İla % 80)		III. Derece (En Az % 40 - % 60)	
	Sigortalılık Süresi (Yıl)	Prim Gün Sayısı	Sigortalılık Süresi (Yıl)	Prim Gün Sayısı	Sigortalılık Süresi (Yıl)	Prim Gün Sayısı
12 yıldan fazla ise	15	3600	15	3600	15	3600
06.08.1991 öncesi ise						
9 yıldan fazla 12 yıldan az	15	3600	15 yıl 8 ay	3680	16	3760
07.08.1991 - 06.08.1994						
6 yıldan fazla 9 yıldan az	15	3600	16 yıl 4 ay	3760	17	3920
07.08.1994 - 06.08.1997						
3 yıldan fazla 6 yıldan az	15	3600	17	3840	18	4080
07.08.1997 - 06.08.2000						
3 yıldan az olanlar için	15	3600	17 yıl 8 ay	3920	19	4240
07.08.2000 - 06.08.2003						
06.08.2003 - 30.04.2008	15	3600	18	4000	20	4400

FİİLİ HİZMET ZAMMINDAN YARARLANANLAR, YARARLANMA YERLERİ İLE SÜRELERİ			
Kapsamdaki İşler / İşyerleri	Kapsamdaki Sigortalılar	Eklenecek Gün Sayısı	Prim Öde. Gün Sayısına Eklen. Azami Yıl
1) Kurşun ve arsenik işleri	1) Kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işlerinde çalışanlar. 2) Kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işlerinde çalışanlar. 3) Antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işlerinde çalışanlar.	60	5
	4) Kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işlerinde çalışanlar.	90	5

FİİLİ HİZMET ZAMMINDAN YARARLANANLAR, YARARLANMA YERLERİ İLE SÜRELERİ

Kapsamdaki İşler / İşyerleri	Kapsamdaki Sigortalılar	Eklenecek Gün Sayısı	Prim Öde. Gün Sayısına Eklen. Azami Yıl
2) Cam fabrika ve atölyeleri	1) Cam yapımında kullanılan ilkel maddeleri toz haline getirme, eleme, karıştırma ve kurutma işlerinde (bu işleri yapmak üzere tam kapalı odalar içinde otomatik makineli tesisat veya çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar. 2) Eritme işlerinde (otomatik besleme fırınlarıyla çalışılmadığı takdirde) çalışanlar. 3) Ateşçilik işlerinde çalışanlar. 4) Üfleme işlerinde (tamamen otomatik makinelerle yapılmadığı takdirde) çalışanlar. 5) Basınçla yapılan cam işlerinde (cam tazyiki işleri) çalışanlar. 6) Ayna camı sanatında potalı cam dökümü işlerinde (potalar kalıp masasına mekanik araçlarla taşınmadığı takdirde) çalışanlar. 7) Camı fırın başından alma işlerinde çalışanlar. 8) Yayma fırınlarında düzeltme işlerinde çalışanlar. 9) Traş işlerinde çalışanlar. 10) Asitle hak ve cilalama işlerinde çalışanlar. 11) Basınçlı havayla kum püskürten cihazlarla yapılan işlerde (çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar. 12) Pota ve taş odalarında görülen işlerde çalışanlar.	60	5
3) Cıva üretimi işleri sanayii	1) Cıva izabe fırınlarında görülen işlerde çalışanlar. 2) Elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işlerde çalışanlar.	90	5
4) Çimento fabrikaları	1) İlkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işlerinde çalışanlar. 2) Otomatik fırınlarda pişirme işlerinde çalışanlar. 3) Klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işlerinde (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde) çalışanlar.	60	5
5) Kok fabrikalarıyla termik santraller	1) Ateşçilik, ocak temizliği, jeneratör, doldurma, boşaltma ve temizleme işlerinde çalışanlar. 2) Kimyasal arıtma işlerinde çalışanlar. 3) Gazın geçtiği cihaz ve boruların onarılması ve temizlenmesi işlerinde çalışanlar. 4) Kok fabrikalarında kömür ve ocak işlerinde çalışanlar. 5) Elektrik enerji üretim santrallerinin kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar. 6) Termik santrallerle her çeşit buhar kazanlarının kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar.	60	5
6) Alüminyum fabrikaları	1) Alüminyum oksit üretimi işlerinde çalışanlar. 2) Alüminyum bronz hazırlama işlerinde çalışanlar. 3) Alüminyum madeni üretimi işlerinde çalışanlar.	60	5
7) Demir ve çelik fabrikaları	1) Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde yapılan işlerinde çalışanlar. 2) Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferruat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde yapılan işlerinde çalışanlar. 3) Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınmasına ilişkin işlerde çalışanlar. 4) Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi işlerinde çalışanlar. 5) Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvı çelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması işlerinde çalışanlar.	90	5
8) Döküm fabrikaları	1) Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 2) Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 3) Maden eritme ve dökme işlerinde çalışanlar.	60	5
9) Asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler	1) Asit için hammaddelerin hazırlanması işlerinde çalışanlar. 2) Asidin yapıma safhalarındaki işlerinde çalışanlar. 3) Baca gazlarından asit elde edilmesi işlerinde çalışanlar.	90	5

FİİLİ HİZMET ZAMMINDAN YARARLANANLAR, YARARLANMA YERLERİ İLE SÜRELERİ

Kapsamdaki İşler / İşyerleri	Kapsamdaki Sigortalılar	Eklenecek Gün Sayısı	Prim Öde. Gün Sayısına Eklen. Azami Yıl
10) Yeraltı işleri	Maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işlerde çalışanlar.	180	Süre Sınırı Uygulanmaz
11) Radyoaktif ve radyoionizan maddelerle yapılan işler	Doğal ve yapay radyoaktif, radyoionizan maddeler veya bütün diğer korpüsküler emanasyon kaynakları ile yapılan işlerde çalışanlar.	90	5
12) Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler	1) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 20-35 metreye kadar derinlik veya 2-3,5 kg/cm2 basınçta yapılan işlerde çalışanlar.	60	5
	2) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 35-40 (40 hariç) m. derinlik veya 3,5-4 (3,5 hariç) kg/cm2 basınçta yapılan işlerde çalışanlar.	90	5
	3) Dalgıçlık işinde çalışanlar.		
13) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde, Jandarma Genel Kom. ve Sahil Güvenlik Komutanlığında	Subay, yedek subay, astsubay, yedek astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar, sözleşmeli erbaş ve erler.	90	8
14) Emniyet ve polis mesleğinde, Milli İstihbarat Teşkilatında	Asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis memuru, başpolis memuru ve kıdemli başpolis memuru, komiser yardımcısı, komiser, baş komiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Milli İstihbarat Teşkilâtı mensupları.	90	8
15) İtfaiye veya yangın söndürme işleri	Yangın söndürme işlerinde çalışanlar.	60	5
16) Basın ve gazetecilik mesleğinde	14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre basın kartı sahibi olmak suretiyle fiilen çalışanlar.	90	5
17) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Basın Kartı Yönetmeliğine göre basın kartı sahibi olmak suretiyle; Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda haber hizmetinde fiilen çalışanlar.	90	5
18) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Cumhurbaşkanlığı	Yasama organı üyeleri ile Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar.	90	5
19) Ceza infaz kurumlarında	Ceza infaz kurumu müdürü, idare memuru, infaz ve koruma başmemuru, infaz ve koruma memuru unvanlı kadrolarda bulunanlar ile Adalet Bakanlığı taşra teşkilatına tahsisli kadro veya pozisyonlarda bulunup ceza infaz kurumlarında görev yapan ve ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklularla bilfiil irtibat içinde olan diğer görevliler	90	5
20) İnsan sağlığına ilişkin işler	11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanun, 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışanlar	60	5

İHALEYE KATILIMLARDA KESİNLEŞMİŞ SOSYAL GÜVENLİK PRİM BORCU TUTARLARI (01.01.2024 - 31.12.2024)

İsteklinin Niteliği SGK Prim Tavanı (B. Asg. Ü. x 7,5): 150.018,75 TL Brüt Asgari Ücret: 20.002,50 TL	Kesinleşmiş Sosyal Güvenlik Prim Borcu Sınırı	Kesinleşmiş Sosyal Güvenlik Prim Borcu Sınırı
SSK Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Tüzel Kişi ve Alt İşvereni Yok	450.056,25 TL	Sigorta Primine Esas Üst Sınırın 3 Katı
SSK Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Tüzel Kişi ve Alt İşvereni Var	900.112,50 TL	Sigorta Primine Esas Üst Sınırın 6 Katı
SSK ve Emekli Sandığı Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Tüzel Kişi ve Sadece SSK Kapsamındaki Sigortalılar Açısından	450.056,25 TL	Sigorta Primine Esas Üst Sınırın 3 Katı
SSK ve Emekli Sandığı Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Tüzel Kişi ve Sadece Emekli Sandığı Kapsamındaki Sigortalılar Açısından	450.056,25 TL	Sigorta Primine Esas Üst Sınırın 3 Katı
SSK Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Gerçek Kişi ve BAĞ-KUR Kapsamında Sigortalısı-Alt İşvereni Yok	450.056,25 TL	Sigorta Primine Esas Üst Sınırın 3 Katı
SSK Kapsamında Sigortalı Çalıştıran Gerçek Kişi ve BAĞ-KUR Kapsamında Sigortalısı-BAĞ-KUR Sigortalılığı Açısından	60.007,50 TL	Brüt Asgari Ücretin 3 Katı
BAĞ-KUR Kapsamında Sigortalı veya Sosyal Güvenlik Destek Primi Ödeme Yükümlüsü İse	60.007,50 TL	Brüt Asgari Ücretin 3 Katı

- Kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu kapsamına giren kalemler:
- Sigorta Primi
- İşsizlik Sigortası Primi
- Sosyal Güvenlik Destek Primi
- Primlere İlişkin Gecikme Cezası, Gecikme Zammı, Diğer Fer'ileri
- Emekli Keseneği ve Kurum Karşılıkları
- Emekli Keseneği ve Kurum Karşılıklarının Fer'ileri.

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR ve GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU'NDA
İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2024-.....)**

Fiil Türü	Kanuni Dayanağı (Fiil-Ceza Mad.)	Ceza Tutarları
Sigortalı işe giriş bildirdiğini süresinde ve SGK tarafından belirlenen şekle ve usule uygun vermemek	8;102 (a)	Aylık Asgari Ücret (her bir sigortalı için)
İşyeri bildirdiğini süresinde ve SGK tarafından belirlenen şekle ve usule uygun verilmemek	11;102 (b)	Aylık Asgari Ücretin 3 Katı (kamu idareleri için)
Aylık prim ve hizmet belgesini süresinde ve SGK tarafından belirlenen şekil ve usulde vermemek	86;102 (c)	-Belge Asıl İse: Aylık Asgari Ücretin 2 Katını Geçmemek Üzere Aylık Asgari Ücretin 1/5'i (belgede kayıtlı her sigortalı için) -Belge Ek İse: Aylık Asgari Ücretin 2 Katını Geçmemek Üzere Aylık Asgari Ücretin 1/8'i (belgede kayıtlı her sigortalı için)
İşyeri defter, kayıt ve belgelerinin SGK'nın denetim ve kontrol memurlarınca incelenmek üzere yazılı ihtar rağmen 15 gün içinde mücbir sebep olmaksızın tam olarak ibraz etmemek veya defterleri tasdiksiz olmak	86;102 (e)	Aylık Asgari Ücretin 3 Katı (kamu idareleri için)
Ücret tediye bordrosunu usulüne uygun düzenlenmemek	102 (e)	Aylık Asgari Ücretin 1/2' si (her bir ücret tediye bordrosu için)
Asgari işçilik uygulaması ile ilgili olarak SGK tarafından istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç 1 ay içinde vermemek (kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile bankalar için)	85;102 (f)	Aylık Asgari Ücretin 2 Katı
Vazife malullüğüne sebep olan olayı süresi içinde SGK' ye bildirmemek (kamu idareleri için)	47;102 (g)	Aylık Asgari Ücret
İhale yolu ile yaptıkları her türlü işleri üstleneni ve bunların adreslerini süresi içinde SGK'ye bildirmemek (kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar için)	90;102 (g)	Aylık Asgari Ücret
SGK tarafından belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol edip, sigortasız olduğunu tespit ettiği kişilerin SGK'ye bildirmemek (kamu idareleri ile bankalar için)	8;102 (g)	Aylık Asgari Ücretin 1/10'u (her sigortalı için)
Şirket kuruluş aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimlerini süresinde bildirmemek (ticaret sicili memurlukları için)	8;102 (h)	Aylık Asgari Ücret (her bildirim yükümlülüğü için)
Yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, süresinde SGK'ye bildirmemek (valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişileri için)	8;102 (h)	Aylık Asgari Ücret (her bildirim yükümlülüğü için)
SGK'nın denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının 5510 sayılı Kanundan doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında görevlerini yapmasına engel olmak (işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler için)	102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 5 Katı
SGK'nın denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanmak (işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler için)	102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 10 Katı
5510 sayılı Kanunun 100. maddesi kapsamında SGK tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermemek (kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler için)	100;102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 5 Katı
5510 sayılı Kanunun 100. maddesi kapsamında SGK tarafından istenen bilgi ve belgelerin geç vermek (kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler için)	100;102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 2 Katı
4/1-a kapsamındaki sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 100. maddeye istinaden SGK tarafından işverenlerden istenilen bildirimlerin belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapmamak	100;102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 1/10'u
4/1-a kapsamındaki sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 100. maddeye istinaden SGK tarafından işverenlerden istenilen bildirimleri hiç yapmamak	100;102 (i)	Aylık Asgari Ücretin 1/2'si (her sigortalı için)
4/1-a kapsamındaki sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20. maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirim, süresi içinde ya da SGK tarafından belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapılmaması veya SGK tarafından internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermemek	9;102 (j)	Aylık Asgari Ücretin 1/10'u (her sigortalı veya sandık iştirakçisi için)
5510 sayılı Kanunun 100. maddesinin altıncı fıkrasına göre genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmamak ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişini yapmak	100;102 (k)	Aylık Asgari Ücretin 1/2'si

* 5510 sayılı Kanunda yer alan idari para cezaları 16 yaşından büyük işçiler için geçerli olan brüt asgari ücret üzerinden uygulanmaktadır.

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2024 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fihl	2024 yılı için uygulanacak temel ceza miktarı (Yeniden Değ. Oranı %58,46)	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL)												Açıklamalar
				Değerleme Oranı %58,46						(Yeniden)						
				10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri						
Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%25 art.)	Çok Teh. (%50 art.)	Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%50 art.)	Çok Teh. (%100 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	Çok Teh. (%200 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	Çok Teh. (%200 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	Çok Teh. (%200 art.)		
MADDE 4- İşverenin genel yükümlülüğü	26/1-a	4/1-a) İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	24.607	30.758	36.910	24.607	36.910	49.214	36.910	49.214	73.821	36.910	49.214	73.821	TL	
			24.607	30.758	36.910	24.607	36.910	49.214	36.910	49.214	73.821	36.910	49.214	73.821		
			61.602	77.002	92.403	61.602	92.403	123.204	61.602	92.403	123.204	184.806	92.403	123.204	184.806	TL /
			61.602	77.002	92.403	61.602	92.403	123.204	61.602	92.403	123.204	184.806	92.403	123.204	184.806	Ayrıntılığın devamı halinde her ay
MADDE 6- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	26/1-b	6/1-a) On ve daha fazla çalışan olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirmemek.	30.782	92.346	
			18.452	23.065	27.678	18.452	27.678	36.904	18.452	27.678	36.904	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	27.678	36.904	18.452	27.678	36.904	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	27.678	36.904	18.452	27.678	36.904	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
MADDE 6- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	26/1-b	6/1-b) İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	18.452	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	18.432	12.288	18.432	18.432	36.864
			18.452	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	18.432	12.288	18.432	18.432	36.864
			18.452	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	18.432	12.288	18.432	18.432	36.864
			18.452	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	12.288	15.360	18.432	18.432	12.288	18.432	18.432	36.864
MADDE 6- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	26/1-b	6/1-c) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
MADDE 6- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	26/1-b	6/1-d) Görevlendirilen kişiler, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL
			18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	18.452	23.065	27.678	55.356	27.678	36.904	55.356	TL

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fih	2024 yılı için uygulanacak temel ceza miktarı (Yeniden Değ. Oranı %58,46)	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %58,46)												Açıklamalar
				10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri			Çok Teh. (%200 art.)	Açıklamalar		
				Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%25 art.)	Çok Teh. (%50 art.)	Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%50 art.)	Çok Teh. (%100 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	Çok Teh. (%200 art.)				
MADDE 8- İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları	26/1-c	8/1) İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin hak ve yetkilerini kısıtlamak. 8/6) İşyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	18.452	23.065	27.678	18.452	27.678	36.904	27.678	36.904	36.904	27.678	36.904	55.356	TL / uzman ve hekim için ayrı ayrı	
			18.452	27.678	36.904	55.356	TL / Yüklümlük doğması halinde			
MADDE 10- Risk değerlendirilmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma	26/1-ç	10/1) Risk değerlendirilmesi yapmamak veya yaptırım yapmak. 10/4) Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yapmamak.	36.943	46.178	55.414	36.943	55.414	73.886	36.943	55.414	73.886	55.414	73.886	110.829	TL	
			55.432	69.290	83.148	55.432	83.148	110.864	83.148	110.864	166.296	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay				
MADDE 11- Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım	26/1-d	Acil durumları belirlememek, acil durumlar için tedbir almamak, acil durum planlarını hazırlanmamak, destek elemanı görevlendirilmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla iletişimi sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	12.288	15.360	18.432	12.288	18.432	24.576	12.288	18.432	24.576	18.432	24.576	36.864	Her bir yükümlülük için TL / Aykırılığın devamı halinde her ay	
			12.288	15.360	18.432	12.288	18.432	24.576	12.288	18.432	24.576	18.432	24.576	36.864	Her bir yükümlülük için TL / Aykırılığın devamı halinde her ay	
MADDE 12- Tahliye	26/1-d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek.	12.288	15.360	18.432	12.288	18.432	24.576	12.288	18.432	24.576	18.432	24.576	36.864	Her bir yükümlülük için TL / Aykırılığın devamı halinde her ay	
			12.288	15.360	18.432	12.288	18.432	24.576	12.288	18.432	24.576	18.432	24.576	36.864	Her bir yükümlülük için TL / Aykırılığın devamı halinde her ay	
MADDE 14- İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıtlı ve bildirimi	26/1-e	14/1) İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kayıtlı tutulmaması, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlenmemek, işyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyen bunlar ile ilgili raporları düzenlenmemek.	11.645	14.556	17.467	11.645	17.467	23.290	11.645	17.467	23.290	17.467	23.290	34.935	TL / her yükümlülük için ayrı ayrı	

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fihl	2024 yılı için uygulanacak temel ceza miktarı (Yeniden Değerleme Oranı %58,46)	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %58,46)												Açıklamalar	
				10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri			Çok Teh. (%200 art.)	Açıklamalar			
				Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%25 art.)	Çok Teh. (%50 art.)	Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%50 art.)	Çok Teh. (%100 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	Çok Teh. (%200 art.)					
MADDE 14- İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıtlarının bildirimi	26/1-e	14/2) İş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemek. 14/4) Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	24.607	24.607	30.758	36.910	24.607	24.607	36.910	24.607	24.607	36.910	49.214	49.214	73.821	TL	
MADDE 15- Sağlık gözetimi	26/1-f	15/1) Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak veya 15/2) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar için sağlık raporu almamak.	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	TL / her çalışan için *
MADDE 16- Çalışanların bigitlendirilmesi	26/1-g	16 ncı maddede belirtilen yükümlükleri yerine getirmemek.	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	12.288	TL / her çalışan için *
MADDE 17- Çalışanların eğitimi	26/1-ğ	17 ncı maddede belirtilen yükümlükleri yerine getirmemek.	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	TL / her bir aykırılık için çalışan başına* aynı ayrı
MADDE 18- Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılmalarının sağlanması	26/1-h	18 ncı maddede belirtilen yükümlükleri yerine getirmemek.	12.288	12.288	15.360	18.432	12.288	12.288	18.432	12.288	12.288	18.432	24.576	24.576	36.864	36.864	TL / her bir aykırılık için ayrı ayrı
MADDE 20- Çalışan temsilcisi	26/1-ı	20/1 İşyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarına göre çalışan temsilcileri görevlendirmemek. 20/3 İşveren tarafından çalışan temsilcilerinin öneride bulunma ve tedbir alınmasını isteme hakkını ihlal etmek. 20/4 Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak.	12.288	12.288	15.360	18.432	12.288	12.288	18.432	18.432	24.576	18.432	24.576	24.576	24.576	36.864	TL
MADDE 22- İş sağlığı ve güvenliği kurulu	26/1-i	22/1 Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren süreli işlerin yapıldığı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmak.	24.607	73.821	TL / her aykırılık için ayrı ayrı

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fیل	2024 yılı için uygulanacak temel ceza miktarı (Yeniden Değ. Oranı %58,46)	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %58,46)										Açıklamalar
				10 dan Az Çalışan Olan İşyerleri		10-49 Çalışan Olan İşyerleri		50+ Çalışan Olan İşyerleri		Çok Teh. (%200 art.)	Çok Teh. (%100 art.)	Az Teh. (%50 art.)	Teh. (%100 art.)	
				Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%25 art.)	Çok Teh. (%50 art.)	Az Teh. (Aynı mik.)	Teh. (%50 art.)	Az Teh. (%50 art.)					
MADDE 22- İş sağlığı ve güvenliği kurulu	26/1-i	22/2-3) Alt işyerinin bulunduğu hallerde uygun kurulu oluşturulmak, kurullar arasında koordinasyonu sağlanmamak.Aynı çalışma alanında birden fazla işyerinin bulunması ve bu işyerilerce birden fazla kurulun oluşturulması halinde birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kural kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirilmemek.	24.607	30.758	36.910	24.607	36.910	49.214	36.910	49.214	36.910	49.214	73.821	TL / her aykırılık için ayrı ayrı
MADDE 23- İş sağlığı ve güvenliğinin koordinasyonu	26/1-j	23/2) Yönetim tarafından; birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezlerinde ISG yönünden diğer işyerileri etkileyecek tehlikeler hususunda tedbir alınmayan işverenleri Bakanlığa bildirmek.	61.602	77.002	92.403	61.602	92.403	123.204	92.403	123.204	92.403	123.204	184.806	TL
MADDE 24- Tetkik, inceleme, araştırma, müfettişin yetki, yükümlülük ve sorumluluğu	26/1-k	24/2) Ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak.	61.602	77.002	92.403	61.602	92.403	123.204	92.403	123.204	92.403	123.204	184.806	TL
MADDE 25- İşin durdurulması	26/1-l	25/6 İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya uygun başka iş vermemek.	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	9.960	TL/hişale uğrayan her çalışan için * Aykırılığın devamı halinde her ay aynı miktarda
MADDE 29- Güvenlik raporu veya büyük kaza önleme politika belgesi	26/1-m	Büyük kaza önleme politika belgesini hazırlanmamak. Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığın incelemesine sunulmayan işyerini faaliyete geçirmek. İşletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini faaliyete geçirmek. Durdurulan işyerinde faaliyete devam etmek.	986.007	1.232.508	1.479.010	986.007	1.479.010	1.972.014	986.007	1.479.010	1.479.010	1.972.014	2.958.021	TL
MADDE 30- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli yönetmelikler	26/1-n	30 uncu maddede öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek.	12.288	15.360	18.432	12.288	18.432	24.576	18.432	24.576	18.432	24.576	36.864	TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık.
MADDE 26- İdari para cezaları ve uygulanması	26/1-o	Çalışanlarına standartlara uygun ve CE belgeli kişisel koruyucu donanım temin etmemek.	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	Çalışan başına TL*
MADDE 26- İdari para cezaları ve uygulanması	26/1-ö	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların bulundukları yer ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak.	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	4.972	Çalışan başına TL*

* 6331 sayılı ISG Kanununun beşinci fıkrası hükmüne çalışan sayısıyla çarpılarak verilen idari para cezalarında üçüncü fıkraya hükümleri uygulanmaz.

** 6331 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ö) bendi, 1/1/2016 tarihinden itibaren uygulanır.

Not: 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasındaki "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz" hükmü gereğince 1 TL'nin küsuru dikkate alınmamıştır.

**6331 SAYILI KANUNUN 24. MADDAESİ GEREĞİNCE
4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2023 - 31.12.2024)**

Yükümlülüğü Getiren Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	Ceza Miktarı 2023 Yılı (TL)	Ceza Miktarı 2024 Yılı (TL)
MADDE 92- Yetkili makam ve memurlar	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1 fıkrada yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek	84.555	133.986
MADDE 96- İşçi ve işverenin sorumluluğu	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	84.555	133.986
MADDE 107- İş hayatının denetim ve teftişi ile ilgili hükümlere aykırılık	107	İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek	84.555	133.986

Not: 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasındaki "İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz" hükmü gereğince 1 TL'nin küsuru dikkate alınmamıştır.

4857 SAYILI İŞ KANUNUNA GÖRE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI (TL)

Sıra No	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Cezayı Gerektiren Fiil	2023 Yılında Uygulanacak Miktar (TL) (Y.D.O% 122,93)	2024 Yılında Uygulanacak Miktar (TL) (Y.D.O% 58,46)	Açıklama
1	3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	105.693	167.481	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
2	5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	887	1.406	Bu durumdaki her işçi için
3	7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülüklerle aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	1.486	2.355	Bu durumdaki her işçi için
4	7/2 (f)	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	5.947	9.424	
5	8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	887	1.406	Bu durumdaki her işçi için
6	14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	887	1.406	Bu durumdaki her işçi için
7	28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	887	1.406	Bu durumdaki her işçi için
8	29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	3.482	5.518	Bu durumdaki her işçi için
9	30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	13.199	20.915	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
10	32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	956	1.515	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
11	32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	956	1.515	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
12	37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	3.482	5.518	
13	38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	3.482	5.518	
14	39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	956	1.515	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
15	41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullanılmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için
16	52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	3.482	5.518	
17	56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için
18	57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için
19	59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için
20	60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullanılmamak veya eksik kullanılmamak	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için

21	63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	9.309	14.751	
22	64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1.687	2.673	Bu durumdaki her işçi için
23	68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	9.309	14.751	
24	69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	9.309	14.751	
25	71	104	Çocukları çalışma yaşına ve çalışma yaşına aykırı davranmak	9.309	14.751	
26	72	104	Yer ve sualtında çalışma yaşına uymamak	9.309	14.751	
27	73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	9.309	14.751	
28	74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	9.309	14.751	
29	75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlemek	9.309	14.751	
30	76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	9.309	14.751	
31	92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkarda yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	84.557	133.989	
32	96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru alan işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunma	84.557	133.989	
33	107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	84.557	133.989	

Not: 5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 TL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.
(*) 20.05.2016 tarih ve 29717 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6715 sayılı Kanununun 4. maddesi ile 4857 sayılı İş Kanununun 5, 7, 8, 14 ve 28. maddelerinde yer alan idari para cezaları değiştirilmiştir

İŞÇİ ÖZLÜK DOSYASINDA BULUNMASI GEREKEN EVRAKLAR (4857 Sayılı İş Kanununun 75. Maddesi Gereği)

1- İşe başvuru formu veya dilekçesi	21- İşverenlikçe çeşitli sebeplerle verilen uyarı yazıları
2- İşçi kimlik bilgileri, Nüfus Cüzdanı Sureti,	22- Fazla çalışma ve genel tatiller için işçinin onayının alındığı yazı,
3- İkametgâh İlmühaberi,	23- Fazla çalışmaları Gösteren Liste (Hangi ayda kaç saat fazla mesai yapıldığı)
4- Adli sicil kaydı,	24- Kısa çalışma onay yazısı,
5- Mezun olduğu okul diploma fotokopisi	25- İşçilerin, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ve karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler ve yasal hak ve sorumluluklar konusunda bilgilendirildiklerine dair yazı.
6- Uzmanlık gerektiren işlere ait sertifika fotokopisi (Ustalık Belgesi, vb.)	26- Çalışma Belgesinin bir sureti (İşten Ayrılan İşçiler için)
7- Referans Mektupları ve Özgeçmiş bilgileri - CV'si	27- İbraname (İşten Ayrılan İşçiler için)
8- İş sözleşmesi, (Belirli, Belirsiz, Kısmi Süreli vb.)	28- Ağır ve Tehlikeli İşlerde çalıştırılan personeller için: İşçilerin adı, soyadı ve T.C. kimlik No'ları, doğum yeri ve tarihlerini belirten liste
9- SGK Giriş ve Çıkış Bildirgesi	29- Telafi çalışması yapılıyorsa buna ilişkin liste
10- Sağlık Raporu,	30- İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Belgesi (Mesleki Yeterlilik Belgesi)
11- Rahatsızlıklardan dolayı alınan raporlar,	31- Hizmet Belgesi (Borçlar Kanunu Gereğince)
12- İşçiyeye kullandırılan ücretli/ücretsiz izinlere ait dilekçeler ve/veya izin kartları,	32- AĞİ Aile Durum Bildirimi
13- Bazı işkolları için, periyodik olarak sağlık muayenelerinden geçirildiklerine dair rapor,	33- İşçiyeye zimmetlenen demirbaşlar varsa, demirbaşlara ait tutanak.
14- Engelli işçi ise Engelli Raporu aslı veya fotokopisi,	34- Elle Taşıma Yönetmeliği Gereğince İşçiyeye Eğitim Verildiğine Dair Belge
15- Engelli Gelir Vergisi indiriminden yararlanabilmesi için ilgili Vergi Dairesinden indirim uygulanacağına dair yazı	35- İşçi Alacak Belgesi (Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği)
16- Engelli işçi için İŞKUR müracaat kayıt evrakı,	36- Zorunlu BES Kesinti Belgesi
17- Eski hükümlü ise İŞKUR müracaat kayıt evrakı,	37- Zorunlu BES Ara Verme Dilekçesi
18- Terör mağduru ise İŞKUR müracaat kayıt evrakı,	38- Zorunlu BES Ayrılma (Cayma) Dilekçesi
19- Ödenen ücretlere ait hesap pusulalarının bir sureti,	39- İşin gereklerine göre bulunması gereken diğer evraklar,
20- Herhangi bir kanuni sebeple ücret kesme cezası uygulanırsa, kesintilerin sebebinin bildirildiği yazı,	

**4447 SAYILI İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU'NDA, 4904 SAYILI TÜRKİYE İŞ KURUMU KANUNU'NDA ve
4817 SAYILI YABANCILARIN ÇALIŞMA İZİNLERİ HAKKINDA KANUNU'NDA İDARİ PARA CEZALARI**

Fiil	Kanuni Dayanağı	2023 Yılı Ceza Tutarları (TL) (Y.D.0% 122,93)	2024 Yılı Ceza Tutarları (TL) (Y.D.0% 58,46)
İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapmak	4447/54	5.267 (her bir sigortalı için)	8.346 (her bir sigortalı için)
İŞ-KUR harici daimi işçi almak	4904/3d-20 d	264.308	418.822
İŞ-KUR harici geçici işçi almak	4904/3d-20 d	158.874	251.752
Yabancıнын çalışmaya başladığına yönelik bildirim yükümlülüğünün süresi içinde yerine getirmemek	4817/18-21	2.635 (her bir yabancı için)	4.175 (her bir yabancı için)
Çalışma izni bulunmaksızın yabancı çalıştırmak	4817/21	52.843 (her bir yabancı için)	83.735 (her bir yabancı için)

IV. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU PARASAL LİMİTLERİ ile (4734) İHALE İLAN SÜRELERİ ve KURALLARI, 2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNU PARASAL LİMİTLERİ ile (2886) İHALE İLAN SÜRELERİ ve USULLERİ ile 4734 SAYILI KANUNUN 11/e MADDESİNE GÖRE İHALELERE KATILAMAYACAK OLANLAR

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU PARASAL LİMİTLERİ (01.02.2024 - 31.01.2024)

(23.01.2023 tarihli ve 32084 sayılı R.G.'de Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan 2023/1 no'lu Kamu İhale Tebliği)

(24.01.2024 tarihli ve 32439 sayılı R.G.'de Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan 2024/1 no'lu Kamu İhale Tebliği)

Açıklama	Alımın Türü	Kanuni	(2023 Yılı) Tutarı (TL) *	(2024 Yılı) Tutarı (TL) *
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet Alımları	4734 sayılı K. 3/g Md.	66.224.498	95.508.971
Eşik Değer	Mal ve Hizmet Alımları (Genel Büt. Dahil İd, Katma Bütçeli)	4734 sayılı K. 8/a Md.	7.916.776	11.417.574
	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İda. ve Birlik)	4734 sayılı K. 8/b Md.	13.194.664	19.029.344
	Yapım İşleri (Kanun Kapsamındaki Tüm İdareler)	4734 sayılı K. 8/c Md.	290.284.533	418.648.353
Açık İhale Usulü Kamu (İhale tarihinden en az 40 gün önce en az bir defa Kamu İhale Bülteni) (EKAP 28 Gün Önce) Ön ilan yapılması halinde 40 günlük ilan ve davet süresi 24 (yirmi dört) güne kadar indirilebilir	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/a-1 Md.	13.194.664 ve üzeri	19.029.344 ve üzeri
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/a-1 Md.	290.284.533 ve üzeri	418.648.353 ve üzeri
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce en az bir defa)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/a-2 Md.	13.194.664 ve üzeri	19.029.344 ve üzeri
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/a-2 Md.	290.284.533 ve üzeri	418.648.353 ve üzeri
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce en az bir defa)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/a-3 Md.	13.194.664 ve üzeri	19.029.344 ve üzeri
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/a-3 Md.	290.284.533 ve üzeri	418.648.353 ve üzeri
İhale tarihinden en az 7 (yedi) gün önce ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve internet haber sitesinde en az birer defa yayımlanarak ilân edilecektir. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/b-1 Md.	863.700	1.245.628
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/b-1 Md.	1.727.489	2.491.384

İhale tarihinden en az 14 (ondört) gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve bir internet haber sitesinde, en az birer defa yayımlanarak ilân edilecektir. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/b-2 Md.	863.700 - 1.727.489 arası	1.245.628 - 2.491.384 arası
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/b-2 Md.	1.727.489 - 14.396.542 arası	2.491.384 - 20.762.692 arası
İhale tarihinden en az 21 (yirmibir) gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve bir internet haber sitesinde, En az birer defa yayımlanarak ilân edilecektir. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı K 13/b-3 Md.	1.727.489 - 14.396.542 arası	2.491.384 - 20.762.692 arası
	Yapım İşleri	4734 sayılı K 13/b-3 Md.	1.727.489 - 14.396.542 arası	2.491.384 - 20.762.692 arası
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınırı İçindeki İdareler	4734 sayılı K. 22/d Md.	431.810	622.756
	Diğer İdareler	4734 sayılı K. 22/d Md.	143.845	207.453
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları İtirazen Şikayet Başvuru Bedeli	Yaklaşık maliyeti 4.557.797.- TL'ye** kadar olan ihalelerde Yaklaşık maliyeti 6.573.254.- TL'ye kadar olan ihalelerde	4734 sayılı K 53/j-2 Md.	27.322	39.403
	Yaklaşık maliyeti 4.557.797.- TL'den 18.231.255.- TL'ye kadar olanlarda** Yaklaşık maliyeti 6.573.254.- TL'den 26.293.115.-TL'ye kadar olanlarda	4734 sayılı K 53/j-2 Md.	54.677	78.855
	Yaklaşık maliyeti 18.231.255.- TL'den 136.734.452.- TL'ye kadar olanlarda** Yaklaşık maliyeti 26.293.115.- TL'den 197.198.426.- TL'ye kadar olanlarda	4734 sayılı K 53/j-2 Md.	82.018	118.286
	Yaklaşık maliyeti 136.734.452.- TL** ve üzerinde olanlarda Yaklaşık maliyeti 197.198.426.- TL ve üzerinde olanlarda	4734 sayılı K 53/j-2 Md.	109.370	157.733,-
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar	4734 sayılı K. 21/f Md.	1.456.202	2.076.108	
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)	4734 sayılı K. 53/j-1 Md.	2.879.202	4.152.385	
Yapım işlerinde İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınacak limit	4734 sayılı K. 62/h Md.	1.597.917	2.304.515	
* KDV Hariçtir. ** 2023 Yılı				

İHALE İLAN SÜRELERİ ve KURALLARI (2023 - 2024 Yılı)

(4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu 13. Md.)

Eşik Değere Eşit ve Aşan İhalelerde

İHALE USULLERİ	AÇIK İHALE	BELLİ İSTEKLİLER	PAZARLIK (21/ b-c-f de İlan Zorunlu Değil)
2023 Yılı: Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit (Mal ve Hizmet Alımları Genel Büt: 7.916.776.-TL Diğer Büt: 13.194.664.-TL) (Yapım İşleri 290.284.533.-TL) veya bu değerleri aşan ihaleler 2024 Yılı: Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit (Mal ve Hizmet Alımları Genel Büt: 11.417.574.-TL Diğer Büt: 19.029.344.-TL) (Yapım İşleri 418.648.353.-TL) veya bu değerleri aşan ihaleler (13/a kapsamında)	İhale tarihinden en az 40 gün önce Kamu İhale Bülteni *	Ön yeterlilik ilanları son başvuru tarihinden en az 14 gün önce Ön Yeterlilik İlanı Kamu İhale Bülteni	İhale tarihinden en az 25 gün önce Kamu İhale Bülteni

(*) İlanların elektronik araçlarla hazırlanması ve gönderilmesi halinde 40 günlük ilan süresi 7(yedi) gün, İlan ile ihale ve ön yeterlik dokümanına Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden doğrudan erişimin temin edilmesi halinde 40 günlük ilan ve davet süresi 5(beş) gün kısaltılabilir. İhaleye katılmak için ihale dokümanının EKAP üzerinden e-imza veya Kurumca belirlenecek diğer elektronik yöntemlerden birisi kullanılarak indirilmesi zorunluluğu ile birlikte bu süre 28 gün olarak uygulanmaktadır. (Bkz: Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği - Madde 16)
- Ön ilan yapılması halinde 40 günlük ilan ve davet süresi 24 (yirmi dört) güne kadar indirilebilir.

Eşik Değerin Altındaki İhalelerde

2023 Yılı: Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında ve 863.700.-TL ye kadar olan mal ve hizmet alımları ile 1.727.489.-TL kadar olan yapım işleri ihalesi 2024 Yılı: Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında ve 1.245.628.-TL ye kadar olan mal ve hizmet alımları ile 2.491.384.-TL kadar olan yapım işleri ihalesi (13 b/1 kapsamında)	İhale tarihinden en az 7 (yedi) gün önce ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve internet haber sitesinde en az birer defa yayımlanmak suretiyle ilân edilerek duyurulur. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.
2023 Yılı: Yaklaşık maliyeti 863.700.-TL ile 1.727.489.-TL arasında kalan mal ve hizmet alımları ile 1.727.489.-TL ile 14.396.542.-TL arasında kalan yapım işleri ihalesi 2024 Yılı: Yaklaşık maliyeti 1.245.628.-TL ile 2.491.384.-TL arasında kalan mal ve hizmet alımları ile 2.491.384.-TL ile 20.762.692.-TL arasında kalan yapım işleri ihalesi (13 b/2 kapsamında)	İhale tarihinden en az 14 (ondört) gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve bir internet haber sitesinde , en az birer defa yayımlanmak suretiyle ilân edilerek duyurulur. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.
2023 Yılı: Yaklaşık maliyeti 1.727.489.-TL üzerinde ve eşik değer altında kalan mal ve hizmet alımları ile 14.396.542.-TL üzerinde ve eşik değer altında olan yapım işleri ihalesi 2024 Yılı: Yaklaşık maliyeti 2.491.384.-TL üzerinde ve eşik değer altında kalan mal ve hizmet alımları ile 20.762.692.-TL üzerinde ve eşik değer altında olan yapım işleri ihalesi (13 b/3 kapsamında)	İhale tarihinden en az 21 (yirmibir) gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve bir internet haber sitesinde , En az birer defa yayımlanmak suretiyle ilân edilerek duyurulur. İhalenin veya işin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması hâlinde ilan, aynı süreler içinde Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayınlanacaktır.

EŞİK DEĞERLER (2023 - 2024 Yılı)

(4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu 8. Md.)

Açıklama	Mal / Hizmet Alımları	Yapım İşleri
a) Genel bütçeye dahil daireler (2023)	7.916.776.-TL	290.284.533.-TL
b) Kanun kapsamındaki Diğer idareler (2023)	13.194.664.-TL	290.284.533.-TL
a) Genel bütçeye dahil daireler (2024)	11.417.574.-TL	418.648.353.-TL
b) Kanun kapsamındaki Diğer idareler (2024)	19.029.344.-TL	418.648.353.-TL

NOT: 1- Kamu İhale Bülteni'nde 4734 - 13(b)/1 kapsamındaki ihale ilanları ücretsiz, diğer tüm ihale ilanları (4734 Kapsamında, Kapsam dışı, İstisna vb.) ücretli yayımlanmaktadır. Tüm Düzeltme / İptal / Sonuç İlanları ise ücretsiz yayımlanmaktadır.

2- 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 67. maddesinde belirtilen eşik değerler ve parasal limitler 01.02.2024 tarihinde güncellenmiş ve 24.01.2024 / 32439 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNU PARASAL LİMİTLERİ (01.01.2023 - 31.12.2024)

(Bu parasal limitler satış, kiraya verme, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve trampa işleri için uygulanacaktır)
(31.12.2022 tarih ve 32060 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki 1 Cetveli)
(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki 1 Cetveli)

İşlemin Türü	Kanuni Dayanağı	(2023) Tutarı (TL)*	(2024) Tutarı (TL)*	
Basın İlan Kurumunca Yapılan İlanın Alt Parasal Limiti	2886 s.K. md. 17/2	2.138.400	3.210.000	
Resmi Gazete ile İlanın Alt Parasal Limiti	2886 s.K. md. 17/3	6.415.200	9.625.000	
Açık Teklif Usulü Parasal Limiti	2886 s. K. md. 45**	6.411.600	9.620.000	
Pazarlık Usulü Parasal Limiti	İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ve nüfusu 50000'i geçen ilçelerde	2886 s. K. md. 51/a	234.000	355.000
	Diğer ilçelerde	2886 s. K. md. 51/b	115.920	175.000
Mahalli Komisyonların Yetkileri (2886 s. Kan. 76. Md.)	Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ihaleye selahiyetleri miktarı Yılı Bütçe Kanunu ile belirlenmektedir. (2886 s. Kan. 76. Md.) - (7427 ve 7489 s. Bütçe Kanunu (I) cetveli)			
	a) Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde	2886 s. K. md. 76	1.411.200	2.118.000
	b) Diğer büyükşehir belediyesi olan illerde	2886 s. K. md. 76	707.400	1.070.000
	c) Diğer illerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	2886 s. K. md. 76	513.000	770.000
	ç) Diğer ilçelerde	2886 s. K. md. 76	383.400	578.000
Bu madde ile ilgili parasal sınırları, her biri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.				

* KDV Hariçtir.
** Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000 TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

İHALE İLAN SÜRELERİ ve KURALLARI (2023 - 2024 Yılı)

(2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu 17. Md.)

1. İhalenin yapılacağı yerdeki ilanlar:

İhaleler, ihalenin yapılacağı yerde çıkan bir gazete ve bir internet haber sitesinde duyurulur. Gazete ve internet haber sitesi ile yapılacak ilk ilan ile ihale günü arası 10 günden, son ilan ile ihale günü arası 5 günden az olamaz.

İhalenin yapılacağı yerde gazete çıkmıyor veya internet haber sitesi yönetimi bulunmuyorsa, ilk ilan ile ihale günü arası 10 günden, son ilan ile ihale günü arası 5 günden az olmamak üzere Basın İlan Kurumu İlan Portalın da yayınlanacaktır.

2- Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar:

2023 Yılı: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı (KDV hariç 2.138.400.-TL) aşan ihale konusu işler,
2024 Yılı: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı (KDV hariç 3.210.000.-TL) aşan ihale konusu işler,
"İhalenin yapılacağı yerdeki ilanların" haricinde bu ilana ilaveten, tirajı göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden an az 10 gün önce birer defa daha ilan edilir.

3- Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar:

2023 Yılı: Tahmin edilen bedeli 2.138.400.-TL'sinin üç katını (KDV hariç 6.415.200.-TL) aşan ihale konusu işler,
2024 Yılı: Tahmin edilen bedeli 3.210.000.-TL'sinin üç katını (KDV hariç 9.630.000.-TL) aşan ihale konusu işler,
"İhalenin yapılacağı yerdeki ilanlar" ve "Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar"ın haricinde bunlara ilaveten, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa da Resmi Gazete'de ilan edilecektir.

4- Yurt içinde ve yurt dışında çıkan başka gazeteler veya internet haber siteleri ya da öteki yayın araçları ile ilan:

İdareler, işin önem ve özelliğine göre bu ilanları yurt içinde ve yurt dışında çıkan başka gazeteler veya internet haber siteleri ya da öteki yayın araçları ile de ayrıca yayınlatabilirler.

5. Pazarlık usulü ile yapılacak ihalelerin ilanı:

Pazarlık usulü ile yapılacak ihaleler için idareler, ilan yapıp yapmamakta serbesttirler.

- İlan sürelerinin hesaplanmasında ilanın yayımlanması gereken yayın organında veya yerinde yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. Maddede belirlenen ilan sürelerine uyulması amacıyla, ilan metinlerinin ilan yapılacak yerlere yeterli süreler hesaplanarak öncesinden gönderilmesi zorunludur.

83 SERİ NOLU EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ EKİDİR
2024 YILI İÇİN BİNALARIN METREKARE NORMAL İNŞAAT MALİYET BEDELLERİNİ GÖSTERİR CETVEL

BİNALAR	ÇELİK KARKAS BİNA		BETONARME KARKAS		YİĞMA KAGR BİNA		YİĞMA YARI KAGR BİNA		AHSAP BİNALAR		TAŞ DUVARLI BİNA		GEÇEKONDU TARZI BİNA		KERPİÇ VE DİĞ.BASİT	
	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.	ASG.	AZA.

1) FABRİKA VE İMALATHANE BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	3909,71	4350,31	4130,01	3224,09	3542,39	3383,24	2212,01	2709,89	2460,95	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	2456,92	2697,61	2577,27	2064,99	2154,94	2109,97	1310,08	1583,31	1446,70	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	1844,70	2089,50	1967,10	1456,96	1567,23	1512,10	808,20	1057,12	932,66	599,76	734,48	667,12	906,03	1142,71	1024,37	652,94
E) BASİT	1048,85	1146,68	1097,77	816,25	995,60	905,93	432,53	522,50	477,52	330,67	432,53	381,60	587,71	595,94	591,83	375,39

2) FABRİKA VE İMALATHANE BİNASI, SOSYAL BİNALARI VS.

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	3909,71	4350,31	4130,01	3224,09	3542,39	3383,24	2212,01	2709,89	2460,95	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	2456,92	2697,61	2577,27	2064,99	2154,94	2109,97	1310,08	1583,31	1446,70	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	1844,70	2089,50	1967,10	1456,96	1567,23	1512,10	808,20	1057,12	932,66	599,76	734,48	667,12	906,03	1142,71	1024,37	652,94
E) BASİT	1048,85	1146,68	1097,77	816,25	995,60	905,93	432,53	522,50	477,52	330,67	432,53	381,60	587,71	608,06	597,89	375,39

3) OTEL BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	9716,96	10435,27	10076,12	8121,28	8823,14	8472,21	7141,81	7847,78	7494,80	5105,40	5770,60	5438,00	8570,27	9145,60	8857,94	7011,39
B) 1. SINIF İNŞ.	6994,93	7594,06	7274,50	5648,11	6203,24	5923,68	4954,35	5268,65	5111,50	3656,58	3976,99	3766,79	5721,71	6386,93	6094,32	4840,12
C) 2. SINIF İNŞ.	4709,63	5086,55	4883,09	3775,06	4007,60	3891,33	3065,68	3468,84	3262,76	2346,69	2452,73	2399,71	3775,06	4236,11	4005,59	3015,96
D) 3. SINIF İNŞ.	3668,90	4040,23	3854,57	2827,97	2962,77	2795,37	1995,72	2375,27	2185,50	1648,79	1758,98	1703,89	2713,71	3154,63	2934,17	1909,75
E) BASİT	-	-	-	-	-	-	522,50	640,69	581,60	387,67	505,88	446,78	979,50	1228,42	1103,96	624,57

4) SİNEMA - TİYATRO BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	10844,75	11646,62	11245,69	8790,62	9378,17	9084,40	7970,69	8758,72	8364,71	5447,55	6276,48	5862,02	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	7806,85	8430,87	8118,86	6303,74	6540,66	6422,20	5529,44	5880,10	5704,77	4080,97	4326,85	4203,91	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	5256,19	5643,56	5449,88	4213,23	4472,73	4342,98	3411,49	3871,45	3641,47	2619,10	2737,49	2678,30	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	4094,75	4509,32	4302,04	2933,04	3306,61	3119,83	2227,36	2651,07	2439,22	1840,12	1963,11	1901,62	-	-	-	-
E) BASİT	-	-	-	-	-	-	564,81	678,75	621,78	350,68	418,98	384,83	-	-	-	-

5) HAŞTANE - KLİNİK BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	10322,91	11008,16	10665,54	8296,52	8878,86	8587,69	6942,61	7527,87	7185,24	5178,52	5942,13	5560,33	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	7395,81	7988,49	7682,15	5971,41	6216,22	6093,82	5217,70	5570,12	5393,91	3856,92	4091,81	3974,37	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	4987,59	5340,16	5163,88	3864,69	4224,15	4094,42	3230,33	3668,08	3448,21	2476,58	2584,40	2530,49	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	3881,47	4268,21	4074,84	2779,94	3147,24	2963,59	2114,54	2506,05	2310,30	1747,26	1879,57	1813,42	-	-	-	-
E) BASİT	-	-	-	-	-	-	518,79	626,68	572,74	327,89	396,42	362,16	-	-	-	-

BİNALAR	ÇELİK KARKAS BİNA		BETONARME KARKAS		YİĞMA KAGIR BİNA		YİĞMA YARI KAGIR BİNA		AHSAP BİNALAR		TAŞ DUVARLI BİNA		GEÇEKONDU TARZI BİNA		KERPİÇ VE DİĞ BASİT		
	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.

6) BANKA - SİĞORTA BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	10411,01	11930,43	11170,72	8438,94	9003,13	8721,04	6182,77	6939,31	6561,04	5229,56	6025,43	5627,50	-	-	-	-	-	-		
B) 1. SINIF İNŞ.	7494,56	8093,60	7794,03	5491,81	6051,66	5771,69	4289,40	4897,21	4593,31	3445,55	3957,32	3701,44	-	-	-	-	-	-		
C) 2. SINIF İNŞ.	5046,01	5417,76	5231,89	3716,56	4044,70	3880,63	2593,05	3156,95	2875,00	2203,90	2592,95	2398,43	-	-	-	-	-	-		
D) 3. SINIF İNŞ.	3930,93	4088,34	4009,64	2544,91	2811,46	2678,19	1770,87	2155,62	1963,25	1635,17	1832,12	1733,65	-	-	-	-	-	-		
E) BASİT	1276,83	1386,13	1331,48	686,48	940,18	813,33	542,03	651,63	596,83	415,46	542,03	478,75	594,65	520,34	380,44	446,03	413,24	271,03	314,61	292,82

7) İDARE BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	8402,82	8949,67	8676,25	5705,29	6276,52	5990,91	4481,01	5105,40	4793,21	3301,58	4317,78	3809,68	-	-	-	-	-	-						
B) 1. SINIF İNŞ.	5182,91	5672,64	5427,78	3909,71	4350,31	4130,01	2995,58	3411,63	3203,61	2428,22	2807,78	2618,00	-	-	-	-	-	-						
C) 2. SINIF İNŞ.	3305,72	3622,06	3413,89	2583,15	2897,61	2640,38	2011,86	2154,94	2083,40	1330,31	1677,19	1503,75	-	-	-	-	-	-						
D) 3. SINIF İNŞ.	2317,79	2624,06	2470,93	1763,02	2089,50	1926,26	1420,23	1567,23	1493,73	832,52	1097,94	965,23	-	-	-	-	-	-						
E) BASİT	1048,85	1277,38	1163,12	624,57	767,27	695,92	330,67	432,63	381,60	330,67	432,63	381,60	587,71	608,06	597,89	375,39	465,18	420,29	310,09	363,09	336,59	200,11	252,98	226,55

8) BENZİN İSTASYONU, YIKAMA VE YAĞLAMA BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	7941,62	8523,96	8232,79	6120,34	6733,24	6426,79	4806,97	5476,94	5141,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
B) 1. SINIF İNŞ.	5340,97	5857,64	5599,31	4194,20	4666,91	4430,56	3033,87	3659,95	3346,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
C) 2. SINIF İNŞ.	3279,03	3686,21	3482,62	2596,12	2893,72	2744,92	1834,35	2206,49	2020,42	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
D) 3. SINIF İNŞ.	2250,33	2486,57	2368,45	1562,96	1887,03	1725,00	893,05	1199,68	1046,37	643,46	787,98	715,72	893,05	1225,79	1089,42	700,47	888,22	779,35	450,93	700,47	575,70	341,54	450,93	396,24
E) BASİT	831,93	1067,95	949,94	595,30	823,15	709,23	464,05	560,59	512,32	354,63	464,05	409,34	499,10	542,90	521,00	315,02	499,10	407,06	258,27	315,02	286,65	188,26	258,27	223,27

9) YERALTI GARAJLARI

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
C) 2. SINIF İNŞ.	3679,39	4231,31	3955,35	2674,78	3291,89	2983,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
D) 3. SINIF İNŞ.	2827,97	2938,38	2783,18	1844,70	2224,29	2034,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
E) BASİT	1048,85	1277,38	1163,12	616,25	1048,85	932,55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	208,05	277,64	242,85	142,58	175,40	158,99	108,16	136,77	122,47

10) MÜSTAKİL GARAJLAR

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
C) 2. SINIF İNŞ.	2188,25	2471,15	2329,70	1734,65	2126,52	1930,59	974,08	1081,73	1027,91	949,64	1175,26	1062,45	1286,43	1611,07	1448,75	1031,59	1270,42	1151,01	630,77	914,20	772,49	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	1563,02	1844,70	1703,86	1112,10	1363,16	1237,63	726,43	767,27	746,85	599,76	734,48	667,12	906,03	1142,71	1024,37	652,94	804,10	728,52	420,55	652,94	536,75	375,39	420,55	397,97	
E) BASİT	816,25	995,60	905,93	624,57	767,27	695,92	248,90	310,09	279,50	330,67	432,53	381,60	375,39	465,18	420,29	375,39	465,18	420,29	200,11	252,98	226,55	175,40	240,77	208,09	

11) ÇOK KATLI GARAJLAR

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	4164,76	4547,77	4356,27	2936,78	3384,32	3160,55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	2852,63	3011,66	2932,15	2097,69	2317,79	2207,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E) BASİT	1293,66	1526,10	1409,88	816,25	1048,85	932,55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

BİNALAR	ÇELİK KARKAS BINA		BETONARME KARKAS		YIĞMA KAGIR BINA		YIĞMA YARI KAGIR BINA		AHŞAP BİNALAR		TAŞ DUVARLI BINA		GEÇEKONDUTARZI BINA		KERPIÇ VE DİĞ.BASIT		
	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.

12) YURT BİNALARİ

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
C) 2. SINIF İNŞ.	3146,65	3476,96	3311,81	2031,87	2453,55	2242,71	1703,90	2037,25	1870,58	1704,20	1958,97	1831,59	-	-	-	-	-	-					
D) 3. SINIF İNŞ.	2097,69	2317,79	2207,74	1563,02	1844,70	1703,66	1363,16	1567,23	1465,20	1420,23	1667,23	1493,73	-	-	-	-	-	-					
E) BASİT	1048,85	1277,38	1163,12	465,18	608,06	536,62	330,67	432,53	381,60	273,33	330,67	302,00	665,20	626,46	375,39	465,18	420,29	293,61	465,18	379,40	175,40	240,77	209,09

13) OKUL BİNALARİ

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
C) 2. SINIF İNŞ.	3692,44	4021,79	3857,12	2291,96	2716,37	2504,17	1821,18	1958,97	1890,08	1537,04	1908,52	1722,78	1384,40	1698,99	1541,70	1044,55	1279,97	1162,26						
D) 3. SINIF İNŞ.	2546,57	2832,29	2689,43	1763,02	2089,50	1926,26	1456,96	1567,23	1512,10	1097,94	1363,16	1230,55	1203,94	1477,37	1340,66	652,94	799,87	726,41	420,55	652,94	536,75	375,39	420,55	397,97
E) BASİT	1048,85	1146,68	1097,77	522,50	608,06	565,28	332,67	432,53	382,60	436,69	461,16	448,93	481,46	579,41	530,44	375,39	465,18	420,29	252,98	293,61	273,30	175,40	240,77	209,09

14) YÜZME HAVUZLARI

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	5288,14	6013,31	5650,73	3521,52	3899,18	3710,35	1964,93	2522,10	2243,52	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	3056,68	3436,25	3246,47	2134,32	2293,48	2213,90	1310,08	1681,49	1495,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	2219,99	2546,57	2383,28	1363,16	1567,23	1465,20	640,69	832,52	736,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E) BASİT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

15) BANYO ve HAMAMILAR

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	7525,39	8154,03	7839,71	3836,27	4219,83	4028,05	2860,75	3411,63	3136,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	4766,72	5170,79	4968,76	2420,04	2697,61	2558,83	1999,54	2154,94	2077,24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	3558,65	3815,78	3687,22	1456,96	1758,98	1607,97	1077,24	1363,16	1220,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E) BASİT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

16) PAZAR ve FUAR YERLERİNDEKİ YAPILAR

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	1763,02	2089,50	1926,26	1138,52	1436,52	1287,52	954,94	1067,12	1006,03	734,48	832,52	783,50	1040,59	1142,71	1091,65	662,94	799,87	726,41
E) BASİT	1146,68	1342,54	1244,61	522,50	608,06	565,28	432,53	522,50	477,52	330,67	432,53	381,60	587,71	665,20	626,46	375,39	465,18	420,29

17) SOĞUK HAVA DEPOLARI

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	2875,42	3177,42	3026,42	2062,34	2434,06	2248,20	1870,48	2280,02	2075,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	2097,69	2317,79	2207,74	1563,02	1844,70	1703,66	1118,22	1363,16	1240,69	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E) BASİT	816,25	1048,85	932,55	706,01	816,25	761,13	432,53	522,50	477,52	-	-	-	-	-	-	-	-	-

BİNALAR	ÇELİK KARKAS BINA		BETONARME KARKAS		YIĞMA KAGIR BINA		YIĞMA YARI KAGIR BINA		AĞAÇ BİNALAR		TAŞ DUVARLI BINA		GEÇEKONDU TARZI BINA		KERPIÇ VE DİĞ.BAŞIT		
	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.	ORT.	ASG.	AZA.

18) KURUTMA YERLERİ

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	2089,50	2224,29	2156,90	1138,52	1436,52	1287,52	954,94	1057,12	1006,03	726,43	767,27	746,85	-	-	-	-	-	-
E) BAŞIT	1146,88	1342,54	1244,61	461,16	555,04	508,10	436,69	461,16	448,93	273,33	330,67	302,00	-	-	-	-	-	-

19) SİLÖLER

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	4766,72	5170,79	4968,76	2583,15	2979,05	2781,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	3693,37	4003,46	3848,42	1844,70	2089,50	1967,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E) BAŞIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

20) TRANSFORMATÖR BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) 1. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) 2. SINIF İNŞ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) 3. SINIF İNŞ.	2367,02	2664,80	2515,91	1293,66	1571,19	1432,43	652,94	759,08	706,01	546,83	571,34	559,09	-	-	-	-	-	-
E) BAŞIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

21) DİĞER TİCARİEHANE ve İŞYERLERİ

A) LÜKS İNŞ.	10411,01	11180,76	10795,89	6939,31	7651,94	7295,63	5470,10	6182,77	5826,44	4189,06	4940,87	4564,97	7560,11	8329,81	7944,96	-	-	-	-					
B) 1. SINIF İNŞ.	7118,46	7647,46	7382,96	4897,21	5308,21	5102,71	3445,65	4153,84	3799,70	2120,54	2710,91	2415,73	5334,41	5780,46	5557,44	-	-	-	-					
C) 2. SINIF İNŞ.	4770,45	5242,79	5006,62	3161,41	3275,03	3218,22	2046,21	2518,63	2282,42	1189,20	1504,18	1346,69	3436,73	3572,41	3504,57	-	-	-	-					
D) 3. SINIF İNŞ.	3191,90	3587,74	3379,82	2138,26	2544,91	2341,59	1377,22	1666,00	1521,61	813,22	1018,90	916,06	2330,56	2767,65	2549,11	-	-	-	-					
E) BAŞIT	1386,13	1521,64	1453,89	730,12	940,18	835,15	542,03	651,63	596,83	415,46	542,03	478,75	559,88	712,74	636,31	446,03	594,65	520,34	380,44	446,03	413,24	231,69	292,85	262,27

22) MESKEN BİNALARI

A) LÜKS İNŞ.	10752,98	11466,86	11109,92	6378,38	7158,43	6768,41	5231,32	5394,30	5312,81	-	-	-	8519,69	9391,38	8955,54	-	-	-	-					
B) 1. SINIF İNŞ.	7107,39	7688,25	7387,82	4028,13	4425,58	4226,86	3349,81	3533,23	3441,52	2207,70	2314,72	2261,21	5481,02	6166,56	5818,79	-	-	-	-					
C) 2. SINIF İNŞ.	4716,34	5195,37	4955,86	2579,67	3064,27	2821,97	2192,21	2294,41	2243,31	1555,23	1580,67	1567,95	3538,46	4063,43	3795,95	-	-	-	-					
D) 3. SINIF İNŞ.	3181,57	3538,46	3360,02	1820,20	2176,93	1998,57	1636,67	1703,07	1669,87	1096,21	1116,56	1106,39	1845,72	1957,95	1901,84	917,63	1131,84	1024,74	825,34	815,77	670,56	-	-	
E) BAŞIT	1310,35	1595,81	1453,08	927,81	1310,35	1119,08	520,04	540,42	530,23	520,04	540,42	530,23	601,69	723,79	662,74	366,95	581,25	474,10	315,98	366,95	341,47	249,97	315,98	282,98

23) ÖZELLİK ARZEDEN BİNALAR

ÖZELLİK ARZEDEN BİNALARIN VERGİ DEĞERİNİN HESABINDA, KULLANIŞ TARZINA GÖRE (OTEL, SINEMA, TİYATRO, İŞYERİ VE MESKEN BİNASI GİBİ) VARSA BİR ÜST İNŞAAT DEĞERİNİN ORTALAMA RAKAMI ESAS ALINIR. BİR ÜST SINIF AIT İNŞAAT DEĞERİ YOKSA TESPİT EDİLEN İNŞAAT SINIFINDAKİ ORTALAMA DEĞER % 50 ARTIRILMAK SURETİYLE DEĞERLENDİRME YAPILIR. İNŞAAT TÜRÜ İÇİN METREKARE NORMAL İNŞAAT MALİYET BEDELİ BELİRLENMEMİŞ İSE BU SINIF ALTINDA BELİRLEME YAPILMIŞ İLK SINIF AIT ORTALAMA RAKAM % 50 ARTIRILARAK DİKKATE ALINIR.

VI. VERGİ MEVZUATI İLE İLGİLİ TARİFE, MİKTAR VE ORANLAR

DAMGA VERGİSİ KANUNUNA TABİ ORAN VE MİKTARLAR (01.01.2023 - 31.12.2024) (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı R.G'de yayınlanan 67 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği) (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 tarih ve 32415 (2.Mükerrer) sayılı R.G'de yayınlanan 68 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği)		
(1) SAYILI TABLO Damga Vergisine Tabi Kağıtlar		
I. Akitlerle ilgili kağıtlar	2023 Yılı	2024 Yılı
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:		
1. Mukavelenameler, taahhünameler ve temliknameler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
8. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen:		
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
12. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:		
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:		
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
15. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhiti ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:		
1) Tahkimnameler	(294,90 TL)	(467,20 TL)
2) Sulhnameler	(294,90 TL)	(467,20 TL)

3) Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(1.658,80 TL)	(2.628,50 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar		
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştay'dan verilen mazbata, ilam ve kararlar/hakem kararları:		
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(294,90 TL)	(467,20 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek: 6728/28. md.-Yürürlük; 9/8/2016) (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar		
1. Ticari ve mütedavil senetler:		
a) Emtia senetleri:		
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(101,20 TL)	(160,30 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(59,70 TL)	(94,60 TL)
ac) İyda senedi	(9,30 TL)	(14,70 TL)
ad) Taşıma Senedi	(2,20 TL)	(3,40 TL)
b) Konşimentolar	(59,70 TL)	(94,60 TL)
c) Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:		
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(101,20 TL)	(160,30 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve İşletme hesabı özetleri		
ba) Bilançolar	(227,30 TL)	(360,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(108,50 TL)	(171,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(108,50 TL)	(171,90 TL)
c) Barnameler	(9,30 TL)	(14,70 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(44,10 TL)	(69,80 TL)
e) Ordinolar	(2,20 TL)	(3,40 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(44,10 TL)	(69,80 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar		
1. Makbuzlar:		
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alman paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)	(Binde 7,59)
c) Ödünç alman paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerinden resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):		
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerinde yazılı her gönderi maddesi için	(2,20 TL)	(3,40 TL)
b) Vergi beyannameleri: (Ek: 6728/28. md.- Yürürlük: 9/8/2016) ((f) bendi dâhil olmak üzere, beyanname verme süresi içerisinde düzeltme amacıyla verilen beyannameler hariç)		
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(294,90 TL)	(467,20 TL)

bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(393,90 TL)	(624,10 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(194,60 TL)	(308,30 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(194,60 TL)	(308,30 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(194,60 TL)	(308,30 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(393,90 TL)	(624,10 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(144,40 TL)	(228,80 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(144,40 TL)	(228,80 TL)
f) (Değişik: 6728/28. md.- Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(230,70 TL)	(365,50 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleleri	(2,20 TL)	(3,40 TL)

EMLAK VERGİSİ ORANLARI		
Kanuni Dayanağı	Emlak'ın Nevi	Oranı
1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu Değişik 29. maddesi	Binalarda (meskenlerde)	% 01 (bindebir)
	Binalarda (diğerlerinde)	% 02 (bindeiki)
	Arsalarda	% 03 (bindeüç)
	Arazilerde	% 01 (bindebir)

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (01.01.2024 - 31.12.2024)					
- İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi - (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve 32415 (2. Mükerrer) sayılı R.G'de yayınlanan 57 Seri No'lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği)					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	25.000	21.250	16.250	14.750	11.875
2. Grup	16.250	11.875	9.875	8.250	7.250
3. Grup	11.875	8.250	7.250	5.000	4.125
4. Grup	5.000	4.125	2.875	2.500	2.125
5. Grup	2.875	2.500	1.750	1.750	1.475
6. Grup	1.750	1.475	875	825	625
7. Grup	625	500	325	287	212

- **Dayanak:** 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

- **Konutlara ait çevre temizlik vergisi**

- Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 2,30 TL, diğer belediyelerde 1,70 TL olarak hesaplanacaktır.

- Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilene ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

- 2464 sayılı Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ DIŞINDAKİ BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

- İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi -
(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve
32415 (2. Mükerrer) sayılı R.G'de yayınlanan 57 Seri No'lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	20.000	17.000	13.000	11.800	9.500
2. Grup	13.000	9.500	7.900	6.600	5.800
3. Grup	9.500	6.600	5.800	4.000	3.300
4. Grup	4.000	3.300	2.300	2.000	1.700
5. Grup	2.300	2.000	1.400	1.400	1.180
6. Grup	1.400	1.180	700	660	500
7. Grup	500	400	260	230	170

- **Dayanak:** 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

- Konutlara ait çevre temizlik vergisi

- Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 2,30 TL, diğer belediyelerde 1,70 TL olarak hesaplanacaktır.
- Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.
- 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDEKİ BELEDİYELER İLE NÜFUSU 5.000'DEN AZ OLAN BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

- İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi -
(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve
32415 (2. Mükerrer) sayılı R.G'de yayınlanan 57 Seri No'lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	10.000	8.500	6.500	5.900	4.750
2. Grup	6.500	4.750	3.950	3.300	2.900
3. Grup	4.750	3.300	2.900	2.000	1.650
4. Grup	2.000	1.650	1.150	1.000	850
5. Grup	1.150	1.000	700	700	590
6. Grup	700	590	350	330	250
7. Grup	10.000	8.500	6.500	5.900	4.750

- 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin onikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarisına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

- Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu **5.000'den** az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

- Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu **5.000'den az** olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına **85 kuruş** olarak hesaplanacaktır; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından R.G'de yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği)
(25.11.2023 Tarihli ve 32380 sayılı R.G'de yayınlanan 554 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği)

Uygulama Yılı	Konusu	Kanuni Dayanağı	Oranı(%)
2024	2023 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 24.11.2021 / 554 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	58,46
2023	2022 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 24.11.2021 / 542 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	122,93
2022	2021 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 27.11.2021 / 533 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	36,20
2021	2020 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 28.11.2020 / 521 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	9,11
2020	2019 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 23.12.2019 / 512 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	22,58
2019	2018 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 30.11.2018 / 503 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	23,73
2018	2017 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 11.11.2017 / 484 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	14,47
2017	2016 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 11.11.2016 / 474 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	3,83
2016	2015 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 10.11.2015 / 457 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	5,58
2015	2014 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 15.11.2014 / 441 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	10,11
2014	2013 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 19.11.2013 / 430 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	3,93
2013	2012 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 10.11.2012 / 419 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	7,8
2012	2011 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 17.11.2011 / 410 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	10,26
2011	2010 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 12.11.2010 / 401 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	7,7
2010	2009 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 14.11.2009 / 392 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	2,2
2009	2008 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 20.11.2008 / 387 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	12
2008	2007 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 17.11.2007 / 377 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	7,2
2007	2006 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 28.11.2006 / 363 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	7,8
2006	2005 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 18.11.2005 / 353 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	9,8
2005	2004 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	213 s. V.U.K. md. 298/B, 20.11.2004 / 341 sıra no'lu V.U.K. G. Tebliği	11,2

GELİR VERGİSİ TARİFESİ - DİĞER GELİRLER - (01.01.2024 - 31.12.2024)

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve 32415 sayılı (2. Mükerrer) R.G'de yayınlanan 324 no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği)

110.000 Türk Lirasına kadar		% 15
230.000 Türk Lirasının	110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	% 20
580.000 Türk Lirasının	230.000 TL'si için 40.500 TL, fazlası	% 27
3.000.000 Türk Lirasından	580.000 TL'si için 135.000 TL, fazlası	% 35
3.000.000 Türk Lirasından fazlasının	3.000.000 TL'si için 982.000 TL, fazlası	% 40

GELİR VERGİSİ TARİFESİ - ÜCRET GELİRLERİ - (01.01.2024 - 31.12.2024)

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve 32415 sayılı (2. Mükerrer) R.G'de yayınlanan 324 no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği)

110.000 Türk Lirasına kadar		% 15
230.000 Türk Lirasının	110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	% 20
870.000 Türk Lirasının	230.300 TL'si için 40.500 TL, fazlası	% 27
3.000.000 Türk Lirasından	870.000 TL'si için 213.300 TL, fazlası	% 35
3.000.000 Türk Lirasından fazlasının	3.000.000 TL'si için 958.000 TL, fazlası	% 40

BASİT USULDE KAZANÇ TESPİTİ İLE İLGİLİ HUSUSLAR - (01.01.2024 - 31.12.2024)
Kar Hadleri Emsallerine Göre Düşük Olarak Tespit Edilmiş Bulunan Emtia İçin Özel Hadler

Emtianın Cinsi	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde		Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Kalan Yerlerde	
	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)
Değerli Kağıt	1.180.000	1.300.000	1.400.000	1.700.000
Şeker - Çay	870.000	1.180.000	1.100.000	1.400.000
Milli Piy. Bil., Hemen Kazan, Süper Toto vb.	870.000	1.180.000	1.100.000	1.400.000
İçki (Bira ve Şarap Hariç) - İspirto - Sigara - Tütün	870.000	1.180.000	1.100.000	1.400.000
Akaryakıt (LPG hariç)	1.300.000	1.400.000	1.700.000	2.000.000

193 SAYILI KANUNUN MÜKERRER 121. ve 123. MADDELERİ UYARINCA
YENİDEN DEĞERLEME ORANINDA ARTIRILAN HAD ve TUTARLAR

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve 32415 sayılı (2. Mükerrer) R.G'de yayınlanan 324 no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği)

9. Mad. 1/10 bendi	İnternet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden yapılan satış hasılatı	1.100.000 TL
21. Mad. 1. fıkrası	Mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	33.000 TL
23. Mad. 1/8 bendi	İşverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlere ilişkin istisna tutarı	170 TL
23. Mad. 1/10 bendi	İşverenlerce hizmet erbabının işyerine gidip gelmesi için sağlanan menfaatlere ilişkin istisna tutarı	88 TL
31. Mad. 2. fıkrası	Engellilik indirimi tutarları; - Birinci derece engelliler için - İkinci derece engelliler için - Üçüncü derece engelliler için	6.900 TL 4.000 TL 1.700 TL
40. Mad. 1. fıkrası	- (1) numaralı bendinde yer alan kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedeli - Gider olarak indirim konusu yapılabilecek özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin toplam tutarı, - (7) numaralı bendinde yer alan amortisman olarak indirim konusu yapılabilecek tutar; özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç, - Vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde,	26.000 TL 690.000 TL 790.000 TL 1.500.000 TL
47. Mad. 1/2 bendi	Yıllık kira bedeli toplamı; - Büyükşehir belediye sınırları içinde - Diğer yerlerde	55.000 TL 34.000 TL
48. Mad.1. fıkrası	- (1) numaralı bent için - (1) numaralı bent için - (2) numaralı bent için - (3) numaralı bent için	690.000 TL 1.100.000 TL 340.000 TL 690.000 TL
68. Mad. 1. fıkrası	- (4) numaralı bendinde yer alan amortisman olarak indirim konusu yapılabilecek tutar; özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç, - Vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, - (5) numaralı bendinde yer alan kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedeli, - Gider olarak indirim konusu yapılabilecek özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin toplam tutarı,	790.000 TL 1.500.000 TL 26.000 TL 690.000 TL
Mükerrer 80. Mad. 3. fıkrası	Kazançlarına ilişkin istisna tutarı,	87.000 TL
82. Mad. 2. fıkrası	Arızı kazançlara ilişkin istisna tutarı,	200.000 TL
86. Mad. 1/1 (d) alt bendi	Tevkifata ve istisnaya konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarına ilişkin beyanname verme sınırı,	13.000 TL
121. Mad. 1. fıkrası	1/1/2022 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelelerinde uygulanmak üzere olarak tespit edilmiştir.	6.900.000 TL

KATMA DEĞER VERGİSİ TEVKİFAT ORANLARI TABLOSU
(Katma Değer Vergisi Genel Tebliği)

Katma Değer Vergisinde Sorumluluk ve Tevkifata Tabi Mal veya Hizmetler	Tevkifat Oranı	Tevkifat Yapacak Olanlar
İkametgâhi, İşyeri, Kanuni Merkezi ve İş Merkezi Türkiye'de Bulunmayanlar Tarafından Yapılan İşlemler	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin Tamamı (Tam Tevkifat)	Hizmetten faydalanan yurt içindeki muhatap tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenecektir.
Serbest Meslek Faaliyeti Çerçevesinde Yapılan Teslim ve Hizmetler (GVK 18. Maddesi Kapsamındaki S. Meslek Kazancı)	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin Tamamı (Tam Tevkifat)	GVK 18. Md kapsamına giren teslim ve hizmetleri alan kişi, kurum ve kuruluşlar
Kiralama İşlemleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin Tamamı (Tam Tevkifat)	Kiraya verenin başka faaliyetleri nedeniyle gerçek usulde KDV mükellefiyetinin bulunmaması, kiracının gerçek usulde KDV mükellefi olması, şartlarının birlikte var olması halinde, kiracı tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilecektir.
Reklam Verme İşlemleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin Tamamı (Tam Tevkifat)	Reklam hizmeti verenlerin Katma Değer Vergisi mükellefi olmamaları halinde, reklam hizmeti alanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilecektir.
Yapım İşleri ile Bu İşlerle Birlikte İfa Edilen Mühendislik-Mimarlık ve Etüt-Proje Hizmetleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 4/10'u	Belirlenmiş Alıcılar ve Tüm KDV Mükelleflerine karşı ifa edilen ve KDV dahil bedeli 5 milyon TL ve üzerinde olan yapım işleri ile bu yapım işleriyle birlikte ifa edilen mühendislik-mimarlık ve etüt-proje hizmetlerinde, alıcılar tarafından (4/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır. Projenin genişlemesi, sözleşme bedelinin güncellenmesi ve benzeri nedenlerle iş bedelinin daha sonra 5 milyon TL'yi aşması halinde, bu durumun ortaya çıktığı tarihten itibaren tevkifat uygulanır. 5 Milyonun altındaki faturada tevkifat uygulanmaz.
Etüt, Plan-Proje, Danışmanlık, Denetim ve Benzeri Hizmetler	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u	Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Piyasa etüt-araştırma, Ekspertiz, Plan-proje, Teknik, ekonomik, mali ve hukuki alanda sunulan danışmanlık, müşavirlik, denetim ve benzeri hizmetler girmektedir. Yapım işlerinden bağımsız ve ayrı olarak verilen mimarlık, mühendislik, etüt, plan, proje, harita (kadastral harita dahil), kadastro, imar uygulama, her ölçekte imar planı hazırlama ve benzeri hizmetler bu bölüm kapsamında değerlendirilecektir. Herhangi bir teslim ya da hizmet kapsamında veya bu teslim ya da hizmetin devamı niteliğinde verilmek ve bedeli ayrıca belirlenmek kaydıyla eğitim hizmetleri danışmanlık hizmeti kapsamında değerlendirilecektir. Avukatların hukuki ihtilaflarla ilgili olarak yargı mercileri nezdinde veya yargı kararlarının sonuçları ile ilgili olarak vekâlet akdi çerçevesinde (icra vb.) verdikleri hizmetler prensip olarak tevkifat kapsamına girmemektedir. Avukatların verdikleri danışmanlık hizmetleri ise tevkifata tabidir. Avukatlarla yapılan sözleşmede avukatlık ve danışmanlık hizmetleri birlikte yer alıyorsa, bu iki unsur ayrı ayrı ücretlendirilmediği takdirde, toplam sözleşme bedeli üzerinden tevkifat uygulanacaktır. "Uluslararası gözetim şirketleri tarafından ifa edilen gözetim hizmetleri ile araç, makine, teçhizat ve benzerlerinin kalite kontrol ve test edilmesine ilişkin hizmet alımları da tevkifata tabidir Ancak, yazılı ve görsel medya takip hizmetleri ile ilan, reklâm ve benzeri hizmetler danışmanlık ve denetim hizmetleri kapsamında değerlendirilmeyecektir.		
Makine, Teçhizat, Demirbaş ve Taşıtlara Ait Tadil, Bakım ve Onarım Hizmetleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 7/10'u	Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Aşağıda Sayılan Belirlenmiş Alıcılara (Tebliğin I-C -2.1.3.1/b bölümünde sayılanlar) ait veya bunlara tahsis edilen ve faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtlara ait tadil, bakım ve onarım hizmetleri tevkifat kapsamındadır.		
Yemek Servis ve Organizasyon Hizmetleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10'u	Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Yemek Servis ve Organizasyon Hizmetlerinin, belirlenmiş alıcılar ile yapılması durumunda kdv tevkifatı uygulanacaktır. Aşağıda sayılan idare, kurum ve kuruluşların personel, öğrenci, hasta, müşteri, misafir, yolcu sıfatı taşıyan kişilerin yemek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapacakları hizmet alımlarını kapsamaktadır. Belirlenmiş alıcılar için yapılan konser, fuar, kutlama, parti, kokteyl, davet, kongre, seminer, panel, tanıtım ve benzeri hizmetler KDV tevkifatı kapsamındadır.		

<p style="text-align: center;">İşgücü Temin Hizmetleri</p> <p>Temin edilen elemanların, hizmeti alana ücretli statüsünde hizmet akdiyle bağlı olması gerekmektedir. Temin edilen elemanların, hizmeti alanın sevk, idare ve kontrolü altında çalıştırılması gerekmektedir. Elemanların işletmenin mal ve hizmet üretimi safhalarından herhangi birinde çalıştırılması halinde, sevk, idare ve kontrolün hizmeti alan işletmede olduğu kabul edilecektir. Dolayısıyla işgücü temin hizmetinin varlığının tespitinde; hizmetin ifasında kullanılan elemanların işgücü temin hizmetini veren firmanın bünyesinde bulunması ve ona hizmet akdiyle bağlı olması, hizmeti alanın sevk, idare ve kontrolü altında çalıştırılması gibi karineler göz önünde bulundurulacak, bu hususların varlığı, taraflar arasında bir sözleşme yapılmışsa bu sözleşmedeki hükümler veya sözleşmeye bağlı teknik şartnamedeki açıklamalar da dikkate alınarak tespit edilecektir. "İşgücü temin hizmeti veren mükellefin, söz konusu hizmeti bir başka mükelleften temin ettiği elemanları kullanarak sunması halinde sadece kendisine verilen işgücü temin hizmetinde tevkifat uygulanacaktır. Özel güvenlik ve koruma hizmetleri de işgücü temin hizmeti kapsamında tevkifata tabi tutulacaktır."</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10'u</p>	<p>Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Yapı Denetim Hizmetleri</p> <p>Tevkifatın kapsamını, yapı denetim firmalarınca verilen yapı denetim hizmetleri oluşturmaktadır. Su yapıları denetim hizmeti ve benzeri hizmetler de bu kapsamda değerlendirilecektir. Tevkifat yapmakla sorumlu tutulanlara verilen yapı denetim hizmetlerinde bedelin kamu kurumları aracılığıyla ödenmesi halinde tevkifat, hizmeti satın alan ve adına yapı denetim hizmeti faturası düzenlenen tarafından uygulanacaktır. Kamu kurumları tarafından bizzat satın alınmayan yapı denetim hizmetlerine ilişkin bedellerin, bunlar adına açılan hesaplardan ödenmesi nedeniyle sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapmaları söz konusu değildir. Arsa karşılığı inşaat işlerinde, hizmet bedeli müteahhit tarafından ödenmekle birlikte yapı denetim hizmetine ait fatura ilgili mevzuatı gereğince inşaat ruhsat sahibi (arsa sahibi) adına düzenlendiğinden, inşaat ruhsat sahibinin mükellefiyet durumuna göre hareket edilecektir. Ruhsat sahibinin (Tebliğin I/C-2.1.3.1/a ve b bölümünde sayılanlar) bölümü kapsamında olması halinde, tevkifat uygulaması kapsamında işlem tesis edilecektir.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Fason Olarak Yapılan Tekstil ve Konfeksiyon İşleri, Çanta ve Ayakkabı Dikim İşleri ve Bu İşlere Aracılık Hizmetleri</p> <p>Genel Tebliğin, (I/C-2.1.3.1/a ve b bölümünde sayılanlar) bölümünde Belirtilen ve Fason Olarak Yapılan Tekstil ve Konfeksiyon İşleri, Çanta ve Ayakkabı Dikim İşleri ve Bu İşlere Aracılık Hizmetleri</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV 'nin 7/10 'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Turistik Mağazalara Verilen Müşteri Bulma / Götürme Hizmetleri</p> <p>Turizm acentesi, rehber ve benzerlerinin turist kabilelerini alışveriş etmeleri için belirli dükkânlara/ mağazalara götürmeleri karşılığında bu işletmelerden aldıkları komisyonlar genel oranda KDV'ye tabidir. Bu kapsamdaki komisyon ve benzeri ödemeleri yapan işletmeler tarafından komisyon tutarına ait KDV üzerinden tevkifat uygulanacaktır.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Spor Kulüplerinin Yayın, Reklâm ve İsim Hakkı Gelirlerine Konu İşlemleri</p> <p>Profesyonel spor kulüpleri (şirketleşenler dahil); sponsorluk yoluyla veya reklâm almak (reklam alanları ve panolarının kiralanması dahil) suretiyle reklâm gelirleri, spor müsabakalarının veya kulüple ilgili faaliyetlerin yayınlanması suretiyle yayın geliri, toplumsal şans oyunları ve diğer faaliyetlerde kulüp isminin kullanılmasına izin verilmesinden dolayı isim hakkı geliri elde etmektedirler. Spor kulüplerinin genel oranda KDV'ye tabi olan bu gelirlerine konu işlemleri nedeniyle hesaplanan KDV'nin 9/10'u işlemin muhatapları (reklâm hizmeti alanlar, yayın faaliyetini gerçekleştirenler, isim hakkını kullananlar vb.) tarafından tevkifata tabi tutulacaktır.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Temizlik, Çevre ve Bahçe Bakım Hizmetleri</p> <p>"Bina temizliği, sokak temizliği, sağlık kuruluşlarının hijyenik temizliği ve hastane atıklarının toplanması ve imhası, çöp toplama ve toplanan çöplerin imhası, park ve bahçeler ile mezarlık alanlarının temizliği, haşere mücadelesi, demiryolu ve kara nakil vasıtalarının temizliği ve benzeri işlerden oluşmakta olup, bu işler tevkifat uygulaması kapsamındadır. Bina temizliğine; binaların müstemilat ve eklentileri dahil iç ve dış cephesinin temizliği ile her türlü mefruşatının (hali, perde, koltuk, süs eşyası vb.) bina içinde veya dışında yaptırılan temizliği dahildir. "Ayrıca havlu, çarşaf, elbise, çamaşır gibi eşyaların temizletilmesi veya yıkattırılması da temizlik hizmetleri kapsamında tevkifata tabi olacaktır." Ancak, temizlik işlerinde kullanılacak deterjan, süpürge gibi alet-edevat ve sarf malzemelerinin satın alınması sırasında tevkifat uygulanmayacaktır. Sorumlu tayin edilenler park, bahçe ve mezarlık alanları ile bulvar, refüj, göbek, rekreasyon alanları ve havuzların bakımı, bitkilendirilmesi, sulanması, haşere mücadelesi, sokak hayvanlarının toplanması-ıslahı ve benzerlerine ilişkin hizmet alımları, çevre ve bahçe bakım hizmetleri kapsamında tevkifata tabi olacaktır.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p style="text-align: center;">Yük Taşımacılığı</p> <p>Karayoluyla yapılan yük taşımacılığı hizmeti alımları (KARGO işletmeciliği yetki belgesi sahibi mükellefler tarafından yapılan kargo taşıma işleri HARIÇ) yük taşımacılığı hizmeti alımları TEVKİFAT kapsamına girmektedir. Buna göre, TÜM KDV mükelleflerine ve KDV mükellefi olup olmamalarına bakılmaksızın belirlenmiş alıcılara karayolu ile yapılan yük taşımacılığı hizmeti alımlarında hesaplanan KDV için alıcılar 2/10 oranında tevkifat uygulayacaktır. Söz konusu hizmetlerin, tahsis edilmiş özel plakalı araçlar ile yapılabilmemesi, ilgili birimlerden taşımacılıkla ilgili zorunlu belge ve sertifikaların alınıp alınmaması veya taşıma işinde kullanılan aracın öz mal ya da sözleşmeli taşıt olup olmaması tevkifat uygulaması kapsamında işlem tesisine engel değildir. Taşımacılık hizmetini yüklenen firmanın, bu işi bizzat ifa etmeyip bir başka firmaya devretmesi durumunda, malları taşınanlar tevkifat uygulamayacaktır. Ancak taşımacılığı fiilen ifa eden alt firma, taşımacılık hizmetini yüklenen firmaya düzenleyeceği faturada KDV tevkifatı uygulanacaktır.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan (Kargo hizmeti hariç) KDV nin 2/10 nu</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>

Her Türlü Baskı ve Basım Hizmetleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 7/10'u	Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Servis Taşımacılığı	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10 nu	Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Bu bölüm kapsamına, personel, öğrenci, müşteri ve benzerlerinin belirli bir güzergah dahilinde taşınması amacıyla ihdas ettikleri servis hizmetlerine ilişkin olarak yaptıkları taşımacılık hizmeti alımları girmektedir. Söz konusu hizmetlerin, tahsis edilmiş özel plakalı araçlar ile yapılıp yapılmaması, ilgili birimlerden taşımacılıkla ilgili zorunlu belge ve sertifikaların alınıp alınmaması veya taşıma işinde kullanılan aracın özmal ya da sözleşmeli taşıt olup olmaması tevkifat uygulaması kapsamında işlem tesisine engel değildir. Servis hizmetinin, personel veya öğrencilerin (veya velilerin) kendi aralarında anlaşmak suretiyle doğrudan taşımacı ile sözleşme yapılması/anlaşılması suretiyle sağlanması halinde, esas olarak hizmete ait faturaların servis hizmetinden yararlanan personel, öğrenci (veya velisi) adına düzenlenmesi gerektiğinden, tevkifat uygulanmaz. Ancak, faturanın tevkifat yapmakla sorumlu tutulanlar adına düzenlenmesi halinde tevkifat uygulaması kapsamında işlem tesis edilir.		
Külçe Metal Teslimleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10'u	Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Hurda metallerden elde edilenler dışındaki bakır, çinko, alüminyum ve kurşun külçelerinin ithalatçıları ve ilk üreticileri (cevherden üretim yapanlar) tarafından yapılan teslimlerinde tevkifat uygulanmayacak, bu safhalardan sonraki el değiştirmelerde ise tevkifat uygulanacaktır. Hurda metalden elde edilen külçelerin ithalatçıları ve üreticileri tarafından tesliminde de tevkifat uygulanacaktır. İthalatçıları tarafından yapılacak teslimlerde, satıcı (ithalatçı) tarafından düzenlenecek faturada "Teslim edilen mal doğrudan ithalat yoluyla temin edildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına ve ithalata ilişkin fatura ve gümrük beyannamesi bilgilerine yer verilecektir. Cevherden üretim yapanlar ise düzenlenecek faturada "Teslim edilen mal firmamızca cevherden üretildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına yer vermek suretiyle tevkifat uygulanmaksızın işlem yapabileceklerdir. Tevkifat kapsamına, her türlü hurda metallerden elde edilen külçeler ile hurda metallerden elde edilenler dışındaki bakır, çinko ve alüminyum külçelerinin teslimi girmektedir. Slab, bilet (biyet), kütük ve ingot teslimleri de bu uygulama bakımından külçe olarak değerlendirilecektir. Yukarıda belirtilen metallerin, alışlarında tevkifat uygulanıp uygulanmadığına ve silisyum, magnezyum, mangan, nikel, titan gibi maddeler ihtiva edip etmediklerine bakılmaksızın, külçe, slab, biyet, kütük ve ingot haline getirilmiş şekilde satışında KDV tevkifatı uygulanacaktır.		
Hurda ve Atık Teslimi	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 7/10'u	Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin (I/C- 2.1.3.3.3.2) bölümünde; hurda kavramının, her türlü metal, plastik, kağıt ve cam hurdasını, bunların hurda halindeki karışımlarını, aynen veya onarılmak suretiyle üretim amaçlarına uygun olarak kullanılmayacak haldeki METAL, PLASTİK, KAĞIT VE CAM karakterli her türlü ham, yarı mamul ve mamul maddeyi ifade ettiği açıklanmıştır		
Metal, Plastik, Lastik, Kauçuk, Kâğıt ve Cam Hurda ve Atıklardan Elde Edilen Hammade Teslimi	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u	Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Söz konusu ürünlerin teslimleri, KDV Kanununun (17/4- g) maddesi kapsamında olmayıp, genel oranda (%18) (% 20) KDV'ye tabi bulunmaktadır. Bunların, ithalatçıları tarafından tesliminde tevkifat uygulanmayacak, sonraki safhaların teslimleri ise tevkifata tabi olacaktır. İthalatçıları tarafından yapılacak teslimlerde, satıcı (ithalatçı) tarafından düzenlenecek faturada "Teslim edilen mal doğrudan ithalat yoluyla temin edildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına ve ithalata ilişkin fatura ve gümrük beyannamesi bilgilerine yer verilecektir. Metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt ve cam hurda ve atıklarının çeşitli işlemlerden geçirilip işlenmesi sonucunda elde edilen ve genellikle hurda ve atık niteliklerini kaybederek metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt ve cam esaslı malzeme imalatında hammadde olarak kullanılan mamul niteliğindeki kırık, çapak, toz, granül ve benzeri ürünlerin teslimi tevkifat uygulaması kapsamındadır.		
Pamuk, Tiftik, Yün ve Yapağı ile Ham Post ve Deri Teslimleri	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 9/10'u	Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Mal ve hizmetlere uygulanacak KDV oranlarını belirleyen 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki (II) sayılı listenin (B) bölümünün 1 ve 2 nci sıraları kapsamına giren ürünlerin teslimi tevkifat uygulaması kapsamındadır. Buna göre; kütü ve elyaf pamuk, linter pamuk, pamuk lifi döküntüleri, natürel veya tops haldeki tiftik, yün ve yapağı, Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 41.01 pozisyonundaki koyun ve kuzuların (astragan veya karakul, persaniye, breitschwanz ve benzerleri, Hint, Çin, Moğolistan ve Tibet kuzuları hariç), 41.03 pozisyonundaki keçi ve oğlakların (Yemen, Moğolistan ve Tibet keçi ve oğlakları hariç) ham post ve derilerinin, tesliminde tevkifat uygulanacaktır.		
Ağaç ve Orman Ürünleri Teslimi	İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10 'u	Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)
Söz konusu malların ithalatçıları tarafından tesliminde tevkifat uygulanmayacaktır. İthalatçıları tarafından yapılacak teslimlerde, satıcı (ithalatçı) tarafından düzenlenecek faturada "Teslim edilen mal doğrudan ithalat yoluyla temin edildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına ve ithalata ilişkin fatura ve gümrük beyannamesi bilgilerine yer verilecektir. Ağaç işleme endüstrisinde kullanılan ve ilk madde-malzeme niteliğinde olan her türlü ağaç, tomruk, odun ile bunların önceden belirlenmiş ölçülerde biçilmesiyle elde edilen inşaatlık, doğramalık, marangozluk, mobilyalık ve benzeri kereste, mobilya ve kereste imalatı sonucu ortaya çıkan kırpıntı, çita ve benzeri imalat artıkları ile odun artığı talaş teslimleri tevkifat uygulaması kapsamındadır. Öte yandan, tomruk, odun, kereste, kırpıntı, atık vb. mahiyetinde olmayan; mobilya, kapı-pencere doğraması, döşeme malzemesi, sunta, levha, mdf, rabita, lambri, süpürgelik ve benzeri ürünlerin tesliminde tevkifat uygulanmayacaktır.		

<p align="center">Ticari Reklam Hizmetleri</p> <p>Tebliğin 11 inci maddesi ile aynı Tebliğe, "Ticari Reklam Hizmetleri" başlıklı (I/C-2.1.3.2.15.) bölüm eklenmiştir. Buna göre, KDV mükellefleri ve belirlenmiş alıcılar tarafından, mal veya hizmetlerin tanıtım ve pazarlamasına yönelik her türlü ticari reklam hizmeti alımlarında (reklama ilişkin danışmanlık, reklamın planlanması, reklam içeriğinin hazırlanması ve tasarımı, reklamın yayımlanması gibi reklama yönelik hizmetler dahil) (3/10) oranında KDV tevkifatı uygulanacaktır. Yüklenicileri tarafından tamamen veya kısmen alt yüklenicilere veya daha alt yüklenicilere devredilen ticari reklam hizmetlerinde, işi devreden her yüklenici tarafından, kendisine ifa edilen hizmete ait KDV üzerinden tevkifat yapılacaktır. Reklam hizmetinin, reklam ajansları üzerinden alınması, söz konusu ajansların bu kapsamda alacakları yayın, prodüksiyon gibi reklama yönelik hizmetlerin tevkifata tabi tutulmasına engel teşkil etmeyecektir.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 3/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p align="center">Diğer Hizmetlerde KDV Tevkifatı</p> <p>KAPSAM KDV mükellefleri tarafından, 5018 sayılı Kanuna ekli cetveller kapsamındaki idare, kurum ve kuruluşlar, kanunla kurulan veya Cumhurbaşkanlığı kararı ile kurulan kamu kurum ve kuruluşları, döner sermayeli kuruluşlar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, Emeklilik Şirketlerine, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları ile kalkınma ajanslarına ifa edilen ve Tebliğde özel olarak belirlenmeyen diğer bütün hizmet ifalarında söz konusu alıcılar tarafından (5/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 5/10'u</p>	<p>KAPSAM da belirtilen kurum ve kuruluşlara yapılan Tebliğde belirtilmeyen Diğer Bütün Hizmetler için hizmeti satanlar tarafından hesaplanan KDV den 5/10 oranında tevkifat yapılacaktır.</p>
<p align="center">Diğer Teslimler (Devlet Malzeme Ofisine Yapılan Teslimlerde KDV Tevkifatı)</p> <p>KDV mükellefleri tarafından Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğüne yapılan ve Tebliğde özel olarak belirlenmeyen diğer bütün teslimlerde (su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji kullanımları hariç), söz konusu kurum tarafından (2/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır."</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 2/10'u</p>	<p>KDV mükelleflerince Devlet Malzeme Ofisine yapılan teslimler den hesaplanan KDV den 2/10 oranında KDV tevkifatı yapılacaktır.</p>
<p align="center">Demir - Çelik Ürünlerinin Teslimi</p> <p>Demir-çelik ve alaşımlarından mamul ürünlerin, ithalatçılar tarafından yapılan teslimleri ile münhasıran cevherden üretilenlerin üreticiler tarafından ilk tesliminde tevkifat uygulanmaz, bu safhalardan sonraki el değiştirmelerde ise tevkifat uygulanır. Bununla birlikte, demir-çelik ve alaşımlarından mamul ürünlerin hurdadan, diğer hammaddelerden veya hurda, cevher ve diğer hammaddeler birlikte kullanılarak üretilmesi halinde bu ürünlerin ilk üreticilerinin teslimi dâhil her safhasındaki teslimlerinde tevkifat uygulanır. İthalatçılar tarafından yapılan teslimlere ilişkin düzenlenen faturada "Teslim edilen mal doğrudan ithalat yoluyla temin edildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına ve ithalata ilişkin fatura ve gümrük beyannamesi bilgilerine yer verilir. Cevherden üretim yapanlar ise düzenlenen faturada "Teslim edilen mal firmamızca münhasıran cevherden üretildiğinden tevkifat uygulanmamıştır." açıklamasına yer vermek suretiyle tevkifat uygulanmaksızın işlem yapar. Kapsam Tevkifat kapsamına; cevherden, hurdadan veya diğer ham maddelerden üretilen demir-çelik ve alaşımlarından mamul her türlü uzun (çubuk, inşaat demiri, profil, kangal demir, filmaşın, tel, halat, hasır, lama vb.) veya yassı (levha, sıcak haddelenmiş yassı ürünler, soğuk haddelenmiş yassı ürünler ve kaplanmış yassı ürünler vb.) demir-çelik ve alaşımı ürünler girmektedir. Demir-çelik ve alaşımlarından mamul eşya (kapı, kapı kolu, köşebent, vida, somun, vida soketi, dübel, kilit, çivi, flanş, maşon, dirsek, kanca, menteşe, yay, bilya, rulman, zincir vb.) teslimlerinde tevkifat uygulanmaz.</p>	<p>İşlem üzerinden Hesaplanan KDV'nin 4/10'u</p>	<p>Tüm KDV Mükellefleri ve Belirlenmiş Alıcılar (Liste Aşağıdadır)</p>
<p>NOTLAR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 9. maddesine göre yapılacak KDV Tevkifatları (2) Nolu KDV Beyannamesi ile beyan edilir ve ödenir. KDV Mükellefleri tarafından (1) KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılır. - Kısmi tevkifat uygulaması kapsamına giren her bir işlemin KDV dahil bedeli 2.000 'yi aşmadığı takdirde, hesaplanan KDV tevkifata tabi tutulmayacaktır. Sınırın aşılması halinde ise tutarın tamamı üzerinden tevkifat yapılacaktır. - Tespit edilen tutarı aşan işlemlerde KDV tevkifatı zorunluluğundan kaçınmak amacıyla bedel parçalara ayırlamayacak, aynı işleme ait bedellerin toplamı dikkate alınarak bu sınırın aşılması halinde tevkifat yapılacaktır. - Tevkifat zorunluluğundan kaçınmak amacıyla, birden fazla fatura düzenlenmek suretiyle bedelin parçalara bölündüğünün tespiti halinde vergi dairelerince, bütünlük arz ettiği anlaşılan alımların toplamının yukarıda belirtilen sınırı aşip aşmadığına bakılarak gerekli işlemler yapılacaktır. - Okul aile birlikleri ve Sağlık Bakanlığına bağlı aile hekimliği kurumları TEVKİFAT kapsamına DAĞILDIR - KDV mükellefiyeti bulunmayan apartman yönetimlerine verilen özel güvenlik hizmetlerinde ya da KDV mükellefiyeti bulunmayan konut yapı kooperatiflerine verilen yapı denetim hizmetlerinde tevkifat uygulanmayacaktır - Büyük ve Küçükbaş Hayvan Etlерinin Tesliminde KDV Tevkifat Uygulanmaz. 		
<p>BELİRLENMİŞ ALICILAR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5018 sayılı Kanuna ekli cetvelde yer alan idare, kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri ve bunların teşkil ettikleri birlikler, belediyelerin teşkil ettikleri birlikler ile köylere hizmet götürme birlikleri, - Yukarıda sayılanlar dışındaki, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, - Döner sermayeli kuruluşlar, - Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, - Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, - Bankalar, - Sigorta ve reasürans şirketleri, - Sendikalar ve üst kuruluşları, - Vakıf üniversiteleri, - Mobil elektronik haberleşme işletmecileri, - Kamu iktisadi teşebbüsleri (Kamu İktisadi Kuruluşları, İktisadi Devlet Teşekkülleri), - Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, - Organize sanayi bölgeleri ile menkul kıymetler, vadeli işlemler borsaları dahil bütün borsalar, - Yarıdan fazla hissesi doğrudan yukarıda sayılan idare, kurum ve kuruluşlara ait olan (tek başına ya da birlikte) kurum, kuruluş ve işletmeler, - Payları Borsa İstanbul (BİST) A.Ş. ninde işlem gören şirketler, - Kalkınma ve yatırım ajansları. 		

KATMA DEĞER VERGİSİ GENEL UYGULAMA TEBLİĞİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 Tarihli ve 32415 ((2. Mük. sayılı R.G'de yayınlanan 48 Seri no'lu Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile yapılan Değişiklikler)

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 48)

Madde 1- 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin (III/B-3.) bölümünün dokuzuncu paragrafında yer alan "2023 yılı için 57.300 TL" ibaresinden sonra gelmek üzere, "2024 yılı için 90.800 TL" ibaresi eklenmiştir.

Madde 2- Bu Tebliğ 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 10.02.2024 Tarihli ve 32456 sayılı R.G'de yayınlanan 50 Seri no'lu Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile yapılan Değişiklikler)

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 50)

Madde 1- 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin (I/C-2.1.1.2.) bölümünün ikinci ve üçüncü paragrafları ile Örnek yürürlükten kaldırılmış ve birinci paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Tevkifata tabi tutulan KDV'nin indirimi konusunda, Tebliğin (III/C-1.1.) bölümündeki açıklamalar dikkate alınır."

Madde 2- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümünde yer alan "Cumhurbaşkanlığı Karamamesiyle kurulan kamu kurum ve kuruluşları," ibaresinden sonra gelmek üzere "kamu iktisadi teşebbüsleri (kamu iktisadi kuruluşları, iktisadi devlet teşekkülleri)," ibaresi eklenmiştir.

Madde 3- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.3.4.1.) bölümünün üçüncü paragrafında yer alan "2.000 TL'yi" ibaresi "işlemin yapıldığı yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesine göre belirlenen fatura düzenleme sınırını" olarak değiştirilmiştir.

Madde 4- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.4.1.) bölümünde yer alan Örnek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Örnek:** Pamuk toptancısı (A), 14/4/2024 tarihinde tekstil firması (B)'ye 500.000 TL karşılığında pamuk teslim etmiş, hesaplanan (500.000 x 0,10=) 50.000 TL KDV'nin (50.000 x 0,10=)5.000 TL'lik kısmı (A)'ya ödenmiş ve onun tarafından beyan edilmiş, (50.000 x 0,90=) 45.000 TL'lik kısmı ise (B) tarafından tevkifata tabi tutulmuş ve Nisan/2024 dönemi beyannamesi ile sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmiştir.

İşleme ilişkin fatura (B) tarafından 21/4/2024 tarihinde yasal kayıtlara alınmıştır. (B), (A)'ya ödediği 5.000 TL ile sorumlu sıfatıyla beyan edip 23/5/2024 tarihinde ödediği 45.000 TL'yi Nisan/2024 dönemine ait 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapmıştır.

Söz konusu pamuğun (1/5)'i 10/6/2024 tarihinde (A)'ya iade edilmiştir.

Bu durumda (B), (A)'dan 101.000 TL geri alacak, mal iadesinin gerçekleştiği dönemde, 1.000 TL'yi 1 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edecektir.

(A) ise, aynı dönemde 1.000 TL'yi 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapacaktır.

Bu işlemler nedeniyle defter kayıtlarında KDV'nin sadece tevkifata tabi tutulmayan 1.000 TL'lik kısmı için düzeltme işlemi yapılacak, tevkifata tabi tutularak sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmiş ve indirim konusu yapılmış olan tutar için düzeltme işlemi yapılmayacaktır."

Madde 5- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.4.2.) bölümünde yer alan Örnek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Örnek:** Satıcı (A) Firması, (7/10) oranında tevkifata tabi bir işlem için alıcı (B) Firmasına, 2024/Nisan döneminde bu işle ilgili olarak 1.000.000 TL'lik fatura düzenlemiş, faturada gösterilen (1.000.000 x 0,20=) 200.000 TL KDV'nin (200.000 x 0,30=) 60.000 TL'si (A)'ya ödenmiş, (200.000 x 0,70=) 140.000 TL'lik kısmı ise (B) tarafından tevkifata tabi tutularak sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmiştir.

Satıcı (A), bu işin bir kısmını tamamlamadığından bedelde 200.000 TL'lik bir azalma meydana gelmiştir.

2024/Mayıs döneminde ortaya çıkan bu değişiklik nedeniyle tarafların karşılıklı düzeltme yapması gerekmektedir.

Buna göre satıcı (A), alıcı (B)'ye 200.000 TL ile birlikte bu tutara ait (200.000 x 0,20=) 40.000 TL KDV'nin tevkifata tabi tutulmayan (40.000 x 0,30=) 12.000 TL'sini (toplam 212.000 TL) iade edecek, 2024/Nisan döneminde beyan ettiği 12.000 TL'yi 2024/Mayıs dönemine ait 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapacaktır.

Alıcı (B) ise 2024/Nisan döneminde indirim konusu yaptığı 12.000 TL'yi, 2024/Mayıs döneminde 1 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edecektir.

Alıcı (B)'nin bu işlem nedeniyle tevkifata tabi tutularak beyan edip ödediği verginin, 200.000 TL'ye isabet eden kısmı olan (40.000 x 0,70=) 28.000 TL'si aynı zamanda indirim konusu yapılmış olduğundan, bir düzeltme işlemine konu olmayacaktır."

Madde 6- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.5.1.) bölümünün son paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.5.2.1.) bölümünün ikinci ve üçüncü paragrafları ile altıncı paragrafının ilk cümlesinde yer alan "belge ya da" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"30 günlük ek süreden sonra eksiklikleri gideren mükelleflerin mahsup talepleri ise eksikliklerin giderildiği tarih itibarıyla yerine getirilir ve eksiklik yazısının mükellefe tebliğ edildiği tarih ile mükellefin eksiklikleri giderdiği tarih arasında geçen süre için gecikme zammı uygulanır. Bu talebe ilişkin vergi dairelerinde yapılan işlemler sırasında geçen süreler için ise gecikme zammı uygulanmaz."

Madde 8- Aynı Tebliğin (II/B-11.6.) bölümünün dördüncü paragrafında yer alan "beyan edilen bu vergi, aynı döneme ait" ibaresi "beyan edilerek ödenen bu vergi," olarak değiştirilmiştir.

Madde 9- Aynı Tebliğin (II/E-3.) bölümünün birinci paragrafında ve (II/E-3.1.1.) bölümünün ikinci paragrafında yer alan "31/12/2023" ibareleri "31/12/2028" olarak değiştirilmiştir.

Madde 10- Aynı Tebliğin (II/G-2.) bölümünün ikinci paragrafında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" olarak değiştirilmiştir.

Madde 11- Aynı Tebliğin (II/G-6.) bölümünde yer alan "31/12/2023" ibareleri "31/12/2028" olarak değiştirilmiştir.

Madde 12- Aynı Tebliğin (II/G-7.) bölümünde yer alan "31/12/2023" ibareleri "31/12/2028" olarak değiştirilmiştir.

Madde 13- Aynı Tebliğin (III/C-1.) bölümünün birinci paragrafında yer alan "veyahut" ibaresi "veya" olarak değiştirilmiş, "ithal ettikleri mal ve hizmetler dolayısıyla ödedikleri KDV'yi" ibaresinden sonra gelmek üzere "veyahut vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen KDV'yi" ibaresi eklenmiş, ikinci paragrafında yer alan "yaptırdığı hizmetler dolayısıyla hesaplanan" ibaresinden sonra gelmek üzere "vergi ile sorumlu sıfatıyla beyan ederek ödediği" ibaresi eklenmiş ve aynı bölümün sonuna başlığı ile birlikte aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

"1.1. Sorumlu Sıfatıyla Beyan Edilerek Ödenen KDV'nin İndirimi

28/12/2023 tarihli ve 32413 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 27/12/2023 tarihli ve 7491 sayılı Kanun ile 3065 sayılı Kanunun (29/1) maddesinde değişiklik yapılarak vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen KDV'nin indirim konusu yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, Ocak/2024 vergilendirme döneminden itibaren vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından tevkif edilen ve 2 No.lu KDV Beyannamesiyle beyan edilen KDV'nin, ödendiği vergilendirme dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılması gerekmektedir.

Ancak, 3065 sayılı Kanunun (29/5) maddesinde Bakanlığımıza verilen yetki çerçevesinde, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından tevkif edilen ve tevkifatın yapıldığı döneme ait 1 No.lu KDV Beyannamesinden önce verilen aynı döneme ait 2 No.lu KDV Beyannamesiyle süresinde beyan edilerek süresinde ödenen KDV'nin, 2 No.lu KDV Beyannamesinin ait olduğu dönemin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılması uygun bulunmuştur.

Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından tevkif edilerek beyan edilen ancak kısmen ödenen KDV'nin ödendiği kısım itibarıyla indirim konusu yapılması mümkündür.

Ayrıca kısmi tevkifata tabi işlemlerde, işlem bedeli üzerinden hesaplanan KDV'nin satıcı tarafından beyan edilecek kısmı, alıcı tarafından takvim yılını takip eden takvim yılı aşılacak şartıyla işleme ait fatura veya benzeri belgenin defterlere kaydedildiği döneme ilişkin olarak verilmesi gereken 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılır.

Örnek 1: (D) A.Ş. 8/1/2024 tarihinde 100.000 TL karşılığında ağaç ve orman ürünleri teslim almıştır. Şirket tarafından bu alımla ilgili olarak tevkif edilen 10.000 TL KDV'nin 2 No.lu KDV Beyannamesiyle süresinde beyan edilmesi ve tahakkuk eden 10.000 TL KDV'nin 23/2/2024 tarihine kadar ödenmesi halinde, bu tutar mükellef tarafından Ocak/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır.

Örnek 2: (S) Ltd. Şti. (G) güvenlik şirketinden Temmuz/2024 ayı içerisinde özel güvenlik hizmeti satın almıştır. Bu hizmet alımı ile ilgili vergi (S) Ltd. Şti. tarafından sorumlu sıfatıyla 2 No.lu KDV Beyannamesiyle süresinde beyan edilmiş ve tahakkuk eden 50.000 TL KDV 28/8/2024 tarihinde ödenmiştir. (S) Ltd. Şti. tarafından süresinden sonra ödenen KDV, ödemenin yapıldığı tarihi kapsayan dönem olan Ağustos/2024 dönemi 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır.

Örnek 3: (D) Yapı İnşaat A.Ş. 24/4/2024 tarihindeki inşaat demiri alımı nedeniyle tevkif ettiği vergiyeye ilişkin 2 No.lu KDV Beyannamesini süresinden sonra 20/6/2024 tarihinde vermiş ve tahakkuk eden 125.000 TL KDV'nin 25.000 TL'sini 21/6/2024 tarihinde, kalan 100.000 TL'lik kısmını 2/7/2024 tarihinde ödemiştir. (D) Yapı İnşaat A.Ş. tarafından ödenen KDV'nin 25.000 TL'si Haziran/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde, 100.000 TL'si de Temmuz/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır.

Ayrıca 2 No.lu KDV Beyannamesiyle beyan edilen ve tahakkuk eden KDV'nin mükellefin iade alacağından mahsubu suretiyle ödenmesi mümkündür. Bu durumda iade talebine ilişkin standart iade talep dilekçesi ve iade için aranan belgelerin eksiksiz ve tam olarak verilmiş (mahsuben iade talepleri YMM Raporu sonucuna göre yerine getirilen iadelerde YMM Raporu dahil) ve hangi vergilendirme dönemine ilişkin tahakkuk eden 2 No.lu KDV Beyannamesinden kaynaklanan borca mahsubunun talep edildiğinin belirtilmiş olması gerekir. Söz konusu mahsup talebinin bu şekilde yapılmış olması halinde, mahsuba konu edilen KDV tutarının 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacağı dönem yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde tespit edilir.

Örnek 4: Demir-çelik alım satımı ile iştigal eden (Ö) A.Ş. 5/4/2024 tarihinde 200.000 TL karşılığında demir-çelik ürünleri teslim almıştır. Şirket, bu alımla ilgili olarak tevkif ettiği 20.000 TL KDV'yi 2 No.lu KDV Beyannamesiyle süresinde beyan etmiş ve tahakkuk eden KDV'nin önceki dönemlerde gerçekleşen ihracat teslimlerinden doğan KDV iade alacağından mahsubunu 23/5/2024 tarihinde talep etmiştir. Mükellefin standart iade talep dilekçesi ve iade için aranan belgeleri eksiksiz ve tam olarak vermiş olması halinde, mahsuba konu edilen 20.000 TL KDV mükellef tarafından Nisan/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır.

Örnek 5: Demir-çelik alım satımı ile iştigal eden (G) A.Ş. 10/4/2024 tarihinde 1.000.000 TL karşılığında demir-çelik ürünü satmış olup alıcı tarafından 100.000 TL tevkifat uygulanmıştır. Mükellefin Nisan/2024 dönemine ilişkin indirilecek KDV tutarı ise 500.000 TL olup mükellef bu döneme ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde toplam 120.000 TL iade beyan etmiştir.

Aynı mükellef 5/5/2024 tarihinde 2.000.000 TL karşılığında demir-çelik ürünleri satın almıştır. Mükellef, bu alımla ilgili olarak tevkif ettiği 200.000 TL KDV'yi 2 No.lu KDV Beyannamesiyle süresinde beyan etmiş ve tahakkuk eden 200.000 TL KDV'nin 50.000 TL'sini 23/6/2024 tarihinde nakden ödemiştir. Mükellef tarafından ödenen 50.000 TL Mayıs/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır.

Ayrıca mükellef tarafından Nisan/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde yer alan iade beyanına yönelik standart iade talep dilekçesi ve iade için aranan belgeler eksiksiz ve tam olarak 5/9/2024 tarihinde vergi dairesine verilmiş ve Mayıs/2024 dönemi 2 No.lu KDV Beyannamesinde tahakkuk eden KDV borcuyla gecikme zammına mahsubu talep edilmiştir. Mükellef tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilen ve mahsuba konu edilen 100.000 TL KDV, mükellefin Eylül/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır. Mükellef, geri kalan 50.000 TL KDV borcunu ise 28/10/2024 tarihinde nakden ödemiştir. Mükellef tarafından nakden ödenen 50.000 TL Ekim/2024 dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılacaktır."

Madde 14- Aynı Tebliğin (IV/A-2.1.2.) bölümünün dördüncü paragrafının ilk cümlesinde yer alan "belge ya da" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı paragrafın sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"30 günlük ek süreden sonra eksiklikleri gideren mükelleflerin mahsup talepleri ise eksikliklerin giderildiği tarih itibarıyla yerine getirilir ve eksiklik yazısının mükellefe tebliğ edildiği tarih ile mükellefin eksiklikleri giderdiği tarih arasında geçen süre için gecikme zammı uygulanır. Bu talebe ilişkin vergi dairelerinde yapılan işlemler sırasında geçen süreler için ise gecikme zammı uygulanmaz."

Madde 15- Aynı Tebliğin (V/B-3.) bölümünün birinci paragrafında yer alan "KDV mükellefleriyle; Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen, KDV kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar," ibaresi "KDV mükellefleri" olarak değiştirilmiş, aynı paragrafın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve aynı bölümde yer alan Örnek 2'deki "15 Ocak 2012" ibaresi "15 Şubat 2024" olarak, "24 Şubat 2012" ibaresi "21 Mart 2024" olarak değiştirilmiştir.

"Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar ise 2 No.lu KDV beyannamelerini, vergilendirme dönemini izleyen ayın 21 inci günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdür."

Madde 16- Aynı Tebliğin (V/D) bölümünün ikinci paragrafında yer alan "24 üncü" ibaresi "21 inci" olarak, "26 ncı" ibaresi "23 üncü" olarak değiştirilmiştir.

Madde 17- Bu Tebliğin;

- 2 nci ve 3 üncü maddeleri yayımını izleyen ayın başında,
- Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Madde 18- Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNLA İLGİLİ BİLGİLER			
Konusu	Kanuni Dayanağı	Dönemi	Oran/Tutar
6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre, Gecikme Zammı (Her ay için)	96/7798 sayılı BKK	01.02.1996 - 08.07.1998 tarihleri arası	% 15
	98/11331 sayılı BKK	09.07.1998 - 19.01.2000 tarihleri arası	% 12
	2000/7 sayılı BKK	20.01.2000 - 01.12.2000 tarihleri arası	% 6
	2000/1555 sayılı BKK	02.12.2000 - 28.03.2001 tarihleri arası	% 5
	2001/2175 sayılı BKK	29.03.2001 - 30.01.2002 tarihleri arası	% 10
	2002/3550 sayılı BKK	31.01.2002 - 11.11.2003 tarihleri arası	% 7
	2003/6345 sayılı BKK	12.11.2003 - 01.03.2005 tarihleri arası	% 4
	2005/8551 sayılı BKK	02.03.2005 - 20.04.2006 tarihleri arası	% 3
	2006/10302 sayılı BKK	21.04.2006 - 18.11.2009 tarihleri arası	% 2,5
	2009/15565 sayılı BKK	19.11.2009 - 18.10.2010 tarihleri arası	% 1,95
	2010/965 sayılı BKK	19.10.2010 tarihinden itibaren	% 1,40
	2018/62 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	05.09.2018 - 30.06.2019 tarihleri arası	% 2
	2019/1266 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	01.07.2019 - 01.10.2019 tarihleri arası	% 2,5
	2019/1592 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	02.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arası	% 2
	2019/1947 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	31.12.2019 - 20.07.2022 tarihleri arası	% 1,60
2022/5801 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	21.07.2022 tarihinden itibaren	% 2,5	
2023/7782 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	14 Kasım 2023 tarihinden itibaren aylık	% 3,5	
6183 s K. 106. md. Tahsil imkansızlığı nedeniyle terkin edilecek miktar	213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında (10.- TL dahil)		10.-TL
	Diğer amme alacaklarında (20 Türk Lirası dahil)		20.-TL
Tecil Faiz Oranı (Yıllık)	407 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arası	% 48
	412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arası	% 36
	416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arası	% 72
	421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arası	% 60
	429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arası	% 36
	434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arası	% 30
	438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arası	% 24
	1 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arası	% 19
	2 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arası	% 12
	3 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	%22
	4 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	%19
	5 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	30.12.2019 - 20.07.2022 tarihleri arasında	%15
	6 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	21.07.2022 - 13.11.2023 tarihleri arasında	%24
7 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği	14.11.2023 tarihinden itibaren	%36	
Kanuni Faizi Oranı (Yıllık) Sözleşme ile tespit edilmemişse	3095 s. K. md.1	01.01.2005 - 31.12.2005 tarihleri arası	% 12
	3095 s. K. md.1; 2005/9831 BKK	01.01.2006 tarihinden itibaren	% 9

DEĞERLİ KAĞIT BEDELLERİ (01.01.2023 - 31.12.2024)			
(210 sayılı Değerli Kağıtlar K. 1. Md; Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) sayılı R.G'de yayınlanan 79 Sıra No'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Değerli Kağıtlar Genel Tebliği) (Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 28.12.2023 tarih ve 32413 sayılı R.G'de yayınlanan 86 Sıra No'lu Muh. Gen. Müd. Değerli Kağıtlar Genel Tebliği)			
Değerli Kağıdın Cinsi	2023 Bedel (TL)	2024 Bedel (TL)	
1- Noter kağıtları:			
a) Noter kağıdı	55,00	87,00	
b) Beyanname	55,00	87,00	
c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	110,00	174,00	
2- (Mülga: 30/12/2004-5281/14. md)			
3- Pasaportlar	501,00	790,00	
4- İkamet izni (Değişik: 28.7.2016-6735/27 md.)	356,00	565,00	
5- (Mülga:30/12/2004-5281/14.md)			
6- (Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)			
a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen T.C. kimlik kartı	83,00	130,00	
b) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,00	130,00	
c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	166,00	260,00	
7- Aile cüzdanları	445,00	705,00	
8- (Mülga: 30/12/2004-5281/14. md)			
9- Sürücü belgeleri	624,00	990,00	
10- Sürücü çalışma belgeleri (karneleri)	557,00	990,00	
11- (Mülga: 06/01/2017-680 KHK/35. md)			
12- Motorlu araç tescil belgesi	557,00	885,00	
13- İş makinesi tescil belgesi	468,00	740,00	
14- Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	33,00	55,00	
15- Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9. md.)	83,00	130,00	
16- Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00	565,00	
17- Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00	565,00	

GELİR VERGİSİ STOPAJ ORANLARI

Stopajın Konusu (193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu md. 94)		Oranı
Serbest meslek işleri dolayısı ile bu işleri yapanlara yapılan ödemelerden GVK md.18 kapsamında sayılan müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekar ve mucitlere yapılan ödemelerden		% 17
Serbest Meslek Ödemelerinden (diğerlerinden)		% 20
Yıllara Sari İnşaat ve Onarım İşlerinde Ödenen İstihkak Bedelleri Üzerinden		% 3
Hurda Mal Alımları İçin		% 2
Diğer Mal Alımları İçin		% 5
Kira Ödemelerinden		% 20
Kooperatiflere Ait Gayrimenkullerin Kiralanması		% 20
İnternet Ortamında Reklam Hizmet Verenlere ve Bu Hizmetlere Aracılık Edenlere Yapılan Ödemeler		% 15
Vakıf ve Derneklere Ait Gayrimenkullerin Kiralanması		% 20
Vakıflar ve derneklerin iktisadi işletmelerden elde edilenler dışında kalan ve tevkiye tabi tutulmamış olan her türlü (demek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylık ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aidat gelirleri hariç, sıfır oranda tevkiyatı tutulmuş gelirleri ile bağış ve yardımlar dahil)	Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan dernekler için	% 0
	Diğer vakıf ve dernekler için	% 0
Harcama Pusulası Karşılığı Yapılan Ödemelerden	Mal Alımları	% 5
	Hizmet Alımları	% 10

DEĞERLİ KONUT VERGİSİ UYGULAMA ORANLARI (01.01.2023 - 31.12.2024)

(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı R.G'de yay. 82 Seri No'lu Emlak Vergi Kanunu Genel Tebliği)
(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 tarih ve 32415 (2. Mük.) sayılı R.G'de yay. 84 Seri No'lu Emlak Vergi Kan. Gen. Tebliği)

MADDE NO - KONUSU

Bina vergi değerinin, 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanan tutarı aşan kısmı, mesken nitelikli taşınmazla ait verginin matrahını oluşturacaktır. Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

2023 Yılı İçin	Uygulanacak Oran
9.967.000 TL ile 14.951.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil) 9.967.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
19.936.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 14.951.000 TL'si için 14.952 TL, fazlası için	(Binde 6)
19.936.000 TL'den fazla olanlar 19.936.000 TL'si için 44.862 TL, fazlası için	(Binde 10)
2024 Yılı İçin	Uygulanacak Oran
12.880.000 TL ile 19.321.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil) 12.880.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
25.763.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 19.321.000 TL'si için 19.323 TL, fazlası için	(Binde 6)
25.763.000 TL'den fazla olanlar 25.763.000 TL'si için 57.975 TL, fazlası için	(Binde 10)

- Türkiye sınırları içinde bulunan ve bina vergi değeri 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlar değerli konut vergisinin konusunu teşkil etmektedir.

- 2023 yılı için yeniden değerlendirme oranı, 25/11/2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 554) ile %58,46 (elli sekiz virgül kırk altı) olarak tespit ve ilan edilmiş bulunmaktadır.

- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasında, takdir komisyonlarının dört yılda bir arsalara ve araziye ait asgari ölçüde metrekare birim değerlerini takdir edecekleri hükme bağlanmıştır. Bu hüküm uyarınca 2021 yılında söz konusu takdirler yapılmıştır.

- 1319 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde bina, 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde de arazi (arsa) vergisi mükellefiyetinin, dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır. Asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değer takdirleri 2021 yılında yapıldığından, bu hükümler uyarınca bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2022 yılından itibaren başlamış bulunmaktadır.

- 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, vergi değerinin, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacağı; üçüncü fıkrasında da 33 üncü maddede yer alan vergi değerini tadil eden sebeplerle (8 numaralı fıkra hariç) mükellefiyet tesisi gereken hallerde, Vergi Usul Kanununun mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasına göre takdir komisyonlarının belirlenen arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin, takdir işleminin yapıldığı yılı takip eden ikinci yılın başından başlamak suretiyle her yıl, bir önceki yıl birim değerinin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre aynı yıl için tespit edilmiş bulunan yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

- 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, vergi değerinin hesabında bin liraya kadar olan kesirlerin dikkate alınmayacağı belirtilmiştir.

- 2023 yılı ve önceki yıllarda emlak vergisi mükellefi olanların 2024 yılına ait emlak vergisinin tarh ve tahakkukunda esas alınacak vergi değerinin (matrahın) hesabı ile 2024 yılı itibarıyla emlak vergisi mükellefi olacakların mükellefiyetinin başlangıç yılı olan 2024 yılı vergi değerinin hesabı bu Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

- 1319 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, 42 nci maddede yer alan tutar ile 44 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınacağı, bu şekilde hesaplanan tutarların 1.000 Türk Lirasına kadar olan kesirlerinin dikkate alınmayacağı hükme bağlanmıştır.

- Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2024 yılı vergi değerleri, 2023 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (%58,46/2=) %29,23 (yirmi dokuz virgül yirmi üç) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN HAD VE MİKTARLAR (01.01.2024 - 31.12.2024)
(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 30.12.2023 tarih ve 32415 (2. Mükerrer) sayılı
R.G'de yayınlanan 556 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği)

MADDE NO	KONUSU	Uygulanacak Tutar (TL)
MADDE 104	İlanın şekli	
	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	17.000
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması - Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	17.000-1.700.000 1.700.000 ve üzeri
	4- İlanın; - Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi daireleri açısından Gelir İdaresi Başkanlığının, diğerleri için ilgili idarenin resmi internet sitesinde ayrıca duyurulması	17.000
M. MADDE 115	Tahakkuktan vazgeçme	200
MADDE 153/A	Teminat tutarı	690.000
MADDE 177	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık; - Alış tutarı - Satış tutarı	1.400.000 2.000.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	690.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	1.400.000
MADDE 232	Fatura kullanma mecburiyeti	6.900
MADDE 252	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	20
M. MADDE 257	Teminat tutarı	
	8- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında lisansa tabi faaliyetlerde bulunanlar ile bu madde uyarınca bandrol, pul, barkod, hologram, kupür, damga, sembol gibi özel etiket ve işaretleri kullanma zorunluluğu getirilen ürünleri imal veya ithal edenlerden; - Yeni işe başlayanlar - Faaliyeti devam edenler	44.000.000 440.000.000
	10- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda tanımlı bulunan motorlu araç ticareti yapanlar	100.000.000
MADDE 313	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	6.900
MADDE 323	Şüpheli alacak tutarı	14.000
MADDE 343	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	87
	- Diğer vergilerde	170
MADDE 352	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	I inci derece usulsüzlükler	
	1- Sermaye şirketleri	1.100
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	660
	3- İkinci sınıf tüccarlar	330
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	150
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	87
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	40
	II nci derece usulsüzlükler	
	1- Sermaye şirketleri	580
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	330
	3- İkinci sınıf tüccarlar	150
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	87

	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	40
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	23
MADDE 353	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	
	1-Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzunun verilmemesi, alınmaması, bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi, bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kâğıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması - Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	3.400 1.700.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması, bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kâğıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması - Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza - Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	3.400 170.000 1.700.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	1.700
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	40.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	2.000
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini belirlenen sürede yerine getirmeyen ya da bildirim eksik veya hatalı yapan matbaa işletmecilerine - Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	6.600 1.300.000
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	8.700
	10- 127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığının özel işaretti görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	6.600
	11- Tasdik raporu ibraz şartı getirilen mükellef adına - Alt sınır - Üst sınır	230.000 2.300.000
MADDE 355	Damga Vergisinde	
	- Her bir kâğıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	14
MÜKERRER MADDE 355	Bilgi vermektan çekinenler ile 107/A, mükerrer 242, 256, 257, mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	- 86, 148, 149, 150, mükerrer 242, 256 ve 257 nci maddelerde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar:	
	1- Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	11.800
	2- İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	5.800
	3- Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	3.000
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar:	
	1- Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	6.900
	2- İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	3.400
	3- Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	1.800
	- Mükerrer 257 nci maddenin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlara (üst sınır)	4.400.000
	- Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	8.700.000

MADDE 370	İzaha davet	
	- Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	500.000
EK MADDE 1	Uzlaşma limitleri	
	Tarhiyat sonrası uzlaşmaya konu edilebilecek usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında sınır	23.000 üzeri
	376 ncı maddedeki indirim oranının %50 artırımlı uygulanacağı usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında sınır	23.000 ve altı
EK MADDE 11	Tarhiyat öncesi uzlaşma limiti	
	Tarhiyat öncesi uzlaşmaya konu edilebilecek usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında sınır	23.000 üzeri

VII. 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ ve KONTROL KANUNU PARASAL LİMİTLER

AVANS VE KREDİ MİKTARI ve DİĞER HUSUSLAR (01.01.2023 - 31.12.2024)		
(31.12.2022 tarih ve 32060 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki İ Cetveli)		
(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki İ Cetveli)		
5018 sayılı Kanununun 35 inci maddesinin 1 inci fıkrası ile 40/4 ve 79 uncu maddesine ilişkin parasal hadler	2023 Tutarı (TL)	2024 Tutarı (TL)
a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için (5018 sayılı K. 35/1. Madde)		
1) İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde (1/a)	3.820	8.600
2) Diğer ilçelerde (1/b)	1.990	4.400
b) Erbaş ve erlerden terhis, terhis mahiyetinde izin ve muayeneye sevk edilenler ile asker sevk ve celp dönemlerinde asker sevki ile ilgili olarak askerlik şubesi ve eğitim merkez K.lığı, askeri daire, Jandarma ve Sahil Güvenlik mutemetlerine		
	295.900	660.000
c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere		
	44.000	99.000
ç) Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara		
	25.530	57.000
d) Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere		
	74.000	165.000
e) Mahkeme harç ve giderleri için		
1) Mahkeme harç ve giderleri (Ankara ve İzmir il merkezleri için)	300.000	500.000
2) Mahkeme harç ve giderleri (İstanbul merkezleri için)	250.000	300.000
3) Diğer il ve ilçelerde	100.000	150.000
f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için		
	202.200	455.000
g) İl dışına yapılacak seyahatlerde kullanılacak akaryakıt giderleri için		
	19.900	45.000
ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınır dışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere		
	81.000	181.000
h) Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatı ve Cumhurbaşkanlığı		
	1.470.130	3.300.000
i) Askeri daire, Jandarma ve Sahil Güvenlik mutemetleri ile Milli İstihbarat Teşkilatı daire mutemetlerine ve dış temsilcilikler emrine verilecek avans tutarları, ilgili idarelerin görüşleri alınmak suretiyle askeri birlik, daire ve dış temsilcilikler itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca ayrıca belirlenmek üzere;		
1- Askeri daire, Jandarma ve Sahil Güvenlik mutemetlerine	295.900	660.000
2- Milli İstihbarat Teşkilatı mutemetlerine	148.000	330.000
3- Dış Temsilciliklere	1.110.340	2.480.000
i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin;		
- Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	2.762.000	6.160.000
- Merkez dışındaki birim mutemetlerine	1.111.000	2.480.000
j) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı mutemetlerine		
	2.762.000	6.160.000
k) Yükseköğretim Kurumları Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarının harcamaları için kullanılmak üzere		
	19.900	45.000
l) Yargılama giderleri		
	50.000	112.000
m) Posta ve Telgraf Giderleri (Yüksek Mahkemeler için)		
	9.250	21.000

n) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için		
1) Büyükşehir belediye sınırları içinde (5018 sayılı K. 35/1. Madde)	20.100	45.000
2) Diğer il ve ilçelerde (5018 sayılı K. 35/1. Madde)	12.060	27.000
o) Başış ve Yardımlar (5018 sayılı K. 40/4. Madde)	90.000	164.000
p) Taşınır ve taşınmaz satışı (5018 sayılı K. 46/2. Madde)	1.140.000.000	1.711.000.000
r) Kamu alacaklarının silinmesi		
1) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, (5018 sayılı K. 79. Madde/a)	30.000	50.000
2) Tahsil için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan (5018 s. K. 79. Mad./b)	30	50
s) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (4 sayılı C.K. 409-1/ı Madde) (Kurumun Hak ve Alacaklarının Terkini)	1.364	1.750

TAHSİLDARLARIN KASADA TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2023 - 31.12.2024)			
(31.12.2022 tarih ve 32060 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki I Cetveli)			
(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki I Cetveli)			
Kanuni Dayanağı	Nüfusu	2023 Miktarı (TL)	2024 Miktarı (TL)
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10. Md., 5018 sayılı K. 35. md. 1. fıkrası (1/a) 7427 S. 2023 Y. Bütçe Kan. (I) cetveli (3.820 TL) 7489 S. 2024 Y. Bütçe Kan. (I) cetveli (8.600 TL)	10.000'e kadar olan belediyeler (1/a x 2)	7.640	17.200
	10.000'den fazla olan belediyeler (1/a x 4)	15.280	34.400

KURUMLARIN SATIN ALACAKLARI TAŞITLARIN AZAMİ SATIN ALMA BEDELLERİ (01.01.2024 - 31.12.2024)		
(31.12.2023 tarih ve 32416 (1. Mükerrer) sayılı R.G. yayınlanan 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Eki T Cetveli)		
Sıra No	Taşıtın Cinsi	Azami Satın Alma Bedeli Her Türü Vergiler Hariç (TL)
1-a (*)	Binek otomobil	1.050.000
1-b (**)	Binek otomobil	1.149.000
2-	Binek otomobil (Belediyeler için)	450.000
3-	Station-Wagon (Belediyeler için)	652.000
4-	Arazi binek (En az 4, en fazla 8 kişilik)	541.000
5-	Minibüs (Sürücü dahil en fazla 17 kişilik)	1.469.000
6-	Kaptıkaçtı (Arazi hizmetleri için)	1.507.000
7-	Pick-up (Kamyonet, sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	937.000
8-	Pick-up (Kamyonet, arazi hizmetleri için sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	1.301.000
9-	Panel	499.000
10-	Midibüs (Sürücü dahil en fazla 26 kişilik)	1.514.000
11-a	Otobüs (Sürücü dahil en az 27, en fazla 40 kişilik)	4.116.000
11-b	Otobüs (Sürücü dahil en az 41 kişilik)	4.930.000
12-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 3.501 Kg)	1.468.000
13-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 12.000 Kg)	2.566.000
14-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 17.000 Kg)	3.029.000
15-	Ambulans (Tıbbi donanımlı)	2.408.000
16-	Ambulans (Arazi hizmetleri için)	2.874.000
17-	Pick-up (Kamyonet, cenaze arabası yapılmak üzere)	1.173.000
18-	Motorsiklet (En fazla 600 cc.lik)	256.000
19-	Motorsiklet (En az 601 cc.lik)	276.000
20-	Bisiklet	22.000

21-a	Güvenlik önemli binek otomobil (Cinsi ve fiyatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.)	
21-b	Güvenlik önemli servis taşıtı (Cinsi ve fiyatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.)	
22-	Diğer taşıtlar (Cinsi ve fiyatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.)	
<p>(*) 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan Makamlar ile Devlet Protokol Hizmetlerinde kullanılmak üzere Dışişleri Bakanlığınca satın alınacak taşıtlar için.</p> <p>(**) 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan ilk üç sıradaki Makamlar için.</p> <p>NOT: 1- Bu cetvelde belirlenen azami satın alma bedelleri, her türlü vergi öncesi bedellerdir. Bu fiyatlarda değişiklik yapmaya, bu bedelleri belirli makam ve hizmetler için farklı miktarlarda tespit etmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.</p> <p>2- Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yılı içinde edinilecek zırhlı taşıtlar bu cetvele tabi değildir.</p> <p>3- İdarelerin edinebilecekleri taşıtları gösterir cetvelde yer alan taşıtların cinslerini, Strateji ve Bütçe Başkanlığının uygun görüşü üzerine değiştirmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.</p> <p>4 - 237 sayılı Taşıt Kanununun 10 uncu maddesinin 9 uncu fıkrası gereğince mübadele yoluyla satın alınacak taşıt sayısı, Milli Savunma Bakanlığı için 50 adedi, Jandarma Genel Komutanlığı için 15 adedi ve Sahil Güvenlik Komutanlığı için 5 adedi geçemez.</p> <p>5- Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerce hizmet alımı suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan taşıtlar, idarelerin yıl içinde edinebilecekleri taşıtları gösteren (T) işareti cetvelde Hazine ve Maliye Bakanlığınca satın alınacak taşıtlar arasında yer alan 500 adet "T-22 Diğer Taşıtlar"dan karşılamak üzere, cinsi ve adedi ilgili idarenin talebi, Hazine ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine alınacak Cumhurbaşkanlığı kararıyla hibe suretiyle ya da bedelli ilgili idare bütçesinden ödenmek ve ilgili mevzuatında yer alan usul ve esaslara göre yatırım programı ile ilişkilendirilmek kaydıyla edinilebilir.</p> <p>6- Sağlık Bakanlığı ile hastanesi bulunan yükseköğretim kurumlarına yıl içinde hibe edilen ambulanslar, 300 adedi geçmemek üzere bu cetvelde gösterilmesine gerek bulunmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararıyla edinilebilir.</p> <p>7- İhtiyaç fazlası taşıtlar, (T) işareti cetvelde gösterilmeksizin merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında bedelsiz olarak devredilebilir. Devredilecek taşıtlara ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca Strateji ve Bütçe Başkanlığının uygun görüşü alınır.</p>		

**KAMU MALİ YÖNETİMİ ve KONTROL KANUNU ve DİĞER MEVZUAT KAPSAMINDA UYGULANACAK OLAN
PARASAL SINIRLARI, FAİZ ORANLARI ve ALINDI BİRİM FİYATLARI (09.02.2024 /)
(Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 09.02.2024 tarih ve 32455 sayılı
Resmi Gazete'de yayınlanan 87 Sıra No'lu "Parasal Sınırlar ve Oranlar" tebliği)**

TABLO I- PARASAL SINIRLAR

A- MERKEZİ YÖNETİM MUHASEBE YÖNETMELİĞİ	(TL)
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı,	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	11.000
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	6.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin şevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ile sağlık turizmi ve turist sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde,	15.000
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	110.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	65.000
2. Kaybedilen alınırlar için ilân:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınırlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	6.500
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	(TL)
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	16.000
1.2. Mahkeme başkanlıkta, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	56.000
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	24.000

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	(TL)
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	27.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	38.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	134.000
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü, İstanbul Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye muhasebe birimlerinde 7, diğer merkez saymanlık müdürlükleri, Ankara ve İzmir Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerinde 3 kat olarak uygulanır.	
3. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi dairelerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
3.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıklarında, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	51.000
3.2. Faal mükellef sayısı on binin üzerinde olan vergi dairelerinde, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	42.000
3.3. Faal mükellef sayısı on binin altında olan vergi dairelerinde, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	31.000
3.4. Süreksiz yükümlülüklerle bakmakla görevli vergi dairelerinde (karma vergi daireleri hariç), iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	39.000
3.5. KDV iadesi yapan İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğü görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi müdürlüklerinde, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	350.000
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerim kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	(TL)
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturalara kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	400.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	(TL)
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkartacak taşınır için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırın kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	40.000
1.2. Taşınırın aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	160.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde 3 kat olarak uygulanır.	
TABLO II- ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet atanları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	8.600
1.2. Diğer ilçelerde	4.400
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin şevkinde kullanılmak üzere	99.000
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	57.000
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	165.000
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	500.000
5.2. Ankara ve İzmir il merkezleri için	300.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	150.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	455.000
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	45.000
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınır dışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	181.000
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatı ve Cumhurbaşkanlığı	3.300.000
10. Yargılama Giderleri	112.000
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	21.000

12. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ait kadın konukları ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	45.000
12.2. Diğer il ve ilçelerde	27.000
13. Araçların muayene, egzoz muayene, ambulans (C) belgesi ödemeleri ile araç geçiş ücretleri için	
13.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	50.000
13.2. Diğer il ve ilçelerde	30.000
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yükseköğretim Kurumları için:	
1.1. Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı için	45.000
1.2. Diğer birimleri için	8.000
1.3. Sağlık Bilimleri Üniversitesi (yurt dışındaki harcamalarda kullanılmak üzere)	476.000
2. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı mutemetlerine	26.000
3. Türk Patent ve Marka Kurumu mutemetlerine	96.000
4. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü mutemetlerine	290.000
5. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı mutemetlerine:	
5.1. Kuruluş merkezinde	795.000
5.2. Merkez dışındaki birimlerde	1.427.000
6. Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu mutemetlerine:	
6.1. Kuruluş merkezlerinde	6.160.000
6.2. Merkez dışındaki birimlerde	2.480.000
7. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı mutemetlerine	1.374.000
8. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü ile Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü mutemetlerine	6.160.000
9. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı mutemetlerine	1.270.000
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	8.600
TABLO IV- MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince,	
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	50.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkartacak tutar	50
TABLO V- ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ	
1- 6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar	4.711

TABLO VI- ALINDI BİRİM FİYATLARI			
Örnek No	Belgenin adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	115
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	3
8	Mahsup Alındısı	Cilt	145
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	145
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	145
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	3
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	195

14	Gönderme Emri	Cilt	145
15	Döviz Gönderme Emri	Cilt	145

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alınırlarda ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.

VIII. 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA YER ALAN TARİFELER

İLAN VE REKLAM VERGİSİ							
İlan ve Reklamın Türü ve Yapıldığı Yer		Kanuni Tarife		Grup/Verginin Tutarı (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
1. Dükkân, ticari ve sınai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi sabit bütün ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak	Bulvar ve Meydan	20	100				
	Cadde	20	100				
	Sokak	20	100				
2. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak	Toplu taşıma araçları	8	40				
	Diğer	8	40				
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyeteki ilan ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak	Bulvar ve Meydan	2	10				
	Cadde	2	10				
	Sokak	2	10				
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlardan her metrekaresine için yıllık olarak	Led ekranlı ilan ve reklamlardan	30	150				
	Diğer ışıklı ve projeksiyonlu ilan ve reklamlardan	30	150				
5. İlan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için	Bütün yerlerde	0,01	0,25				
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapıştırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden	Bütün yerlerde	0,02	0,5				

EĞLENCE VERGİSİ							
(Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde)							
Eğlencenin Türü ve Alanı		Kanuni Tarife		Grup/Verginin Miktarı (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing gibi eğlence yerlerinde çalışılan her gün için	50 m ² 'ye kadar	5	100				
	51 m ² -150 m ² arası	5	100				
	151 m ² -300 m ² arası	5	100				
	301 m ² 'den yukarı	5	100				
	4 yıldızlı otelde	5	100				
	5 yıldızlı otelde	5	100				
Bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde çalışılan her gün için	25 m ² 'ye kadar	5	100				
	26 m ² -50 m ² arası	5	100				
	51 m ² -100 m ² arası	5	100				
	101 m ² -200 m ² arası	5	100				
	201 m ² 'den yukarı	5	100				

İŞGAL HARCİ							
İşgalin Türü ve Yapıldığı Yer		Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutarı (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
1. 52 nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekaresine için günde		0,5	2,5				
2. 52 nci maddenin (1) numaralı bendinde yazılı hayvan satıcılarının işgallerinde	a) Satışı yapılan küçükbaş hayvan başına	0,5	2,5				
	b) Satışı yapılan büyükbaş hayvan başına	1	5				
3. 52 nci maddenin (3) numaralı bendinde yazılı işgallerde	a) Her taşıttan beher saat için	0,25	1,25				
	b) Parkmetre çalıştırılan yerlerde beher saat için	0,5	2,5				

TATİL GÜNLERİNDE ÇALIŞMA RUHSATI HARCİ

İşyerinin Türü ve Alanı	Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutarı (TL)			
	En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Her tür işyeri için yıllık olarak	25 m ² 'ye kadar	20	800			
	26 m ² -100 m ² arası	20	800			
	101 m ² -250 m ² arası	20	800			
	251 m ² -500 m ² arası	20	800			
	501 m ² 'den yukarı	20	800			

İŞYERİ AÇMA İZİNİ HARCİ

İşyerinin Türü ve Alanı	Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutarı (TL)			
	En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Her tür işyeri için beher m ² sinden	25 m ² 'ye kadar	0,10	1			
	26 m ² -100 m ² arası	0,10	1			
	101 m ² -250 m ² arası	0,10	1			
	251 m ² -500 m ² arası	0,10	1			
	501 m ² 'den yukarı	0,10	1			

KAYNAK SULARI HARCİ

Belediye Grubu	Cinsi	Harç Miktarı Kap Başına (TL)
1	1 Litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan	0.020
2	1 Litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan	0.018
3	1 Litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan	0.016
4	1 Litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan	0.014
5	1 Litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan	0.012
		Beher Litrede (TL)
1	1 Litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (1 litre dahil)	0.013
2	1 Litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (1 litre dahil)	0.011
3	1 Litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (1 litre dahil)	0.009
4	1 Litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (1 litre dahil)	0.007
5	1 Litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (1 litre dahil)	0.005

Not: 07.05.2005 tarih ve 25808 sayılı R.G'de yayınlanan 13.04.2005 gün ve 2005/8730 sayılı B.K.K

ÖLÇÜ VE TARTI ALETLERİ MUAYENE HARCİ

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Tartı ağırlıklarının her birinden	1.50
2	Tartı ağırlıklarının her birinden	1.25
3	Tartı ağırlıklarının her birinden	1.00
4	Tartı ağırlıklarının her birinden	0.75
5	Tartı ağırlıklarının her birinden	0.50
1	Uzunluk ölçülerinin her birinden	1.50
2	Uzunluk ölçülerinin her birinden	1.25
3	Uzunluk ölçülerinin her birinden	1.00
4	Uzunluk ölçülerinin her birinden	0.75
5	Uzunluk ölçülerinin her birinden	0.50
1	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	3.00
2	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	2.75
3	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	2.50
4	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	2.25
5	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	2.00

1	El terazilerinden	6.00
2	El terazilerinden	5.50
3	El terazilerinden	5.00
4	El terazilerinden	4.50
5	El terazilerinden	4.00
1	Normal masa terazilerinden	9.00
2	Normal masa terazilerinden	8.00
3	Normal masa terazilerinden	7.00
4	Normal masa terazilerinden	6.00
5	Normal masa terazilerinden	5.00
1	Otomatik (ibreli) terazilerden	12.00
2	Otomatik (ibreli) terazilerden	11.00
3	Otomatik (ibreli) terazilerden	10.00
4	Otomatik (ibreli) terazilerden	9.00
5	Otomatik (ibreli) terazilerden	8.00
1	Elektronik terazilerden	15.00
2	Elektronik terazilerden	14.00
3	Elektronik terazilerden	13.00
4	Elektronik terazilerden	12.00
5	Elektronik terazilerden	11.00
1	Kantar ve basküllerden	25.00
2	Kantar ve basküllerden	22.00
3	Kantar ve basküllerden	19.00
4	Kantar ve basküllerden	16.00
5	Kantar ve basküllerden	13.00

HAYVAN KESİMİ, MUAYENE VE DENETLEME HARCİ

Belediye Grubu	Cinsi	Hayvan Başına Harcın Miktarı (TL)
1	Küçükbaş hayvan	3.00
2	Küçükbaş hayvan	2.50
3	Küçükbaş hayvan	2.00
4	Küçükbaş hayvan	1.50
5	Küçükbaş hayvan	1.00
1	Büyükbaş hayvan	6.00
2	Büyükbaş hayvan	5.50
3	Büyükbaş hayvan	5.00
4	Büyükbaş hayvan	4.50
5	Büyükbaş hayvan	4.00

İMAR MEVZUATI GEREĞİNCE ALINACAK HARCİ

(Ticaret ve Konut Bölgeleri İçin Ayrı Ayrı)

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)	
		Ticaret	Konut
1	İlk parselasyon harcı (beher m ² için)	0.12	0.09
2	İlk parselasyon harcı (beher m ² için)	0.11	0.08
3	İlk parselasyon harcı (beher m ² için)	0.10	0.07
4	İlk parselasyon harcı (beher m ² için)	0.09	0.06
5	İlk parselasyon harcı (beher m ² için)	0.08	0.05
1	İfraz ve tevhid harcı (beher m ² için)	0.12	0.09
2	İfraz ve tevhid harcı (beher m ² için)	0.11	0.08
3	İfraz ve tevhid harcı (beher m ² için)	0.10	0.07
4	İfraz ve tevhid harcı (beher m ² için)	0.09	0.06
5	İfraz ve tevhid harcı (beher m ² için)	0.08	0.05
1	Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat m ² için)	0.12	0.09
2	Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat m ² için)	0.11	0.08

3	Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat m ² için)	0.10	0.07
4	Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat m ² için)	0.09	0.06
5	Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat m ² için)	0.08	0.05
Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı			
1	a) Toprak (Beher metreküp için)	0.35	0.30
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1.30	1.10
2	a) Toprak (Beher metreküp için)	0.31	0.26
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1.15	0.95
3	a) Toprak (Beher metreküp için)	0.27	0.22
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1.00	0.80
4	a) Toprak (Beher metreküp için)	0.23	0.18
	b) Kanal (Beher metrekare için)	0.85	0.65
5	a) Toprak (Beher metreküp için)	0.19	0.15
	b) Kanal (Beher metrekare için)	0.70	0.50
1	Yapı kullanma izin harcı (beher inşaat m ² için)	0.11	0.09
2	Yapı kullanma izin harcı (beher inşaat m ² için)	0.10	0.08
3	Yapı kullanma izin harcı (beher inşaat m ² için)	0.09	0.07
4	Yapı kullanma izin harcı (beher inşaat m ² için)	0.08	0.06
5	Yapı kullanma izin harcı (beher inşaat m ² için)	0.07	0.05

KAYIT VE SURET HARCİ		
Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	a) Her sayfa başına	0.75
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m ² sinden	8.00
2	a) Her sayfa başına	0.60
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m ² sinden	7.00
3	a) Her sayfa başına	0.50
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m ² sinden	6.00
4	a) Her sayfa başına	0.30
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m ² sinden	5.00
5	a) Her sayfa başına	0.25
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m ² sinden	4.00

MUAYENE RUHSAT VE RAPOR HARCİ		
Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Muayene ruhsat ve rapor harcı	13.00
2	Muayene ruhsat ve rapor harcı	11.00
3	Muayene ruhsat ve rapor harcı	9.00
4	Muayene ruhsat ve rapor harcı	7.00
5	Muayene ruhsat ve rapor harcı	5.00

SAĞLIK BELGESİ HARCİ		
Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Sağlık belgesi harcı	2.25
2	Sağlık belgesi harcı	2.00
3	Sağlık belgesi harcı	1.75
4	Sağlık belgesi harcı	1.50
5	Sağlık belgesi harcı	1.00

BİNA İNŞAAT HARCİ					
Konut için					
İnşaat Alanı	Belediye Grubu				
	1	2	3	4	5
a) 100 m ² ye kadar	0.75	0.70	0.65	0.60	0.50
b) 101 - 120 m ²	1.50	1.40	1.35	1.20	1.00

c) 121 - 150 m ²	2.25	2.00	1.90	1.75	1.50
d) 151 - 200 m ²	3.00	2.75	2.50	2.25	2.00
e) 200 m ² den yukarı	3.75	3.50	3.00	2.75	2.50
İşyeri İçin					
İnşaat Alanı	Belediye Grubu				
	1	2	3	4	5
a) 25 m ² ye kadar	3.00	2.75	2.50	2.25	2.00
b) 26 - 50 m ²	4.50	4.00	3.75	3.50	3.00
c) 51 - 100 m ²	6.00	5.50	5.00	4.50	4.00
d) 100 m ² den yukarı	7.50	7.00	6.00	5.50	5.00

SU SAYAÇLARI TAMİR ve AYAR İSTASYONLARINA DAİR KRİTERLER

Tamir ve Ayar İstasyonlarının bulunduğu işyerleri aşağıda belirtilen kriterlere uygun olmalıdır:

- a) Ölçü ve ölçü aletlerinin tamir ve ayarını yapacak işyerleri; en az 20 m² alana sahip olmalı ve kâğır yığma veya betonarmeden yapılmış olmalıdır. Yeterli aydınlatma, tabii veya mekanik havalandırma sistemi bulunur.
- b) İşyeri zemini kolay temizlenebilen ve yanmaya karşı dayanıklı malzemeden yapılmış olmalı ve statik elektriklenmeye karşı önlem alınmış olmak zorundadır.
- c) İşyerinde en az 1 adet 6 kg'lık, standardına uygun yangın söndürücü, bir adet ecza dolabı bulunur.
- d) İşyerinde müşteri kabul yeri, atölye kısmı, yedek parça kısmı, ölçü aletlerinin test ve ayarının yapıldığı kısım ayrı olmak zorundadır.
- e) İşyerlerinde Bakanlık tarafından düzenlenen; Ölçü ve Ölçü Aletleri Tamir ve Ayar Yetki Belgesi, İşyeri Uygunluk Belgesi ve Ayar İstasyonuna ait Sicil ve Muayene Kartı müşterinin görülebileceği şekilde asılı bulunur.
- f) Bakanlıkça belirlenen tamir ve ayar ücretleri tarifesi müşterinin görebileceği şekilde işyerinde asılı bulunur.
- g) Ayar istasyonunun bağımsız olması durumunda mevzuata uygun şekilde işyeri tabelası bulunur.
- h) Ayar İstasyonlarında Bakanlığımızdan Ölçü ve Ölçü Aletlerinin Tamir ve Ayarını Yapacak Kişilere Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelik uyarınca yetki belgesi almış kişiler gelişen ve değişen teknolojilerin takibi açısından Bakanlıkça düzenlenecek eğitim seminerlerine katılmak zorundadır.
- ı) Tamir ve ayar istasyonları, hangi ölçü aletlerinin tamir ve ayarı yapılacaksa Bakanlığımızdan, o konuda sicil ve muayene kartı alacaktır. Sicil ve Muayene Kartı olmayan veya periyodik muayenesini yaptırmayan tamir ve ayar istasyonlarında, tamir ve ayar işlemleri yapılamaz, bu istasyonlarda tamiri yapılan ölçü aletlerinin muayene ve damga işlemleri yapılmaz.
- i) Ayar istasyonunda hangi sayaçların tamir ve ayarı yapılacaksa ona uygun tamir ve ayar ekipmanı bulunur.
- j) Ayar istasyonunda AB yönetmeliklerini uyumlaştıran yönetmelikler kapsamındaki sayaçların tamir ve ayarı yapılacaksa, ayar istasyonu ilgili yönetmelikte belirtilen şartları sağlamak zorundadır. AB yönetmeliklerini uyumlaştıran yönetmelikler kapsamına girmeyen sayaçlarla ilgili ayar istasyonları ise 24 Temmuz 1994 tarih ve 22000 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde belirtilen şartları sağlamak zorundadır.
- k) Ayar istasyonunda, konusuyla ilgili olarak Bakanlığımızdan tamir ve ayar yetki belgesini almış en az bir eleman bulunur. Ayar istasyonunun istatistiki bilgileri her yılın mayıs ve aralık aylarında Bakanlığa gönderilmek zorundadır.

Su Sayaçları tamir ve ayar istasyonları aşağıdaki hususları sağlamalıdır.

Su Sayaçları tamir ve ayar istasyonları aşağıdaki hususları sağlamalıdır.

- a) 0-40 mm su giriş çaplı sayaçlar için seri olarak bağlanan en fazla 10 adet sayaç kapasiteli ayar masası olmak zorundadır.
- b) 50 mm ve üstünde su giriş çaplı sayaçlar için 1 adet sayaç kapasiteli ayar masası olmak zorundadır.
- c) **(Değişik:RG-17/6/2010-27614)** Su sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının muayeneleri, Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği'nde belirtilen hükümler çerçevesinde Sanayi ve Ticaret İl Müdürlükleri tarafından yapılır.
- d) Tamire gelecek sayaçların ilk endeks, son endeks ve diğer teknik bilgilerini içeren formlar düzenlenir. Bu formlardan bir adedi müşteriye verilir diğer nüshası ise işyerinde muhafaza edilir.
- e) Ayar istasyonunda AB Yönetmeliklerini uyumlaştıran Yönetmelikler kapsamındaki sayaçların tamir ve ayarı yapılacaksa, ayar istasyonu ilgili Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamak zorundadır. AB Yönetmeliklerini uyumlaştıran Yönetmelikler kapsamına girmeyen sayaçlarla ilgili ayar istasyonları ise 24 Temmuz 1994 tarih ve 22000 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde belirtilen şartları sağlamak zorundadır.
- f) 0-40 mm su giriş çapındaki su sayaçlarının tamir ve ayarlarının yapılması için gerekli olan su sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının, periyodik muayeneleri; Bakanlığımızca temin edilecek etalon sayaç ile yapılır.
- g) 50 mm ve üstünde su giriş çaplı sayaçların tamir ve ayarlarının yapılması için gerekli olan su sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının periyodik muayeneleri; tamir ve ayar istasyonunun bağlı bulunduğu kişi veya kuruluşlarca temin edilecek ve UME veya akredite edilmiş kalibrasyon laboratuvarları tarafından sertifikalandırılmış referans sayaçlar ile Bakanlıkça yapılır.
- h) Su sayacı üreticisi ve ithalatçılarının elinde bulunan su sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının periyodik muayeneleri; tamir ve ayar istasyonunun bağlı bulunduğu kişi veya kuruluşlarca temin edilecek ve UME veya akredite edilmiş kalibrasyon laboratuvarları tarafından sertifikalandırılmış referans sayaçlar ile Bakanlıkça yapılır.

SU SAYAÇLARININ TAMİR ve AYAR ÜCRETLERİ TARİFESİ (01.01.2024 - 31.12.2024) (30.12.2023 tarih ve 32415 sayılı R. G. Yayınlanan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının MSÜGGM - 2023/1 No'lu Su, Elektrik ve Gaz Sayaçları Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliği)			
	Ölçü Aletinin Cinsi	Ücreti TL/Adet	
Su Sayaçları Ayar Ücretleri	Anma debisi 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar (10 m ³ /h dahil)	77	
	Anma debisi 10 m ³ /h'ten büyük olan sayaçlar	107	
Su sayaçları Tamir ücretleri	Su sayaçlarının iç ve dış temizliği ile yağlanmaları gerektiren, ancak parça değiştirilmesini gerektirmeyen tamirleri için	Anma debisi 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar için (10 m ³ /h dahil)	77
		Anma debisi 10 m ³ /h'ten fazla olan sayaçlar için	107
	Parça değiştirilmesini gerektiren hallerde, parça bedeline ilaveten parçanın değiştirilmesi için işçilik ücreti olarak	Anma debisi 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar için (10 m ³ /h dahil)	34
		Anma debisi 10 m ³ /h'ten fazla olan sayaçlar için	50
	Boyamayı gerektiren hallerde	Anma debisi 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar için (10 m ³ /h dahil)	34
Anma debisi 10 m ³ /h'ten fazla olan sayaçlar için		50	
Abonelelerden Gelen Şikayetler Üzerine Yap. Muayenelerde Sayacın Doğru Çalıştığı Tespit Edilirse Yerinden Sökme Takma Masrafı Olarak	Anma debisi 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar (10 m ³ /h dahil)	148	
	Anma debisi 10 m ³ /h'ten büyük olan sayaçlar	287	
*Her bir sayaç için kullanılan damga teli ve kurşunu karşılığında işçilik dahil 18 TL ücret alınır. *Ön ödemeli sayaçların tamir ve ayar ücretleri % 50 daha fazla alınır. (Boyama ücretleri hariç)			

SU SAYAÇLARININ MUAYENE ve DAMGALAMA ÜCRETLERİ TARİFESİ (01.01.2024 - 31.12.2024) (30.12.2023 tarih ve 32415 sayılı R. G. Yayınlanan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınan Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik)		
Sayaç Bilgisi	Ölçü Aletinin Cinsi	Ücreti TL/Adet
Su Sayaçları Muayene ve Damgalama Ücretleri	Anma debisi (Qn) 10 m ³ /h'e kadar olan sayaçlar (10 m ³ /h dahil)	12
	Anma debisi (Qn) 10 m ³ /h'e - 50 m ³ /h olan sayaçlar (50 m ³ /h dahil)	24
	Anma debisi (Qn) 50 m ³ /h'e - 100 m ³ /h olan sayaçlar (100 m ³ /h dahil)	50
	Anma debisi (Qn) 10 m ³ /h'e kadar olan ön ödemeli su sayaçlar (10 m ³ /h dahil)	34
	Anma debisi (Qn) 10 m ³ /h'den fazla olan ön ödemeli su sayaçlar	65
Tamir ve Ayar İstasyonları Ücretleri	Su Sayaçları Tamir ve Ayar İstasyonları (Her bir tamir ve ayar masası için)	1.143
	"İlk, periyodik ve stok muayenesi Bakanlık tarafından yapılan ölçü ve ölçü aletleri ile su sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının ilk defa belgelendirilmesi veya belgenin vizesinin yapılması esnasında her bir tamir ve ayar masasının muayenesi için istasyon sahipleri veya ilgililerinin müracaattan önce muayene ve damgalama ücretlerini il ve ilçelerde bulunan muhasebe birimlerine yatırmaları, muayene ücretinin yatırıldığına dair makbuz bilgilerini içerecek şekilde elektronik başvuru yapmaları zorunludur. Su sayaçlarının muayene ve damgalama ücretleri, söz konusu sayaçların tamir ve ayar istasyonlarındaki muayeneleri aşamasında yatırılabilir."	

IX. BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI ve DİĞER PARA CEZALARI

BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2024 - 31.12.2024) (5252 sayılı Kanun ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü ve 17/7 nci maddelerine göre) (Yeniden Değerleme Oranı: 58,46)			
Cezanın Türü	Kanuni Dayanağı	En Az (TL)	En Çok (TL)
Belediye Cezaları (Belediye Encümeni)	1608 s. K. 5728 s. K. değişik md.1	2.052	2.052
Yolcu nakil araçlarının ücret tarifelerine uymaması (Belediye Encümeni)	1608 s. K. 5728 s. K. değişik md.1	4.135	83.709
Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	1593 s. K. md. 299 ile 5326 s. K. md. 32	2.052	2.052
	1593 s. K. md. 301 ile 5326 s. K. md. 32	2.052	2.052
Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	5846 s. K. md. 81/7 ile 5326 s. K. md. 38/1	984	984
Çevre Kanununa göre çıkarılan Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği ile belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü ve titreşime neden olanlar	2872 s. K. değişik 5491 s. K. md. 20/h-Konutlar	7.667	7.667
	2872 s. K. 5491 s. K. md. 20/h-Ulaşım araçlar	23.155	23.155
	2872 s. K. değişik 5491 s. K. md. 20/h-İşyerleri	77.372	77.372
	2872 s. K. değişik 5491 s. K. md. 20/h-Fabrikalar	232.264	232.264

Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Hükümlerine Göre Ceza	5957 s. K. 14. maddenin (a) bendi	1.190	1.190
	5957 s. K. 14. maddenin (b) bendi	6.127	6.127
	5957 s. K. 14. maddenin (c) bendi	24.607	24.607
	5957 s. K. 14. maddenin (ç) bendi	24.607	24.607
	5957 s. K. 14. maddenin (d) bendi	36.943	36.943
	5957 s. K. 14. maddenin (e) bendi	61.606	61.606
	5957 s. K. 14. maddenin (f) bendi	123.213	123.213
Karayolları Taşıma Kanununa Göre Terminallerde Uygulanacak Cezalar	4925 sayılı K. 26. md. (c) bendi	5.679	5.679
	4925 sayılı K. 26. md. (ç) bendi	5.679	5.679
	4925 sayılı K. 26. md. (d) bendi	5.679	5.679
	4925 sayılı K. 26. md. (d) bendi	3.397	3.397
	4925 sayılı K. 26. md. (e) bendi	11.409	11.409
	4925 sayılı K. 26. md. (f) bendi	17.110	17.110
	4925 sayılı K. 26. md. (g) bendi	5.679	5.679
4925 sayılı K. 26. md. (j) bendi	3.397	3.397	
Sular Kanununa göre ceza	831 s. K. Ek 2659 s. K. 7. md.	2.052	2.052
Öğle Dinlenmesi Hakkında Kanun (Belediye Encümeni)	6501 s. K. 7. md.	1.617	1.617
Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu	2559 s.K. 6. md.	11.717	23.553
Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun Uyarınca Verilecek Cezalar	4207 s. K. 5/1. md. ve 5326 s. K. 39.md.	984	984
	4207 s. K. 5/1. md.	578	578
Not: İdarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.			

KABAHATLER KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2024 - 31.12.2024)				
(31.03.2005 tarih ve 25772 sayılı Mükerrer Resmî Gazetede yayınlanan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu) (Yeniden Değerleme Oranı: 58,46)				
Cezanın Mahiyeti		Kanuni Dayanağı	En Az (TL)	En Çok (TL)
Emre aykırı davranış (Belediye Encümeni)		5326 sayılı Kanun md. 32	2.052	2.052
Dilencilik (Belediye Zabıtası)		5326 sayılı Kanun md. 33	977	977
Rahatsız etme (Belediye Zabıtası)		5326 sayılı Kanun md. 37	977	977
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Belediye Bşk. Yetki Verdiği Görevli)		5326 sayılı Kanun md. 39	977	977
Kimliği bildirmeme (Belediye Zabıtası)		5326 sayılı Kanun md. 40	977	977
Afiş asma		5326 sayılı Kanun md. 42	2.052	63.683
Gürültü (Bel.Zab.)	Gerçek kişiye	5326 sayılı Kanun md. 36	977	977
	Ticari işletme faaliyeti	5326 sayılı Kanun md. 36	21.176	106.229
İşgal (Bel.Zab.)	Kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışı arz eden kişiye	5326 sayılı Kanun md. 38	977	977
	Kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 38	2.052	10.515
Çevreyi kirlenme (Belediye Zabıtası)	Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/1	10.515	106.229
	Fiiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/2	977	977
	Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/3	2.052	63.683
	İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/4	2.052	106.229
	Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/5	977	977
	Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye	5326 sayılı Kanun md. 41/6	5.227	5.227
Not: İdarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.				

İMAR PARA CEZALARI (01.01.2023 - 31.12.2024)

a) Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için;			
SINIFI	GRUBU	2023Yılı 1 m ² /TL	2024 Yılı 1 m ² /TL
I. Sınıf Yapılar	A Grubu Yapılar	28,31998612	44,875850
	B Grubu Yapılar	47,19999024	74,793105
II. Sınıf Yapılar	A Grubu Yapılar	75,51999196	119,668979
	B Grubu Yapılar	103,8399848	164,544840
III. Sınıf Yapılar	A Grubu Yapılar	148,4406335	235,219028
	B Grubu Yapılar	169,9199947	269,255224
IV. Sınıf Yapılar	A Grubu Yapılar	217,1199961	344,048346
	B Grubu Yapılar	236,0000025	373,965604
	C Grubu Yapılar	292,6400193	463,717375
V. Sınıf Yapılar	A Grubu Yapılar	358,7200159	568,427737
	B Grubu Yapılar	434,2400234	688,096741
	C Grubu Yapılar	490,880038	777,848508
	D Grubu Yapılar	594,7200473	942,393387
b) Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklerle aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin			% 20'si
c) (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;			
1	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın		% 30'u
2	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın		% 40'i
3	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumî Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın		% 60'i
4	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın		% 100'ü
5	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın		% 20'si
6	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın		% 80'i
7	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın		% 50'si
8	Ruhsatsız ise cezanın		% 180'i
9	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın		% 50'si
10	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşaf faaliyete konu ise cezanın		% 100'ü
11	İnşaf faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın		% 10'u
12	İnşaf faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın		% 20'si
13	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın		% 20'si
(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur. Para cezalarına konu olan alanın hesaplanmasında, aykırılıktan etkilenen alan dikkate alınır.			
d)			
1	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere		29.917,15
2	Bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde		59.834,31
3	Bu fiillerin can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde		89.751,65
e) Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine			149.586,13
Not: 1) Yapılan hesaplamada verilecek idari para cezası 7.478,75.- TL'dan az olmayacaktır. 2) Yapılan hesaplamada, bir Türk Lirasının küsuru de dikkate alınacaktır. 3) Benzer yapılar, ilgili gruptaki yapılara kıyasen uygulayıcı kurum ve kuruluşlarca, Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin ilgili hükümlerinden yararlanılarak belirlenecektir. 4) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanacaktır. 5) Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilecektir.			

5957 SAYILI KANUNA GÖRE “PAZAR YERLERİNDE” 2024 YILI İÇİN ESAS ALINACAK İDARİ PARA CEZALARI

Sıra No	Cezaya Konu Eylem	Ceza Mad. (Fıkra-Bent)	Ceza Miktarı (TL)
1	Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	6.127
2	Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	606
3	Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	606
4	Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	606
5	Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	606
6	Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	606
7	Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	606
8	Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	24.610
9	Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	2.454
10	Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	2.454
11	Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	2.454
12	Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	61.602
13	Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	61.602
14	Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186
15	Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186
16	Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186
17	Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186
18	Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186
19	Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce giyilecek kıyafetlere ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	1.186

Not: İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır.

5957 SAYILI KANUNA GÖRE “TOPTANCI HALİNDE ve DİĞER YERLERDE” 2024 YILI İÇİN ESAS ALINACAK İDARİ PARA CEZA MİKTARLARI

Sıra No	Cezaya Konu Eylem	Cezayı Öngören Mad.fık-bent	Ceza Miktarı (TL)
1	Toptancı halinde, toptan satış miktarının altında mal satılması	14/1-a	1.186
2	İşyeri bulunmaksızın toptancı halinde satış yapılması	14/1-b	6.127
3	Toptancı halinde, işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	6.127
4	Toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	6.127
5	Toptancı halinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması	14/1-b	6.127
6	Komisyon tavan oranı üzerinde veya fiilen aracılık hizmeti verilmeksizin komisyon ücreti alınması	14/1-c	24.610
7	Komisyoncunun, teslim aldığı malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenliliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumaması ve mal sahibine gerekli bilgileri vermemesi	14/1-c	24.610
8	Komisyoncunun, mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödememesi	14/1-c	24.610
9	Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında kesinti yapılması	14/1-c	24.610
10	Üretici ve üretici örgütleri hariç, toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kendi aralarında mal alması, satması veya devretmesi	14/1-c	24.610
11	Üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması	14/1-c	24.610
12	Toptancı halindeki işyerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	24.610
13	Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	24.610
14	Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	24.610
15	Hal Kayıt Sistemine bildirilmeyen malların taşınması veya bunların depolanması	14/1-ç	24.610
16	Alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde, Bakanlıkça belirlenen asgarî şartlara ve bilgilere yer verilmemesi	14/1-ç	24.610
17	Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi	14/1-d	36.946

18	Toptancı halinde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması	14/1-d	36.946
19	Mallara ilişkin künyenin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulmaması	14/1-e	61.602
20	Mallara ilişkin künyede ya da malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilmesi	14/1-e	61.602
21	Serbest rekabeti engellemek amacıyla, meslek mensuplarının kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapması, uyumlu eylemde bulunması ve hâkim durumu kötüye kullanması	14/1-f	123.218
22	Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için, malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması	14/1-f	123.218
23	Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması	14/1-f	123.218
Not: İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır.			

**4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU GÖRE
(TERMİNALLERDE UYGULANACAK) İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2023 - 31.12.2024)
(Ceza uygulamasında Terminallerde görevli Belediye Zabıtası yetkilidir. Madde 27)**

Bendi	4925 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin ilgili fıkraları	Miktarı (TL) 2023 Yılı	Miktarı (TL) 2024 Yılı
(a) bendi	- 5 inci maddeye göre yetki belgesi almadan veya yetki belgesi aldığı halde yetki belgesi kapsamına uygun olmayan faaliyette bulunanlara. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	7.200	11.409
(a) bendi	- 5 inci maddeye göre yetki belgesi olduğu halde taşıtını yetki belgesine kaydetmeden kullananlara) (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	3.584	5.679
(b) bendi	- 5 inci maddenin beşinci fıkrasına göre Tehlikeli yük taşıyan taşıtların yetki belgesinden ayrı olarak ilgili mercilerden ayrıca izin almadan faaliyette bulunması. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	3.584	5.679
(c) bendi	- 5 inci maddenin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara.	3.584	5.679
(ç) bendi	- 5 inci maddenin yedinci fıkrasına göre bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde.	10.796	17.107
(d) bendi	- 6 ncı maddenin birinci fıkrasına göre biletsiz veya taşıma sözleşmesiz yolcu taşımacılığı, taşıma senetsiz eşya taşıması yapan taşımacılara.	3.584	5.679
(d) bendi	- 6 ncı maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınması için güvenlik yönünden tedbir almayan, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymayan taşımacılara)	2.144	3.397
(e) bendi	- 7 nci maddenin birinci fıkrasına göre yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almayan, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmeyen taşımacılara.	7.200	11.409
(e) bendi	- 7 nci maddenin ikinci fıkrasına göre İlgili mevzuat hükümlerine uygun bir taşıtı, nitelikli şoför ve hizmetli personeli sefere göndermeyen, şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmayan, teknik şartlara uymayan taşıtların trafiğe çıkmasına engel olmayan, güzergâh mesafesini dikkate alarak yeterli kadar şoför bulundurmayan, taşıt kartları olmayan ve bu Kanunda öngörülen sorumluluk sigortası bulunmayan taşıtları trafiğe çıkarmamak hususunda gereken özeni ve duyarlılığı göstermeyen taşımacılara.	3.584	5.679
(e) bendi	(7 nci maddenin altıncı fıkrasına göre altışar aylık süre ile yılda en az iki kez şoförlerinin ceza puanı durumunu Emniyet Genel Müdürlüğünden öğrenmek ve ceza puanı yüksek olan şoförlerle ilgili, eğitim ve iç denetim yönünden gerekli tedbirleri almayan taşımacılara)	2.144	3.397
(f) bendi	- 10 uncu maddesine göre Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanların taşımacı yetki belgesi almadan kendi nam ve hesaplarına taşıma yapmaları veya yaptırmaları, yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılması. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	10.796	17.107
(g) bendi	- 11 inci maddeye aykırı davranarak ücret ve zaman tarifesi düzenlemeyenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara) (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	3.584	5.679
(g) bendi	- Ücret ve zaman tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	1.420	2.250
(ğ) bendi	- 13 üncü maddeye aykırı olarak yabancı plakalı taşıtların Türkiye sınırları dâhilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	21.624	34.265
(h) bendi	- 14 üncü maddesine göre ilgili kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere aykırı olarak, sınır kapılarına yolcu ve eşya taşınması, buralarda aktarma yapılması, eşya depolanması, yolcuların sınır kapısından yaya geçerek başka bir taşıta binmesi.	3.584	5.679
(j) bendi	- 32 ncı maddeye aykırı olarak terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara.	2.144	3.397
(k) bendi	- 5 inci maddesine göre mesleki yeterlilik belgesine sahip olmadan faaliyet gösteren işletmecilere.	3.584	5.679
(l) bendi	- 5 inci maddesine göre mesleki yeterlilik belgesine sahip olmadan taşıt kullanan şoförlere. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	1.420	2.250
(l) bendi	- 5 inci maddesine göre mesleki yeterlilik belgesine sahip olmadan taşıt kullanan şoförün işletcisine. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza verilmez.)	3.584	5.679

**6585 SAYILI PERAKENDE TİCARETİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNA GÖRE
PERAKENDE İŞLETMELERE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2024 - 31.12.2024)**

Fiil Md.	Fiilin Türü ve Mahiyeti	Ceza Md.	Ceza Miktarı (TL)
6/1-2	Büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmeler; üretici veya tedarikçiden mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve benzeri adlar altında ürün talebini doğrudan etkilemeyen herhangi bir prim veya bedel talep edemez. Perakende işletmeler, satış konu ürünün talebini doğrudan etkileyen reklam, anons veya raf tahsis gibi hizmetlerden dolayı üretici veya tedarikçiden, sözleşmede türü ve oranı belirtilmedikçe prim ya da bedel talebinde bulunamaz. Bu hâlde, prim veya bedel talebinin sözleşme süresiyle sınırlı olması ve prim ya da bedel talebine konu olan ürünün sözleşme süresince rafta satışa sunulması zorunludur. Bu mükellefiyetlere aykırı hareket edenlere, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için	18/1-a	Haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında
8/1	Yurt içinde üretilen ve hızlı tüketim malı niteliği taşıyan mağaza markalı ürünlerin üzerinde ve/veya ambalajında, perakendecinin ad, unvan veya markasının yanı sıra üreticinin ad, unvan ya da markasına da uygun ve kolay okunabilir bir şekilde yer vermeyen büyük mağaza ve zincir mağazalara, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir ürün grubu için	18/1-b	99.896
9/1 10/2	Perakende işletmeler, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uymak kaydıyla indirimli veya promosyonlu satış kampanyaları düzenleyebilir. Ancak kampanyanın süresi; işyeri açılışı, devri, kapanışı, adres veya faaliyet konusu değişikliğinde üç ayı, 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre tasfiye durumunda ise altı ayı geçemez. Perakende işletmeler başlangıç ve bitiş süresi belli olmayan indirimler yapamaz. Sürekli indirimli satış yapan perakende işletmelerin ön cephesinde ve mağaza içlerinde, kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde bu satış türünü gösterir ya da çağırır ibarelere yer verilir. Bu ibarelerin alışveriş merkezlerinde kullanımı, içerisinde yer alan perakende işletmelerin tamamının birinci fıkrada faaliyet göstermesine; alışveriş merkezi içinde bulunurlar da dâhil diğer perakende işletmelerce kullanımı ise satışa sunulan malların en az yüzde yetmişinin aynı fıkrada belirtilen niteliklere sahip olmasına bağlıdır. Bu mükellefiyetlere aykırı hareket eden; *Büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi Hâlinde *Alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde *Diğerlerine	18/1-c	249.764 499.540 49.938
11/1	Alışveriş merkezlerinde, satış alanının en az binde beşine tekabül eden alanın sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi amacıyla ayrılması zorunludur. Bu zorunluluğa aykırı hareket edenlere, ayrılması gereken alandan ayrılmayan her bir metrekare için (Aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı)	18/1-ç	199.806
11/2	Alışveriş merkezlerinde, acil tıbbi müdahale ünitesi, ibadet yeri, bebek bakım odası, çocuk oyun alanı gibi ortak kullanım alanları oluşturmayanlara, ayrıca 29.01.2015 tarihinden önce işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış olan alışveriş merkezlerinde, ortak kullanım alanlarının 29.01.2016 tarihine kadar oluşturulmaması halinde her bir aykırılık için (Aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı)	18/1-d	499.540
12/1-2	Alışveriş merkezlerinde, esnaf ve sanatkâr işletmecilerine rayiç bedel üzerinden kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az yüzde beşi oranında yer ayrılır. Bu yerler; esnaf ve sanatkâr işletmecilerinden yeterli kadar talep olmaması veya boşalan yerlerin duyuru tarihinden itibaren yirmi gün içinde doldurulmaması hâlinde, diğer talep sahiplerine de kiralanabilir. Alışveriş merkezlerinde; geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenlere kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az binde üçü oranında yer ayrılır. Bu yerlerin kira bedeli, rayiç bedelinin dörtte birinden fazla olamaz. Söz konusu meslekler, ilgili üst meslek kuruluşunun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir ve ilan edilir. Bu mükellefiyetlere aykırı hareket eden alışveriş merkezlerine, ayrılması gereken yerden ayrılmayan her bir metrekare için (Aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı)	18/1-e	Metrekare başına düşen rayiç kira bedeli tutarında
12/3	Hızlı tüketim mallarının satışının yapıldığı büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelerde satış alanlarının en az yüzde birine tekabül edecek şekilde raf alanı, mağazanın bulunduğu ilde üretilmesi kaydıyla coğrafi işaretli olarak tescil edilen veya coğrafi işaretli olarak tescil edilmemiş olsa bile meslek kuruluşlarının uygun görüşü alınarak ticaret il müdürlüklerince belirlenen hızlı tüketim malı niteliği taşıyan yöresel ürünlerin satışına ayrılır. Yöresel ürünlerle doldurulmayan raf alanları, diğer ürünlerin satış amaçıyla kullanılabilir. Bu mükellefiyetlere aykırı hareket edenlere, her bir mağazası ya da şubesi için (Aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı)	18/1-f	199.806
13/1	Mesleğe, mevsime ve turizme özgü şartlar ve benzeri hususlar gözetilerek perakende işletmelerin bir kısmının veya tamamının çalışma saatleri, meslek kuruluşlarının müşterek teklifi üzerine yetkili idarenin görüşü alınmak suretiyle vali tarafından belirlenebilir. Esnaf ve sanatkâr işletmelerinin çalışma saatlerinin belirlenmesinde, meslek kuruluşunca ilgili esnaf ve sanatkâr odasının görüşü alınır. Bu hükme göre çalışma saatlerine aykırı hareket eden; *Büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi hâlinde *Alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde *Diğerlerine	18/1-g	199.806 499.540 9.968

16/1-b	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, taşınmaz ve ikinci el motorlu kara taşıtı alım satımı gibi ticari faaliyetleri yürütenlere yönelik mesleki davranış kurallarını belirlemeye ve bu faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya görevli ve yetkilidir. Bakanlıkça belirlenen davranış kurallarına ve yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere *Büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi hâlinde *Alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde *Diğerlerine	18/1-ğ	149.849 299.725 29.948
--------	--	--------	---

Not: (a), (b), (c), (g) ve (ğ) bentlerinde belirtilen idari para cezalarının verilmesini gerektirir fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için iki katı idari para cezası uygulanır.

2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU UYARINCA VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2023 - 31.12.2024) (29.12.2022 tarih ve 32058 sayılı R.G.'de Yayınlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2023/1 Sayılı Tebliği) (28.21.2023 tarih ve 32413 sayılı R.G.'de Yayınlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin 2024/1 Sayılı Tebliği)			
2872 sayılı Çevre Kan. 20 nci Maddesi	Kanundaki Ceza Miktarı	2023 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı
(a) bendindeki ceza miktarı	1.250 TL	6.275 TL	9.943 TL
	2.500 TL	12.557 TL	19.897 TL
	1.250 TL	6.275 TL	9.943 TL
	5.000 TL	25.115 TL	39.797 TL
	10.000 TL	50.241 TL	79.611 TL
(b) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	293.188 TL	464.585 TL
	48.000 TL	586.415 TL	929.233 TL
	24.000 TL	293.188 TL	464.585 TL
(c) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	73.243 TL	116.060 TL
	2.000 TL	24.379 TL	38.630 TL
	300 TL	3.618 TL	5.733 TL
(c) bendindeki ceza miktarı	Terminaler veya dolun adalarına: 60.000 TL	Terminaler veya dolun adalarına: 182.178 TL	Terminaler veya dolun adalarına: 288.679 TL
	Akaryakıt istasyonlarına: 30.000 TL	Akaryakıt istasyonlarına: 91.089 TL	Akaryakıt istasyonlarına: 144.339 TL
	Tankerlere: 3.000 TL	Tankerlere: 9.108 TL	Tankerlere: 14.432 TL
(d) bendindeki ceza miktarı	(b) bendi için: 48.000 TL	(b) bendi için: 586.415 TL	(b) bendi için: 929.233 TL
	96.000 TL	1.172.881 TL	1.858.547 TL
	(c) bendi için: 12.000 TL	(c) bendi için: 146.576 TL	(c) bendi için: 232.264 TL
	4.000 TL	48.828 TL	77.372 TL
	600 TL	7.283 TL	11.540 TL
	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 10.000 TL	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 50.241 TL	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 79.611 TL
	15.000 TL	75.363 TL	119.420 TL
(e) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	122.127 TL	193.522 TL
(f) bendindeki ceza miktarı	60.000 TL	733.036 TL	1.161.568 TL
(g) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	73.243 TL	116.060 TL
(h) bendindeki ceza miktarı	400 TL	4.839 TL	7.667 TL
	1.200 TL	14.613 TL	23.155 TL
	4.000 TL	48.828 TL	77.372 TL
	12.000 TL	146.576 TL	232.264 TL
(i) bendinin: 1 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 400 TL	Groston başına*: 2.009,85 TL	Groston başına*: 3.184,81 TL
	100 TL	502,48 TL	796,23 TL
	10 TL	50,23 TL	79,59 TL
(i) bendinin: 2 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 30 TL	Groston başına*: 366,18 TL	Groston başına*: 580,25 TL
	6 TL	73,05 TL	115,76 TL
	100 KR	11,59 TL	18,37 TL

(i) bendinin: 3 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 200 TL 40 TL 10 TL	Groston başına*: 1.004,92 TL 200,99 TL 50,23 TL	Groston başına*: 1.592,40 TL 318,49 TL 79,59 TL
(i) bendinin: 4 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	0-18 (dahil) Groston arası 5.000 TL 18-50 (dahil) Groston arası 10000 TL 50-100 (dahil) Groston arası 20.000 TL 100-150 (dahil) Groston arası 30.000 TL Groston başına*: 100 TL 20 TL 10 TL	0-18 (dahil) Groston arası 11.146 TL 18-50 (dahil) Groston arası 22.293 TL 50-100 (dahil) Groston arası 44.586 TL 100-150 (dahil) Groston arası 66.879 TL Groston başına*: 502,48 TL 100,50 TL 50,23 TL	0-18 (dahil) Groston arası 17.661 TL 18-50 (dahil) Groston arası 35.325 TL 50-100 (dahil) Groston arası 70.650 TL 100-150 (dahil) Groston arası 105.976 TL Groston başına*: 796,23 TL 159,25 TL 18,37 TL
(i) bendinin altıncı paragrafındaki ceza miktarı	24.000 TL 600 TL	293.188 TL 7.283 TL	464.585 TL 11.540 TL
(i) bendinin yedinci paragrafındaki ceza miktarı	100.000 TL	303.630 TL	481.132 TL
(i) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	12.165 TL	19.276 TL
(j) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL 600 TL	293.188 TL 7.283 TL	464.585 TL 11.540 TL
(k) bendindeki özel çevre koruma bölgelerine ilişkin ceza miktarı	20.000 TL 100.000 TL	244.315 TL 1.221.763 TL	387.141 TL 1.936.005 TL
(l) bendindeki ceza miktarı	Dekar başına*: 20 TL 100.000 TL den 300.000 TL'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 300.000 TL Metreküp başına*: 450 TL	Dekar başına*: 244,09 TL 303.630 TL den 910.891 TL'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 910.891 TL Metreküp başına*: 1.366,34 TL	Dekar başına*: 386,79 TL 481.132 TL den 1.443.397 TL'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 1.443.397 TL Metreküp başına*: 2.165,10 TL
(m) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL 4.000 TL	73.243 TL 48.828 TL	116.060 TL 77.372 TL
(n) bendindeki ceza miktarı	48.000 TL 1.200 TL	586.415 TL 14.613 TL	929.233 TL 23.155 TL
(o) bendindeki ceza miktarı	12.000 TL	146.576 TL	232.264 TL
(p) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	293.188 TL	464.585 TL
(r) bendindeki ceza miktarı	90.000 TL den 360.000 TL'ye kadar 300.000 TL	273.267 TL den 1.093.070 TL'ye kadar 910.891 TL	433.018 TL den 1.732.078 TL'ye kadar 1.443.397 TL
(s) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	3.036 TL	4.810 TL
(t) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	24.436.150 TL	38.721.523 TL
(u) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	24.436.150 TL	38.721.523 TL
(v) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den 1.000.000 TL'ye kadar	1.221.763 TL'den 12.218.044 TL'ye kadar	1.936.005 TL'den 19.360.712 TL'ye kadar
(y) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den 1.000.000 TL'ye kadar	1.221.763 TL'den 12.218.044 TL'ye kadar	1.936.005 TL'den 19.360.712 TL'ye kadar
(aa) bendindeki ceza miktarı	Ton başına*: 100 TL	Ton başına*: 502,48 TL	Ton başına*: 796,23 TL
(bb) bendinin: 1 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Metrekare başına*: 15,16 TL Elektronik ortamda satış yapanlara 3.000 TL den 30.000 TL'ye kadar	Metrekare başına*: 50,23 TL Elektronik ortamda satış yapanlara 9.108 TL den 91.089 TL'ye kadar	Metrekare başına*: 79,59 TL Elektronik ortamda satış yapanlara 14.432 TL den 144.339 TL'ye kadar
(bb) bendinin: 2 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	15.000 TL	45.544 TL	72.169 TL

(bb) bendinin: 3 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	1.500 TL	4.554 TL	7.216 TL
(cc) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL	60.726 TL	96.226 TL
(çç) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL 36.000 TL	72.871 TL 109.307 TL	115.471 TL 173.207 TL
(dd) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	30.363 TL	48.113 TL
(ee) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL Metrekare başına*: 15,16 TL Metrekare başına*: 100 TL	60.726 TL Metrekare başına*: 46,04 TL Metrekare başına*: 303,63 TL	96.226 TL Metrekare başına*: 72,95 TL Metrekare başına*: 481,13 TL
(ff) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL 5.000 TL	30.363 TL 15.181 TL	48.113 TL 24.055 TL
(gg) bendindeki ceza miktarı	300.000 TL	910.891 TL	1.443.397 TL
(ğğ) bendindeki ceza miktarı	25.000 TL 25.000 TL den 100.000 TL'ye kadar	55.732 TL 55.732 TL den 222.930 TL'ye kadar	88.312 TL 88.312 TL den 353.254 TL'ye kadar
(hh) bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 200 TL 25 TL 5 TL	Groston başına*: 445,86 TL 55,73 TL 11,15 TL	Groston başına*: 706,51 TL 88,31 TL 17,67 TL
(n) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL'ye kadar	22.293 TL'ye kadar	35.325 TL'ye kadar
* Bu bentlerdeki cezalar uygulanırken nihai ceza miktarı hesaplandıktan sonra küsurat kısmı dikkate alınmayacak.			

2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU UYARINCA ALINACAK GERİ KAZANIM KATILIM PAYI TUTARLARI (01.01.2023 - 31.12.2024)			
- 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin ekli (1) listesi - (28.12.2022 tarih ve 32057 sayılı R.G.'de Yayınlanan 6615 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı) (29.12.2023 tarih ve 32414 sayılı R.G.'de Yayınlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2872 sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Alınacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarlarına İlişkin (2024/1 Sayılı Tebliği)			
Ürün Cinsi	2872 Sayılı Çevre Kanunu Ekli (1) Sayılı Liste Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı	2023 Yılında Uygulanacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı	2024 Yılında Uygulanacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı
Plastik poşet (Plastik alışveriş torbaları)	15 kr./adet	38,5 kr./adet	60 kr./adet
Lastik (Binek araç)	2 TL/adet	6 TL/adet	19 TL/adet
Lastik (Otobüs, kamyon, kamyonet, yükleyici ve kazıcı lastikleri ve diğerleri)	4 TL/adet	12,9 TL/adet	40 TL/adet
Lastik (İş makinası lastikleri)	10 TL/adet	32 TL/adet	100 TL/adet
Dolgu lastikler	5 TL/adet	15 TL/adet	47 TL/adet
Akümülatör (Kurşun asitli olanlar)	20 kr./kg	60 kr./kg	190 kr./kg
Akümülatör (Nikel kadmiyumlu olanlar)	50 kr./ kg	150 kr./ kg	470 kr./kg
Akümülatör (Diğerleri)	5 kr./kg	15 kr/kg	47 kr./kg
Çinko karbon piller	2 TL/kg	6 TL/kg	19 TL/kg
Alkali silindirik piller	2 TL/kg	6 TL/kg	19 TL/kg
Alkali düğme piller	3 TL/kg	9,5 TL/kg	30 TL/kg
Düğme piller çinko-hava ve gümüş oksitli	10 TL/kg	32 TL/kg	100 TL/kg
Lityum düğme piller	10 TL/kg	32 TL/kg	100 TL/kg
Lityum silindirik şarjlı ve primer pil çeşitleri (Araç bataryaları hariç)	5 TL/kg	15 TL/kg	47 TL/kg
Otomotiv pilleri (Kurşun içerenler hariç)	15 TL/kg	46 TL/kg	140 TL/kg
Lityum içeren araç bataryaları	15 TL/kg	46 TL/kg	140 TL/kg
Diğer şarjlı piller	5 TL/kg	15TL/kg	47 TL/kg
Madeni yağ	50 kr./kg	150 kr./kg	470 kr./kg
Bitkisel yağ	10 kr./kg	32 kr./kg	100 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Televizyon/Monitör	20 kr./kg	60 kr./kg	190 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Bilişim telekomünikasyon ekipmanları (Televizyon ve monitörler hariç)	20 kr./kg	60 kr./kg	190 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Aydınlatma ekipmanları	10 kr./adet	32 kr./adet	100 kr./adet
Elektrikli ve elektronik eşya: Küçük ev aletleri ve diğerleri	20 kr./kg	60 kr/kg	190 kr/kg

Elektrikli ve elektronik eşya: Beyaz eşyalar (Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları hariç)	25 kr./kg	80 kr./kg	250 kr/kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları	30 kr./kg	95 kr./kg	300 kr/kg
İlaç	1 kr./ kutu veya şişe	3,2 kr./ kutu veya şişe	10 kr./kutu veya şişe

2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU UYARINCA ALINACAK GERİ KAZANIM KATILIM PAYI TUTARLARI (01.01.2023 - 31.12.2024)						
Ürün Cinsi	2872 Sayılı Çevre Kanunu Ekli (1) Sayılı Liste Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı		2023 Yılında Uygulanacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı		2024 Yılında Uygulanacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarı	
	Kg Başına Alınacak Tutar (kr.)	Adet Başına Alınacak Tutar (kr.)	Kg Başına Alınacak Tutar (kr.)	Adet Başına Alınacak Tutar (kr.)	Kg Başına Alınacak Tutar (kr.)	Adet Başına Alınacak Tutar (kr.)
PLASTİK AMBALAJ						
İçecek Ambalajları (Adet)						
0,33 litreye kadar		1		3,2		6
0,3301-0,75 litre arası		2		6		11
0,7501-1,5 litre arası		3		9,5		18
1,501 litre üzeri		4		12,9		24
Diğerleri (Poşet Hariç) (kg)	40		129		400	
METAL AMBALAJ						
İçecek Ambalajları (Adet)		3		9,5		18
Diğerleri (kg)	50		150		470	
KOMPOZİT AMBALAJ						
Kâğıt-Karton Ağırlıklı Kompozit İçecek Ambalajları (Adet)						6
0,25 litreye kadar		1		3,2		11
0,2501-0,5 litre arası		2		6		24
0,501 litre üzeri		4		12,9	470	
Diğerleri (kg)	50		150		190	
KÂĞIT KARTON AMBALAJ (kg)	20		60			6
CAM AMBALAJ						
İçecek Ambalajları (Adet)						
0,25 litreye kadar		1		3,2		6
0,2501-0,5 litre arası		2		6		11
0,501-1 litre arası		3		9,5		18
1,01-5 litre arası		5		15		28
5,01 litre üzeri		10		32		60
Diğerleri (kg)	20		60		190	
AHŞAP AMBALAJ						
AHŞAP AMBALAJ (Adet)		10		32		100

2872 SAYILI ÇEVRE KANUNUNUN 20 NCİ MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASININ (K) BENDİ UYARINCA VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2023 - 31.12.2024)			
- 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesi -			
(14.01.2023 tarih ve 32073 (2. Mükerrer) sayılı R.G.'de Yayınlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2023/2 Sayılı Tebliği)			
(29.12.2023 tarih ve 32414 (2. Mükerrer) sayılı R.G.'de Yayınlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2023/61 Sayılı Tebliği)			
2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının	Kanundaki Ceza Miktarları	2023 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarları	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarları
(k) bendindeki özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olanlar dışındaki ceza miktarları	20.000 TL 100.000 TL	244.315 TL 1.221.763 TL	387.141 TL 1.936.005 TL

**5627 SAYILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ KANUNUNUN 10 UNCU MADDESİNE GÖRE
2023-2024 YILINDA UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARI**

(Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Tarafından 31.12.2022 Tarih ve 32060 Sayılı R.G. Yayınlanan 2023/2 Sıra Numaralı Tebliği)
(Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Tarafından 29.12.2023 Tarih ve 32414 Sayılı R.G. Yayınlanan 2024/1 Sıra Numaralı Tebliği)

5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 uncu Maddesinin Birinci Fıkrasının	Kanunda Öngörülen Para Cezaları (TL)	2023 Yılında Uygulanan Para Cezaları (TL)	2024 Yılında Uygulanacak Para Cezaları (TL)
(a) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarları	10.000 50.000	113.301 566.670	179.536 897.945
(a) Bendinin (3) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	500	5.628	8.918
(a) Bendinin (7) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	5.000	56.637	89.746
(a) Bendinin (8) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	20.000	226.632	359.121
(a) Bendinin (9) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	20.000	226.632	359.121

X. BELEDİYE SÖZLEŞMELİ PERSONEL ÜCRETLERİ ve EK ÖDEME ORANLARI

**(1) SAYILI CETVEL DÖNEMİNDE GEÇERLİ OLMAK ÜZERE, 5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE
ÇALIŞTIRILACAK SÖZLEŞMELİ PERSONELİN UNVAN BAZINDA ÜCRET TAVANLARI (01.01.2024 - 30.06.2024)**

(Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 05.01.2024 tarih ve 27998389-010.06.02-2774790 sayılı (Sıra No: 3) Genelgesi)

Unvan	Sınıf	Derece	657 Sayılı Kanuna Göre Net Aylık Tutarı (TL)	Kısmi Zamanlı Sözleşmeli Personel Net Ücret Tavanı (TL)	Tam Zamanlı Sözleşmeli Personel Net Ücret Tavanı (TL)
Avukat	AH	1/1	21.838,16	10.919,08	27.297,70
Çocuk Eğitici (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	3/1	15.521,75		19.402,19
Çocuk Eğitici (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	15.330,01		19.162,51
Çocuk Eğitici (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	16.056,79		20.070,99
Çocuk Rehberi ve Gözetimcisi (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	16.056,79		20.070,99
Eğitmen (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	3/1	15.521,75		19.402,19
Eğitmen (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	15.330,01		19.162,51
Hukuk Müşaviri	TH	1/1	26.526,22		33.157,78
Kameraman (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	4/1	15.262,90		19.078,63
Kameraman (Lise Dengi Mesleki öğrenim Mezunu)	TH	4/1	15.167,03		18.958,79
Mütercim	TH	1/1	16.538,85		20.673,56
Tercüman (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	3/1	15.642,40		19.553,00
Antropolog	TH	1/1	19.186,20		23.982,75
Bakteriyolog	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Biyolog	TH	1/1	19.479,62		24.349,53
Çocuk Gelişimcisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Diş Protez Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	16.727,73		20.909,66
Diş Tabibi	TH	1/1	21.284,47		26.605,59
Diyetisyen (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Ebe (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Ebe (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	TH	3/1	16.727,73		20.909,66
Eczacı	TH	1/1	20.472,02		25.590,03
Fizikoterapist (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Fizyoterapist	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Hemşire (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Hemşire (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	TH	3/1	16.727,73		20.909,66
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	16.727,73		20.909,66
Pedagog (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Psikolog	TH	1/1	19.099,62		23.874,53
Radyoterapist (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	GH	1/1	19.099,62		23.874,53
Sağlık Fizikçisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	GH	1/1	19.099,62		23.874,53
Sağlık Memuru (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	GH	1/1	19.150,28		23.937,85
Sağlık Memuru (Önlisans Mezunu)	GH	1/1	18.648,14		23.310,18

Sağlık Memuru (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	GH	3/1	16.727,73		20.909,66
Sağlık Teknikeri	GH	1/1	18.648,14		23.310,18
Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki öğrenim Mezunu)	GH	3/1	16.727,73		20.909,66
Sosyal Çalışmacı (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	1/1	19.099,62		23.874,53
Tabip	GH	1/1	23.125,01		28.906,26
Tıbbi Teknolog (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	GH	1/1	19.099,62		23.874,53
Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)	GH	1/1	23.148,95		28.936,19
Uzman Tabip	TH	1/1	25.731,48		32.164,35
Veteriner	SH	1/1	22.863,35	11.431,68	28.579,19
Veteriner Sağlık Teknikeri	SH	1/1	18.755,90		23.444,88
Veteriner Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.902,67		21.128,34
Arkeolog	SH	1/1	21.803,73		27.254,66
Çözümleyici (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.671,74		24.589,68
Dekoratör (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.633,73		24.542,16
Desinatör (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.633,73		24.542,16
Ekonomist (Lisans Mezunu)	SH	1/1	15.652,24		19.565,30
Fizikçi	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Grafiker (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.633,73		24.542,16
Heykeltıraş (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.633,73		24.542,16
Hidrobiyolog	SH	1/1	19.671,74		24.589,68
Hidrolog	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
İstatistikçi	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Jeofizikçi	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Jeolog	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Jeomorfoloğ	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Kaptan (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.633,73		24.542,16
Kimyager	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Kütüphaneci (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.684,41		24.605,51
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.113,27		20.141,59
Matematikçi	SH	1/1	21.616,51		27.020,64
Mimar	SH	1/1	24.154,52	12.077,26	30.193,15
Mühendis	SH	1/1	24.154,52	12.077,26	30.193,15
Ölçü Ayar Memuru (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.306,31		20.382,89
Paleontolog (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.671,74		24.589,68
Peyzaj Mimarı	TH	1/1	24.154,52		30.193,15
Pilot	TH	1/1	19.671,74		24.589,68
Programcı (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	19.671,74		24.589,68
Restoratör (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	19.633,73		24.542,16
Sanat Tarihçisi	TH	1/1	19.633,73		24.542,16
Sosyolog	TH	1/1	19.671,74		24.589,68
Şehir Plancısı	TH	1/1	24.154,52		30.193,15
Tekniker	SH	1/1	19.621,76		24.527,20
Teknisyen (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.113,27		20.141,59
Teknik Ressam (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	19.528,76		24.410,95
Teknik Ressam (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.113,27		20.141,59
Topograf (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	16.113,27		20.141,59

SÖZLEŞMELİ PERSONELE YAPILACAK İLAVE ÖDEME (01.01.2024 - 31.12.2024)

(15.07.2023 Tarih ve 32249 Sayılı R.G. Yayınlanan 7456 Sayılı Kanun)

(20.07.2023 tarih ve 27998389-010.06.02-2330644 No'lu Hazine ve Mal. Bak. Kamu Mali Yön. ve Dön. Gen. Müd.'nün İlave Ödemeler Hakkında Genelgesi)

Açıklama	Aylar	Tutar (TL)
İlave Ödeme: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "EK MADDE 40" (Gösterge Rakamı (15.965) x Memur Aylık Katsayısı (0,760871) - Damga Vergisi Binde 7,59) =	Ocak- Haziran	12.055,10
	Temmuz-Aralık	

- 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelin de söz konusu ek 40 ıncı maddede yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ilave ödemedden yararlandırılması ve bu ödemenin maaş bordrosunda sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilmesi gerekmektedir.

**(2) SAYILI CETVEL 5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK TAM ZAMANLI
SÖZLEŞMELİ PERSONELİN EK ÖDEME ORAN VE TUTARLARI (01.01.2024 - 30.06.2024)**
(Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 05.01.2024 tarih ve
27998389-010.06.02-2774790 sayılı (Sıra No: 3) Genelgesi)

Unvan	Öğrenim Durumu	Hizmet Yılı	Oran (%)	Dönemi Brüt Tutar (TL)
Hukuk Müşaviri		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	170	12.288,07
		b) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	9.396,76
Avukat		a) 19 yıl ve daha fazla olanlar	150	10.842,41
		b) 13-18 (dahil) yıl arasında olanlar	140	10.119,58
		c) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	9.396,76
Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	150	10.842,41
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	140	10.119,58
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	130	9.396,76
Fizikçi, Kimyager, İstatistikçi, Jeolog, Arkeolog, Hidrolog, Jeofizikçi, Jeomorfoloğu, Matematikçi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	120	8.673,93
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	110	7.951,10
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	100	7.228,27
Restoratör, Tekniker, Grafiker, Kaptan, Teknik Ressam, Hidrobiyolog, Pilot, Sanat Tarihçisi, Sosyolog, Ekonomist, Topograf, Teknisyen, Laborant, Ölçü Ayar Memuru, Kütüphaneci, Dekoratör, Desinatör, Heykeltraş, Paleontolog, Peyzaj Mimarı	Lisans mezunu olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	110	7.951,10
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	100	7.228,27
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	85	6.144,03
	Önlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	7.951,10
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	7.228,27
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	6.144,03
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	7.228,27
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	6.144,03
Uzman Tabip		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	200	14.456,55
		b) 7-12 (dahil) yıl arasında olanlar	190	13.733,72
		c) 0-6 (dahil) yıl arasında olanlar	180	13.010,89
Tabip, Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)		a) 16 yıl ve daha fazla olanlar	190	13.733,72
		b) 10-15 (dahil) yıl arasında olanlar	180	13.010,89
		c) 0-9 (dahil) yıl arasında olanlar	170	12.288,07
Diş Tabibi		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	185	13.372,31
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	175	12.649,48
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	165	11.926,65
Veteriner		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	165	11.926,65
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	155	11.203,83
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	145	10.481,00
Eczacı		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	140	10.119,58
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	130	9.396,76
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	120	8.673,93
Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist, Sosyal Çalışmacı, Biyolog, Bakteriyolog, Çocuk Gelişimci, Antropolog, Sağlık Fizikçisi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	115	8.312,52
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	105	7.589,69
		c) 3-11 (dahil) yıl arasında olanlar	95	6.866,86
		d) 0-2 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
Sağlık Teknikeri, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Veteriner Sağlık Teknikeri, Diş Protez Teknisyeni, Sağlık Teknisyeni, Laborant, Veteriner Sağlık Teknisyeni, Fizikoterapist, Pedagog, Tıbbi Teknolog, Radyoterapist	Sağlık bilimleri lisansiyeri olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	115	8.312,52
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	105	7.589,69
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	95	6.866,86
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45

Sağlık Teknikeri, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Veteriner Sağlık Teknikeri, Diş Protez Teknisyeni, Sağlık Teknisyeni, Laborant, Veteriner Sağlık Teknisyeni, Fizikoterapist, Pedagog, Tıbbi Teknolog, Radyoterapist	Önlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	115	8.312,52
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	105	7.589,69
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	95	6.866,86
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	105	7.589,69
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	95	6.866,86
c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar		90	6.505,45	
Çözümleyici, Programcı, Mütercim		a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	115	8.312,52
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	110	7.951,10
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100	7.228,27
Çocuk Eğitici, Çocuk Rehberi ve Gözlemcisi, Tercüman, Eğitimci, Çocuk Eğitici, Kameraman	Yükseköğrenim mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	7.951,10
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	7.228,27
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	6.144,03
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	7.228,27
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	6.505,45
c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar		85	6.144,03	

XI. DAVA AÇMA SÜRELERİ, MAHKEMELER İÇİN YILLARA GÖRE PARASAL SINIRLAR, AVUKATLIK, TANIKLIK, ARABULUCULUK ve UZLAŞTIRMACI İLE BİLİRKİŞİLİK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

DAVA AÇMA SÜRELERİ			
Dava Konusu	Dava Açılacak Mahkeme	Dava Açma Süresi	Dayanağı
Vergi/Ceza İhbarnamesine	Vergi Mahkemesi	Tebliğden İtibaren 30 Gün İçinde	Vergi Usul Kanunu 2577 Sayılı Kanun
İtirazı Kayıtlı Verilen Beyannameye Ait Tahakkuk Fişine	Vergi Mahkemesi	Tahakkuk Tarihinden İtibaren 30 Gün İçinde	2577 Sayılı Kanun
Ödeme Emrine	Vergi Mahkemesi	Tebliğden İtibaren 15 Gün İçinde	6183 Sayılı Kanun 2577 Sayılı Kanun
Haciz Varakasına	Vergi Mahkemesi	Haciz Tarihinden İtibaren 30 Gün İçinde	6183 Sayılı Kanun 2577 Sayılı Kanun
İhtiyati Tahakkuka	Vergi Mahkemesi	İhtiyati Tahakkukun Bildirim Tarihinden İtibaren 15 Gün İçinde	6183 Sayılı Kanun 2577 Sayılı Kanun
İhtiyati Hacze	Vergi Mahkemesi	Haciz Tarihinden İtibaren 15 Gün İçinde	6183 Sayılı Kanun 2577 Sayılı Kanun
İşyeri Kapama Kararına	İdare Mahkemesi	Yazının Tebliğinden İtibaren 30 Gün	2577 Sayılı Kanun
Temyiz Davası Açma	Danıştay'a	Kararın Tebliğinden İtibaren 30 Gün	2577 Sayılı Kanun

MAHKEMELER İÇİN YILLARA GÖRE PARASAL SINIRLAR (2020 – 2024)

1) İş Mahkemeleri, Asliye Hukuk ve Asliye Ticaret Mahkemeleri, Sulh Hukuk Mahkemeleri, Tüketici Mahkemeleri Parasal Sınırları (TL)					
Açıklama	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)
Senetle ispat zorunluluğu sınırı	4.480	4.880	6.640	14.800	23.450
İstinaf sınırı	5.390	5.880	8.000	17.830	28.250
Temyiz sınırı	72.070	78.630	107.090	238.730	378.290
Temyizde duruşma sınırı	108.120	117.960	160.660	358.150	567.520

* Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.

2) İdari Yargı Parasal Sınırları						
Açıklama	2020 Yılı	2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı	2024 Yılı	
İstinaf sınırı	7.000	7.630	10.390	23.160	31.000	
Temyiz sınırı	207.000	225.850	307.600	685.730	920.000	
Duruşma sınırı	53.000	57.000	77.000	171.000	270.000	
Heyet halinde görülecek davalar	53.000	57.000	77.000	171.000	270.000	
3) Tüketici Hakem Heyeti Görev Sınırı						
Açıklama	2020 Yılı	2021 Yılı	01.01.2022 30.09.2022 arası	01.10.2022 31.12.2022 arası	2023	2024
İlçe	6.920,00	7.550,00	10.280,00	30.000,00	66.000,00	104.000,00
İl	10.390,00	11.330,00	15.430,00	30.000,00	66.000,00	104.000,00
Not: Resmi rakamlar değildir, herhangi bir hata olması halinde sorumluluk kabul edilmez. 2024 yılı için %58,46 yeniden değerlendirme oranı esas alınarak hesaplanmıştır.						

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ (21.09.2023 -)		
(Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının 21.09.2023 tarih ve 32316 sayılı R.G.'de yayınlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi Tebliği)		
BİRİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Dava ve Takiplerin Dışındaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret (TL)		
1.	Büroda sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	2.300,00 TL
	Takip eden her saat için	1.300,00 TL
2.	Çağrı üzerine gidilen yerde sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	4.800,00 TL
	Takip eden her saat için	2.500,00 TL
3.	Yazılı danışma için	4.800,00 TL
	Takip eden her saat için	2.300,00 TL
4.	Her türlü dilekçe yazılması, ihbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesinde	3.600,00 TL
5.	Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	
	a) Kira sözleşmesi ve benzeri	4.400,00 TL
	b) Tüzük, yönetmelik, miras sözleşmesi, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	19.000,00 TL
	c) Şirket ana sözleşmesi, şirketlerin devir ve birleşmesi vb. ticari işlemlerle ilgili sözleşmeler	11.400,00 TL
İKİNCİ BÖLÜM		
İş Takibi Konusundaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret (TL)		
1.	Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme aşamasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin çıkarılması gibi işlerin takibi için	3.800,00 TL
2.	a) Bir hakkın doğumu, tespiti, tescili, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan işlemler için	6.300,00 TL
	b) İpotek tesisi ve fekki gibi işlemlerde dahil olmak üzere bir hakkı, doğumu ve sona erdirilmesi olarak nitelenen işlemler nedeni ile sürekli sözleşme ile çalışan bankalar, finans kuruluşları ve benzerlerine verilen bir hukuki yardım için	1.300,00 TL
3.	Tüzel kişi tacirlerin ana sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin çalışma konuları ile ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması, devri ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	31.900,00 TL
4.	Vergi uzlaşma komisyonlarında takip edilen işlemler için	12.900,00 TL
5.	Uluslararası yargı yerlerinde takip edilen işlemlerde	
	a) Duruşmasız ise	63.300,00 TL
	b) Duruşmalı ise	109.400,00 TL
	c) Konusu para olan işlemlerde ise ücret Tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenir	
6.	6502 sayılı Kanununun 70 inci maddesinin birinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla il ve ilçe tüketici hakem heyetleri, sebze ve meyve hal hakem heyetleri nezdinde sunulacak hukuki yardımlar bu Tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenir. Ancak üçüncü kısma göre belirlenecek hizmete konu işin ücreti, maktu ücretin altında ise asıl alacağı geçmemek kaydıyla	3.200,00 TL

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
1136 sayılı Kanunun 35 inci Maddesi Gereğince Bulundurulması Zorunlu Sözleşmeli Avukatlara Aylık Ödenecek Ücret (TL)		
1.	Yapı kooperatiflerinde	10.500,00 TL
	Anonim şirketlerde	15.800,00 TL
2.	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarife göre hesaplanacak avukatlık ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		
	Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla Özel Kişi ve Tüzel Kişilerin Sözleşmeli Avukatlarına Ödeyecekleri Aylık Avukatlık Ücreti	15.800,00 TL
1.	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarife göre hesaplanacak avukatlık ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
İKİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebile Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret (TL)		
1.	Görülmekte olan bir dava içinde olmamak koşulu ile ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, delillerin tespiti, icranın geri bırakılması, ödeme ve tevdi yeri belirlenmesi işleri için:	
	a) Duruşmasız ise	4.700,00 TL
	b) Duruşmalı ise	5.900,00 TL
2.	Ortaklığın giderilmesi için satış memurluğunda yapılacak işlerin takibi için	7.600,00 TL
3.	Ortaklığın giderilmesi ve taksim davaları için	17.400,00 TL
	Vergi Mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için	
4.	a) Duruşmasız ise	10.500,00 TL
	b) Duruşmalı ise	20.900,00 TL
5.	Tüketici Mahkemelerinde görülen kredi taksitlerinin veya faizinin uyarlanması davaları için	8.700,00 TL
İKİNCİ BÖLÜM		
Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret (TL)		
1.	İcra Dairelerinde yapılan takipler için	3.600,00 TL
2.	İcra Mahkemelerinde takip edilen işler için	4.200,00 TL
3.	İcra Mahkemelerinde takip edilen dava ve duruşmalı işler için	6.800,00 TL
4.	Tahliyeyle ilişkin icra takipleri için	7.400,00 TL
5.	İcra Mahkemelerinde takip edilen ceza işleri için	5.600,00 TL
6.	Ceza soruşturma evresinde takip edilen işler için	5.300,00 TL
7.	Sulh Hukuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için	10.700,00 TL
8.	Sulh Ceza Mahkemeleri ve İnfaz Hakimliklerinde takip edilen davalar için	8.000,00 TL
9.	Asliye Mahkemelerinde takip edilen davalar için	17.900,00 TL
10.	Tüketici Mahkemelerinde takip edilen davalar için	9.000,00 TL
11.	Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinde takip edilen davalar için	25.500,00 TL
12.	Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	29.800,00 TL
13.	Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için	17.000,00 TL
14.	Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	29.800,00 TL
15.	Askerlik Kanunları uyarınca Disiplin Kurullarında takip edilen davalar için	11.700,00 TL
	İdare ve Vergi Mahkemelerinde takip edilen davalar için	
16.	a) Duruşmasız ise	10.500,00 TL
	b) Duruşmalı ise	20.900,00 TL
	Bölge Adliye Mahkemeleri ile Bölge İdare Mahkemelerinde takip edilen istinaf yolu ile görülen işlerin takipleri için	
17.	a) İlk derecede görülen davalar için	16.500,00 TL
	b) İstinaf yolu ile görülen bir duruşması olan işler için	10.200,00 TL
	e) İstinaf yolu ile görülen birden fazla duruşması veya keşif gibi avukatın da bulunması gereken sair işlemleri olan işler için	20.400,00 TL
18.	Sayıştay'da görülen hesap yargılamaları için	
	a) Duruşmasız ise	17.100,00 TL

	b) Duruşmalı ise	32.000,00 TL
19.	Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	32.000,00 TL
20.	Danıştay'da ilk derecede görülen davalar için	
	a) Duruşmasız ise	17.100,00 TL
	b) Duruşmalı ise	34.200,00 TL
21.	Yargıtay, Danıştay, ve Sayıştay'da temyiz yolu ile görülen işlerin duruşması için	17.100,00 TL
22.	Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	19.800,00 TL
23.	Anayasa Mahkemesinde görülen dava ve işler için	
	a) Yüce Divan sıfatı ile bakılan davalar	67.700,00 TL
23.	b) Bireysel başvuru	
	Duruşmalı işlerde	18.800,00 TL
	Duruşmasız işlerde	37.600,00 TL
	c) Diğer dava ve işler	38.800,00 TL

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret (Oran/TL)

1.	İlk 200.000,00 TL için	% 16,00
2.	Sonra gelen 200.000,00 TL için	% 15,00
3.	Sonra gelen 400.000,00 TL için	% 14,00
4.	Sonra gelen 600.000,00 TL için	% 11,00
5.	Sonra gelen 800.000,00 TL için	% 8,00
6.	Sonra gelen 1.000.000,00 TL için	% 5,00
7.	Sonra gelen 1.200.000,00 TL için	% 3,00
8.	Sonra gelen 1.400.000,00 TL için	% 2,00
9.	5.600.000,00 TL'dan yukarısı için	% 1,00

Açıklama:

Amaç ve kapsam

- Mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandıran her türlü merci kararlarında ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa yükletilmesi gereken avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve bu Tarife hükümleri uygulanır.
- Taraflar arasında akdi avukatlık ücreti kararlaştırılmaması veya kararlaştırılan akdi avukatlık ücretinin geçersiz sayılması halinde; mahkemelerce, dava konusu edilen tutar üzerinden bu Tarife gereğince hesaplanacak avukatlık ücretinin altında bir ücrete hükmedilemez. Bu Tarife 1136 sayılı Kanunun 164 üncü maddesinin dördüncü fıkrası doğrultusunda gerçekleştirilecek olan akdi avukatlık ücreti belirlenmesinde sadece asgari değer hesaplanmasında dikkate alınır. Diğer hususlar 1136 sayılı Kanundaki hükümlere tabidir.
- Avukatlık asgari ücret tarifesi altında vekalet ücreti kararlaştırılmaz. Bu Tarife hükümleri altında kararlaştırılan akdi avukatlık ücretleri, bu Tarife hükümleri uyarınca kararlaştırılmış olarak kabul edilir.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler

- Bu Tarifede yazılı avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemler karşılığıdır. Avukat tarafından takip edilen dava veya işle ilgili olarak düzenlenen dilekçe ve yapılan diğer işlemler ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tavzihine ilişkin istemlerin ret veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.
- Buna karşılık, icra takipleriyle, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay'da Temyizen ve bölge idare ve bölge adliye mahkemelerinde istinaf başvurusu üzerine görülen işlerin duruşmaları ayrı ücreti gerektirir.
- Hangi sebeple olursa olsun, temyiz veya istinaf başvurusu üzerine verilen bozma veya kaldırma kararı sonrasında hükmolunan yargı kararlarında, hükmün verildiği tarihte yürürlükte olan Tarife esas alınır.

Avukatlık ücretinin aidiyeti, sınırları ve ortak veya değişik sebeple davanın reddinde davalıların avukatlık ücreti

- Yargı yerlerince avukata ait olmak üzere karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, bu Tarifede yazılı miktardan az ve üç katından çok olamaz. Bu ücretin belirlenmesinde, avukatın emeği, çabası, işin önemi, niteliği ve davanın süresi göz önünde tutulur.
- Mütessesil sorumluluk da dahil olmak üzere, birden fazla davalı aleyhine açılan davanın reddinde, ret sebebi ortak olan davalılar vekili lehine tek, ret sebebi ayrı olan davalılar vekili lehine ise her ret sebebi için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmlenir.

Birden çok avukat ile temsil

- Aynı hukuki yardımın birden çok avukat tarafından yapılması durumunda, karşı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tümünü hak etme

- Hangi aşamada olursa olsun, dava ve icra takibini kabul eden avukat, bu Tarife hükümleri ile belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.
- Gerek kısmi dava gerekse belirsiz alacak ve tespit davasında mahkemece dava değerinin belirlenmesinden sonra davacı davasını belirlenmiş değere göre takip etmese dahi, yasal avukatlık ücreti, belirlenmiş dava değerine göre hesaplanır.

Davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulhte ücret

- Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul, sulh veya herhangi bir nedenle; ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse, bu Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükmlenir. Bu madde yargı mercileri tarafından hesaplanan akdi avukatlık ücreti sözleşmelerinde uygulanmaz.

Görevsizlik, yetkisizlik, dava ön şartlarının yokluğu veya husumet nedeniyle davanın reddinde, davanın nakli ve açılmamış sayılmasında ücret

- Ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar; davanın nakli, davanın açılmamış sayılması yahut görevsizlik veya yetkisizlik kararı verildikten sonra başka bir mahkemede yargılamaya devam edilmemesi durumunda bu Tarifede yazılı ücretin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra karar verilmesi durumunda tamamına hükmlenir. Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmlenilecek avukatlık ücreti, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

- Davanın dinlenebilmesi için kanunlarda öngörülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımda yazılı avukatlık ücretine hükümlenir.
- Kanunlar gereği gönderme, yeni mahkemeler kurulması, iş bölümü itirazı nedeniyle verilen tüm gönderme kararları nedeniyle görevsizlik, gönderme veya yetkisizlik kararı verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmedilemez.
- Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde ve ayrılmasında ücret**
- Bir davanın takibi sırasında karşılık dava açılması, başka bir davanın bu davayla birleştirilmesi veya davaların ayrılması durumunda, her dava için ayrı ücrete hükümlenir.
- Nafaka, kira tespiti ve tahliye davalarında ücret**
- Tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı, kira tespiti ve nafaka davalarında tespit olunan kira bedeli farkının veya hükümlenilen nafakanın bir yıllık tutarı üzerinden bu Tarifenin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın tamamı, avukatlık ücreti olarak hükümlenir. Bu miktarlar, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre belirlenmiş bulunan ücretten az olamaz.
- Nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemez.
- Manevi tazminat davalarında ücret**
- Manevi tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.
- Davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına bu Tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez.
- Bu davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükümlenir.
- Manevi tazminat davasının, maddi tazminat veya parayla değerlendirilmesi mümkün diğer taleplerle birlikte açılması durumunda; manevi tazminat açısından avukatlık ücreti ayrı bir kalem olarak hükmedilir.
- İcra ve iflas müdürlükleri ile icra mahkemelerinde ücret**
- İcra ve İflas Müdürlüklerindeki hukuki yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün işlemlerin karşılığıdır. Konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir. Şu kadar ki takip miktarı 22.500,00 TL'ye kadar olan icra takiplerinde avukatlık ücreti, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde, icra dairelerindeki takipler için öngörülen maktu ücrettir. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemez.
- Aciz belgesi alınması, takibi sonuçlandıran işlemlerden sayılır. Bu durumda avukata tam ücret ödenir.
- İcra mahkemelerinde duruşma yapılsa bu Tarife gereğince ayrıca avukatlık ücretine hükmedilir. Şu kadar ki bu ücret, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünün iki ve üç sıra numaralarında gösterilen iş ve davalarla ilgili hukuki yardımlara ilişkin olup, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenecek avukatlık ücreti bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemez. Ancak icra mahkemelerinde açılan istihkak davalarında, üçüncü kısım gereğince hesaplanacak avukatlık ücretine hükümlenir.
- Borçlu ödeme süresi içerisinde borcunu öderse bu Tarifeye göre belirlenecek ücretin dörtte üçü takdir edilir. Maktu ücreti gerektiren işlerde de bu hüküm uygulanır.
- Tahliyeye ilişkin icra takiplerinde bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde belirtilen maktu ücrete hükmedilir. Borçlu ödeme süresi içerisinde borcunu öderse bu Tarifeye göre belirlenecek ücretin dörtte üçü takdir edilir.
- İcra dairelerinde borçlu vekili olarak takip edilen işlerde taraflar arasında akdi avukatlık ücreti kararlaştırılmamış veya kararlaştırılan akdi avukatlık ücretinin geçersiz sayıldığı hallerde; çıkabilecek uyuşmazlıkların 1136 sayılı Kanununun 164 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca çözülmesinde avukatlık ücreti, bu Tarifenin ikinci kısım ikinci bölümünde icra dairelerinde yapılan takipler için belirlenen maktu ücrettir. Ancak belirlenen ücret asıl alacağı geçemez.
- Tüketici mahkemeleri ve tüketici hakem heyetlerinde ücret**
- Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre vekâlet ücretine hükmedilir.
- Ancak, hükmedilen ücret kabul veya reddedilen miktarı geçemez.
- Ancak, mevcut olduğu halde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali halinde tüketici aleyhine vekâlet ücretine hükmedilemez.
- Tüketici hakem heyetlerinde avukat aracılığı ile takip edilen işlerde, avukat ile müvekkili arasında çıkabilecek uyuşmazlıklarda bu Tarifenin birinci kısım ikinci bölümünün tüketici hakem heyetlerine ilişkin kuralı uygulanır.
- Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret**
- Bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkeme için bu Tarifenin ikinci kısmında belirtilen maktu ücretlerin altında kalmamak kaydıyla (7 nci maddenin ikinci fıkrası, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ile 12 nci maddenin birinci fıkrası, 16 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla) bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.
- Ancak, hükmedilen ücret kabul veya reddedilen miktarı geçemez.
- Maddi tazminat istemli davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına bu Tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez.
- Maddi tazminat istemli davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükümlenir.
- Ceza davalarında ücret**
- Kamu davasına katılma üzerine, mahkumiyete ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş ise vekil ile temsil edilen katılan lehine bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde belirlenen avukatlık ücreti sanığa yükletilir. Bu hüküm, katılanın 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen vekili bulunması durumunda kovuşturma için ödenen ücret mahsup edilerek uygulanır.
- Ceza hükmü taşıyan özel kanun, tüzük ve karamemelere göre yalnız para cezasına hükümlenilen davalarda bu Tarifeye göre belirlenecek avukatlık ücreti hükümlenilen para cezası tutarını geçemez.
- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 ve devamı maddelerine göre tazminat için Ağır Ceza Mahkemelerine yapılan başvurularda, bu Tarifenin üçüncü kısmı gereğince avukatlık ücretine hükmedilir. Şu kadar ki, hükmedilecek bu ücret ikinci kısmının ikinci bölümünün sekizinci sırasındaki ücretten az, on ikinci sırasındaki ücretten fazla olamaz.
- Beraat eden ve vekil veya müdafii ile temsil edilen sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir. Bu hüküm, sanığın 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen müdafii bulunması durumunda kovuşturma için Hazine'den alınan ücretin mahsubu suretiyle uygulanır.
- Ceza mahkemelerinde görülen teklip, internet yayın içeriğinden çıkarma, idari para cezalarına itiraz gibi başvuruların kabulü veya ilk derece mahkemesinin kararına yapılan itiraz üzerine, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılması halinde işin duruşmasız veya duruşmalı oluşuna göre ikinci kısım birinci bölüm 1. sıradaki iş için öngörülen maktu ücretine hükmedilir. Ancak başvuruya konu idari para cezasının miktarı bu Tarifenin ikinci kısım birinci bölüm 1. sıradaki iş için öngörülen maktu ücretin altında ise idari para cezası kadar avukatlık ücretine hükmedilir.
- Danıştayda, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde görülen dava ve işlerde ücret**
- Danıştayda ilk derecede veya duruşmalı olarak temyiz yoluyla görülen dava ve işlerde, idari ve vergi dava daireleri kurulları ile dava dairelerinde, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde birinci savunma dilekçesi süresinin bitimine kadar anlaşmazlığın feragat, kabul, davanın konusuz kalması ya da herhangi bir nedenle ortadan kalkması veya bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi durumunda bu Tarifede yazılı ücretin yarısına, diğer durumlarda tamamına hükmedilir.

- Şu kadar ki, dilekçelerin görevli mercie gönderilmesine veya dilekçenin reddine karar verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmolunmaz.

Arabuluculuk, uzlaşma ve her türlü sulh anlaşmasında ücret

- 1136 sayılı Kanunun 35/A maddesinde uzlaşma sağlama, arabuluculuk, uzlaştırma ve her türlü sulh anlaşmalarından doğacak avukatlık ücreti uyuşmazlıklarında bu Tarifede yer alan hükümler uyarınca hesaplanacak miktarlar, akdi avukatlık ücretinin asgari değerlerini oluşturur.

- Ancak, arabuluculuğun dava şartı olması halinde, arabuluculuk aşamasında avukat aracılığı ile takip edilen işlerde aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen işlerde avukatlık ücreti; arabuluculuk sonucunda arabuluculuk anlaşma belgesinin imzalanması halinde, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre hesaplanan ücretin dörtte bir fazlası olarak belirlenir. Şu kadar ki miktarı 28.750,00 TL'ye kadar olan arabuluculuk faaliyetlerinde avukatlık ücreti, bu maddenin (c) bendinde yer alan maktu ücretin dörtte bir fazlası olarak belirlenir. Ancak, bu ücret asıl alacağı geçemez.

b) Konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen işlerde avukatlık ücreti; arabuluculuk sonucunda arabuluculuk anlaşma belgesinin imzalanması halinde, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre öngörülen maktu ücretin dörtte bir fazlası olarak belirlenir.

c) Arabuluculuk faaliyetinin anlaşmazlık ile sonuçlanması halinde, tarafın aynı vekille dava yoluna gitmesi durumunda müvekkilin avukatına ödeyeceği asgari ücret, (c) bendine göre ödediği maktu ücret mahsup edilerek, bu Tarifeye göre belirlenir.

Tahkimde ve Sigorta Tahkim Komisyonunda ücret

- Hakem önünde yapılan her türlü hukuki yardımlarda bu Tarife hükümleri uygulanır.

- Sigorta Tahkim Komisyonları, vekalet ücretine hükmederken, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde asliye mahkemeleri için öngörülen ücretin altında kalmamak kaydıyla bu Tarifenin üçüncü kısmına göre avukatlık ücretine hükmeder. Ancak talebi kısmen ya da tamamen reddedilenler aleyhine bu Tarifeye göre hesaplanan ücretin beşte birine hükmedilir. Konusu para ile ölçülemeyen işlerde, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde asliye mahkemeleri için öngörülen maktu ücrete hükmedilir. Ancak talebi kısmen ya da tamamen reddedilenler aleyhine öngörülen maktu ücretin beşte birine hükmedilir. Sigorta Tahkim Komisyonlarına hükmedilen vekalet ücreti, kabul veya reddedilen miktarı geçemez.

- 28/1/2012 tarihli ve 28187 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Tahkim Kurulu, bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde idare ve vergi mahkemelerinde görülen davalar için öngörülen avukatlık ücretine hükmeder.

İş takibinde ücret

- Bu Tarifeye göre iş takibi; yargı yetkisinin kullanılması ile ilgisi bulunmayan iş ve işlemlerin yapılabilmesi için, iş sahibi veya temsilci tarafından yerine getirilmesi kanunlara göre zorunlu olan iş ve işlemlerdir.

- Bu Tarifede yazılı iş takibi ücreti bir veya birden çok resmi daire, kurum veya kuruluşça yapılan çeşitli işlemleri içine alsın, o işin sonuçlanmasına kadar yapılan bütün hukuki yardımların karşılığıdır.

Dava vekilli ve dava takipçileri eliyle takip olunan işlerde ücret

- Dava vekilleri tarafından takip olunan dava ve işlerde de bu Tarife uygulanır.

- Dava takipçileri tarafından takip olunan dava ve işlerde bu Tarifede belirtilen ücretin 1/4'ü uygulanır.

Tarifede yazılı olmayan işlerde ücret

- Bu Tarifede yazılı olmayan hukuki yardımlar için, işin niteliği göz önünde tutularak, bu Tarifedeki benzer işlere göre ücret belirlenir.

Uygulanacak tarife

- Avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan Tarife esas alınır.

Seri davalarda ücret

- İhtiyari dava arkadaşlığının bir türü olan seri davalar ister ayrı dava konusu yapılsın ister bir davada birleştirilse toplamda on dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam avukatlık ücretine, toplamda elli dosyaya kadar açılan seri davalarda ilk on dosyadan sonra gelen her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %50'si oranında avukatlık ücretine, toplamda yüz dosyaya kadar açılan seri davalarda ilk elli dosyadan sonra gelen her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %40'ı oranında avukatlık ücretine, toplamda yüzden fazla açılan seri davalarda ilk yüz dosyadan sonra gelen her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %25'i oranında avukatlık ücretine hükmedilir. Duruşmalı işlerde bu şekilde avukatlık ücretine hükmedilmesi için dosyaya ilişkin tüm duruşmaların aynı gün aynı mahkemede yapılması gerekir.

Kötü niyetli veya haksız dava açılmasında ücret

- Kötü niyetli davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan taraf, yargılamaya giderlerinden başka, diğer tarafın vekiliyle aralarında kararlaştırılan vekalet ücretinin tamamı veya bir kısmını ödemeye mahkûm edilebilir. Vekalet ücretinin miktarı hakkında uyuşmazlık çıkması veya mahkemece miktarının fahiş bulunması hâlinde, bu miktar doğrudan mahkemece 1136 sayılı Kanun ve bu Tarife esas alınarak takdir olunur.

TANIKLIK ÜCRET TARİFESİ (01.01.2024 - 31.12.2024)	
(5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 61 nci Md)	
(Adalet Bakanlığı tarafından 24.10.2023 tarih ve 32349 sayılı R.G.'de yayınlanan Tanıklık Ücret Tarifesi)	
Tanığa Ödenecek Ücret (TL)	
Tanığa, tanıklık nedeni ile kaybettiği zamanla orantılı olarak günlük,	60,00 ilâ 100,00 TL
<p>- Tanık, hazır olabilmek için seyahat etmek zorunda kalmışsa yol giderleriyle tanıklığa çağrıldığı yerdeki konaklama ve beslenme giderleri de karşılanır.</p> <p>- Tanığa bu Tarifeye göre ödenmesi gereken ücret ve giderler hiçbir vergi, resim ve harca tabi değildir.</p> <p>- Bu tarife uyarınca Devlet Hazinesinden yapılan harcamalar 5271 sayılı eza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesi uyarınca yargılama giderlerinden sayılır.</p>	

ARABULUCULUK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ (01.01.2024 - 31.12.2024)	
(Adalet Bakanlığı tarafından 29.12.2023 tarih ve 32414 sayılı R.G.'de yayınlanan Arabuluculuk Asgari Ücret tarifesi)	
(6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu)	
BİRİNCİ KISIM	
Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yoluyla Çözümüne Kavuşturulmasının Sağlanmasında Arabulucuya Ödenecek Ücret (TL)	
	a) Aile Hukuku ile ilgili uyuşmazlıklarda;
1.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,
	520,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,
	1.100,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,
	1.200,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,
	1.300,00 TL

a) Ticari uyuşmazlıklarda;		
2.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	900,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.900,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	2.000,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	2.100,00 TL
a) İşçi - işveren uyuşmazlıklarında;		
3.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	520,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.100,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.200,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.300,00 TL
a) Tüketici uyuşmazlıklarında;		
4.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	520,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.100,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.200,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.300,00 TL
a) Kira uyuşmazlıklarında, Komşu Hakkı uyuşmazlıklarında ve Kat Mülkiyeti Kanunundan Kaynaklanan uyuşmazlıklarda;		
5.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	580,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.200,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.300,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.400,00 TL
a) Ortaklığın Giderilmesi Uyuşmazlıklarında;		
6.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	600,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.400,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.500,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.600,00 TL
a) Diğer tür uyuşmazlıklarda ise; taraf başına,		
7.	aa) Bir saati; 2 kişinin taraf olması durumunda, taraf başına,	550,00 TL
	ab) Bir saati; 3-5 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.150,00 TL
	ac) Bir saati; 6-10 kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.250,00 TL
	ad) Bir saati; 11 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda, taraf sayısı gözetmeksizin,	1.350,00 TL
İKİNCİ KISIM		
Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yoluyla Çözüme Kavuşturulmasının Sağlanmasında Arabulucuya Ödenecek Ücret (TL)		
Üzerinde Anlaşılan Miktarın;		Oranı (%)
İlk 200.000,00 TL'si için		
1.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	%6
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	%9
Sonra gelen 320.000,00 TL 'si için		
2.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 5
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 7,5
Sonra gelen 520.000,00 TL'si için		
3.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 4
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 6
Sonra gelen 1.040.000,00 TL'si için		
4.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 3
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 4,5
Sonra gelen 3.120.000,00 TL'si için		
5.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 2
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 3
Sonra gelen 4.160.000,00 TL'si için		
6.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 1,5
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 2,5

Sonra gelen 8.320.000,00 TL 'si için		
7.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 1
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 1,5
17.680.000,00 TL 'den yukarı için		
8.	a) Bir arabulucu görev yaparsa	% 0,5
	b) Birden fazla arabulucu görev yaparsa	% 1

Açıklama:

Amaç, konu ve kapsam

- Özel hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yoluyla çözümlenmesinde, arabulucu ile uyuşmazlığın tarafları arasında geçerli bir ücret sözleşmesi yapılmamış olan veya ücret miktarı konusunda arabulucu ile taraflar arasında ihtilaf bulunan durumlarda, 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, 2/6/2018 tarihli ve 30439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği ve bu Tarife hükümleri uygulanır.

- Bu Tarifede belirlenen ücretlerin altında arabuluculuk ücreti kararlaştırılmaz. Aksine yapılan sözleşmelerin ücrete ilişkin hükümleri geçersiz olup, ücrete ilişkin olarak bu Tarife hükümleri uygulanır.

Arabuluculuk ücretinin kapsadığı işler

- Bu Tarifede yazılı arabuluculuk ücreti, uyuşmazlığın arabuluculuk yoluyla çözüme kavuşturulmasını sağlamak amacıyla, arabuluculuk faaliyetini yürüten arabulucular siciline kayıtlı kişiye, sarf ettiği emek ve mesainin karşılığında, uyuşmazlığın taraflarınca yapılan parasal ödemenin karşılığıdır.

- Arabuluculuk faaliyeti süresince arabulucu tarafından düzenlenen evrak ve yapılan diğer işlemler ayrı ücreti gerektirmez.

- Arabulucu, ihtiyari arabuluculuk süreci başlamadan önce arabuluculuk teklifinde bulunan taraf veya taraflardan ücret ve masraf isteyebilir. Bu fıkra uyarınca alınan ücret arabuluculuk süreci sonunda arabuluculuk ücretinden mahsup edilir. Arabuluculuk sürecinin başlamaması hâlinde bu ücret iade edilmez. Masraftan kullanılmayan kısım arabuluculuk süreci sonunda iade edilir.

- Arabulucu, dava şartı arabuluculuk sürecinde taraflardan masraf isteyemez.

- Arabulucu, arabuluculuk sürecine ilişkin olarak belirli kişiler için aracılık yapma veya belirli kişileri tavsiye etmenin karşılığı olarak herhangi bir ücret talep edemez. Bu yasağa aykırı olarak tesis edilen işlemler hükümsüzdür.

Arabuluculuk ücretinin sınırları

- Aksi kararlaştırılmadıkça arabuluculuk ücreti taraflarca eşit ödenir.

- Aynı uyuşmazlığın çözümüne ilişkin bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin birinci kısmında belirtilen hallerde arabuluculuk faaliyetinin birden çok arabulucu tarafından yürütülmesi durumunda, her bir arabulucuya bu Tarifede belirtilen ücret ayrı ayrı ödenir.

- Aynı uyuşmazlığın çözümüne ilişkin bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin ikinci kısmında belirtilen hallerde arabuluculuk faaliyetinin birden çok arabulucu tarafından yürütülmesi durumunda, bu Tarifede birden fazla arabulucu için belirtilen orandaki ücret her bir arabulucuya eşit bölünerek ödenir.

Ücretin tümünü hak etme

- Arabuluculuk faaliyetinin, gerek tarafların uyuşmazlık konusu üzerinde anlaşmaya varmış olması, gerek taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi, gerekse taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi veya taraflardan birinin ölümü ya da iflası halinde veya tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi sebepleriyle sona ermesi hallerinde, arabuluculuk faaliyetini yürütme görevini kabul eden arabulucu, bu Tarife hükümleri ile belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.

- Arabuluculuk faaliyetine başlandıktan sonra, uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığı hususu ortaya çıkar ve bu sebeple arabuluculuk faaliyeti sona erdirilir ise sonradan ortaya çıkan bu durumla ilgili olarak eğer arabulucunun herhangi bir kusuru yoksa arabuluculuk faaliyetini yürütme görevini kabul eden arabulucu, bu Tarife hükümleri ile belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.

Arabuluculuk faaliyetinin konusuz kalması, feragat, kabul ve sulhte ücret

- İhtiyari Arabuluculuk sürecinde uyuşmazlık, arabuluculuk faaliyeti devam ederken, arabuluculuk faaliyetinin konusuz kalması, feragat, kabul veya sulh gibi arabuluculuk yolu dışındaki yöntem ve nedenlerle giderilirse ücretin tamamına hak kazanılır.

- Dava şartı arabuluculuk sürecinde; sehven kayıt, mükerrer kayıt veya arabuluculuğa elverişli olmama nedeniyle sona erdirilmesi hallerinde arabulucuya ücret ödenmez.

Yeni bir uyuşmazlık konusunun ortaya çıkmasında ücret

- Somut bir uyuşmazlıkla ilgili arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi sırasında, yeni uyuşmazlık konularının ortaya çıkması halinde, her bir uyuşmazlık için ayrı ücrete hak kazanılır.

Arabuluculuk Ücret Tarifesine göre ücret

- Konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukuki uyuşmazlıklarda; arabuluculuk ücreti bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin birinci kısmına göre belirlenir.

- Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki uyuşmazlıklarda; arabuluculuk ücreti bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin ikinci kısmına göre belirlenir.

- Arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanamaması halinde, arabuluculuğun konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki uyuşmazlık olsa bile arabulucu, arabuluculuk ücretini bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin birinci kısmına göre isteyebilir.

- Arabuluculuk sürecinin sonunda seri uyuşmazlıklarda anlaşma sağlanması halinde, arabuluculuğun konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki uyuşmazlık olsa bile arabulucu, her bir uyuşmazlık bakımından, Ticari Uyuşmazlıklarda 2.500,00 TL, diğer uyuşmazlıklarda ise 2.000,00 TL ücret isteyebilir. Taraflardan birinin aynı olduğu ve bir ay içinde başvuru en az on beş uyuşmazlık seri uyuşmazlık olarak kabul edilir.

- Arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanması halinde, kira tespiti ve tahliye talepli uyuşmazlıklarda ücret; tahliye talepli uyuşmazlıklarda bir yıllık kira bedeli tutarının yarısı, kira tespiti uyuşmazlıklarında tespit olunan kira bedeli farkının bir yıllık tutarı üzerinden bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin ikinci kısmına göre belirlenir.

- Ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar ile ticari uyuşmazlıklarda, arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanması halinde, arabuluculuk ücreti bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesi'nin ikinci kısmına göre belirlenir. Ancak bu ücret 6.000,00 TL'den az olamaz.

- Arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanması halinde, anlaşma bedeline bakılmaksızın arabuluculuk ücreti 4.000,00 TL'den az olamaz.

Arabuluculuk Ücret Tarifesinde yazılı olmayan hallerde ücret

- Arabuluculuk Ücret Tarifesinde yazılı olmayan haller için, söz konusu Tarifenin birinci kısmındaki diğer tür uyuşmazlıklar için belirlenen ücret ödenir.

Uyuşmazlığın arabuluculuk-tahkim yoluyla çözülmesinin önerilmesinde ücret

- Arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanamaması halinde, anlaşmama son tutanağının düzenlenmesinden sonra, Arabulucu, tarafları arabuluculuk-tahkim yoluna devam etmeleri konusunda; arabuluculuk-tahkimin esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatıp, arabuluculuk-tahkim yoluyla

uyumsuzluğun çözülmesinin sosyal, ekonomik ve psikolojik açıdan faydalarının olabileceğini hatırlatarak teşvik edebilir. Bu teşvik üzerine tarafların, arabuluculuk-tahkim yoluna devam etmeyi ve bir tahkim merkezinin arabuluculuk-tahkim kurallarını veya tahkim kurallarını uygulamayı kabul etmeleri halinde, ilgili tahkim merkezi tarafından arabulucuya, bilgilendirme ücreti ödenir.

Uygulanacak tarife

- Arabuluculuk ücretinin takdirinde, arabuluculuk faaliyetinin sona erdiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU GEREĞİNCE GÖREVLENDİRİLEN MÜDAFİ ve VEKİLLERE YAPILACAK ÖDEMELERE İLİŞKİN TARİFE (01.01.2021 - 31.12.2024)

(5271 s. Ceza Muhakemesi Kanununun ile 5320 s. Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun 13. Md.)
(Adalet Bakanlığı tarafından Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarifeler)
(Adalet Bakanlığı tarafından 13.12.2023 tarih ve 32428 sayılı R.G.'de yayınlanan
Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife)

Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Yapılan Hukuki Yardımlara Yönelik İşlemlerde

Açıklama	2021 Yılı Tarifesi (TL)	2022 Yılı Tarifesi (TL)	2023 Yılı Tarifesi (TL)	2024 Yılı Tarifesi (TL)
a) Soruşturma evresinde takip edilen işler için	499 TL	649 TL	1.447 TL	2.292 TL
b) Sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için	778 TL	1.011 TL	2.254 TL	3.570 TL
c) Asliye ceza mahkemeleri:				
1) Takip edilen davalar için	856 TL	1.113 TL	2.481 TL	3.930 TL
2) Seri yargılama usulü uyarınca takip edilen işler için	358 TL	465 TL	1.036 TL	1.641 TL
ç) Ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.536 TL	1.997 TL	4.451 TL	7.050 TL
d) Çocuk mahkemeleri:				
1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için	856 TL	1.113 TL	2.481 TL	3.930 TL
2) Çocuk ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.536 TL	1.997 TL	4.451 TL	7.050 TL
e) İcra Ceza ve Fikrî ve Sinaî Haklar ceza mahkemesi gibi mahkemeler ile İnfaz Hâkimliklerinde takip edilen davalar için	856 TL	1.113 TL	2.481 TL	3.930 TL
f) Kanun yolları mahkemeleri:				
1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için	1.536 TL	1.997 TL	4.451 TL	7.050 TL
2) Yargıtay'da görülen duruşmalı davalar için	1.729 TL	2.248 TL	5.011 TL	7.937 TL

UZLAŞTIRMACI ASGARİ ÜCRET TARİFESİ (01.01.2021 - 31.12.2024)

(5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253. Md. ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 41. Md.)
(Adalet Bakanlığı tarafından Yayınlanan Uzlaştırıcı Asgari Ücret Tarifeleri)
(Adalet Bakanlığı tarafından 31.12.2023 tarih ve 32416 R.G.de yayınlanan Uzlaştırıcı Asgari Ücret Tarifesi)

Uzlaştırmacıya Ödenecek Ücret (TL)

Açıklama	2021 Yılı Tarifesi (TL)	2022 Yılı Tarifesi (TL)	2023 Yılı Tarifesi (TL)	2024 Yılı Tarifesi (TL)
a) Uzlaştırma sürecinin teklif aşamasında olumsuz sonuçlanması hâlinde	160-240	160-240	400-600	590-885
b) Uzlaştırma sürecinin olumlu sonuçlanması halinde;				
1) 2-3 kişinin uzlaştırılması durumunda	481-642	481-642	1.200-1.606	1.775-2.375
2) 4-6 kişinin uzlaştırılması durumunda	642-802	642-802	1.606-2.006	2.375-2.965
3) 7-9 kişinin uzlaştırılması durumunda	802-962	802-962	2.006-2.406	2.965-3.560
4) 10 ve daha fazla kişinin uzlaştırılması durumunda	962-1123	962-1123	2.406-2.808	3.560-4.155
c) Uzlaştırma sürecinin olumsuz sonuçlanması hâlinde				
1) 2-3 kişinin uzlaştırılması durumunda	240-320	240-320	600-800	885-1.180
2) 4-6 kişinin uzlaştırılması durumunda	320-400	320-400	800-1.000	1.180-1.480
3) 7-9 kişinin uzlaştırılması durumunda	400-481	400-481	1.000-1.202	1.480-1.775
4) 10 ve daha fazla kişinin uzlaştırılması durumunda	481-560	481-560	1.202-1.400	1.775-2.070

Açıklama:

Amaç: Bu Tarifenin amacı, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen uzlaştırmacılara ödenecek meblağ ile ödenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: Bu Tarife Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca uzlaştırmacılara ödenecek meblağı kapsar.

Dayanak: Bu Tarife, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 41 inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Uzlaştırma ücretinin sınırları: Uzlaştırma ücreti, uzlaştırmacının şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar görenin yaşı, eğitimi, sosyal ve ekonomik durumu gibi belirgin farklılıklarını değerlendirmede ve tarafları uzlaştırmadaki becerisi, süreçte gösterdiği gayret, taraf sayısı, uyumsuzluğun kapsamı ve niteliği dikkate alınarak bu Tarifede gösterilen alt ve üst sınırlar arasında belirlenir.

- Birden fazla uzlaştırmacının görevlendirildiği hâllerde uzlaştırma ücreti bu kişilere ayrı ayrı ve eşit olarak ödenir.

Uzlaştırma ücretinin ödenmesi: Görevlendirilen uzlaştırmacı için belirlenen ücret, uzlaşmanın teklif aşamasında olumsuz sonuçlanması hâlinde teklif formu ve eklerinin tesliminden, teklifin kabulü hâlinde ise uzlaştırma süreci sonunda düzenlenecek raporun ibrazından sonra makûl süre içinde uzlaştırmadan sorumlu Cumhuriyet savcısı tarafından sarf kararı ile ödenir.

Uzlaştırmacı giderleri: 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca mutat olan taşıta göre yapılan zorunlu yol giderleri dâhil olmak üzere masraflar, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirlenen miktarın alt sınırını geçmeyecek şekilde uzlaştırmacıya ayrıca ödenir.

Uygulanacak tarife: Uzlaştırma ücretinin takdirinde uzlaştırma raporunun tamamlandığı tarihte yürürlükte olan Tarife esas alınır.

ADLİ ve İDARİ YARGI ALANINDA HER TÜRLÜ BİLİRKİŞİLİK ASGARI ÜCRET TARİFESİ (01.01.2021 - 31.12.2024)

(6754 Sayılı Bilirkişilik Kanununun 6. Md. 2. Fıkrasının (g) bendi ile Bilirkişilik Yönetmeliği'nin 57. Md.)

(Adalet Bakanlığı tarafından Yayınlanan Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifeleri)

(Adalet Bakanlığı tarafından 29.12.2023 tarih ve 32414 (2. Mükerrer) sayılı R.G.'de yayınlanan Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi)

Bilirkişilik Kanunu Gereğince Yapılan Ödeme

Açıklama	2021 Yılı Tarifesi (TL)	2022 Yılı Tarifesi (TL)	2023 Yılı Tarifesi (TL)	2024 Yılı Tarifesi (TL)
a) icra ve iflas daireleri ile satış memurlukların da görülen işler için	240,00	290,00	580,00	1.100,00
b) Sulh hukuk ve tüketici mahkemelerinde görülen dava ve işler için	240,00	290,00	580,00	1.100,00
ç) İcra hukuk ve icra ceza mahkemelerinde görülen dava ve işler için	240,00	290,00	580,00	1.100,00
ç) Asliye hukuk mahkemelerinde görülen dava ve işler için	400,00	480,00	960,00	1.820,00
d) Aile, iş ve kadastro mahkemelerinde görülen dava ve işler için	320,00	385,00	770,00	1.460,00
e) Asliye ticaret ile fikri ve sınai haklar mahkemelerinde görülen dava ve işler için	485,00	580,00	1.160,00	2.200,00
f) İdare ve vergi mahkemelerinde görülen dava ve işler için	400,00	480,00	960,00	1.820,00
g) Cumhuriyet başsavcılıklarında yürütülen soruşturmalar için	240,00	290,00	580,00	1.100,00
ğ) Sulh ceza hâkimliklerinde görülen işler için	240,00	290,00	580,00	1.100,00
h) Asliye ce/a mahkemelerinde görülen dava ve işler için	400,00	480,00	960,00	1.820,00
ı) Ağır ceza mahkemelerinde görülen dava ve işler için	485,00	580,00	1.160,00	2.200,00
i) Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinde görülen dava ve işler için	510,00	610,00	1.220,00	2.320,00
j) Yargıtay ve Danıştay'da ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülen dava ve işler için	640,00	770,00	1.540,00	2.930,00

Açıklama:

Amaç: Bu Tarifenin amacı, 3/11/2016 tarihli ve 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu ile 3/8/2017 tarihli ve 30143 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bilirkişilik Yönetmeliği gereğince bilirkişilere ödenecek ücret ve giderlerin miktarı ile bunların ödenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: Adli ve idari yargı alanında yürütülen her türlü bilirkişilik faaliyetine ilişkin bilirkişi ücretleri bu Tarife esas alınarak belirlenir.

Dayanak: Bu Tarife, Bilirkişilik Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendi ile Bilirkişilik Yönetmeliğinin 57 nci maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Bilirkişi ücreti: Bilirkişi ücreti, bilirkişiye sarf etmiş olduğu emek ve zaman karşılığında ödenen ücrettir.

Giderler: Bilirkişinin, görevlendirmenin mahiyetine uygun inceleme, ulaşım, konaklama, yemek ve diğer mutat giderleri belgesi karşılığında ayrıca ödenir. Ödemeler, rayiç bedeller dikkate alınarak yapılır ve ibraz edilen belgeler dosyasında saklanır.

Gerçek kişilere verilecek bilirkişi ücretleri - Özel hukuk tüzel kişilerine verilecek bilirkişi ücretleri: - Bu Tarifeye göre özel hukuk tüzel kişilerine 6 ncı maddede belirtilen dava ve işler için 3000,00 TL bilirkişi ücreti verilir.

Tarifede belirtilen ücretlerin artırılması: Görevlendirmeyi yapan merci, hayatın olağan akışına ve anayasal hak arama özgürlüğüne uygun olarak, aşağıdaki hususları dikkate alarak resen veya talep üzerine bu Tarifede yazılı bilirkişi ücretlerini artırabilir:

- Bilirkişinin vasfı veya ilgili uzmanlık alanında bilirkişi temininde yaşanan güçlük.
- Uyuşmazlığın niteliği ve uyuşmazlık konusunun değeri.
- Dosya ve eklerinin kapsamı.
- Bilirkişinin görevlendirme yapılan yere gelmesi için gereken süre.
- İnceleme için geçirilen süre.
- İncelemenin keşif yapılmasını gerektirmesi halinde keşifte geçirilen süre.

Tarifede belirtilen ücretlerin azaltılması: Görevlendirmeyi yapan merci, işin mahiyetinin gerektirmesi halinde bu Tarifede yazılı bilirkişi ücretlerini indirebilir.

Seri dosyalarda bilirkişi ücreti: Aynı bir inceleme ve araştırmayı gerektirmeyen seri dosyalarda işin mahiyetine göre bu Tarifede yazılı bilirkişi ücretlerinden görevlendirmeyi yapan merci tarafından uygun görülecek miktarda indirim yapılır.

Ek rapor için bilirkişi ücreti: Görevlendirme kararında belirlenen sorular dışında ayrıca bilgi talep edilmesi halinde talebin içeriğine göre bilirkişiye, merci tarafından takdir edilecek miktarda ek ücret ödenebilir.

- Bilirkişi raporundaki eksiklik veya belirsizliğin giderilmesi ya da açıklığa kavuşturulmasını sağlamak için ek rapor istenmesi halinde ayrıca bir ücret ödenmez.

- Görevlendirme kararında bilirkişiden cevaplaması istenilen soruların bir veya birkaçının bilirkişi tarafından cevaplanmaması nedeniyle ek rapor istenmesi halinde ayrıca bir ücret ödenmez.

Giderler için avans ödemesi: Bilirkişinin ulaşım ve konaklama giderleri ile raporun hazırlanması için yapılması gereken harcamalar dikkate alınarak bilirkişinin talebi ve görevlendirmeyi yapan merciin uygun görmesi halinde, ileride 5 inci maddeye göre ödenecek tutardan mahsup edilmek kaydıyla avans ödemesi yapılabilir.

Ücretin ödenmemesi: Bilirkişilik Yönetmeliğinin 51 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapılan görevlendirmeye aykırı olarak rapor düzenlenmesi halinde, görevlendirme yapan merci tarafından ücret veya gider adı altında ödeme yapılmamasına veya aykırılığın niteliğine göre takdir edilen ücret ve giderlerde indirim yapılmasına karar verilebilir.

Ücretin ödenmesi: Görevli personel tarafından bilirkişi ücretinden vergi kesintisi yapıldıktan sonra kalanı bilirkişiye ödenir.
- 5 inci maddeye göre belirlenen giderler herhangi bir kesinti yapılmaksızın ayrı bir sarf kararına istinaden ödenir.

Uygulanacak tarife: Bilirkişi ücretinin tayininde, görevlendirmenin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan tarife esas alınır.

Yürürlükten kaldırılan tarife: 14/12/2022 tarihli ve 32043 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2023 Yılı Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi yürürlükten kaldırılmıştır.

XII. TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNUN GEREĞİ UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARI ve HAKEM HEYETLERİ YÖNETMELİĞİNİN PARASAL SINIRLARI

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNUN 77 NCI MADDESİNE GÖRE UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2024 - 31.12.2024)			
(6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 77 nci mad. ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. mad.) (20.12.2023 tarih ve 32405 sayılı R.G.de Ticaret Bakanlığı Tarafından Yayımlanan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 77 nci Maddesine Göre 2024 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ)			
6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin;	Ceza Miktarı (TL)		
Birinci fıkrasındaki ceza miktarı	2.172		
İkinci fıkrasındaki ceza miktarı	2.172		
Üçüncü fıkrasındaki ceza miktarı	10.978		
Dördüncü fıkrasındaki ceza miktarı	(a) bendi	17.662.743	
		12.363	
Beşinci fıkrasındaki ceza miktarı		1.100.122	
		247.278	
Altıncı fıkrasındaki ceza miktarı	2.172		
Yedinci fıkrasındaki ceza miktarı	1.100.122		
Sekizinci fıkrasındaki ceza miktarları		55.006.905	
		5.500.667	
Dokuzuncu fıkrasındaki ceza miktarları		54.987	
		1.100.122	
		109.988	
Onuncu fıkrasındaki ceza miktarları	(a) bendi	1.766.274	
		1.765	
	(b) bendi	1. alt bent	1.112.752
		2. alt bent	17.661
		3. alt bent	123.638
4. alt bent		17.661	
(c) bendi	17.661		
On birinci fıkrasındaki ceza miktarı	109.988		
On ikinci fıkrasındaki ceza miktarı	(a) bendi	109.988	
	(b) bendi	2.200.258	
	(c) bendi	54.994	
		1.100.129	
	(ç) bendi	54.987	
	(d) bendi	550.059	
	(e) bendi	550.059	
	(f) bendi	275.012	
(g) bendi	54.987		
On üçüncü fıkrasındaki ceza miktarları		54.987	
		550.059	
On dördüncü fıkrasındaki ceza miktarları		3.532.548	
		1.100.122	
		54.987	
On beşinci fıkrasındaki ceza miktarları		282.603	
		10.597.646	

On altıncı fıkrasındaki ceza miktarı	2.172
On sekizinci fıkrasındaki ceza miktarının alt ve üst sınırları	10.978-408.757
On dokuzuncu fıkrasındaki ceza miktarının alt ve üst sınırları	282.603-423.905.853
01.04.2022 tarihli ve 31796 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 7392 sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile 6502 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 3 kapsamında, 6502 sayılı Kanunun söz konusu değişiklikten önceki düzenlemelerine göre idari para cezası uygulanması gereken durumlarda, 6502 sayılı Kanunun bu değişiklik öncesindeki 77 maddesinin;	Ceza Miktarı (TL)
Üçüncü fıkrasındaki ceza miktarı	10.978
Dördüncü fıkrasındaki ceza miktarları	220.010
	10.978
Beşinci fıkrasındaki ceza miktarı	1.100.122
Sekizinci fıkrasındaki ceza miktarı	5.500.667
On dokuzuncu fıkrasındaki ceza miktarının alt sınırı	275.012

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNUN ve TÜKETİCİ HAKEM HEYETLERİ YÖNETMELİĞİNDE YER ALAN PARASAL SINIRLAR (01.01.2024 - 31.12.2024) (6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68. Md. 1. ve 4. fıkraları ile 84. Md 1. fıkrası ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6. maddesinin 1. ve 4. Fıkraları) (20.12.2023 tarih ve 32405 sayılı R.G.de Ticaret Bakanlığı Tarafından Yayımlanan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68 inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6 ncı Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ)	
6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları ile 84 üncü maddesinin birinci fıkrası ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarına Göre, Tüketici Hakem Heyetlerine yapılacak başvurularda;	
Uyuşmazlık Miktarı	Görevli Heyet
104.000 (yüzdört bin) Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda,	İl veya İlçe Tüketici Hakem Heyetleri
Açıklama: - Tüketici Hakem Heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir. İl Tüketici Hakem Heyetleri il sınırları içinde, İlçe Tüketici Hakem Heyetleri ise ilçe sınırları içinde yetkilidir. Tüketici Hakem Heyeti kurulmayan ilçelerde Bakanlıkça o ilçe için belirlenen Tüketici Hakem Heyeti yetkilidir. - Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki Tüketici Hakem Heyetine yapılabilir. - İkinci fıkraya uyarınca başvuru yapılabilecek ilçede Tüketici Hakem Heyetinin kurulmamış olması halinde, başvurular o ilçe kaymakamlığına yapılabilir. Başvurular, kaymakamlıklarca gereği yapılmak üzere Tüketici Bilgi Sistemine gecikmeksizin kaydedilerek Bakanlıkça belirlenen yetkili Tüketici Hakem Heyetine iletilir.	

XIII. RESMİ İLAN FİYAT TARİFESİ

RESMİ İLAN FİYAT TARİFESİ (01.01.2024 - 31.12.2024) (29.12.2023 tarih ve 32414 sayılı R.G.'de yayımlanan 8016 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı) (195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 39. Maddesi)	
Açıklama	Miktarı (TL)
Resmî İlanların 1 Santimetresinin Tek Sütündeki Yayın Ücreti;	
Günlük fiili satış ortalaması 50 bin adedin altındaki gazeteler için (KDV hariç)	140,00 TL
Günlük fiili satış ortalaması 50 bin adedin üzerindeki gazeteler için ise (KDV hariç)	170,00 TL
Açıklama: - Gazetelerde resmî ilanların yayım ücreti, gazetelerin sayfa düzenleri esasını teşkil eden sütun boyu üzerinden bir santimetrelilik ölçüm ile elde edilen sütun-santim birimi esas alınmak suretiyle, internet haber sitelerinde resmî ilanların yayını ücreti ise bir santimetre boy 3,4 santimetre en olmak üzere 1 kutu alan esas alınmak suretiyle hesap edilir. - İlan metinlerinin dizisinde "Arial" yazı karakteri kullanılması zorunludur. - Yayımlanacak resmî ilan metinlerinin; a) Yazı karakterinin 10 punto olması, b) 5 santimetrelilik kısımda en az 12 satır yazı bulunması. c) Tek sütun ve bir kutu genişliğinin 3,4 santimetre olması, zorunludur. - Resmî ilan başlıklarının 16 punto olması zorunludur. - Anılan resmî ilanların yayım öncesindeki dizgi tertip işlemlerinin; a) İlan başlığı ile ilan metni arasının 3 milimetre, b) İlan çerçeve kalınlığının 0,5 milimetre, ilan metni ile çerçeve arasındaki boşlukların 3 milimetre, c) Kelime araları bir boşluk karakteri, olacak şekilde yapılması gerekir. - Daha büyük puntolu harflerle ve/veya daha dar sütuna dizilen ilanlar ile satır ve kelime aralarında gereğinden fazla boşluk bırakılan resmî ilanların bedelleri yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde kıyaseten hesaplanır.	

- İnternet haber sitelerinde yayımlanacak resmî ilanların ölçüm ve hesaplama işlemleri ilan.gov.tr'de yayımlanan ilan esas alınarak Basın İlan Kurumunun İLANBİS sistemine göre yapılır.
- Herhangi bir mevzuat hükmü gereğince elektronik ortamda yayım zorunluluğu bulunan resmî ilanlar ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ilan portalında yayımlanacak resmî ilanların Basın İlan Kurumu ilan portalı "ilan.gov.tr"de yayımı, 1 inci maddenin yedinci fıkrasının (a) bendine göre fiyatlandırılır.
- Resmî ilanların talimini bedelleri, Basın İlan Kurumunun tespit edeceği esaslara göre, ilanı verenler tarafından peşin olarak Kuruma ödenir ve fatura tanziminden sonra mahsup işlemi yapılır.
- Kanuni sebeplerden ötürü tahmini ilan bedellerini peşin ödeyemeyen merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, faturanın kendilerine ulaşmasını müteakiben borçlarını derhal öderler.
- Bu Tarifede belirtilen ücretlere KDV dâhil değildir.

XIV. TÜRK TİCARET KANUNUNA GÖRE İDARİ PARA CEZALARI VE TUTULMASI GEREKEN DEFTERLER

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNUNDA BELEDİYE ŞİRKETLERİ İÇİN KABAHAHAT OLARAK TANIMLANAN FİLLER ve İDARİ PARA CEZASI TUTARI (01.01.2021 - 31.12.2024)					
(14.02.2011 Tarih ve 27846 Sayılı R.G. Yayınlanan 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu) (2024 Yılı Yeniden Değerlendirme Oranı: % 58,46)					
Sıra No	Konusu - Madde No	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)
1	Tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması (Md.38/1)	4.173	5.684	12.671	20.078
2	Tacirin, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmaması ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamaması (Md.39/1, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
3	Tescil edilen ticaret unvanının, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazılmaması (Md.39/2, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
4	Ticari mektuplarda ve ticari defterlerin dayanağını oluşturan belgelerde ticaret unvanının, işletmenin merkezinin, ticaret sicili numarasının ve şirket internet sitesi oluşturma yükümlülüğüne tabi ise internet sitesi adresinin gösterilmemesi, internet sitesi yükümlülüğü olan sermaye şirketlerinde bu bilgilerin internet sitesine konulmaması (Md.39/2, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
5	İnternet sitesi kurma yükümlülüğü olan anonim şirketlerin: yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, limited şirketlerin; müdürlerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin de yöneticilerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, internet sitelerinde yayımlamamaları (Md.39/2, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
6	Tacirin, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren onbeş gün içinde, ticari işletmesini ve seçtiği ticaret unvanını tescil ve ilan ettirmemesi (Md.40/1, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
7	Tacirin kullanacağı ticaret unvanını ve bunun altına atacağı imzayı, notere onaylattırdıktan sonra sicil müdürlüğüne vermemesi, tacir tüzel kişi ise, unvanla birlikte onun adına imzaya yetkili kimselerin imzalarının notere onaylatılarak sicil müdürlüğüne verilmemesi (Md.40/2, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
8	Merkezi Türkiye'de bulunan ticari işletmelerin şubelerinin, açıldıkları günden itibaren onbeş gün içinde kendilerini ve seçtikleri ticaret unvanını buldukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan ettirmemeleri, şube adına temsile yetkili kişilerin imzalarını notere onaylattıktan sonra sicil müdürlüğüne vermemeleri, (Md.40/3, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
9	Merkezleri Türkiye dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubelerinin, açıldıkları günden itibaren onbeş gün içinde kendilerini ve seçtikleri ticaret unvanını buldukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan ettirmemeleri, şube adına temsile yetkili kişilerin imzalarını notere onaylattıktan sonra sicil müdürlüğüne vermemeleri, yerleşim yeri Türkiye'de bulunan tam yetkili bir ticari mümessil atamamaları (Md.40/4, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
10	Gerçek kişi tacirin ticaret unvanındaki adının ve soyadının kısaltılarak yazılması (Md.41, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
11	Kollektif şirketin ticaret unvanında, bütün ortakların veya ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketin ve türünü gösterecek bir ibareye yer verilmemesi (Md.42/1, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
12	Adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ticaret unvanlarında, komandite ortaklardan en az birinin adının ve soyadının, şirketin ve türünün gösterilmemesi, bu şirketlerin ticaret unvanlarında komanditer ortakların adları ve soyadlarına yer verilmesi (Md.42/2, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
13	Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin, ticaret unvanlarında işletme konusunun gösterilmemesi, ticaret unvanlarında, "anonim şirket", "limited şirket" ve "kooperatif" kelimelerinin bulunmaması, bu şirketlerin ticaret unvanında, gerçek bir kişinin adı veya soyadı yer aldığı takdirde, şirket türünü gösteren ibarelerin, baş harflerle veya başka bir şekilde kısaltma yapılarak yazılması (Md.43, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078

14	Ticari işletmeye sahip olan demek, vakıf ve diğer tüzel kişilerin ticaret unvanlarında adlarının bulunmaması, donatma iştirakinin ticaret unvanında, ortak donatanlardan en az birinin adı ve soyadının veya deniz ticaretinde kullanılan geminin adının yer almaması, ticaret unvanındaki soyadların ve geminin adının kısaltılması, ticaret unvanında donatma iştirakinin belirtilmemesi (Md.44, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
15	Bir ticaret unvanına Türkiye'nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilmesi için gerekli olduğu takdirde, ek yapılmaması (Md.45, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
16	Her şubenin, kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmaması (Md.48, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
17	Merkezi yabancı ülkede bulunan bir işletmenin Türkiye'deki şubesinin ticaret unvanında, merkezin ve şubenin bulunduğu yerlerin ve şube olduğunun gösterilmemesi (Md.48, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
18	İşletme adının tescil ve ilan ettirilmemesi (Md.53, 51/2)	4.173	5.684	12.671	20.078
19	Defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması (Md.64/1, 562/1-a)	8.355	11.380	25.369	40.199
20	İşletme faaliyetlerinin oluşumunun ve gelişmesinin defterlerden izlenememesi (Md.64/1, 562/1-a)	8.355	11.380	25.369	40.199
21	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin, kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması (Md.64/2, 562/1-b)	8.355	11.380	25.369	40.199
22	Ticari defterlerin açılış veya kapanış onaylarının yaptırılmaması (Md.64/3, 562/1-c)	8.355	11.380	25.369	40.199
23	Defterlerin Türkçe tutulmaması (Md.65/1, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
24	Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi (Md.65/1, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
25	Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılması (Md.65/2, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
26	Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi (Md.65/3, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
27	Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yapılması (Md.65/3, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
28	Defterlerin ve diğer kayıtların elektronik ortamda tutulması durumunda, bu bilgilerin her zaman kolaylıkla okunmasının temin edilmiş olması (Md.65/4, 562/1-d)	8.355	11.380	25.369	40.199
29	Hileli envanter çıkarılması (Md.66, 562/1-e)	8.355	11.380	25.369	40.199
30	Elektronik ortamda saklanan belgelerin ibraz edilememesi (Md.86, 562/1-f)	8.355	11.380	25.369	40.199
31	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi (Md.88, 562/2)	8.355	11.380	25.369	40.199

BELEDİYE ŞİRKETLERİNCE TUTULMASI GEREKEN TİCARİ DEFTERLER

Sıra No	Defterin Adı	Açıklama
1	Yevmiye Defteri	Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve "madde" halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.
2	Defteri Kebir	Defteri kebir, yevmiye defterine geçirilmiş olan işlemleri buradan alarak sistemli bir şekilde ilgili olduğu hesaplara dağıtan ve tasnifi olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.
3	Envanter Defteri	Envanter defteri, ticari işletmenin açılışında ve açılıştan sonra her hesap döneminin sonunda taşınmazların, alacakların, borçların, nakit para tutarının ve varlıklar ile borçların değerlerinin teker teker kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.
4	Pay Defteri	Pay defteri, limited şirketlerde şirket ortaklarının, anonim şirketlerde pay sahiplerinin kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.
5	Yönetim Kurulu Karar Defteri	Yönetim kurulu karar defteri, anonim şirketlerde yönetim kurulunun, şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.*
	Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri	Genel kurul toplantı ve müzakere defteri, tüzel kişi tacirlerin genel kurul toplantılarında görüşülen hususların ve alınan kararların kaydedildiği ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.

*Limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararlar genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği gibi ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutulabilir. Müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde açılış ve kapanış onayları dâhil olmak üzere yönetim kurulu karar defterine ilişkin hükümler uygulanır. Ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulması halinde müdür veya müdürler kurulu kararları genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilemez.

XV. SULAMA BİRLİKLERİNCE İŞLETİLEN SULAMA TESİSLERİNİN GRUPLARA GÖRE DAĞILIMI ve 2024 YILINDA SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN BELİRLENMESİNDE EŞİK DEĞER OLARAK ALINACAK İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ ile İŞLETME ve BAKIM ÜCRETİ ALINACAK SULAMA TESİSLERİ ile DEPOLAMA YAPILARI ve DÜZENLENMİŞ DOĞAL GÖLLERDEN SANAYİ AMAÇLI SU TAHSİSLERİNDE METREKÜP SU ÜCRETİ ile FAALİYETLERİNİ YÜRÜTMekte OLAN SULAMA BİRLİKLERİNİN LİSTESİ ve TARIMSAL SULAMA AMAÇLI SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN DESTEKLENMESİNE İLİŞKİN KARAR

SULAMA BİRLİKLERİNCE İŞLETİLEN SULAMA TESİSLERİNİN GRUPLARA GÖRE DAĞILIMI (6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanununun 6 ncı md.) (Tarım ve Orman Bakanlığı, DSİ İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığınının 16.11.2023 Tarih ve E-23560052-168.01-3932030 sayılı Genelgesi)	
Grup 1 (Cazibe)	<p>3. Bölge: Aşağı Kuzfındık, inönü, Dereyalak, Tutluca, 4. Bölge: Ulurmak, Ayrancı, İbrala, Karaman, Alanarkı, İlgin, Altınkaya, Yollarbaşı, Çukur, 10. Bölge: Garzan-Kozluk, 15. Bölge: Hacıhıdır, 19. Bölge: Çeltik, Divriği, Gazibey, Gemerek, Hafik Zara, Hayranlı, Kanak, Karaşar, Tutmaç, Yapıaltın, Yıldızırmağı, Zengi Regülatörü, Pusat Özen, Güneykaya, Kızılcaışla, Yılanlıçay, Habeşçayı, İncesu, Küpeli, Ağcainiş, Armutlu, Demiryazı, Karacalar, Topalyurdu, Çizözü, Kocakurt, Örenlice, Çağlayan, Bozarmut, Çatköy, Halkaçayır, Demirkonak, 20. Bölge: Kayacık, Hacıaslan, 21. Bölge: Bozdoğan-Akçay (Sağ Sahil), Çine, Dalaman, 22. Bölge: Köse, Çayırözü, Kitre, Demirözü, Akşar Mehmet Aslan, Taht, Konursu, Örenbel, Oylumdere, Kabaktepe, Yeşilbük Kızlar Kalesi, Yayılım Şehit Osman Yıldız, 25. Bölge: Taşoluk</p>
Grup 2 (Cazibe)	<p>1. Bölge: Bursa, Demirtaş, Arıklar 2. Bölge: Bergama, Burgaz, Kınık Sağ Sahil, Menemen, Beydağı, Ahmetli, Alaşehir, Gördes, Salihli, Sarıgöl, Aktaş, Aslanlar, Karakızlar, Emiralem 3. Bölge: Sarıcakaya, Çavdarhisar, Tavşanlı, Örencik 4. Bölge: Bozkır,Gevrekli, İvriz, Seydişehir, Oğlakçı, Kesecik 5. Bölge: Akıncı, Asartepe, Peçenek, Köprüköy (Kesikköprü), Bolu, Kızılırmak, Hatap, Köprübaşı, Alanhimmetler, Orhaniye, Koçhisar, Bayındır, Dutludere, Geykoca, Doğanözü, Çanlı, Başayaş, Gökçesaray, Kozören,İncesu,Daniş 6. Bölge: Bağtepe, Baklalı, Ceyhan, Çiçekli, Demircit, Hacılar, Hakkıbeyli, Karaisalı, Kesiksuyu, Kılıçlı, Kırıklı, Kozan, Seyhan, Zerdali, Hassa, Karamanlı, Kırıkhan, Yayladağı, Erzin-Dörtöl, Demrek, Bardat, Berdan, Köyleri, Savrun, Yuvarlaklı, İmamoglu (Bakan Olur'u ile devredilen sahalar), Taşoluk, Karlık, Yağlıtaş, Mersin-Gülner Yarması 7. Bölge: Amasya, Çitli, Gediksaray, Geldingen, Gümüşhacıköy, İmirler, Suluova, Yerkozlu, Bafra, Derinöz, Duruçay, Vezirköprü, Dodurga, Bedirkale, Erbaa, Kızık, Niksar, Tokat, Zile, Güzelce, Günçalı, Saraydüzü, Ladik, Karga, Yağcımus, Fındıcak, Dereköy, Batmantaş, Bayırlı, Güldere, Kozansıkı, Özyurt 8. Bölge: Daphan, Aşkale, Yazıcı, Konak 9. Bölge: Gayt, Gayt Sağ Sahil Üst Kotları, Göynük, Kuzova Cip, Akçadağ, Çerkez yazısı, Darende-Gökpınar, Derme, Doğanşehir, Kapıkaya Turgut Özal, Polat, Şahnahan (A-C), Yazıhan, Boztepe 10. Bölge: Gözegöl, Halılan, Kralkızı-Dicle 12. Bölge: Açaşar, Avşarsöğütü, Ayşepinar, Ayvacık (Cabe), Bahçelik, Çördüklü, Develi Sağ Sahil, Ebulhayır, Ekinciler, Gümüşören, Kayapınar, Kepiç, Kovalı, Koyunabdal, Mansap, Sarımsaklı, Sarıoğlan, Süksün, Zamantı, Aksaklı-Karacaali, Boğazevci, Çoğun, Değirmenözü, Güzler, Karaova, Kulpak, Kültepe, Sıddıklı, Ayhanlar, Damsa, Doymuk, Yalıntaş, Delice, Fehimli, Gelingüllü, Gülistan, Karahallı, Kumkuyu, Zuykaya, Musabeyli, Paşaköy, Taşlık, Uzunlu, Yahyasaray, Sarımbey, Pekmezci, Darılı, Sarız Regülatörü, Tacin, Yemilha, Çiftlikbala, Sarılar, Erkekli, Tahtaköprü, Çamalak, Fettahdere, Aşağı Sekili, Yenimahalle, Karamanlı, Kazancık Regülatörü, Paşalı 13. Bölge: Korkuteli, Çayboğazı, Kozağacı, Özdemir, İkizce, Asar, Doyran Boyalı, Cevizli, Değirmenözü, Çaltepe, Çağman, Karadere 17. Bölge: Erciş, Koçköprü, Muradiye, Ahlat, Arıncık, Bulanık, Karasu, Malazgirt, Ulusu, Akbulak, Sarımeşmet- Karasu 18. Bölge: Aydın, Çıldırım, Kayabelen, Kestel, Örenler, Özburun, Selevir, Senir Regülatörü, Şehit Uzm. Çvş. Nurullah Oymak, Yedikapı, Belkaya, Bucak, Gölhisar, Karataş, Belenli, Yalvaç, Şehit Piyade Er Tayfur Çankaya, Çay Deresinek Regülatörü, Çepni, Yavaşlar, Kemerkaya, Başmakçı Regülatörü, Suludere Regülatörü, Dinar Çayüstü, Sandıklı Dutağacı, Yaylabeli Regülatörü, Terziler, Hisarardı, Çetince, Derbent, Reis Depolaması, Kızıldağ, Yeşilhisar, Karaağaç, Çay Eber Regülatörü, 25 Ağustos Zafer, Karacaören Pazarağaç Şehitler, Karamık, Örencik Regülatörü 19. Bölge: Karacalar, Suşehri 20. Bölge: Çelikhan, Andırın, Ayvalı, Göksun, Kılavuzlu, Kamışçık, Kemalpaşa, Esence, Değirmendere, Ağabeyli, Başdervişli 21. Bölge: Yahşiler, İmamlar, Çamrak, Karakıran Kabaağaç, Sarp Deresi, Beyağaç Bövet, Akçay, Aydın, Bozdoğan-Akçay (Sol Sahil), Esençay, İbrahim Kavağı, Karpuzlu, Meriçler, Nazilli, Söke, Sultanhisar, Şenköy, Yenice, Koçarlı-Bağarası, Acıpayam, Çal, Çürüksu, Işıklı, Pamukkale, Sarayköy, Çamlıbel, Yemişendere, Yuvarlakçay, Kurucuova, Çayhisar, Selimiye, Çörüş, Alaşar, Nebiköy, Şerefköy, Karacahayıt, Seki, Kızılca, Sazak 23. Bölge: Asar, Beyler, Germeçtepe-Kırcalar, Hasköy, Karaçomak, Karadere, Kulaksızlar, Hatipoğlu 24. Bölge: İğdir 25. Bölge: Altınova-Dikili,Biga, Çınar, Hamdibey Asar, Kayatepe, Umurbey</p>
Grup 3 (Cazibe)	<p>1. Bölge: Ağlaşan Kayacık, Babasultan, Boğazköy, Çakırlı, Çayırköy, Derbent, Gökçesu, Gözede, Güngören, Hasanağa, Mustafakemalpaşa, Yalıçiftliği, Kızderbent, Ortaburun, Çavuşköy, Aktaş, Kınık, Durhasan, Yazıcıoğlu, Orhaneli, Ericek, Söğüt, Alangünü 3. Bölge: Eskişehir, Pamukova, Kızıldamlar, Çifteler, Yaralı, Gündüzler, Kemaliye, Çilekli, Nalköy, Kaynarca Topçu, Selöz, Savcıbey 4. Bölge: Atlantı, Damlapınar, Gembos-Yeşildağ, Emen, Çumra 5. Bölge: Düzce, Tımarlı II, Hamzalı 6. Bölge: Çukurabonaz, Nasrettin, Ortaköy, Halkalı, Yarseli, Anamur, Bozyazı, Cemilli Çevlik, Gilindires, Kızılalan, Kızılgeçit, Limonlu, Silifke</p>

Grup 3 (Cazibe)	<p>8. Bölge: Demirdöven, Pasinler Regülatörü, Taşkaynak, Sivridere, Erzincan, Tercan, Çadırkaya, Göктаş</p> <p>9. Bölge: Suçatı, Sultansuyu</p> <p>10. Bölge: Batman, Batman-Silvan, Çınar-Göksu, Devegeçidi, Nerdüş, Derik-Dumluca, Nusaybin</p> <p>13. Bölge: Alanya, Alara, Gazipaşa, Kemer, Manavgat, Dim Barajı 1. Kısım, Köprüçay, Naras, Boğaçay, Kırgözler-Yeniköy, Aksu, Akbaş, Adrasan, Tekirova, Hatipler, Toptaş, Finike-Başgöz-Bağyaka, Finike-Tekke- Alakır, Karaöz Çepeli</p> <p>15. Bölge: Şanlıurfa-Harran, Yukarı Harran</p> <p>18. Bölge: Çavdır, Karaçal, Yenişarbademli Şehit Hüseyin Gökhan Eriç, Aksu-Yılanlı, Boğazova</p> <p>20. Bölge: Keysun, Kahramanmaraş (Sağ Sahil), Kahramanmaraş (Sol Sahil), Hancağız, Çamgazi, Çardak</p> <p>21. Bölge: Kahvederesi II, Kozağaç, Akçaova, Başçayır, Çatak, Hamzabali, Hıdırbeyli, Işıklar-Bozyer, Koçarlı- Karacaören, Koyunlar, Topçam, Alaaddin, Honaz Pınarbaşı, Kelekçi, Arpacık, Bayır, Bayırköy, Bodrum-Karaova, Fethiye, Girme, Gökpınar, Kazan, Milas, Yaylazorlar, Ataköy, Akalan, Mentеше Göktepe</p> <p>25. Bölge: Akçin, Ayvacık, Paşaköy, Tuzla, Bayramdere, Hacipehlivanlı, Kaynarca, Kozçesme, Tavaklı-Alemşah, Bayramiç-Ezine, Kumkale, Uluköy, Zeytinli, Karakoca, Küçükülü, Altıkulaç, Çamköy, Yassıbağ</p>
Grup 4 (Pompaj)	<p>1. Bölge: Karacabey</p> <p>2. Bölge: Kınık</p> <p>3. Bölge: Sarıcakaya, Çifteler, Çavdarhisar</p> <p>5. Bölge: Köprüköy (Kesikköprü), Bolu, Köprübaşı, Dodurga, Koçhisar</p> <p>6. Bölge: Savrun</p> <p>7. Bölge: Yerkozlu, Bafra, Erbaa, Niksar</p> <p>8. Bölge: Erzincan (Mollaköy P), Daphan</p> <p>9. Bölge: Darende-Gökpınar, Oba Köyleri, Şahnahan (B), Kuzova</p> <p>10. Bölge: Kralkızı-Dicle (P2)</p> <p>12. Bölge: Ebiç, Kaynar, Mansap, Sarımsaklı, Sıddıklı</p> <p>13. Bölge: Mursal</p> <p>15. Bölge: Akçakale, Şanlıurfa-Harran</p> <p>17. Bölge: Ovakışla</p> <p>18. Bölge: Çıldırım, Örenler, Selevir, Karataş</p> <p>20. Bölge: Göksun, Kılavuzlu</p> <p>21. Bölge: Aydın (P1), Topçam (P1), Baklan (1. Kademe). Gümüşsu</p> <p>23. Bölge: Karaçomak, Karadere</p> <p>25. Bölge: Umurbey</p>
Grup 5 (Pompaj)	<p>1. Bölge: Ağlaşan Kayacık, Babasultan, Boğazköy, Boyalica, iznik, iznik Gölyaka Balarım ve Orhangazi 2, Keramet, Mustafakemalpaşa, Uluabat, Yenişehir YAS, Kızderbent, Büyükorhan Sol Sahil</p> <p>2. Bölge: Menemen, Alaşehir, Bintepele-Karayahşi, Salihli, Sarıgöl</p> <p>3. Bölge: Pamukova, Pamukova (P2)</p> <p>4. Bölge: Iğın, Kireli</p> <p>6. Bölge: Baklalı, Ceyhan, Çotlu I-II, Kozan, Misis, Seyhan, Samandağ, Yarseli, Yayladağı, Aydıncık, Berdan, Erdemli, Mersin Bahçeleri, Mut, Silifke, Evkaf Çiftliği</p> <p>7. Bölge: Amasya, Suluova, Tokat</p> <p>8. Bölge: Erzincan, Tercan</p> <p>10. Bölge: Kralkızı-Dicle</p> <p>11. Bölge: Hamzadere, Küplü Yamaç Arazileri, Sultanköy, Kemalköy Yamaç Arazileri</p> <p>12. Bölge: Sarıhıdır, Gelingüllü</p> <p>13. Bölge: Alanya, Alara, Boğaçay, Kömürçüler-Çıplaklı, Aksu, Bucak, Deniztepesi, Köprüçay, Finike-Başgöz- Bağyaka</p> <p>15. Bölge: Bozova, Yaylak, Suruç Ovası, Bozova 3. Kısım</p> <p>18. Bölge: Atabey, Tokmacık-Çaltı, Gelendost, Hoyran, Senirkent, Yenişarbademli Şehit Hüseyin Gökhan Eriç, Aksu-Yılanlı, Boğazova, Hacılar-Esinyurt YUS, Sorkuncak</p> <p>20. Bölge: Samsat, Belkıs-Nizip, Kalealtı, Çamgazi, Çelikhhan, Keysun, Çardak</p> <p>21. Bölge: Aydın (ŞP1-ŞP2-Mursallı), Çatak, Meriçler, Topçam (P2), Baklan (2. Kademe), Çal-Akkent, Çal-İsabay YAS, Sütlaç, Tavas Ovası, Fethiye, Dalama, Koparan, Eziler</p> <p>25. Bölge: Gönen-Tahirova, Kozçesme, Kumkale, Bayramiç-Ezine, Paşaköy, Tuzla</p>

SULAMA BİRLİKLERİNCE 2024 YILINDA SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN BELİRLENMESİNDE EŞİK DEĞER OLARAK ALINACAK İŞLETME VE BAKIM ÜCRET TARİFELERİ

(Sulama birlikleri, sulama tesislerinden faydalananlardan alınacak su kullanım hizmet bedellerini denk bütçe esaslarına göre aşağıdaki tabloda belirtilen işletme ve bakım ücret tarifelerinden az olmamak üzere belirler.)

BİTKİ ÇEŞİTLERİ	İŞLETME VE BAKIM ÜCRETİ (TL)				
	CAZİBE SULAMALARI			POMPAJ SULAMALARI	
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Grup 5
Hububat	79,00	105,00	134,00	211,00	292,00
Fasulye (Tane), Çayır-Mer'a	83,00	118,00	150,00	245,00	432,00
Fasulye (Taze)	105,00	134,00	176,00	288,00	519,00
Soya	83,00	105,00	150,00	254,00	503,00
Bostan	85,00	126,00	164,00	254,00	432,00
Tütün	126,00	176,00	227,00	359,00	519,00

Anason	79,00	108,00	142,00	225,00	345,00
Yerfıstığı	105,00	146,00	187,00	292,00	503,00
Ayçiçeği	83,00	118,00	150,00	245,00	345,00
Haşhaş	79,00	108,00	142,00	225,00	335,00
Çiçek Bahçesi	142,00	193,00	239,00	379,00	743,00
Nohut, Keten, Kenevir, Jüt	79,00	105,00	134,00	211,00	345,00
Susam	79,00	108,00	142,00	288,00	566,00
Pamuk, Mısır, Süpürge Otu	112,00	164,00	197,00	345,00	690,00
Çeltik, Şeker Kamışı	276,00	389,00	503,00	797,00	1041,00
Fidan	83,00	118,00	150,00	245,00	369,00
İncir	108,00	150,00	193,00	426,00	844,00
Bağ, Aspir	79,00	108,00	142,00	254,00	519,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	108,00	150,00	193,00	335,00	667,00
Meyve, Şeker Pancarı	150,00	217,00	276,00	452,00	781,00
Çilek	134,00	187,00	239,00	389,00	690,00
Süs Bitkileri	156,00	227,00	298,00	519,00	844,00
Narenciye	172,00	254,00	321,00	519,00	868,00
Muz	256,00	389,00	511,00	820,00	1363,00
Sebze	146,00	197,00	256,00	418,00	734,00
Patates	112,00	164,00	197,00	321,00	503,00
Soğan, Sarımsak	108,00	150,00	193,00	312,00	485,00
Yem Bitkileri	134,00	187,00	239,00	389,00	566,00
Kavak	118,00	164,00	217,00	341,00	566,00
Sera	221,00	306,00	389,00	637,00	840,00
Tav Sulaması	45,00	67,00	83,00	140,00	231,00
Metreküp Su Ücreti (TL/ m ³)	0,168	0,227	0,288	0,390	0,783

Uygulamaya ilişkin genel esaslar

MADDE 3- (1) Sulama birliklerince işletilen sulama tesislerinde uygulanacak 2024 yılı su kullanım hizmet bedeli tarifelerine ilişkin genel esaslar aşağıdaki şekildedir:

- Su kullanım hizmet bedeli, her bitkinin yıl içindeki yetiştirme süresine göre tespit edilir. Bu nedenle, bir yıl içinde aynı parselde, mevcut ürünün hasadı yapıldıktan sonra yenisi ekildiğinde, bu bitkilerin her biri için ayrı ayrı su kullanım hizmet bedeli uygulanır.
 - Su kullanım hizmet bedelleri; birliklerin görev alanı içinde ve dışında, işletme ve bakım, yönetim sorumluluğu devralınan sulama tesisinin herhangi bir cüz'ü ile ilişkisi bulunan sahalarda, sulama sayısına bakılmaksızın, sulanan parsel sahibine, kiracı veya ortakçıya (gerçek kişiler, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişilikleri dâhil) uygulanır.
 - Suyun metreküp olarak ölçülebildiği sulama şebekelerinde, işletme ve bakım ücreti, sulama birliklerince hazırlanan tarifede yer alan metreküp su ücreti üzerinden uygulanır.
- Sulama sayısı ve sulama süresi yöntemlerine göre tarife uygulanan sulamalarda su kullanım hizmet bedeli, sulama birliğinin kararı ve Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğü'nün onayı ile tarifedeki eşik ücretlerin altında kalmayacak şekilde bu yöntemler üzerinden belirlenerek uygulanabilir.
- Su kullanım hizmet bedelleri, sulamaların bir kısmında bulunabilen kadim su kullanma haklarına bakılmaksızın eşit olarak uygulanır.
 - Su kullanım hizmet bedelleri uygulanmasında, sulanan alan ölçümünde hesaplama giren en küçük alan birimi 0,1 dekar = 1 ar olarak kabul edilir.
 - Aynı parselde aynı zamanda karışık olarak çeşitli bitkiler sulandığında, bitkilerin alanları ayrı ayrı tespit edilebiliyorsa her bitki çeşidi için o bitkiye ait ücret uygulanır. Aynı parselde aynı zamanda karışık olarak sulanan bitkilerin alanları ayırt edilemiyorsa, parselin tamamına bunlardan su kullanım hizmet bedeli en yüksek olan bitkinin ücreti uygulanır.
 - Tarlanın ekime hazırlanması için yapılan tav sulamasından sonra bu parsellerdeki bitkiler sulama mevsimi içinde de sulandığında, o bitkiye ait ücret uygulanır. Bitki yetiştirilmeksizin, arazi iyileştirmek amacıyla yapılan sulamalar da tav sulaması kabul edilir. Bitki yetiştirilmesine bakılmaksızın kişiyakama sulaması yapılan sulamalar da tav sulaması kabul edilir.
 - Tarifenin ilanından sonra birliklere devredilen ve/veya çeşitli nedenlerle tarifede yer almayan sulamalar, tesisin özelliğine uygun olan gruba, DSİ Genel Müdürlüğü'nün onayı ile dâhil edilir.
 - Fide, satış fidanı ve her çeşit tohum yetiştirmek amacıyla kullanılan parselin sulanması halinde bunlara, ait olduğu esas bitkinin su kullanım hizmet bedeli uygulanır.
 - Serada yetiştirilen muz bitkisine sulama birliğinin kararı ve DSİ Bölge Müdürlüğü'nün onayı ile açık alanda yetiştirilen muz bitkisi su kullanım hizmet bedelinin altında kalmamak kaydıyla farklı hizmet bedeli uygulanabilir.
 - Sistem gereksinimleri nedeniyle alan esaslı ve suyun metreküp olarak ölçülebildiği hacim esaslı olmak üzere iki farklı ücretlendirme uygulanan sulamalarda, su tasarrufunu teşvik etmek amacıyla, bitki su ihtiyacı göz önünde bulundurularak, sulama birliğince belirlenen metreküp su ücreti alan bazı su ücretinden yüksek olamaz.

İndirimler

MADDE 4- (1) Sulama Birliğinin sulama sezonu öncesinde hazırladığı Genel Sulama Planlaması dahilinde, görev sahasındaki su kullanıcılarına ilan edilen sulama programında su kaynağındaki yetersizlik nedeniyle sulama kısıtlamasına gidilmesi durumu dışındaki sebeplerle sulama mevsimi boyunca yeterli sulama suyu verilemediğinde, bu alanlara sulama birliğinin kararı ve DSI Bölge Müdürlüğünün onayıyla, verilen su miktarı ve birim alandan alınan bitki verimi de dikkate alınarak tespit edilecek faydalanma oranı ile tarifedeki su kullanım hizmet bedeli çarpılarak bulunan miktar, su kullanım hizmet bedeli olarak uygulanır. Örneğin; faydalanma oranı 0,80 ve su kullanım hizmet bedeli 300 TL/da ise, uygulanacak bedel $300 \times 0,80 = 240$ TL/da olacaktır.

(2) Bir yıl içinde aynı parselde mevcut ürün hasadı yapıldıktan sonra diğer bitki ekildiğinde, bir önceki bitkinin sulanmış olması şartıyla, ondan sonra ekilen bitkinin su kullanım hizmet bedeli sulama birliğinin kararıyla en fazla %20'ye kadar indirimli uygulanabilir. Aynı parselde ikinci veya üçüncü bitkilerin ekimi yılı içinde yapıp hasadı ise ertesi yılın mart ayı sonuna kadar tamamlanan bitkilerde, sulanan parseller tespit edilir ve normal ölçüm zamanında diğer parsellerle beraber bu parseller de ölçülür ve ürünün ekildiği yıl tarifesine uygulanır.

(3) Sulama faaliyeti, sulamanın tüm cüzlerinin membasından mansabına bir bütünlük arz eder. Bu sebeple, sulamada kullanılmak maksadıyla; işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu devredilen sulama tesisinin herhangi bir cüzü ile ilişkisi bulunan sahalarda, sulama ve tahliye kanalları ile tabii su yataklarına bırakılan sularla sulama alanı içi ve dışı sahalarda;

a) Çiftçilerin, tenebbüt müddeti boyunca devamlı olarak kendi motopomplarıyla suladıkları bitkilere (yağmurlama ve damla sulama sistemleri dâhil) su kullanım hizmet bedeli sulama birliğinin kararıyla %50'ye kadar indirimli uygulanabilir.

b) Sulama sistemi yağmurlama ve damla sulama yöntemine göre inşa edilen ve teknik koşulların (sistem işletme basıncı vb.) uygun olduğu sulama tesislerinde; su ve enerji tasarrufunu teşvik etmek maksadıyla, sulamadan faydalanma sözleşmesinde taahhüt edilen hükümler saklı kalmak kaydıyla, yağmurlama ve damla sulama yöntemiyle sulama yapan su kullanıcılarına, sulama birliğinin kararı ve DSI Bölge Müdürlüğünün onayı ile su kullanım hizmet bedeli %50'ye kadar indirimli uygulanabilir.

c) Sistem işletme basıncının yeterli olmaması durumunda; mecburi olarak kendi kurdukları motopomp ile yağmurlama ve damla sulama sistemiyle sulama yapanlara, sulama birliğinin kararıyla su kullanım hizmet bedeli %50 indirimli uygulanır. Aynı şekilde açık kanallarda da bu şekilde sulama yapanlara, sulama birliğinin kararıyla su kullanım hizmet bedeli %50 indirimli uygulanır.

d) Birlik ile sözleşme yapmadan, sulama alanı içinde ve dışında yapılan sulamalarda; motopomp, yağmurlama ve damla sulama sistemi indirimleri uygulanmaz.

(4) Su kullanım hizmet bedellerinin tahsilatında erken ödemeyi teşvik etmek maksadıyla sulama birliğinin belirlediği kurallara göre yapılan ödemelere, sulama birliğinin kararıyla yılı içinde tahakkuk döneminde Türkiye İstatistik Kurumu tarafından on iki aylık ortalamalara göre ilan edilen TÜFE oranına kadar indirim yapılabilir.

(5) Bir sulama birliğinin görev sahasında yer alan köy tüzel kişiliği ve/veya mahalle muhtarlığının, faydalandıkları sulama tesisinin, su dağıtım işleri dâhil su kullanım hizmet bedeli tahsilât işlemleri hariç olmak üzere işletme ve bakım faaliyetlerini, sulama birliği ile yapacağı bir protokol çerçevesinde yerine getirmesi durumunda, bu sahalardaki su kullanıcılarına su kullanım hizmet bedeli, suladıkları bitkilere göre sulama birliği başkanlığının kararı ile indirimli uygulanır.

İndirim oranları sulama birliği başkanlığınca mahalli şartlara da bağlı olarak, her sulama tesisine ait sulama oranı, faydalanacak saha, sulanan bitki çeşidi vb. gibi özellikler göz önünde bulundurularak, köy tüzel kişiliğinin ve/veya mahalle muhtarlığının yalnız işletme hizmetlerine katılmaları halinde en fazla %30'a kadar, hem işletme hem de bakım ve onarım hizmetlerine katılmaları halinde en fazla %50'ye kadar uygulanabilir.

Bu indirimlerin uygulanacağı alanlarda ikinci üçüncü ve dördüncü fıkralardaki indirimler uygulanırken birden fazla indirim söz konusu olması durumunda, sadece en yüksek olan indirim uygulanır, daha sonra da köy tüzel kişiliği veya mahalle muhtarlığı indirimi uygulanır.

Köy tüzel kişiliği veya mahalle muhtarlığı indirimi protokol yılı için protokoldeki yükümlülüklerin yerine getirilmesi durumunda uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda bulunan indirimler uygulanırken birden fazla indirimin söz konusu olması durumunda, sadece en yüksek olan indirim oranı uygulanır.

(7) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda bulunan indirimler yılı içinde geçerli olup ödemesini birliğin belirlediği süre içinde yapan mükelleflere uygulanır.

Diğer hükümler

MADDE 5- (1) Pompaj takviyesi nedeniyle su kullanım hizmet bedeli; 2.Bölge; Alaşehir, 3.Bölge; Eskişehir, 4.Bölge; Atlantı, Karaman, İvriz, Çumra 1. ve 2. Esas sulama ünitelerine, 12.Bölge; Çoğun, 6.Bölge; Yarseli, 13.Bölge; Kemer sulamalarına %20'den az olmak üzere zamlı uygulanır.

(2) 21.Bölge; Topçam 2. kademe pompaj sulamasında su kullanım hizmet bedeli fidan, zeytinlik ve meyve yetiştiriciliği haricindeki ürünlerde %100 zamlı uygulanır.

(3) Pompajlı sulamalarda sulanacak alanlara su terfi ettirmek için çeşitli kademelerin kurulmuş olması durumunda, sulama birliğinin kararıyla ilave bir su kullanım hizmet bedeli uygulanabilir.

(4) Sulama birliklerinin sorumluluk alanında bulunan rekreasyon ve golf sahaları ile benzeri alanlar ve tarifede yer almayan bitkiler, tıbbi, baharat ve benzeri bitkilerin sulanması için uygulanacak su kullanım hizmet bedeli tarifeleri sulama birliğinin kararıyla belirlenir.

(5) "Sera", bitkisel üretimde hava şartlarını kontrol altına almak için üretim yapılan yerin etrafının cam, naylon, vb. malzemeyle kapatıldığı tarımsal yapıdır. Serada yetiştirilen bitkilerin su tüketimi dikkate alınarak sulama birliğinin kararı ve DSI Bölge Müdürlüğünün onayı ile eşik ücretlerin altında kalmamak kaydıyla bitki çeşitlerine göre farklı hizmet bedeli uygulanabilir.

(6) Tarifede bir ürün grubunu ifade eder şekilde belirtilmiş olan (Örneğin: Sebze, Yem Bitkileri ve benzeri) bitki çeşitleri içinde çok farklı su kullanımı ve tüketimi olan ürünlerin bulunması durumunda, bu bitkiler için sulama birliğinin kararı ve DSI Bölge Müdürlüğünün onayı ile su kullanım miktarı göz önüne alınarak eşik ücretlerin altında kalmamak kaydıyla farklı hizmet bedeli uygulanabilir.

(7) Çeşitli nedenlerle su kaynağının yetersiz kaldığı durumlarda sulama başka kaynaklardan takviye ediliyorsa, ortaya çıkan masrafları karşılamak üzere sulama birliğinin kararıyla uygulanmakta olan su kullanım hizmet bedelleri artırılabilir.

(8) Sulama Birliğince hazırlanan genel sulama planlamasına göre su kaynağı miktarı yönünden kısıtlı durumda olan ve ilan edilen sulama tesislerinde, suyu çok tüketen ürünlerin (çeltik, mısır, şeker pancarı, pamuk vb.) su kullanım hizmet bedeli, söz konusu ürünleri yetiştiren çiftçileri az su tüketen ürünlere yönlendirmek amacıyla sulama birliğinin kararı ve DSI Bölge Müdürlüğünün onayı ile artırılır.

(9) Sulama birlikleri, sulama tesislerinin işletilmesi, yönetimi ve su kullanım hizmet bedellerinin uygulaması konularında 19/4/2018 tarihli ve 7139 sayılı Kanun'da belirtilen hükümleri uygulamakla mükelleftir.

(10) İşletmeye açılan sulama projeleri içerisinde, tüm tarife gruplarında;

(a) DSI'den izinli, belgeli veya ruhsatlı olarak yer altından çekilen su ile yapılan sulamalarda 45,00 TL/da su kullanım hizmet bedeli uygulanır.

(b) 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'da belirtilen "Komşu" tarifine uygun konumda olan kişilerin, DSI'den uygun görüş ve komşu için düzenlenmiş YAS kullanma belgesi alıp sulama birliklerine ibraz etmesi koşuluyla, belgeli YAS kuyularından temin ettikleri suyla suladıkları alanlara 45,00 TL/da su kullanım hizmet bedeli uygulanır.

(c) DSI'den izinsiz, belgesiz veya ruhsatsız olarak yer altından çekilen su ile yapılan sulamalarda ise mevzuat dâhilindeki mali ve cezai hususlarla ilgili haklar saklı kalmak kaydıyla, sulama birliklerinin belirlediği ücret tarifesindeki su kullanım hizmet bedelinin %50'si uygulanır. %50'si alınarak bulunan su kullanım hizmet bedeli 45,00 TL/da' dan düşük olmamalıdır. Çiftçilerin tamamen kendi YAS kuyularından suladıkları sahalarda erken ödeme indiriminden başka bir indirim uygulaması yapılmaz.

İŞLETME VE BAKIM ÜCRETİ ALINACAK SULAMA TESİSLERİ (01.01.2023 /)

(6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanunun 28. ve 29. Md.)

(16.03.2023 tarih ve 32134 sayılı R.G.'de yayınlanan ve 6963 sayılı Cumhurbaşkanlığı "2023 Yılı Sulama ve Tahliye Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifelerine İlişkin" Kararı)

DSİ'CE İŞLETİLEN SULAMALAR	YÜKLENİCİ FİRMA TARAFINDAN İŞLETİLEN SULAMALAR
GRUP 1	
Eleşkirt (Ağrı)	Dağdibi (Bursa)
Akpazar Pompaj (Tunceli)	Bayırköy (Bilecik)
Kuzova Pompaj (Elazığ)	Topçu (Sakarya)
Van (Van)	Kantar (Sakarya)
Gürpınar (Van)	Elmalı (Sakarya)
Gökçeada (Çanakkale)	Kirazlı (Erzurum)
	Gözeler (Bingöl)
	Kanatlı (Elazığ)
	Ergani (Diyarbakır)
	Bünyan Sarioğlan (Kayseri)
	Nevruz (Sivas)
	Akören (Sivas)
	Sadak (Gümüşhane)
	Bezirgan Hazırım Kılıç (Kastamonu)
	İvrindi-Gökçeyazı (Balıkesir)

2023/.... YILI SULAMA TESİSLERİ İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ

Bitki Çeşitleri	İşletme ve Bakım Ücreti (TL/da)		
	Eleşkirt	Akpazar Pompaj	Kuzova Pompaj
Hububat	25,00	89,00	130,00
Baklagiller (Tar.Zir.)	38,00	144,00	205,00
Bostan	38,00	144,00	205,00
Şeker Pancarı	74,00	276,00	397,00
Pamuk	74,00	276,00	397,00
Tütün	48,00	179,00	254,00
Anason	38,00	144,00	205,00
Yerfıstığı	48,00	179,00	254,00
Ayçiçeği	38,00	144,00	205,00
Haşhaş	38,00	144,00	205,00
Çiçek Bahçesi	48,00	179,00	254,00
Keten, Kenevir	38,00	144,00	205,00
Susam, Aspir	48,00	179,00	254,00
Mısır, Süpürge Otu	48,00	179,00	254,00
Çeltik, Şeker Kamışı	147,00	551,00	792,00
Fidan	38,00	144,00	205,00
İncir	59,00	230,00	325,00
Bağ	48,00	179,00	254,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	47,00	171,00	246,00
Meyve	74,00	276,00	397,00
Narenciye	121,00	462,00	656,00
Muz	121,00	462,00	656,00
Sebze, Çilek	59,00	230,00	328,00
Patates	48,00	179,00	254,00
Soğan, Sarımsak (Tar.Zir.)	48,00	179,00	254,00
Yem Bitkileri	48,00	179,00	254,00
Kavak, Okaliptüs, Orman	48,00	179,00	254,00
Çayır-Mera	25,00	89,00	130,00
Mevsim Dışı Sulamalar	25,00	89,00	130,00
Sera	74,00	276,00	397,00
1000 m ³ Su Ücreti (TL/1000 m ³)	25,00	173,00	286,00

2023/.... YILI SULAMA TESİSLERİ İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ

Bitki Çeşitleri	İşletme ve Bakım Ücreti (TL/da)		
	Van	Gürpınar	Gökçeada
Hububat	56,00	37,00	25,00
Baklagiller (Tar.Zir.)	240,00	61,00	38,00
Bostan	92,00	61,00	38,00
Şeker Pancarı	179,00	119,00	74,00
Pamuk	179,00	119,00	74,00
Tütün	114,00	76,00	48,00
Anason	92,00	61,00	38,00
Yerfıstığı	114,00	76,00	48,00
Ayçiçeği	92,00	61,00	38,00
Haşhaş	92,00	61,00	38,00
Çiçek Bahçesi	114,00	76,00	48,00
Keten, Kenevir	92,00	61,00	38,00
Susam, Aspir	114,00	76,00	48,00
Mısır, Süpürge Otu	114,00	76,00	48,00
Çeltik, Şeker Kamışı	354,00	236,00	147,00
Fidan	92,00	61,00	38,00
İncir	147,00	98,00	59,00
Bağ	114,00	76,00	48,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	111,00	74,00	47,00
Meyve	179,00	119,00	74,00
Narenciye	297,00	198,00	121,00
Muz	297,00	198,00	121,00
Sebze, Çilek	147,00	98,00	59,00
Patates	114,00	76,00	48,00
Soğan, Sarımsak (Tar.Zir.)	114,00	76,00	48,00
Yem Bitkileri	114,00	76,00	48,00
Kavak, Okaliptüs, Orman	114,00	76,00	48,00
Çayır-Mera	56,00	37,00	25,00
Mevsim Dışı Sulamalar	56,00	37,00	25,00
Sera	179,00	119,00	74,00
1000 m3 Su Ücreti (TL/1000 m3)	51,00	34,00	25,00

2023/... YILI SULAMA TESİSLERİ İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ

Bitki Çeşitleri	İşletme ve Bakım Ücreti (TL/da)			
	Kirazlı	Gözeler	Kanatlı	Ergani
Hububat	122,00	77,00	56,00	32,00
Baklagiller (Tar.Zir.)	192,00	120,00	92,00	54,00
Bostan	192,00	120,00	92,00	54,00
Şeker Pancarı	372,00	233,00	179,00	101,00
Pamuk	372,00	233,00	179,00	101,00
Tütün	239,00	150,00	114,00	66,00
Anason	192,00	120,00	92,00	54,00
Yerfıstığı	239,00	150,00	114,00	66,00

Ayçiçeği	192,00	120,00	92,00	54,00
Haşhaş	192,00	120,00	92,00	54,00
Çiçek Bahçesi	239,00	150,00	114,00	66,00
Keten, Kenevir	192,00	120,00	92,00	54,00
Susam, Aspir	239,00	150,00	114,00	66,00
Mısır, Süpürge Otu	239,00	150,00	114,00	66,00
Çeltik, Şeker Kamışı	743,00	465,00	354,00	203,00
Fidan	192,00	120,00	92,00	54,00
İncir	305,00	191,00	147,00	83,00
Bağ	239,00	150,00	114,00	66,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	231,00	144,00	111,00	65,00
Meyve	372,00	233,00	179,00	101,00
Narenciye	615,00	386,00	297,00	168,00
Muz	615,00	386,00	297,00	168,00
Sebze, Çilek	308,00	192,00	147,00	83,00
Patates	239,00	150,00	114,00	66,00
Soğan, Sarımsak (Tar.Zir.)	239,00	150,00	114,00	66,00
Yem Bitkileri	239,00	150,00	114,00	66,00
Kavak, Okaliptüs, Orman	239,00	150,00	114,00	66,00
Çayır-Mera	122,00	77,00	56,00	32,00
Mevsim Dışı Sulamalar	122,00	77,00	56,00	32,00
Sera	372,00	233,00	179,00	101,00
1000 m3 Su Ücreti (TL/1000 m3)	263,00	109,00	51,00	53,00

2023/... YILI SULAMA TESİSLERİ İŞLETME ve BAKIM ÜCRET TARİFELERİ

Bitki Çeşitleri	İşletme ve Bakım Ücreti (TL/da)			
	Nevruz	Akören	Sadak	Bezirgan Hazım Kılıç
Hububat	77,00	77,00	77,00	122,00
Baklagiller (Tar.Zir.)	120,00	120,00	120,00	192,00
Bostan	120,00	120,00	120,00	192,00
Şeker Pancarı	233,00	233,00	233,00	372,00
Pamuk	233,00	233,00	233,00	372,00
Tütün	150,00	150,00	150,00	239,00
Anason	120,00	120,00	120,00	192,00
Yerfıstığı	150,00	150,00	150,00	239,00
Ayçiçeği	120,00	120,00	120,00	192,00
Haşhaş	120,00	120,00	120,00	192,00
Çiçek Bahçesi	150,00	150,00	150,00	239,00
Keten, Kenevir	120,00	120,00	120,00	192,00
Susam, Aspir	150,00	150,00	150,00	239,00
Mısır, Süpürge Otu	150,00	150,00	150,00	239,00
Çeltik, Şeker Kamışı	465,00	465,00	465,00	743,00
Fidan	120,00	120,00	120,00	192,00
İncir	191,00	191,00	191,00	305,00
Bağ	150,00	150,00	150,00	239,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	144,00	144,00	144,00	231,00
Meyve	233,00	233,00	233,00	372,00
Narenciye	386,00	386,00	386,00	615,00

Muz	386,00	386,00	386,00	615,00
Sebze, Çilek	192,00	192,00	192,00	308,00
Patates	150,00	150,00	150,00	239,00
Soğan, Sarımsak (Tar.Zir.)	150,00	150,00	150,00	239,00
Yem Bitkileri	150,00	150,00	150,00	239,00
Kavak, Okaliptüs, Orman	150,00	150,00	150,00	239,00
Çayır-Mera	77,00	77,00	77,00	122,00
Mevsim Dışı Sulamalar	77,00	77,00	77,00	122,00
Sera	233,00	233,00	233,00	372,00
1000 m ³ Su Ücreti (TL/1000 m ³)	225,00	210,00	276,00	276,00

2023/... YILI SULAMA TESİSLERİ İŞLETME ve BAKIM ÜCRET		
Bitki Çeşitleri	İşletme ve Bakım Ücreti (TL/da)	
	Bezirgan Hazım Kılıç	İvrindi-Gökçeyazı
Hububat	81,00	54,00
Baklagiller (Tar.Zir.)	128,00	85,00
Bostan	128,00	85,00
Şeker Pancarı	248,00	164,00
Pamuk	248,00	164,00
Tütün	159,00	105,00
Anason	128,00	85,00
Yerfıstığı	159,00	105,00
Ayçiçeği	128,00	85,00
Haşhaş	128,00	85,00
Çiçek Bahçesi	159,00	105,00
Keten, Kenevir	128,00	85,00
Susam, Aspir	159,00	105,00
Mısır, Süpürge Otu	159,00	105,00
Çeltik, Şeker Kamışı	495,00	328,00
Fidan	128,00	85,00
İncir	203,00	134,00
Bağ	159,00	105,00
Zeytinlik, Antep Fıstığı	154,00	102,00
Meyve	248,00	164,00
Narenciye	410,00	271,00
Muz	410,00	271,00
Sebze, Çilek	205,00	136,00
Patates	159,00	105,00
Soğan, Sarımsak (Tar.Zir.)	159,00	105,00
Yem Bitkileri	159,00	105,00
Kavak, Okaliptüs, Orman	159,00	105,00
Çayır-Mera	81,00	54,00
Mevsim Dışı Sulamalar	81,00	54,00
Sera	248,00	164,00
1000 m ³ Su Ücreti (TL/1000 m ³)	184,00	120,00

DEPOLAMA YAPILARI ve DÜZENLENMİŞ DOĞAL GÖLLERDEN SANAYİ AMAÇLI SU TAHSİSLERİNDE METREKÜP SU ÜCRETİ	
Depolama Yapıları ve Düzenlenmiş Doğal Göllerden Sanayi Amaçlı Su Tahsislerinde 1000 m ³ Su Ücreti (TL/1000m ³)	55,80 TL

Uygulamaya ilişkin genel esaslar

MADDE 3- (1) 2023 yılında sulama tesislerinde uygulanacak olan işletme ve bakım ücreti tarifelerine ilişkin genel esaslar aşağıdaki şekildedir.

a) İşletme ve bakım ücreti, her bitkinin yıl içindeki yetiştirme süresine göre tespit edilir. Bu nedenle, bir yıl içinde aynı parselde, biri kalktıktan sonra yenisi ekildiğinde, bu bitkilerin her biri için ayrı ayrı işletme ve bakım ücreti uygulanır.

Yıllık işletme ve bakım ücretleri; sulama alanı içinde ve dışında sulama tesisinin herhangi bir cüzü ile ilişkisi bulunan sahalarda, sulama sayısına bakılmaksızın, sulanan parsel sahibine, kiracı veya ortakçıya (gerçek kişiler, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişilikleri dâhil) uygulanır.

b) Suyun m³ olarak ölçülebildiği sulama şebekelerinde, işletme ve bakım ücreti, tarifede gösterilen m³ su ücreti üzerinden uygulanır. Ücret tahakkukunu, m³ su ücreti üzerinden yapıp yapmamakta Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) serbesttir.

DSİ Bölge Müdürlüğünün onayı ile işletme ve bakım ücretlerinin altında kalmamak kaydıyla sulama sayısı ve sulama süresi yöntemlerine göre de tarife uygulanabilir.

c) İşletme ve bakım ücretleri, sulamaların bir kısmında bulunabilen kadim su kullanma haklarına bakılmaksızın eşit olarak uygulanır.

ç) İşletme ve bakım ücretlerinin uygulanmasında, sulanan alan ölçümünde hesaplamaya giren en küçük alan birimi 0,1 dekar = 1 ar olarak kabul edilir.

d) Aynı parselde aynı zamanda karışık olarak çeşitli bitkiler sulandığında, bitkilerin alanları ayrı ayrı tespit edilebiliyorsa her bitki çeşidi için o bitkiye ait ücret uygulanır. Aynı parselde aynı zamanda karışık olarak sulanan bitkilerin alanları ayrı edilemiyorsa, parselin tamamına bunlardan su kullanım hizmet bedeli en yüksek olan bitkinin ücreti uygulanır.

e) Mahalli şartlara göre, genel olarak sulama mevsimi dışında yapılan sulamalara "Mevsim Dışı Sulamalar" denir.

Sonbaharda tarlanın ekime hazırlanması için yapılan tav sulaması veya tohumun çimlenmesi için yapılan sulamalar, mevsim dışı sulama kabul edilir. Ancak, bu sulamadan sonra, aynı bitkiler sulama mevsimi içinde de sulandığında, o bitkiye ait ücret uygulanır.

Sulama mevsimi dışında, bitki yetiştirilmeksizin, arazi iyileştirmek amacıyla yapılan sulamalar da mevsim dışı sulama kabul edilir. Bitki yetiştirilmesine bakılmaksızın kış yıkama sulaması yapılan sulamalar da tav sulaması kabul edilir.

Mevsim dışı sulamalarda ölçü işlemi sulamadan sonra yapılmayıp, sadece sulanan parseller tespit edilir. Normal ölçüm zamanında diğer parsellerle beraber bu parseller de ölçülür ve mevsim dışı sulamanın yapıldığı yıla ait tarife uygulanır.

f) Tarifede yer almamakla beraber, yapımı tamamlanıp da işletmeye açılan ve/veya çeşitli nedenlerle tarifede yer almayan sulama tesislerine, tesisin özelliğine uygun olan sulamanın ücret tarifesi, Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile uygulanır.

g) İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu devredilen tesislerde, devir sözleşmesinin yürürlükten kaldırılması halinde tesisin özelliğine uygun olan sulamanın ücret tarifesi, Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile uygulanır.

ğ) İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu devredilen tesisler içinde, devredilmeyerek DSİ'nin sorumluluğu altında kalan (bir ya da birden fazla kuruluş tarafından kullanılan) ortak tesislere yapılan masraflar, her bir kuruluşa faydalandığı alan oranında tahakkuk ettirilir.

h) Ölçüm işlemleri çeşitli nedenlerle yapılamadığında veya geciktiğinde, ölçülmesi gereken alan, sulayıcılar tarafından önceden verilen sulayıcı bilgi formunda gösterilen miktarlar esas alınarak tespit edilir.

ı) DSİ'ce işletilip tarife uygulanmayan sulama (işletme öncesi devreye alma kapsamında bulunan sulama tesisleri hariç) ve tahliye tesislerine yapılan işletme, bakım ve onarım giderleri her tesisin kendi yatırımlarına eklenir.

i) Ücret tarifelerinde yer alan "Baklagiller" tanımı; normal ekim mevsimi içinde tarla ziraatı şeklinde ekilip, sulanan ve genellikle kuru dane olarak üretimi yapılan fasulye, nohut, mercimek, bakla, soya ve kanolayı (kolza) içermektedir.

j) Meyve bahçelerinde, ağaçlar arasında herhangi bir bitki ekildiğinde yalnızca "Meyve" ağaçlarına ait olan işletme ve bakım ücreti uygulanır.

k) "Fidan", ileride meydana gelecek meyve bahçesinin esasını teşkil eden, ürüne yatma süresi her çeşit için değişen ağaç topluluğudur. Dalları tıraşlanmış ve meyve veremez hale gelmiş meyve bahçelerine de "Fidan" için belirlenen işletme ve bakım ücreti uygulanır.

1) İleride meydana gelecek kavaklığın esasını teşkil eden, her yaştaki kavaklıklara, "Kavak" işletme ve bakım ücreti uygulanır.

m) Fide, satış fidanı ve her çeşit tohum yetiştirmek amacıyla kullanılan parselin sulanması halinde, bunlara ait olduğu esas bitkinin işletme ve bakım ücreti uygulanır.

n) Sadece çekirdek üretimi gayesiyle yetiştirilen kabağın sulanması halinde kabak bitkisine, "Bostan" işletme ve bakım ücreti uygulanır.

o) Muz seralarına "Muz" bitkisi ücreti uygulanır.

ö) Sanayi suyu tahsislerinde, 2023 yılından sonraki yıllarda 2023 yılı için belirlenen değer Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek yılı yeniden değerlendirme oranı ile güncelleştirilerek uygulanır. Bundan sonra düzenlenecek protokollerde, 2023 yılı tarifesinde yer alan sanayi amaçlı su kullanım işletme ve bakım ücretinin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek yılı yeniden değerlendirme oranıyla güncelleştirilmesiyle elde edilecek ücret uygulanır.

Mevcut protokollerinde revizyon talebi olan muhataplar ile ek protokol yapılarak protokolün ilgili hükümleri revize edilir ve revizyon tarihinden sonra yeni ücretler uygulanır.

Mevcut protokollerinde revizyon talebi olmayan muhataplar için mevcut protokollerindeki hükümler uygulanır. Bu halde, mevcut protokollerinde DSİ Sulama ve Tahliye Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifesinde belirtilen değerlerin referans alınması durumunda, bu değerlerin 2023 ve sonraki yıllarda "2022 Yılı DSİ Sulama Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifeleri"ndeki ücret, Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek yılı yeniden değerlendirme oranıyla güncelleştirilerek uygulanır.

İndirimler

MADDE 4- (1) Sulama alanı içinde ve dışında sulama mevsimi boyunca herhangi bir nedenle yeterli sulama suyu verilemediğinde, bu alanlara, DSİ'nin onayıyla, verilen su miktarı ve birim alandan alınan bitki verimi de dikkate alınarak, tespit edilecek faydalanma oranı ile tarifedeki işletme ve bakım ücreti çarpılarak bulunan miktar işletme ve bakım ücreti olarak uygulanır. Örneğin; sulama tesisi için tespit edilen faydalanma oranı 0,80 ve tarifedeki işletme ve bakım ücreti 200 TL/da ise, uygulanacak işletme ve bakım ücreti $200 \times 0,80 = 160$ TL/da olacaktır. Bu ücretin sulanan alan ile çarpılması suretiyle, tahakkuk ettirilecek miktar tespit edilmiş olur.

(2) Bir yıl içinde aynı parselde biri kalktıktan sonra diğer bitki ekildiğinde, bir önceki bitkinin sulanmış olması şartıyla, ondan sonra ekilen bitkilerin işletme ve bakım ücreti %20 indirimli uygulanır. Aynı parselde ikinci veya üçüncü bitkilerin ekimi yılı içinde yapıp hasadı ise ertesi

yılın mart ayı sonuna kadar tamamlanan bitkilerde, sulanan parseller tespit edilir ve normal ölçüm zamanında diğer parsellerle beraber bu parseller de ölçülür ve ekim yılı tarifesi uygulanır.

(3) Sulama faaliyeti; sulamanın tüm cüzlerinin membasından mansabına bir bütünlük arz eder. Bu sebeple, sulamada kullanılmak maksadıyla; sulama tesisinin herhangi bir cüzü ile ilişkisi bulunan sahalarda, sulama ve tahliye kanalları ile tabii su yataklarına bırakılan sularla sulama alanı içi ve dışı sahalarda;

a) Çiftçilerin, tenebbüt müddeti boyunca devamlı olarak kendi motopomplarıyla suladıkları bitkilere (yağmurlama ve damla sulama sistemleri dâhil) işletme ve bakım ücreti %50 indirimli uygulanır.

b) Sulama sistemi yağmurlama ve damla sulama yöntemine göre inşa edilen ve teknik koşulların (sistem işletme basıncı vb.) uygun olduğu sulama tesislerinde; su ve enerji tasarrufunu teşvik etmek maksadıyla, sulamadan faydalanma sözleşmesinde taahhüt edilen hükümler saklı kalmak kaydıyla, yağmurlama ve damla sulama yöntemiyle sulama yapan su kullanıcılarına işletme ve bakım ücreti %50 indirimli uygulanır.

c) Sistem işletme basıncının yeterli olmaması durumunda; mecburi olarak kendi kurdukları motopomp ile yağmurlama ve damla sulama sistemiyle sulama yapanlara işletme ve bakım ücreti %50 indirimli uygulanır. Aynı şekilde açık kanallarda da bu şekilde sulama yapanlara, işletme ve bakım ücreti %50 indirimli uygulanır.

ç) DSİ ile sözleşme yapmadan, sulama alanı içinde ve dışında yapılan sulamalarda; motopomp, yağmurlama ve damla sulama sistemi indirimleri uygulanmaz.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda bulunan indirimler uygulanırken birden fazla indirimin söz konusu olması durumunda, sadece en yüksek olan indirim oranı uygulanır. İndirim oranlarının eşit olması durumunda, indirimlerden sadece tercih edilecek biri uygulanır.

(5) Bir sulama şebekesinin belli bir kesiminde, sulama yapanların su dağıtım dâhil (işletme ve bakım ücretleri ile ilgili işlemler hariç) işletme ve bakım hizmetlerini, DSİ tarafından belirlenen esaslara uygun olarak yapılacak sözleşme hükümlerine göre kurulmuş sulayıcı grubu veya sözleşme ile tespit edilen ilkelere göre sulayıcı grubu gibi faaliyet gösteren köy tüzel kişiliği ve/veya mahalle muhtarlığı tarafından yürüttükleri takdirde, bunlara işletme ve bakım ücreti indirimli uygulanır. İndirim oranları mahalli şartlara da bağlı olarak, her sulamaya ait sulama oranı, arazi genişliği, sulanan bitki çeşidi vb. özellikler göz önünde bulundurularak tespit edilir.

Bu indirim oranları; yalnız işletme hizmetlerine katılmaları halinde %20'ye, hem işletme hem de bakım hizmetlerine katılmaları halinde ise %25'e kadardır.

İşletmenin ve hizmetin özelliğine göre, bu indirim oranları; DSİ'nin onayı ile yalnız işletme hizmetlerine katılmaları halinde %30'a, işletme ve bakım hizmetlerine katılmaları halinde ise %40'a kadar artırılabilir.

Bu indirimlerin uygulanacağı alanlarda ayrıca ikinci ve üçüncü fıkralardaki indirimlerin de uygulanması gerekiyorsa, önce ikinci ve üçüncü fıkradaki indirimler (ikinci ve üçüncü fıkralardaki indirimlerin aynı anda uygulanması söz konusu ise, sadece en yüksek olan indirim oranı uygulanır. İndirim oranlarının eşit olması durumunda, indirimlerden sadece tercih edilecek biri uygulanır.), daha sonra da sulayıcı grubu veya köy tüzel kişiliği ve/veya mahalle muhtarlığı indirimi uygulanır.

Diğer hükümler

MADDE 5- (1) Şanlıurfa-Harran sulamasında ana kanallardan sulama alanı dışı sahalarda ve Mardin Ana Kanalından sulama alanı dışı sahalarda yapılan sulamalara Van sulamasındaki işletme ve bakım ücretleri uygulanır.

(2) Sulamada kullanılmak amacıyla, DSİ depolama tesislerinden Büyük Menderes

Nehri ve kollarına bırakılan sularla sulama yapanlara Van sulamasındaki işletme ve bakım ücretleri %75 indirimli uygulanır. Bu sulamalara ayrıca 4 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamındaki indirimler uygulanmaz.

(3) Baraj göllerinden çiftçilerin kendi imkânlarıyla suladıkları alanlara Van sulamasındaki işletme ve bakım ücretleri uygulanır. Bu sulamalara ayrıca 4 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamındaki indirimler uygulanmaz.

(4) İşletmeye açılan sulama projeleri içerisinde, tarifede bulunan tüm sulama tesislerinde;

a) DSİ'den izinli, belgeli veya ruhsatlı olarak yer altından çekilen su ile yapılan sulamalarda 30,00 TL/da su kullanım hizmet bedeli uygulanır.

b) 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunda belirtilen "Komşu" tarifine uygun konumda olan kişilerin, DSİ'den uygun görüş ve komşu için düzenlenmiş YAS kullanma belgesi alıp sulama birliklerine ibraz etmesi koşuluyla, belgeli YAS kuyularından temin ettikleri suyla suladıkları alanlara 30,00 TL/da su kullanım hizmet bedeli uygulanır.

c) DSİ'den izinsiz, belgesiz veya ruhsatsız olarak yer altından çekilen su ile yapılan sulamalarda ise mevzuat dâhilindeki mali ve cezai hususlarla ilgili haklar saklı kalmak kaydıyla, sulama birliklerinin belirlediği ücret tarifesindeki su kullanım hizmet bedelinin %50'si uygulanır, %50'si alınarak bulunan su kullanım hizmet bedeli 30,00 TL/da'dan düşük olmaz. Çiftçilerin tamamen kendi YAS kuyularından suladıkları sahalarda erken ödeme indiriminden başka bir indirim uygulaması yapılmaz.

(5) Sulama sistemi yağmurlama ve damla sulama yöntemine göre inşa edilen sulama tesislerinde yüzeysel yöntemlerle sulama yapanlara işletme ve bakım ücretleri %40 zamlı uygulanır ancak sistemdeki sorunlar nedeniyle mecburi olarak yüzeysel yöntemlerle sulama yapanlara söz konusu zam uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 6 - (1) Bu Karar 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Karar hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

6172 SAYILI SULAMA BİRLİKLERİ KANUNUNA TABİ OLARAK FAALİYETLERİNİ YÜRÜTMekte OLAN SULAMA BİRLİKLERİNİN GÜNCEL LİSTESİ

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 93		R.G. Tarihi: 19/2/2022	R.G. Sayısı: 31755
SIRA NO	İLİ	SULAMA BİRLİĞİ	
1	Bursa	İznic Gölü Keramet Sulama Birliği	
2	Bursa	Mustafakemalpaşa Sulama Birliği	

3	Bursa	Yenişehir Sulama Birliği
4	Bursa	Bursa Sulama Birliği
5	Bursa	Nilüfer Sulama Birliği
6	Bursa	İznik Ova Köyleri Sulama Birliği
7	Bursa	Karacabey Sulama Birliği
8	Kocaeli	Anıklar Sulama Birliği
9	İzmir	Menemen Sulama Birliği
10	İzmir	Kestel Sulama Birliği
11	İzmir	Küçük Menderes Sulama Birliği
12	Manisa	Gediz Sulama Birliği
13	Manisa	Mesir Sulama Birliği
14	Manisa	Sarıköz Sulama Birliği
15	Manisa	Salıhlı Sağ Sahil Sulama Birliği
16	Manisa	Salıhlı Sol Sahil Sulama Birliği
17	Manisa	Gökkaya Belediyesi ve Çevre Köyleri Sulama Birliği
18	Manisa	Turgutlu Sulama Birliği
19	Manisa	Bağ Sulama Birliği
20	Bilecik	Edebalı Sulama Birliği
21	Eskişehir	Eskişehir Sulama Birliği
22	Eskişehir	Orta Sakarya Sulama Birliği
23	Eskişehir	Sakaryabaşı Sulama Birliği
24	Eskişehir	İnönü ve Kuzfındık Sulama Birliği
25	Eskişehir / Ankara	Yukarı Sakarya Sulama Birliği
26	Kütahya	Tavşanlı Sulama Birliği
27	Sakarya	Pamukova Sulama Birliği
28	Aksaray	Ekecik Bozkır Sulama Birliği
29	Aksaray	Ulurmak Sulama Birliği
30	Karaman	Karaman Ovası Sulama Birliği
31	Konya	Çumra Sulama Birliği
32	Konya	İvriz Sol Sahil ve Yıldızlı Sulama Birliği
33	Konya	Çavuşçugöl Sulama Birliği
34	Konya	Ova Sulama Birliği
35	Konya	İvriz Sulama Birliği
36	Konya	Seydişehir Sulama Birliği
37	Ankara	Ayaş Asartepe Sulama Birliği
38	Ankara	Şereflikoçhisar Ovası Sulama Birliği
39	Ankara	Akıncı Ovası Sulama Birliği
40	Bolu	Bolu Ovası Sulama Birliği
41	Çankırı	Kızılırmak Sulama Birliği
42	Çorum	Çorum Sulama Birliği
43	Düzce	Düzce Ovası Sulama Birliği
44	Adana	Kozan Sulama Birliği
45	Adana	Seyhan Sol Sahil Sulama Birliği
46	Adana / Mersin	Seyhan Sağ Sahil Sulama Birliği
47	Adana / Osmaniye	Ceyhan Sağ Sahil Sulama Birliği
48	Adana / Osmaniye / Hatay	Ceyhan Sol Sahil Sulama Birliği
49	Hatay	Kırkhan Sulama Birliği
50	Hatay	Yarseli Sulama Birliği
51	Mersin	Göksu Sulama Birliği
52	Mersin	Mersin Sulama Birliği
53	Mersin	Anamur Sulama Birliği
54	Amasya	Taşova Sulama Birliği
55	Amasya	DSİ Yedikır Barajı Sulama Birliği
56	Amasya	DSİ Gümüşhacıköy Sulama Birliği
57	Amasya	Göynücek Geldingen Sulama Birliği

58	Samsun	Altınkaya Sulama Birliği
59	Samsun	Bafra Kızılırmak Sulama Birliği
60	Samsun	Ladik Akdağ Sulama Birliği
61	Samsun	Vezirköprü Sulama Birliği
62	Sinop	Dodurga Barajı Sulama Birliği
63	Tokat	Zile Sol Sahil Sulama Birliği
64	Tokat	Erek Sulama Birliği
65	Tokat	Çamlıbel Ovası Sulama Birliği
66	Tokat	Niksar Ovası Sulama Birliği
67	Tokat	Yeşilirmak Sulama Birliği
68	Ağrı	Ağrı Yazıcı Sulama Birliği
69	Erzincan	Erzincan Sulama Birliği
70	Erzincan	Tercan Sulama Birliği
71	Erzurum	Sakalikesik Ovası Palandöken Sulama Birliği
72	Erzurum	Daphan Sulama Birliği
73	Erzurum	Demirdöven Sulama Birliği
74	Bingöl	Gayt Göynük Sulama Birliği
75	Elazığ	Cip Sulama Birliği
76	Elazığ	Kuzova Pompaj Sulama Birliği
77	Malatya	Darende Gökpinar Sulama Birliği
78	Malatya	Battalgazi Sulama Birliği
79	Malatya	Derme Sulama Birliği
80	Malatya	Akçadağ Sulama Birliği
81	Malatya	Sultansuyu Sulama Birliği
82	Diyarbakır	Malabadi Sulama Birliği
83	Diyarbakır	Kralkızı Dicle Pompajlı Sulama Birliği
84	Diyarbakır	Diyarbakır Silvan Sulama Birliği
85	Mardin	Nusaybin Çağ Çağ Sulama Birliği
86	Siirt / Batman	Batman Sol Sahil Sulama Birliği
87	Edirne	Hamzadere Sulama Birliği
88	Kayseri	Yamula Mansap Sulama Birliği
89	Kayseri	Ağçaşar Sulama Birliği
90	Kayseri	Develi Ovası Sulama Birliği
91	Kayseri	Kovalı Sulama Birliği
92	Kayseri	Bahçelik Sulama Birliği
93	Kayseri	Sarıoğlan Sulama Birliği
94	Kayseri	Kocasinan İlçesi Sarımsaklı Pompaj Sulama Birliği
95	Kırşehir	Karaova Sulama Birliği
96	Kırşehir	Sıddıklı Sulama Birliği
97	Kırşehir	Güzler Sulama Birliği
98	Nevşehir	Ayhanlar Sulama Birliği
99	Yozgat	Esenli Sulama Birliği
100	Yozgat	Musabeyli ve Çevre Köyleri Sulama Birliği
101	Yozgat	Boğazlıyan Sulama Birliği
102	Yozgat	Paşaköy Sulama Birliği
103	Yozgat / Kırşehir	Yenimahalle Sulama Birliği
104	Antalya	Batı Antalya Sulama Birliği
105	Antalya	Köprüçay Sulama Birliği
106	Antalya	Aksu Çayı Sulama Birliği
107	Antalya	Doğu Antalya Sulama Birliği
108	Şanlıurfa	Topçu Gündaş Sulama Birliği
109	Şanlıurfa	Atatürk Barajı Sulama Birliği
110	Şanlıurfa	Cullap Sulama Birliği
111	Şanlıurfa	Tatarhöyük Sulama Birliği
112	Şanlıurfa	Güzelyurt Sulama Birliği

113	Şanlıurfa	Fırat Sulama Birliği
114	Şanlıurfa	Haktanır Sulama Birliği
115	Şanlıurfa	Şuayb Sulama Birliği
116	Şanlıurfa	Tektek Sulama Birliği
117	Şanlıurfa	Yukarı Harran Sulama Birliği
118	Şanlıurfa	GAP Sulama Birliği
119	Şanlıurfa	Şanlıurfa Ceylanpınar Sulama Birliği
120	Bitlis	Ahlat Sulama Birliği
121	Muş	Muş Ovası Sulama Birliği
122	Muş	Bulanık Sulama Birliği
123	Van	Erciş Ovası Sulama Birliği
124	Van	Van Karasu Sulama Birliği
125	Afyon	Çıldırım Sulama Birliği
126	Afyon	Selevir Sulama Birliği
127	Afyonkarahisar	Kestel Sulama Birliği
128	Afyonkarahisar	Örenler Sulama Birliği
129	Burdur	Bucak Sulama Birliği
130	Burdur	Karataş Sulama Birliği
131	Burdur	Göhlisar Sulama Birliği
132	Isparta	Atabey Sulaması Sulama Birliği
133	Isparta	Yenişarbademli Sulama Birliği
134	Isparta	Senirkent Ovası Sulama Birliği
135	Isparta	Eğirdir Boğazova Sulama Birliği
136	Isparta	Gelendost Sulama Birliği
137	Isparta	Tokmacık Çaltı Sulama Birliği
138	Sivas	Gemerek Sulama Birliği
139	Sivas	Divriği Sulama Birliği
140	Sivas	Yıldırımöğü Sulama Birliği
141	Sivas	Akıncılar Sulama Birliği
142	Sivas	Suşehri Sulama Birliği
143	Sivas	Hafik Zara Sulama Birliği
144	Sivas	Kanak Sulama Birliği
145	Sivas	Hafik Özen Sulama Birliği
146	Sivas	Karacalar Sulama Birliği
147	Adıyaman	Adıyaman Sulama Birliği
148	Gaziantep	Belkıs-Nizip Pompaj Sulama Birliği
149	Gaziantep	Kayacık Sulama Birliği
150	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş Sulama Birliği
151	Kahramanmaraş	Kılavuzlu Sulama Birliği
152	Kahramanmaraş	Aşağı Andırın Sulama Birliği
153	Kahramanmaraş	Göksun Sulama Birliği
154	Aydın	Bozdoğan Sulama Birliği
155	Aydın	Adnan Menderes Sulama Birliği
156	Aydın	Söke Ovası Sulaması Sulama Birliği
157	Aydın	Nazilli Sulama Birliği
158	Aydın	Akçay Sulama Birliği
159	Aydın	Aydın Ovası Sulama Birliği
160	Denizli	Toprak Sulama Birliği
161	Denizli	Acıpayam-Tavas Sulama Birliği
162	Denizli	Çivril Sulama Birliği
163	Denizli	Recep Yazıcıoğlu Sulama Birliği
164	Denizli	Çağbayır Sulama Birliği
165	Muğla	Menteşe Havzası Sulama Birliği
166	Muğla	Fethiye Sulama Birliği
167	Bayburt	Bayburt Sulama Birliği

168	Gümüşhane	Köse Sulama Birliği
169	Kastamonu	Beyler Sulama Birliği
170	Kastamonu	Taşköprü Sulama Birliği
171	Kastamonu	Kastamonu Sulama Birliği
172	Iğdır	Yeşilığdır Sulama Birliği
173	Iğdır	Aralık İlçesi ve Köylerinin Sulama Birliği
174	Balıkesir	Balıkesir Sulama Birliği
175	Balıkesir / İzmir	Altınova-Dikili Sulama Birliği
176	Çanakkale	Umurbey Barajı Sulama Birliği
177	Çanakkale	Çan Sulama Birliği
178	Çanakkale	Bayramıç-Ezine Sulama Birliği
179	Çanakkale	Biga Sulama Birliği
180	Çanakkale	Ayvacak Sulama Birliği
181	Çanakkale	Yenice Sulama Birliği

TARIMSAL SULAMA AMAÇLI SU KULLANIM HİZMET BEDELİNİN DESTEKLENMESİNE İLİŞKİN KARAR

(26.04.2023 Tarih ve 32172 sayılı R.G.'de Yayınlanan 7179 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı)

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Karar, 8/3/2011 tarihli ve 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu kapsamında kurulan sulama birlikleri ile 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulan sulama kooperatifleri tarafından işletilen sulama sahalarında tarımsal üretim yapan çiftçilerin, 2023 yılında su kullanım hizmet bedellerinin desteklenerek üretim maliyetlerinin azaltılması ve rekabet güçlerinin artırılması ile bu kapsamda gıda arz güvenliğinin ve tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkıda bulunulması amacıyla hazırlanmıştır.

Su kullanım hizmet bedeli desteği

MADDE 2- (1) Sulama birlikleri tarafından kendi usul ve esaslarına göre belirlenen su kullanım hizmet bedelinin %50'si öncelikle su kullanıcı üretici tarafından ilgili sulama birliğine ödenir. Su kullanım hizmet bedelinin geriye kalan % 50'si ise Tarım ve Orman Bakanlığının (Bakanlık) ilgili bütçesinden üreticiler adına sulama birliklerine ödenir.

(2) Sulama birlikleri tarafından oluşturulacak ödemeye esas icmaller Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne (DSİ) gönderilir. İcmaller DSİ tarafından gerekli kontroller yapıldıktan ve onaylandıktan sonra ödemek üzere Bakanlığa gönderilir. Ödemeler üreticiler adına ilgili sulama birliklerinin hesabına aktarılır.

(3) 1163 sayılı Kanun kapsamında kurulan sulama kooperatifleri tarafından üreticiler adına tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini dönemi içerisinde ödeyen üreticilere %50 oranında destekleme ödemesi yapılır.

(4) 2023 üretim yılı sonunda sulama kooperatifleri tarafından su kullanım hizmet bedelini ödeyen üreticilere ait icmaller il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerine teslim edilir. İl/ilçe müdürlükleri tarafından gerekli kontroller yapıp onaylanan icmaller ödemek üzere Bakanlığa gönderilir.

(5) Bu destekten yararlanacak üreticilerin Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı olması şartı aranır.

(6) Bu Karar kapsamındaki destek uygulaması 1/1/2023 tarihinde başlar ve 31/12/2023 tarihinde sona erer.

Finansman

MADDE 3- (1) Bu Karar kapsamında yapılacak desteklemelere ilişkin ödemeler için gerekli kaynak, Bakanlığın 2023 yılı tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır.

(2) Bu Kararın uygulanmasıyla ilgili olarak, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne hizmetlerinden dolayı, ödenen destekleme tutarının % 0,2'si komisyon olarak ayrıca ödenir.

Denetim, haksız ödemelerin geri alınması ve hak mahrumiyeti

MADDE 4- (1) Destekleme ödemelerinin denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir. Bu amaçla yapılacak çalışmalarda gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birliklerin hizmetlerinden yararlanır.

(2) Bu Kararın uygulanmasına yönelik tebliğde belirlenen ilgili birimler, kendilerine ibraz edilen belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden sorumlu olacaktır. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyerek haksız yere ödemeye neden olanlar ile ödemelerden haksız yere yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibarıyla gerçek dışı belge düzenleyen ve kullananlar hakkında gerekli idari işlemler yapılarak hukuki ve cezai süreç başlatılır.

(3) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır. Haksız ödemelerin yapılmasında ödemeyi sağlayan, belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(4) Bu Kararla belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç olmak üzere, haksız yere yararlandığı tespit edilenler beş yıl süreyle tarımsal amaçlı hiçbir destekleme programından yararlandırılmaz.

Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar

MADDE 5- (1) Bu Kararın uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Karar 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Karar hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.